

Cendra, Memòria i Espai verd

intervenció arquitectònica i paisatgística entre Figueres i el Manol

Cendra, Memòria i Espai verd

intervenció arquitectònica i paisatgística entre Figueres i el Manol

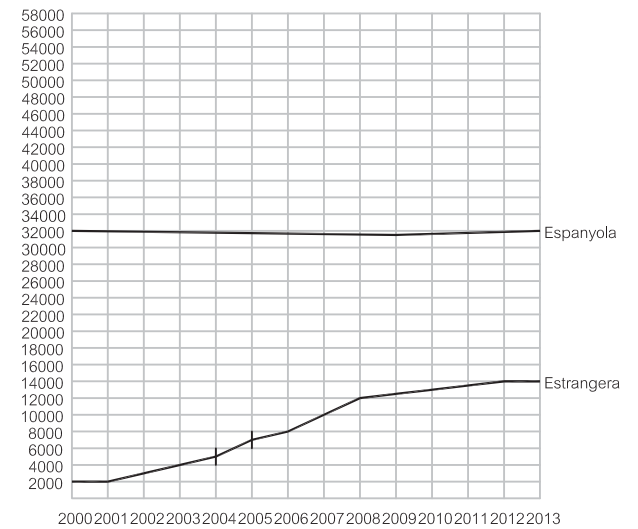
Nur ein ganz kleiner teil der architecktu gehört der kunst an: das grabmal und das denkmal. Alles andere, was einem zweck dent, ist aus dem reiche der kunst urzuschließen

Només hi ha una petita part de l'arquitectura que pertanyi a l'art: el monument funerari i el monument commemoratiu. Tota la resta, el que té una finalitat, ha de ser exclòs del regne de l'art.

Adolf Loos "Architektur" Der Sturm, 15 de Desembre de 1910

ÍNDEX.....	7
0 INTRODUCCIÓ.....	9
0.1 Elecció del tema.....	11
0.2 Estratègies i intencions.....	12
1 APROXIMACIÓ AL PROJECTE.....	15
1.1 El tema.....	17
1.1.1 La mort, un pas inevitable.....	18
1.1.2 Ritus, mort i memòria: diferents punts de vista.....	19
1.1.3 El culte i la mort.....	20
1.1.4 L'arquitectura funerària.....	25
1.1.5 Normativa i altres aspectes culturals i religiosos.....	39
1.2 El lloc.....	43
1.2.1 Situació.....	44
1.2.2 Petja territorial.....	46
1.2.3 Petja urbana.....	49
1.2.4 Petja sector.....	59
1.2.5 El cementiri existent.....	69
1.3 La gent.....	75
1.3.1 La població.....	76
1.3.2 El culte i la mort.....	78
1.4 Conclusions i síntesis.....	81
2 DEFINICIÓ DEL PROJECTE.....	83
2.1 Aproximacions urbanes: l'eix verd des del castell fins el cementiri i el Manol.....	85
2.2 Un cementiri, un parc.....	91
2.2.1 Concepte.....	92
2.2.2 Programa.....	94
2.2.3 Emplaçament.....	96
2.2.4 Projecte arquitectònic.....	104
2.2.5 Aproximacions.....	117
3 DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE.....	133
3.1 Definició paisatgística.....	135
3.2 Definició constructiva.....	137
3.2.1 Urbanització.....	138
3.2.2 Projecte.....	139
3.3 Definició constructiva.....	148
3.4 Definició de les instal·lacions.....	163
BIBLIOGRAFIA.....	175
AGRAÏMENTS.....	177
ANNEXES.....	179

0 INTRODUCCIÓ.....	9
0.1_Elecció del tema.....	11
0.2_Estratègies i intencions.....	12

ELECCIÓ DEL TEMA **0.1**

Evolució padró segons nacionalitat

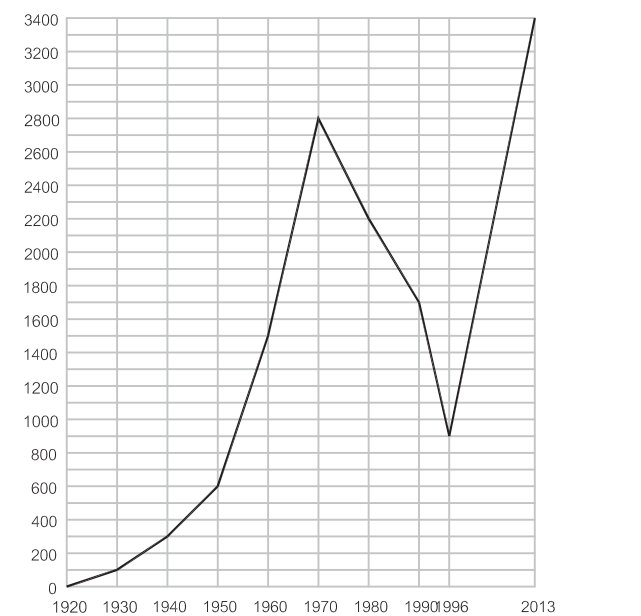
Anys enrere, el país vivia inmers en un model econòmic prosper i de “despilfarro”, una època de bonansa. Aquest fet ocasionà que moltes de les seves poblacions rebessin un gran allau de persones provinents d'arreu, especialment del Nord d'Àfrica i de l'Amèrica del Sud, en busca d'una món millor. Són els immigrants, que tots ja coneixem, persones que intenten refer la seva vida i són els autèntics trasmissors de les cultures i religions d'arreu.

No obstant, arran la crisi iniciada fa un anys, molts d'ells han decidit marxar i els que s'han quedat ho han fet perquè ja s'han arrelat al país o perquè, malgrat que aquí les coses van malament, al seu país d'origen encara estan pitjor. A més, malgrat que alguns creuen que ja s'hi poden quedar encara troben una diferència abismal entre les cultures i creences d'aquí i d'allà.

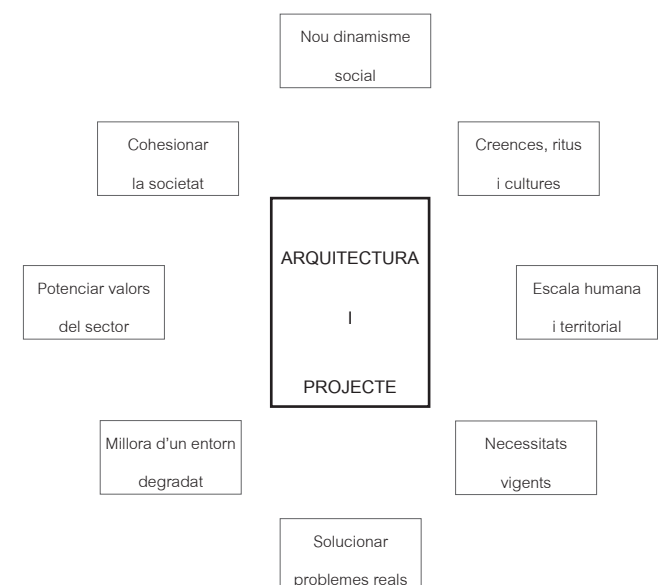
L'arquitectura és una eina social, una eina que intenta lligar les persones: un habitatge salvaguarda del fred i crea vincles familiars, un equipament uneix persones amb els mateixos interessos... Partint d'aquesta premissa, es planteja un projecte que sigui capaç de donar resposta a un problema que atany a la societat actual, les creences. Unes creences que són del tot variopintes i on totes hi han de tenir cabuda. Especialment, es tractara el tema vessat en la mort. Per tant, tot i tractar-se d'un projecte final de carrera, s'intenta que el projecte parteixi de premisses i planjements reals. Es pretén doncs, que no només s'adeqüi la proposta al context social i econòmic del moment, sinó que també doni solució a una necessitat vigent.

Es pren com a solució el treball del creixement del cementiri per donar cabuda a tota aquesta onada immigratòria i un espai confessional com a lloc de reunió. L'emplaçament, un cop s'hagi solucionat el problema de la famosa via del tren, neix com a resposta per a començar a lligar la ciutat amb l'àrea verda que en els propers anys donara una millor resposta al riu Manol, un espai obert on poder-se relacionar.

Així doncs, la proposta s'entén com una eina de millora de les relacions humanes que comenci a millorar la zona est, un cop es resolgui la via del tren convecional que divideix la ciutat en dos. Un espai on la gent de Figueres perdi la por, miri amb altres ulls el Polígon Industrial i s'apropi al Manol.

Quantitat de nousvinguts da la regió/periode

0.2 ESTRATÈGIES I INTENCIONS

El tema: creences i espai de culte

El tema: el buit, la mort, un cementiri

Anàlisi territorial: l'Empordà, una plana

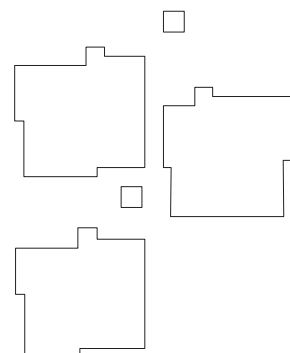
Anàlisi local: la ciutat de Figueres

Anàlisi del sector: una part oblidada

Anàlisi social: una nova onada

PROPOSTA

En l'últim exercici de la carrera volia treballar en un àmbit en el qual no hagués tingut l'oportunitat durant aquesta, i al mateix temps, havia de ser un tema que m'atragués i em motivés. Reconec que el camí ha estat dur però espero que el resultat sigui l'esperat.

D'aquesta manera, tenia clar que volia treballar en el paisatge i treballar amb les preexistències i per la ciutat de Figueres. Al mateix temps, volia un tema introvertit que ha de ser vist però que en realitat no ois veure i aquest no podia ser altre que la mort.

Per fer aquest exercici de forma correcta, necessitava trobar una justificació que no tan sols es basés en l'anàlisi del lloc sinó que també en la filosofia que el mateix tema conté. Per aquesta raó, primerament, em vaig centrar en l'estudi de la mort des de una vessant objectiva i tècnica però també espiritual per més tard, abordar l'anàlisi del lloc. Aquest estudi del seu entorn i de la ciutat, juntament amb l'estudi propi de la mort em van permetre descobrir quina problemàtica té per així donar-li una resposta adequada amb una intervenció arquitectònica però sobretot paisatgística que supleixi una necessitat que la ciutat de Figueres patirà en un futur no gaire llunyà.

Plànol de situació
Escala 1/15000

1 APROXIMACIÓ AL PROJECTE.....	15
1.1 El tema.....	17
1.1.1 La mort, un pas inevitable.....	18
1.1.2 Ritus, mort i memòria: diferents punts de vista.....	19
1.1.3 El culte i la mort.....	20
1.1.4 L'arquitectura funerària.....	25
1.1.5 Normativa i altres aspectes culturals i religiosos.....	39
1.2 El lloc.....	43
1.2.1 Situació.....	44
1.2.2 Petja territorial.....	46
1.2.3 Petja urbana.....	49
1.2.4 Petja sector.....	59
1.2.5 El cementiri existent.....	69
1.3 La gent.....	75
1.3.1 La població.....	76
1.3.2 El culte i la mort.....	78
1.4 Conclusions i síntesis.....	80

Som éssers amb una data d'inici i un límit de caducitat. Per tant, reflexionar sobre això no és més que enfrontar-se amb la única cosa certa que podem conèixer només nèixer. No obstant, crec que es de vital importància trobar el simbolisme que genera aquests camí de la vida fins al final dels nostres dies. Un camí cap a la salvació o cap a un triomf al sofriment. Per aquesta raó, el projecte planteja la necessitat de trobar la "capacitat del pensament simbòlic" que es de vital importància per a comprendre les idees per desenvolupar un projecte d'aquestes característiques. Un banc de probes, a la ciutat de Figueres, que engloba un edifici de culte i un cementiri. Al mateix temps, representarà tan sols l'inici d'un camp d'investigació molt ampli.

Primer, per comprendre el simbolisme que hi ha darrera es necessària la seva contemplació. És a dir, que només s'aconsegueix entendre els seus símbols quan es viu sobre ells, quan s'utilitzen. No s'encerta en el disseny d'un espai d'aquestes característiques fins que no s'ha resat, fins que no s'ha utilitzat i ens podem imaginar a nosaltres mateixos dins d'ell.

En segon lloc, per darrera de tota obra d'arquitectura existeixen unes idees. No obstant, en aquest cas unes idees que potser van més enllà del mer funcionalisme i busquen una major introspecció de la pròpia persona.

El primer lloc d'aprenentatge del pensament simbòlic és el nostre entorn més proper, la naturalesa, començant pel Sol i continuant per la gruta, el bosc, el riu, l'arbre... Un exemple que em ve a la ment d'un espai d'aquest estil, simbòlic i bàsic, és la imatge de l'horitzó en el mar sobre el que apareix el sol: la sortida o la caiguda. És a dir, un sol que està a l'alçada de la nostra mirada. Un Sol que es present en molts de cultes a l'hora de resar i enterrar, un sol que mostra tradició. Aquest espai ens conmov, ens trastoca les emocions. Per tant, necessitem entendre aquest espai com un espai del i pel cor i per l'ànima, on la llum natural dialogui amb el mur interior del centre de culte i igual que passa el cor amb la sang, l'espai sagrat és diferent quan s'entra que quan es surt.

1.1.1 LA MORT, UN PAS INEVITABLE

LA VIDA, UN PLAER

Festejem cada naixement i cada aniversari. La vida es viure. La vida és esperança. No és una cosa sinó un procés. No hi ha cap altre manera de conèixer que és la vida més que vivint-la i estant viu. La vida no té significat, si el busques en algun dogma, filosofia, teologia, segurament el perdràs en el que realment és.

La vida no t'espera, et passa. No es troba en el futur, sinó que està aquí i ara, en aquest precís moment.

La vida representa inseguretats: un mai sap el que li succeirà ni demà ni en un futur llunyà. I això és el que la fa única i excepcional. Si fos predecible, no valdria la pena viure-la. A més, si tot fos calculada i com a nosaltres realment ens agradés, no seriem humans sinó màquines. Per tant, la vida és un continuu misteri, quant més la coneixes, més bella és. Arriba un moment quan, de cop, ja està habituat a la sorpresa continua i pots començar a gaudir i a viure-la.

Com que res està escrit, res és impossible, tot depèn de la nostra voluntat, de les forces que ens ajuden a afrontar cada nou repte que ens depara. Només s'ha d'intentar. La vida és bonica, sempre hi és quan la fas a la teva manera, sense deixar que res ni ningú opini per tu, ni que s'interposi en els teus assumptes volent-los solucionar. Tampoc s'ha de deixar de viure els somnis i les il·lusions, sense ells, la vida no té sentit. En definitiva,

LLUITA COM SI FOSSIS A VIURE SEMPRE I VIU COM SI FOSSIS A MORIR DEMÀ

LA MORT, L'ÚNIC FINAL

"[...]La meva tercera història és sobre la mort. Quan tenia 17 anys, vaig llegir una cita que deia:

SI VIUS CADA DIA COM SI FOS L'ÚLTIM, ALGUN DIA TINDRÀS LA RAÓ

Em va marcar i des de llavors, durant els últims 33 anys, cada matí me he mirat en el mirall i m'he preguntat:

SI AVUI FOS L'ÚLTIM DIA DE LA MEVA VIDA, VOLIA FER EL QUE FARÉ AVUI?

I si la resposta era no durant masses dies seguits sabia que necessitava canviar alguna . Recordar que moriré aviat és l'eina més important que hagi trobat per ajudar-me a prendre les grans decisions de la meva vida. Perquè pràcticament tot, les expectatives dels altres, l'orgull, la por al ridícul o al fracàs es desvaneixen davant la mort, deixant sol el que és important. Recordar que vas a morir és la millor manera que conec que evitar la trampa de pensar que tens alguna cosa que perdre. Ja està nu. No hi ha raó per no seguir al teu cor [...].

[...] Ningú vol morir. Ni tan sols la gent que vol arribar al cel vol morir per estar allà. I no obstant, la mort és el destí que tots compartim. Ningú ha escapat d'ella, u així ha de ser, perquè la mort possiblement es el millor invent de la vida. És l'agent de canvi de la vida. Retira el vell per donar lloc a alguna cosa nova- Ara mateix, el no son vostés, pero dins de no massar temps, de manera gradual, s'aniran convertint en el vell i seran apartants. Sento ser dramàtic però es massa cert.

El temps és massa limitat, així que no el gastin vivint la vida de l'altre. No es deixin atrapar pel dogma que és viure segons els resultats dels pensaments dels altres. No deixin que el soroll de les opinions dels altres afogui les seves propies veus interior. I el més important, tinguin el coratge de seguir el seu cor i la seva intuïció. D'alguna manera ells ja saben el que vieu ser. Tot lo altre és secundari [...]"

Discurs de Steven Jobs al 2005 a la U. de Stanford

Sense cap dubte, un dels millors discursos dels últims anys. En ell s'expliquen moltes històries però potser el que més va colpir fou la seva reflexió sobre la mort, un cop li diagnosticaren la malaltia. No ens va descobrir res de nou, sinó que realment va fer dialèctica d'un tema que fins ara n'era difícil. Ell ve a dir, que no hi ha res més ineludible que la mort. Som éssers amb data d'inici i amb límit de caducitat. En definitiva, tal i com va dir, en algun moment, José Luis Borges:

LA MORT ÉS UNA VIDA VIVIDA. LA VIDA ÉS UNA MORT QUE VE

L'HOME I LA MORT

L'ésser huma al reflexionar sobre això no fa res més que enfrontar-se. La vida i la mort estan, encara que ho neguem, en contacte continuu.

La pel·lícula "La núvia cadàver" del director Tim Burton s'identifica aquesta relació encara que de manera narrativa. En realitat, la mort forma part de la nostra memòria. I amb aquesta última és amb la que finalment convivim, tal i com fa l'artista Käthe Kollwitz amb l'estatua "Mare amb un fill mort" que recorda al seu fill ferit i mort en la I Guerra Mundial

LA MORT I L'ARQUITECTURA

Alguna cosa semblant li succeix a l'arquitectura. Aquesta, com a art mil·lenària i partint de la premissa que, des dels seus orígens, forma part de l'existència de l'home, ha de ser capaç de donar resposta a les necessitats que van de la vida a la mort.

Per conseqüència, la gran majoria dels monuments de l'antiguitat que avui admirem són de caràcter funerari: no existeixen pràcticament cultures que abandonin als seus morts sense cerimònies o sense petits monuments, amb freqüència més suntuosos que les cases dels vius i sempre relacionats amb la seva memòria.

No obstant, la societat actual, materialista i desacralitzada, ha perdut l'estreta relació que l'arquitectura ha mantingut al llarg del temps amb la mort, com resultat de què aquesta s'ha convertit en el nou tabú social, fet que Steve Jobs va obviar i en va parlar obertament, no només s'encobreix sinó que s'ha convertit en un simple fet biològic davant al que es lluita a contrarellotge. Això, es tradueix en un desinterès i cert menyspreu davant els espais funeraris en contrast amb altres moments.

No obstant, aquesta racionalització i actituds com la de l'Associació of signitficant cemeteries in Europe (ASCE) està impulsant una revalorització d'aquest donant sentit a la important reforma que es donà al segle XVIII, el qual fou precursor el cementiri de Père Lachaise de París (1807).

* *The Mexique*, Hery Cartier Bresson, 1934

* *La núvia cadàver*, Tim Burton, 2005

* *Cementiri Père Lachaise*, París, 1807

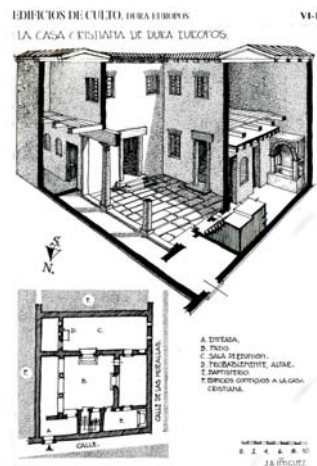
RITUS, MORT I MEMÒRIA: DIFERENTS PUNTS DE VISTA 1.1.2

1 Tots els Sants al cementiri a Santiago de Compostela,
Fotografia presa per Taller periodístic, Flickr, 2009
2 Día de los Muertos a Mèxic DF,
Fotografia presa per Ryan Scartaccini, Flickr, 2010
3 Día de los Muertos a San Miquel de Allende,
Fotografia presa per Jim Knoch, Flickr, 2009
4 All Saints Day a Brasov,
Fotografia presa per Roberto 78, Flickr, 2008
5 Memorial Walter Benjamin a Portbou,
Fotografia presa per Jose Tellez, Flickr, 2008
6 Memorial Holocaust a Berlin,
Fotografia presa per Lara Pellegrini, Flickr, 2008

7 Chinese Cemetery a Manila,
Fotografia presa per Rita Willaert, Flickr, 2010
8 Cementiri a Rabat,
Fotografia presa per Soon Kim, Flickr, 2012
9 Chinese Cemetery a Manila.
Fotografia presa per Rita Willaert, Flickr, 2010
10 Cementiri Jueu a Mellah,
Fotografia presa per Oliver Laumann, Flickr, 2005
11 Cementiri Americans a Normandia,
Fotografia presa per JLFaurie, Flickr, 2012

1.1.3 EL CULTE I LA MORT

Escriure sobre l'arquitectura del culte en un temps i en una societat mancades de equilibri espiritual, suposa un repte intel·lectual considerable. A més, resulta difícil parlar-ne si no es viu ni s'estudia ja que el lloc de culte representa la sublimació de l'arquitectura., l'ideal d'una casa per un ésser espiritual que físicament no existeix però si psicològicament. També transmet la idea d'autoritat o de justícia, de goig i de fortalesa

Malgrat ser un tema que forma part de les nostres vides des dels seus orígens, en les nostres famílies, en les nostres discussions, en la nostra manera d'entendre i enfrontar la vida, en els nostres conflictes, en els nostres dubtes... no es un tema que mogui gaires seguidors.

No obstant, en els inicis del segle XXI, alguna cosa està canviant. No hi ha cap dubte que la facilitat d'accés als sistemes culturals aliens possibilita múltiples intencanvis de valors i de diàleg interreligiós. En aquest sentit, la permanent afluència d'immigrants als països rics, i fortament secularitzats, els repetits fets fonamentalistes en diferents parts del món o l'obertura religiosa de l'Extrem Orient, plantegen molts interrogants. Aquest fet és el que està ocasionant la revolució del Moviment Litúrgic, que juntament amb el Moviment Modern, és un dels problemes més importants que ha d'enfrontar aquesta tipologia d'arquitectura

HISTÒRIA

Seguir la religió, els primers espais de culte que van utilitzar van ser les pròpies cases particulars. Per exemple, a l'islamisme fou el propi pati de Mahoma o pels cristians eren les domus on es reunien abans de que fos reconegut oficialment l'any 313 per l'emperador romà Constantí. Per tant, no necessitaven espais especials, tan sols llocs on poder-se reunir i estar units en la fe, en l'esperança i així sortien enfortits d'aquesta experiència comú.

La majoria dels cultes no van iniciar la construcció dels seus edificis singulars (esglésies, mesquites, sinagogues...) fins que van començar a créixer exponencialment el nombre dels seus fidels, fins que es va creure que el seu Déu havia de ser omnipresent i per a tots i que la pròpia casa havia esdevingut un espai insuficient.

Per tant, al llarg de la història, els espais de recés espiritual han estat llocs per celebracions religioses, llocs per la pietat individual, pel recolliment, per ressar, per la meditació personal, per la veneració... És a dir, són llocs que acullen diverses formes de manifestacions de la fe, creences o espais de recolliment. Per aquesta raó, han estat situats en llocs destacats tant en l'estructura de la ciutat com en sentit espiritual. A més, també són llocs que exerceixen la seva influència en la societat a través de la seva simple presència. Per això, són llocs d'identitat pels individus o grups, tant a un nivell personal i emocional com de conservació de les costums i de la fe de cadascun dels pobles. En definitiva, llocs de tranquil·litat i de retirada.

TEMPLE I CIUTAT

L'espai de culte s'ha de presentar en certa manera amb respecte a la ciutat. S'ha de parlar del seu interior però sense abans parlar de la trobada amb l'exterior, amb la ciutat.

Si hi ha alguna cosa que caracteritza l'arquitectura de culte tant del passat com la contemporània és que, de fet es construeix per les ciutats, per culpa del creixement demogràfic i el desenvolupament dels nuclis de població.

Des de que existeix la ciutat, existeixen els temples i els espais on poder-se aïllar del sorollós exterior. Però s'ha de ser conscient que la ciutat, al igual que la societat, s'ha anat secularitzant paulatinament. I ho està fent fins a tal punt que la ciutat, amb les seves costums, estils de vida i formes de cultura i comunicació, programa estratègies pastorals adequades a l'espai urbà.

LA SITUACIÓ ACTUAL

Actualment l'espai de culte està en desús per la desacralització de les ciutats i de la societat al món Occidental. Encara que no ho vulguem reconèixer ens fa mal el seu abandó. Per això, que succeeix amb aquells espais de culte que es tanquen o que s'utilitzen amb altres finalitats? Cada demolició, cada tancament produeix dolor perquè són edificis que van ser construïts com a llocs espirituals en i per la ciutat. Però crec que resulta inevitable que ens tinguem que despedir d'alguns dels edificis en un futur proper.

Què succeeix amb l'art sacre contemporani? Llegint textos sobre el tema vaig trobar un fragment que realment pot ser una bona síntesi de la situació actual, en una societat cada vegada més desacralitzada: *L'arquitecte modern no pot construir una església perquè per enfrontar el problema d'expressar una creença, no té eines, ni símbols, ni en general, simpatia cap al tema* (Luis Racionero, Diari ABC, 14/11/1991).

Per aquesta raó, i perquè, sembla ser, que no tenen cap estructura intel·lectual darrera, es poden considerar banals els últims experiments de l'arquitectura sacra al nostre país.

Fig. 22. Ravenna: Piazza del Duomo

Fig. 23. Pistoia: Piazza del Duomo
a. Cathedral.—b. Baptistery.—c. Bishop's Palace.—d. Palazzo del Comune.—e. Palazzo del Podestà

* Esquema Dura Europos, 300 i 280 aC

* Esquema relació ciutat- església, Camillo Sitte

* Alternating Architecture, Fred Scoot

* Mesquita Blava, Turquia, 1616

* Esquema equidistància elipse

* Tercera columna: Pavelló de l'oració, Sudan, 2007

No ha estat fins els últims anys, en resposta a la creixent necessitat de protegir-se del sorollós món exterior que malgrat estar enmig d'interessos econòmics i d'espectacle, els espais introspectius es presenten com els espais alternatius: espais de tranquil·litat, de meditació, de llibertat o de refugi. D'aquesta manera es repon al canvi actual, cap a una religió més raonable, lleugera i agnòstica, amb espais interconfessionals que serveix per un públic en general i facilita el diàleg entre els pobles. Defensant al mateix temps, un espai auster, senzill i pràctic construït a la mida i assemblança de l'home actual i inserit amb el seu entorn social.

Per tant, ha de ser un edifici que cridi l'atenció al poble, ha de ser significatiu per la ciutat i ha de parlar els llenguatges més adaptats a l'home contemporani i a la seva situació espiritual, social i cultural. No obstant, cada vegada més es veu la necessitat d'una nova formulació del temple contemporani, un espai que es pensa, es concep i es compon com a fita en el paisatge. Cada vegada més és un edifici, una peça artística que dialoga i construeix el paisatge. Per això, com que l'arquitectura religiosa reflexa molt bé el context en el que uneix, l'edifici sacre ha tingut sempre la necessitat d'actualitzar-se.

Un edifici que s'actualitzi i que sigui capaç d'absorbir canvis ja que vivim en un món barrejat, un món de migracions, de connexions, d'oportunitats, de múltiples intercanvis, de sistemes d'informació compartits... La via flueix molt ràpid amb creuaments de creences, diàlegs entre aquestes, conflictes i on la religió i juga un paper fonamental de cohesió social i d'identitat.

ELEMENTS I SIMBOLISME

Espai de culte

El terme espai de culte, normalment s'utilitza per designar a totes les estructures físiques on es rendeix culte a un deu o es busca recolliment a aquell que és més agnòstic. Però, que és realment? És un tipus d'oratori que pot ser independent o formar part d'un edifici major i que ha de ser capaç de donar la benvinguda a la gent del poble sigui quina sigui la seva creença i religió. Normalment s'utilitzen formes geomètriques simples i potents que fan ressonar inconscientment els orígens arquetípics de temps i refugi.

Llum

La llum ha estat important des de l'existència dels espais de culte pel seu simbolisme d'unió entre el cel i el més enllà. Començant per la il·luminació natural a l'Edat mitjana i fins a l'actualitat, a través de vitralls, cúpules, gelosies..., natural o artificial. Normalment es prefereix la llum natural, la llum sola hauria de ser suficient per il·luminar tota la sala però no es així i es recorre a la llum artificial com làmpares d'oli al passat o focus en l'actualitat.

Forma

L'elipse és la forma més adequada tant geomètrica com mentalment ja que conté almenys dos focus centrals: un lloc per la paraula i l'altra pel símbol. El cercle es considera més correcta que pas la planta en creu perquè funciona per totes les religions i espais de recolliments

La sala s'ha de plantejar oberta al poble, oberta al diàleg i amb l'entrada directa des de l'exterior.

TIPUS

Esglésies catòliques, protestants i ortodoxes

Les Esglésies catòliques, ortodoxes i protestants, encara que nascudes del tronc comú del cristianisme, són diferents. Les seves necessitats són diverses: mentre que les esglésies catòliques necessiten un presbiteri amb el seu altar per l'eucaristia, els ambons per la Paraula i la presidència, el lloc per la reserva de l'eucaristia. Les esglésies ortodoxes necessiten el santuari i el iconostasi. Les esglésies protestants, en canvi, només necessiten el lloc de la Paraula i el lloc del cor.

Mesquites, sinagogues i stupes

Les mesquites musulmans tenen uns elements fonamentals: patis grans, combinats amb un passadís central pel res i les fonts per les ablucions. Torres per la crida a l'atenció. El mur per la Kaaba que indica la direcció a la Meca i el púlpit. Decoració geomètrica... Però sobretot la direcció a la Meca és el més important. En canvi, les sinagogues jueves tenen aquests elements: un armari, una arca pels rotlles del Torà, una làmpada, una taula amb un candelabre i un atril on s'efectua la lectura. També hi ha les stupes, pròpies del budisme, que s'han acabat transformant en pagodes, que són una sèrie d'estructures organitzades per pisos. I per últim, hi ha el shintorisme amb uns santuaris amb una gran porta d'entrada.

Espais sagrats ecumènics i interreligiosos

La religió apareix com un aconteixement amb gran importància en el procés migratori. Per això cada vegada són més necessaris en Occident per la realitat interreligiosa que conviu en les nostres ciutats. Sobretot en centres públics de trànsit elevat, cementiris i llocs interreligiosos de meditació. En els espais multireligiosos o interreligiosos un element fonamental és el de donar o no cabuda a la iconografia, tradició i text sagrats de les diferents religions que es contemplen.

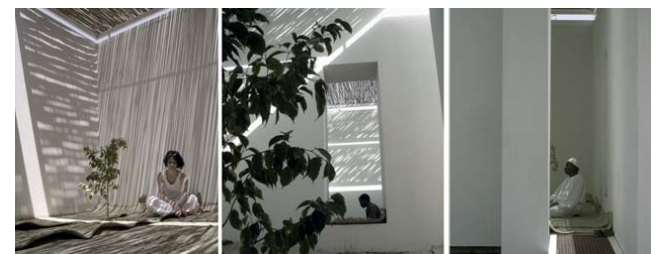
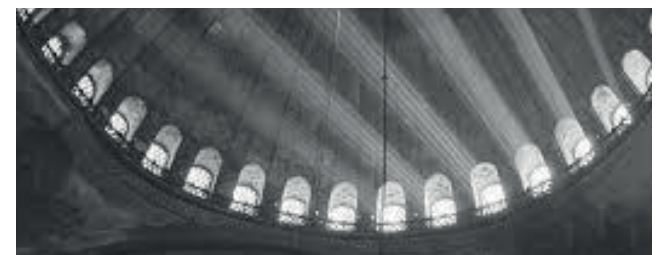
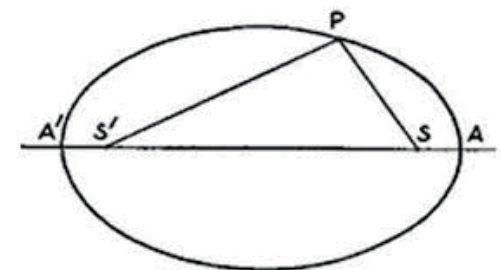
CONCLUSIÓ

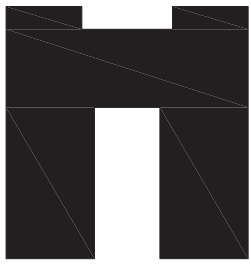
Un edifici litúrgic o de recolliment és un edifici complex, és a dir, existeixen molts dogmes, alguna cosa que es creu o simplement es vol recloure en ell, i una celebració.

En una ciutat actual i a causa dels efectes de la globalització i de la secularització en el paisatge urbà s'ha de construir una arquitectura del culte "immigrant" més a dins del context urbà secular i trobi el seu significat en representar lo aliè i oferir refugis a una societat àmpliament secularitzada.

Per tant, el Deu passat ha estat substituït pel Déu de la màquina, i a l'arquitectura tradicional se li ha adjudicat un paper menor, en el context modern de la ciutat-màquina.

L'espai es pot entendre com un espai de pràctica de culte o com a punt de reflexió davant dels excessos de la societat, en què la dispersió mental i els innombrables cultes a realitats no vertaderes a què estava sotmesa, pertorbaven el sender general. Es vol un espai que afavoreixi el recolliment, la concentració i, en definitiva, un millor apropament a la veritable naturalesa, precisament perquè es tracta d'un encaix entre arquitectura i natura. En uns moments com l'actual, doncs tan dominat per les cultures de la distracció i del negoci, seria necessari recuperar un racó de culte a l'intel·lectualitat.

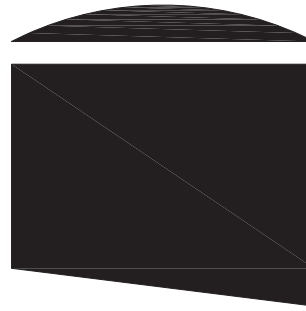

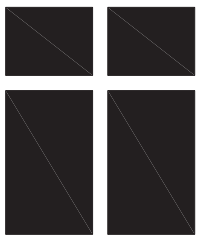
Església Santa Maria Canaveses

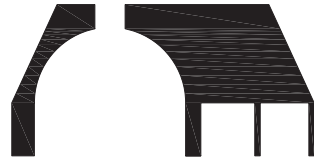
Capella Camp Bruder Klaus

Capella Sant Benedict

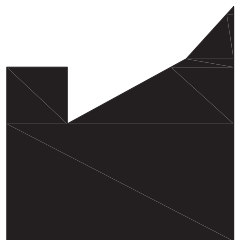
Església de la Ilum

Capella del bosc

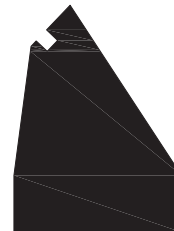
Capella de la Resurrecció

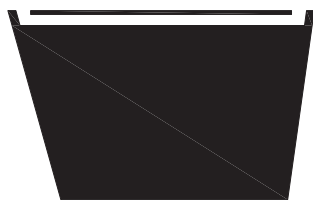
Capella Valleacerón

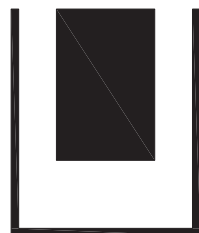
Capella de la Pedra

Església de Firminy

Capella Kammpy

Església Sant Paolo

Mesquita Sancaklar

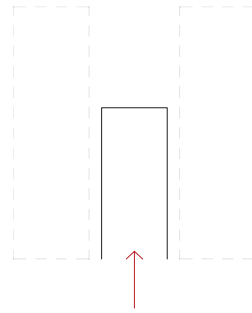
ELS ESPAIS DE CULTE I RECOLLIMENT ESPIRITUAL EN L'ARQUITECTURA CONTEMPORÀNIA

L'estudi dels espais de culte vol finalitzar amb l'anàlisi esquemàtic d'alguns dels exemples més rellevants del segle XXI (es pot consultar més informació als Annexes). S'han escollit esglésies, capelles i mesquites de poques dimensions per explorar les interrelacions entre l'estructura, la llum, i la forma d'accedir-hi.

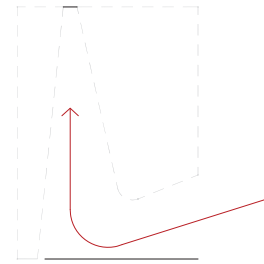
La millor manera d'entendre la majoria d'aquests edificis és la seva secció perquè és capaç de sintetitzar la relació, entre el cel i la terra, entre l'home i el més enllà.

Moltes de les qüestions importants que han aparegut en el sintètic procés d'investigació anterior com són el tancament opac - transparència, el sostre - estructura, la forma - entorn... es veuen reflexats en cadascuna de les propostes de l'arquitectura actual. Això, dona cabuda a diferents categories de captació de la llum i les diferents relacions entre l'edifici i el seu voltant i, també, com s'organitza l'espai més interior...

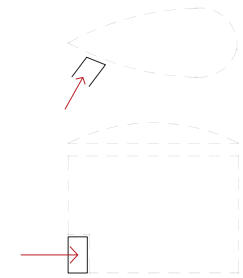
Però perquè sembla que només s'han triat esglésies i capelles del culte cristià? Potser, es cert, que tan sols m'he senyit a triar referències cristianes però, val a dir, que també hi ha algunes capelles sense definició. Això demostra el problema espiritual a Occident que intenta mitjançant l'arquitectura captar l'atenció del poble i societat per evadir-la del món actual en continuu moviment. S'intenta crear un emblema no tan enfocat a la ciutat sinó més aviat al ésser humà i la seu entorn, més vinculat a la pròpia natura

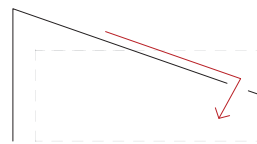
Església Santa Maria Canaveses

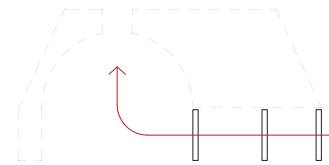
Capella Camp Bruder Klaus

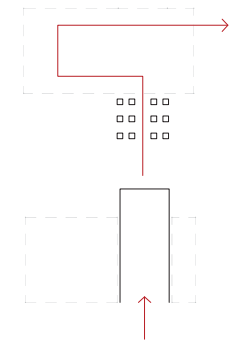
Capella Sant Benedict

Església de la llum

Capella del bosc

Capella de la Resurrecció

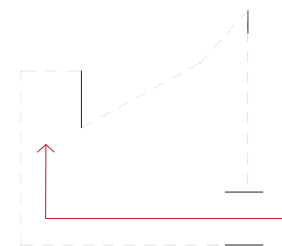
L'accés

La persona entra en un espai d'aquestes característiques per diverses raons: pel silenci que hi troba, per buscar-se en si mateixa, per buscar companyia, per purificar la seva ànima, entre moltes altres raons. En la majoria de casos buscar un canvi en el seu estat anímic. Per aquest motiu, la manera en que l'home entra i surt serà rellevant.

L'accés a tot edifici és, segurament, la part més important d'un edifici o espai ja que serà la que la retina serà capaç de retenir en la nostra memòria.

En una capella o en una església l'entrada pot ser molt diferent, els casos més evidents són els següents:

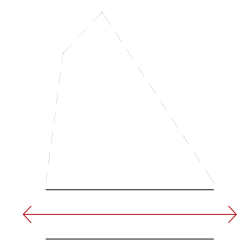
- directe i poc monumental com a les Església de San Paolo, la Capella de Valleaceron...que resten importància a l'accés però, en canvi, donen rellevància al les sensacions interiors;
- un accés monumental per otorogar verticalitat a l'espai de culte com l'església de l'arquitecte Álvaro Siza a Canaveses;
- un mur que guia com a l'església de la llum o la capella de pedra que significa lo difícil que és arribar a buscar la tranquil·litat en un món en continuu moviment
- una porxada o pronaos grega pèvia com a les capelles del cementiri del Bosc
- una entrada cova com a la capella Camp Bruder Kalus o a la Mesquita Sancaklar que potencia la sensació de solitud que s'adquirirà en els seu interior

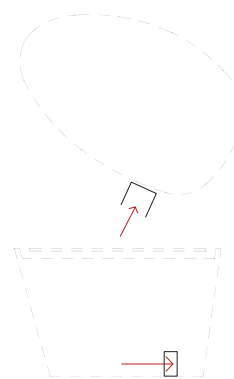
Capella Valleacerón

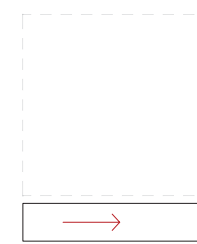
Capella de la Pedra

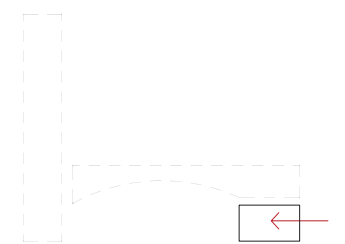
Església de Firminy

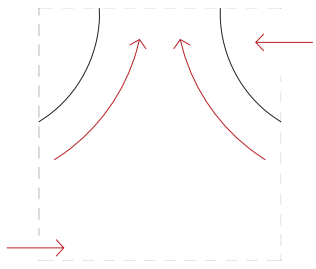
Capella Kammpy

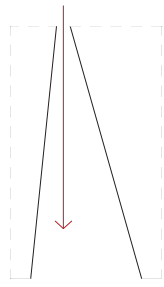
Església Sant Paolo

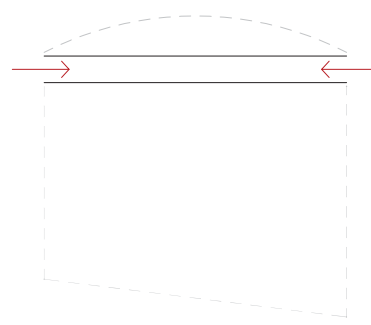
Mesquita Sancaklar

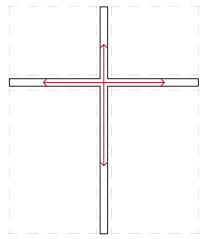
Església Santa Maria Canaveses

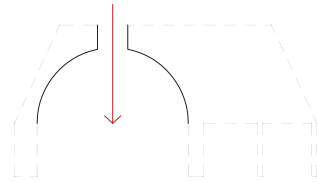
Capella Camp Bruder Klaus

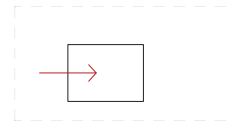
Capella Sant Benedict

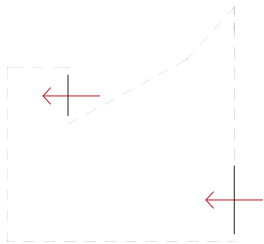
Església de la Ilum

Capella del bosc

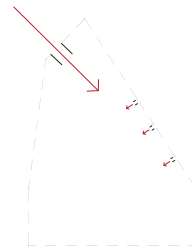
Capella de la Resurrecció

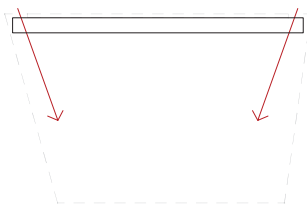
Capella Valleacerón

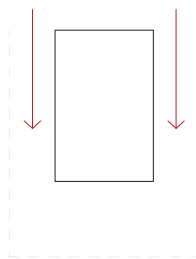
Capella de la Pedra

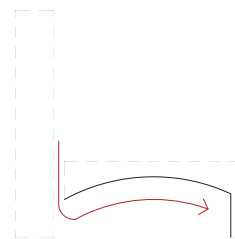
Església de Firminy

Capella Kammpy

Església Sant Paolo

Mesquita Sancaklar

La Ilum

La Ilum representa el nexa d'unió entre el cel i la terra. Ens aporta la relació amb l'exterior que l'homa necessita quan es troba dins seu. És com trobar-se recollit en el ventre d'una mare.

La majoria dels casos analitzats opten per la llum zenital, una manera molt directa d'entendre el que es busca en un espai d'aquestes característiques, la relació del home amb el més enllà o amb l'esfera celestial.

Alguns dels exemples utilitzen una llum zenital focalitzada i molt directa en un sol espai com serien la Capella del Bosc, l'Església de Firminy o la Capella Camp Bruder Klaus, altres utilitzen la llum zenital perimetral per potenciar l'element central on es troba el poble o tota persona individual com serien la Capella Kammpy, l'Església de San Paolo, entre d'altres...

L'ARQUITECTURA FUNERÀRIA 1.1.4

DEFINICIÓ

La paraula cementiri deriva del grec *koimeterion* que significa lloc on es dorm, fet que porta a què el mort no sigui altra cosa que un home dormit en espera de l'eternitat.

És una tipologia d'equipament a mig camí entre la ciutat i l'edifici, entre el buit i el construït, entre el lloc i el no-lloc. Un recinte limitat, acotat i tancat amb un dins i un fora. Sovint s'han vist obligats a un major abandó en comparació amb altres edificis o equipaments com els museus o els habitatges per culpa del que transmet i de la nova visió de la societat vers la mort.

Un cementiri és una ciutat dins de la ciutat. És dels pocs espais que, gràcies a la seva formalització, viu allè a la ciutat mateixa i no participa en la vida ciutadana. És una ciutat dels morts que repeteix l'esquema de la ciutat dels vius amb les seves avingudes principals arbrades i carrers secundaris, amb les seves cases plenes d'opulència, les modestes o les vivendes col·lectives.

Malgrat voler-se amagar és un indret inseparable de la vida i de la ciutat, i viure d'esquenes a la societat, és l'únic que té la capacitat de reunir les generacions presents amb les passades ja que els morts, volguem o no, formen part de cadascun i cadascuna de nosaltres; és el lloc on el visitant es retroba amb els seus avantpassats de manera trista davant aquesta absència. No obstant aquest sentiment, es pot obtenir un sentiment de plenitud, de vida, de moviment, de pau, de tranquil·litat. En definitiva, és un lloc agradable tan pels que estan com pels que no estan i on el passat cobra tota la raó de ser i guanya el protagonisme el record individual.

Al ser un reflexe de la ciutat, és una mimesis de la seva identitat tant cultural com religiosa en un període determinat i, per tant, és un paisatge cultural que presenta característiques físiques en funció de les diverses àrees geogràfiques. Aquestes evidències estan representades pels seus sepulcres, per les espècies d'arbres o vegetació en general, i per la disposició de la seva vegetació.

Socialment parlant, es diu que el cementiri i la mort ens igualen a tots. No obstant, això no es pas veritat ja que tal i com succeix a les ciutats les residències dels morts també són diferents seguis

del rang social que siguis. A més, les grans civilitzacions actuals, només senten el cementiri com alguna cosa seva quan es produeix la visita al mateix per raons de força major o quan s'apropen les dates situades al voltant del mes de Novembre. Fet que demostra encara més com la societat occidental viu d'esquenes a ell per por a afrontar-se i a conviure-hi. El record als morts passa a ser una marca en el calendari i la relació amb l'espai funerari té lloc a través d'intermediaris: l'administració i les empreses del sector. De fet proliferen ja els llocs on els ritus socials que acompanyen el dol es desenvolupen fora dels murs dels cementiris, com en els tanatoris. Aquests no compleixen la vistia a la casa o l'església com en els enterraments tradicionals sinó que ofereixen una alternativa pels que no volen visitar el cementiri per considerar-ho desagradable.

UN CEMENTIRI, UN MUSEU

Els cementiris construïts en el segle XIX i en la primera meitat del segle XX tenen, per si mateixos, un indubtable valor arquitectònic i urbà. Per aquesta raó, en una societat que viu d'esquena a la mort encara s'ha de treballar per recuperar aquest tipus de recintes, no com a usurpadors de la vida i d'espai per la ciutat sinó com autèntics museus que contenen història, art, memòria i, al mateix temps, són un oasis de pau i acció enmig de la ciutat. Perquè, coma reflex de la societat, no es pot negar que els cementiris, amb tota la seva càrrega emocional, són un reflex de la societat que l'habita en tots els períodes històrics des de la seva aparició. Per aquest motiu, s'ha de salvaguardar i donar a conèixer l'enorme patrimoni que s'amaga en aquests recintes, en la majoria dels casos desconegut, però no per falta d'interés d'u públic potencial, sinó per falta de mecanismes que apropin al ciutadà a aquests recintes considerats per la majoria com a lloc exclusiu d'enterrament.

Els cementiris formen part del nostre patrimoni material, obres arquitectòniques i escultòriques i planificació urbana i pel seu patrimoni immaterial perquè mostra l'evolució de les seves costums i pràctiques. Ambdós conformen el patrimoni funerari, on es troben fragments de la memòria històrica que s'hauria de conservar per poder-lo transmetre a generacions futures

En definitiva, un museu a cel obert. Un museu marcat per els elements arquitectònics com la portalada o la capella i les places porticades al seu límit i al seu interior, els panteons, sepulcres i tombes que es consideren vertaderes maquetes al natural del repertori estilístic que es va produir a la pròpia ciutat. D'aquesta manera s'enfatitza el caràcter monumental dels edificis i es crea un vertader paisatge funerari.

Les possibilitats de recuperació dels cementiris per la ciutat són indiscutibles, com a parc públic, com a museu a l'aire lliure i, amb finalitat pedagògiques, com a lloc d'estudi de la producció arquitectònica funerària dels segles XIX i XX. Per aquesta raó s'han creat associacions com ASCE per aproximar al públic en general un tema i un lloc tan amagat de les ciutats com els cementiris o s'organitzen visites nocturnes en dates assenyalsades com Tots Sants o Setmana Santa on hi assisteixen persones de tota classe.

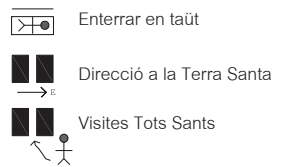
* Ús cementeri de Santiago de Compostela

* Cementiri de Sayalonga, 1840

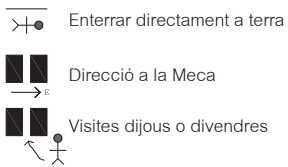
* Cementiri de la Plata, 1886

* Familiar portant flors al cementiri

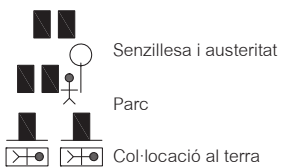

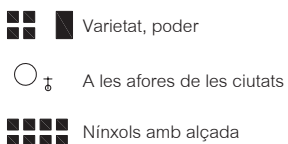
Cementiri mediterrani

Cementiri musulmà

Cementiri nòrdic

Cementiri mediterrani

Cementiri construït en pla

TIPUS DE CEMENTIRIS

La necessitat d'enterrar i donar culte als nostres difunts ha estat diferent des dels inicis. Al llarg del temps i segons la seva localització, cada cultura i religió ha creat la seva particular manera de veure la mort i conseqüentment han donat lloc a diferents tipus de sepulcres, cementiris, crematoris... Basicament els cementiris es poden classificar:

- Segons la religió
- Segons la seva localització
- Segons la seva orografia
- Altres

Segons la religió

- **Cementiri cristià:** El cristianisme ha portat associat el cementiri Mediterrani. Als inicis tan sols es permetia l'orientació de les tombes en direcció a Terra Santa però amb la Reial Cèdula de Carles III i els nínxols es va donar llibertat a la col·locació dels enterraments. No té cap prescripció, l'únic que hi ha són recomenacions com per exemple els taüts i visitar els morts i els cementiris, si més no, un cop l'any, el dia de Tots Sants.
- **Cementiri musulmà:** Es caracteritza per la blancor de les seves tombes, així com la seva anàrquica disposició que s'orienten cap a la KAABA. Sabem que, segons la regla corànica, el mort ha de ser enterrat sobre de francdavant de la Meca i l'eix de la seva tomba ha de ser perpendicular a la KAABA. L'excavació de la tomba es realitza en el mateix moment. A partir d'aquí, els homes rarament el visiten i les dones el visiten una vegada a la setmana els dijous o divendres, i hi dipositen el mirto i reciten sures.
- **Cementiri jueu:** semblants als anteriors però amb les tombes orientades cap a Jerusalem
- **Cementiri budista i sintoista:** normalment es procedeix a la incineració en tombes son familiars, petites i de pedra. Eregides en una plataforma rectangular amb esglaó. A la làpida hi trobem el cognom familiar i els no. Normalment sol tenir associat un temple budista i no es troba rodejat de murs sinó que forma part de la ciutat.

Segons la seva localització

- **Cementiri nòrdic:** És un concepte que sorgeix amb el moviment "Garden Cemetery" d'Inglaterra en el segle XIX, gràcies a JC Loudon. En el nord d'Europa i d'Amèrica, les ciutats són pulmons verds, passeigs en bicicleta o tardes sota el sol i, com que el cementiri és reflex de la ciutat, la mort es tracta amb naturalitat i camina sota els arbres. Es tractava de traslladar el cementiri i l'actitud de l'home del segle XX, amb idearis d'igualtat i valors democràtics. Per tant, intenta fer més íntima la relació entre els vius i els morts. En aquest indret, la gespa, la vegetació i l'arbrat són les característiques essencials donat-li la desitjada sensació de pau i tranquil·litat.
- **Cementiri mediterrani:** Es presenta normalment amb una tanca, un límit físic i simbòlic en el que hem establert certes analogies amb la ciutat dels morts. El fet de traçar un límit manifesta l'acte de domini de l'home sobre la natura. En el seu interior, uns eixos principals ens recorden el cardus i el decumanus que permeten definir i dividir l'espai. En la tan-

ca, columbaris i nínxols s'hi adosen com a símbol de protecció. En contrapunt a aquest mur horitzontal sol aparèixer una capella vertical a l'accés o al final de l'eix principal

Segons la seva orografia

- **Cementiris construïts en pla:** conté recintes ordenats en un mateix nivell o amb pendents molt poc acusades. Normalment sol ser un recinte rectangular amb dos eixos ortogonals principals que marquen la disposició simètrica de les edificacions. L'eix longitudinal estableix la connexió bàsica entre els emenets més representatius i al voltat de ls eixos s'hi solen col·locar els panteons i sepulcres monumentals com un eixample amb fites monumentals i distribució de vivendres
- **Cementiri amb pendent:** aprofita la muntanya i crear terrasses. Normalment són els més integrats i l'eix longitudinal solen ser unes escales per portar a les diferents terrasses

Altres

- **Necropolis verticals:** en els últims anys, a Mèxic s'estan desenvolupant concursos de cementiris en vertical sense gaire èxit. Amb aquesta nova tipologia es pretén crear les bases per un nou model, una nova fita dins la ciutat. Aquestes catacumbes a l'aire lliure representen una necròpolis d'última generació, lligades al turisme, l'impacte i la forta inversió econòmica, on no s'impedeixen els estàndards contemporanis d'higiene, asèpsia i atenció als familiars dels difunts.

APLICACIÓ DELS CEMENTIRIS DIFERENTS ALS QUE ESTEM ACOSTUMATS

Aplicar un cementiri diferent al habitual no es fàcil degut a les seves connotacions. Hi ha l'aspecte religiós, l'aspecte de pulcritud i introversió de la mort...

Pel que fa a la religió, el nostre país en l'àmbit de llibertat religiosa s'ha reconegut el gret de les confessions religioses i dels seus adeptes a tenir un enterrament d'acord a les seves creences. No obstant, la manca d'arrelament d'aquests encara resulta difícil trobar casos d'enteraments budistes, islamistes... que no sigui a les grans ciutats. Pel que fa a l'aspecte de pulcritud, són pocs els cementiris que han optat per una estructura allunyada del mur-tanca. Tan sols el cementiri de les Roques Blanques, situat a la serra de Collserola, han destacat i són realment ben valorats.

* Cementiri Castelló d'Empúries

* Cementiri de Tetuan, 1483

* Mont de les Olives, Jerusalem, s. X aC

* Cementiri Budista

* Cementiri del Bosc, Estocolm, 1915

* Cementiri del barri de Poblenou, Barcelona, 1775

* Cementiri de Falgars d'en Bas

* Cementiri de Portbou

* Concurs necròpolis verticals, Mèxic, 2011

* Esquema mataba egípcia

* Via sepulcral romana de Barcelona, segle I al III

* Catacumbes de la ciutat de Roma, segle II

* Cementiri de Comillas, 1893

* Cementiri Iquique

* Cementiri vertical de Mumbai Arquitectes: Yalin Fu i Ihsuan Lin, 2010

ORÍGENS I EVOLUCIÓ

Les necròpolis han existit des dels inicis de l'èsser humà. La tomba ha sigut la millor expressió de l'arquitectura: dolmens, càmeres neolítiques, piràmides, catacumbes... No obstant, els cementiris com els coneixem en l'actualitat, van ser creats pels catòlics com a símbol de la resurrecció.

Prehistòria

Els dolmens i les càmeres neolítiques són les primeres manifestacions que han perdurat fins a l'actualitat. Ells practicaven la inhumació dels cadàvers i donaven molta importància als rituals funeraris i les seves ofrenes. Es trobaven situats en llocs estratègics relacionats amb les vies d'itinerància i servien com a referència d'unes comunitats nòmades. En l'actualitat tan sols hi ha visible el monument megalític degut als saquejos de les ofrenes del interior tombes que es van realitzar en el passat.

Egipte

Primer van començar amb les mastabes però, gràcies a la necessitat que tenien els faraons de mostrar els seu poder, les mastabes van guanyar alçada fins arribar a les piràmides. Aquestes representen el màxim avenç en el coneixement i en la tècnica de la seva època.

Antiga Roma

En l'època romana, primerament, els morts eren enterrats en les seves pròpies cases amb els conseqüents problemes de salubritat i higiene. Per aquesta raó, una sèrie de lleis com la Llei de les Dotze taules i aprovades per emperadors com Adriano o Diocleciano, van otorgar la impossibilitat d'enterrar dins de la ciutat i es va triar l'enterrament a les perifèries del recinte romà i molt a prop de les vies de comunicació a favorint sempre que s'entrés a la vila la seva veneració.

Posteriorment i amb l'acceptació del cristianisme per l'Imperi romà es van crear les catacumbes que eren galeries excavades en el subsol. Quan aquestes van ser insuficients, els poderosos de l'època, que eren el clergat i altres homes amb poder, van proposar l'enterrament en els seus recintes per otorgar-li's protecció. D'aquí sorgeixen els cementiris en el interior d'esglésies, hospitals...

Cementiris als patis de l'església, convents i hospitals

Quan les construccions anteriors van ser insuficients, els poderosos de l'època, que eren el clergat i altres homes amb poder, van proposar l'enterrament en els seus recintes per otorgar-li's protecció. D'aquí sorgeixen els cementiris en el interior d'esglésies, hospitals... D'aquesta manera les esglésies van deixar de ser un simple lloc de trobada per la litúrgia i el culte per convertir-se en punt de referència de trobada entre vius i morts.

Aquesta casuística encara s'ha mantingut fins els nostres dies en pobles on no té sentit desplaçar el cementiri als afores i s'ha mantingut proper a l'església de la vila.

L'exil·li dels cementiris del centre de la ciutat

Amb el pas dels anys, les ciutats s'havien convertit en grans cementiris que necessitaven ampliar l'espai. Per aquesta raó, per la insalubritat i amb l'inici de les idees il·lustrades de mitjans del segle XVIII, s'optà per desplaçar les necròpolis a les afores de les ciutats. Així s'inicià a principis del segle XIX, la important planificació de ciutats pels morts, llocs allunyats dels emplaçaments urbanitzats, tancats, introvertits i monofuncionals, tal i com plantejaven els romans a la seva època

Creixement en alçada i el seu posterior abandonament

Amb l'expansió urbana i de la població, les contínues guerres i les morts ocasionades, es tornaren a modificar. La solució fou l'alçada mitjançant nixols, com si d'un aparcament es tractés.

Aquest últim fet fou el tret de sortida a l'abandonament que ha patit l'arquitectura funerària en els últims anys, especialment durant el Moviment Modern. A partir dels anys 50, el cementiri no es planteja com matèria de discussió sinó que, més aviat, els arquitectes, es centren en el desenvolupament i la investigació d'altres tipologies arquitectòniques allunyades de la funerària amb les pertinents excepcions que serviran de punt de partida per la reflexió sobre la concepció actual dels cementiris.

Cementiri al segle XXI

En algunes regions d'Amèrica Central o del Sud o d'Àsia han aparegut els cementiris verticals degut a la necessitat urgent de necròpolis i on l'espai, el terreny és un gran tresor i una necessitat. No obstant, continuen essent encara massa utòpics.

ESPANYA, CATALUNYA: NOVA CONCEPCIÓ FUNERÀRIA

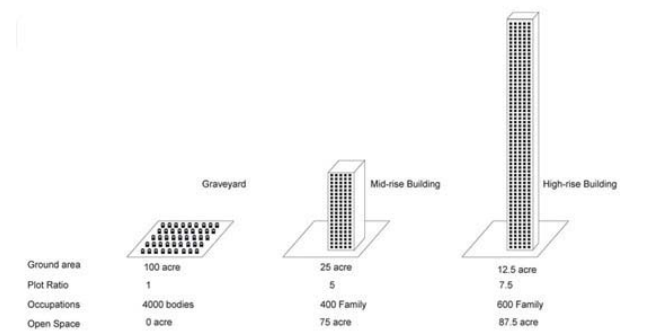
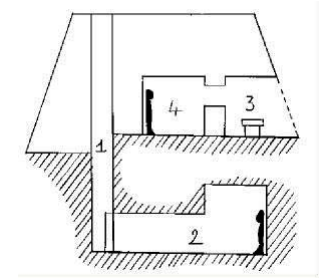
Els cementiris en el nostre país han evolucionat paral·lelament a la resta d'Europa per culpa de les epidèmies que van causar la seva ubicació a les afores quan ho decretà Carles III a finals del 1700. A més, la transformació que ha experimentat una societat més globalitzada cultural i religiosament parlant, la situa entre contextos, processos i situacions novedoses que amb anterioritat han patit altres societats europees.

En aquest marc, el pluralisme religiós constitueix un repte pel que es requereix d'una capacitat de reflexió, flexibilitat, adaptació i innovació. Les demandes de les diferents confessions per disposar d'espais funeraris són testimoni de la naturalització de l'arrelament d'aquestes comunitats religioses. Aquest mestissatge cultural i religiós crea la seva particular manera de donar sepultura als seus morts, i a la vegada, una forma pròpia d'entendre el fi de la vida terrenal donant lloc a diferents i diversos tipus d'inhumacions, cementiris, sepulcres i espais dedicats a la mort.

CAP A UN CEMENTIRI ECOLÒGIC

Al segle XXI, s'anomena el segle de la sostenibilitat i els cementiris no volen ser menys.

En l'actualitat n'hi ha pocs però a poc a poc van creixent el seu nombre. Un dels exemples és el cementiri de Roques Blanques on la seva gestió mediambiental procura l'estavi d'aigua, la reducció de la contaminació i el control de les emissions dels forns. A més, arriba al punt d'invertir en l'estudi i protecció d'esquirols i eriçons, d'haver construït una bassa permanent per facilitar la reproducció dels amfibis autòctons i a col·laborar en un projecte patrocinat pel Museu de Granollers per ajudar a millorar la conservació de ratpenats. Gràcies a aquestes actuacions ha obtingut certificats internacionals que n'avalen la seva gestió ambiental i transmeten els valors de respecte pel seu entorn als seus visitants. Per aquesta raó, han calgut molt pocs esforços per conscienciar als familiars que els petits detalls són de vital importància per conservar correctament l'entorn en el que es troba el cementiri. Per exemple, les flors naturals permeten un millor reciclatge per convertir-les en adob que les flors artificials que amb els seus vernissos i pintures resulta gairebé impossible obtenir un 100% de reciclatge i un reamprofitament total.+

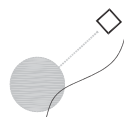
Prehistòria

Enterraven els morts amb el seu aixovar i els records més preuats que pertanyien al mort. No obstant, degut als sabotatges tan sols a quedat la identificació de les tombes amb els dòlmens situats a les vores de les vies transhumanes

Egipte

Representen la major evolució tècnica de la història de l'ésser humà. Això fou gràcies a l'afany que tenien els faraons de mostrar el seu poder tant econòmic com de representativitat. Són grans construccions d'enginyeria de forma piramidal que sobreuerten com a porta d'entrada d'un recorregut subterrani que duu fins a la tomba.

Edat Antiga

La vida i la mort es diferencien. Aquesta última es situa als afores del nucli urbà però proper a camins realment transitats. D'aquesta manera s'evitaven contagis però els morts eren també recordats.

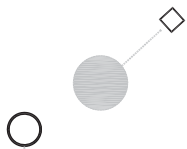

Edat Mitja

Amb l'arribada del cristianisme i quan esdevingué religió oficial per Constantí (323), sorgeix la necessitat de la inhumació propers a llocs sagrats.

Per aquesta raó, es situen al interior del nucli urbà, adossats als temples parroquials i religiosos.

El perímetre es protegeix mitjançant galeries cobertes per l'enterrament de les classes altes mentre que en el centre apareixen fosses comuns.

Reial Cèdul·la de Carles III (1787)

Se haran los cementerios fuera de poblaciones simple que no hubiese dificultad invencible o grandes anchuras dentro de ellas, en sitios ventilados e inmediatos a parroquias, y distantes de las casas de vecinos, aprovechando para capillas de los cementerios las Ermitas que existen fuera de los pueblos

Aquesta llei respongué a l'augment demogràfic i a la política higienista de l'època, iniciada a París amb la creació dels cementiris de Pere-Lachaise, Montparnasse...

Segle XIX

S'introdueix el "punt de vista dels vius" i comencen a convertir-se en espais més amables.

Els valors higienistes que demanaven l'absència de vegetació comencen a posar-se en dubte apropant-se el cementiri cada vegada més a un parc o a un passeig per a la ciutat. Les formes claustrals desapareixen i es crea un conjunt amb grans avingudes, camins sinuosos, boscos...

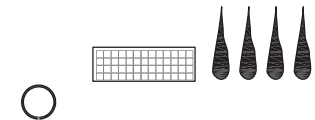
Segle XX

El creixement dels enterraments que en ell es succeïxen dona lloc a dues opcions: que l'arquitectura guanyi pes davant del jardí o que es generin una sèrie de fórmules perquè el jardí sigui el verdader protagonista del cementiri.

Un factor clau per la divisió entre aquest dos tipus diferents és la climatologia de la zona. Mentre en uns llocs la vegetació ja apareixia, en altres s'havia d'incorporar i posteriorment cuidar. Davant d'aquesta situació, unit a la seva dificultat de manteniment, s'opta per una solució arquitectònica.

Es el cas dels cementiris mediterranis.

Degut a la manca de sol, es permeten substituir les sepultures al terra per grups de nínxols més econòmics i capaços de concedir un desenvolupament vertical al recinte.

L'actualitat

El gran repte en l'actualitat passa per intentar canviar la consciència col·lectiva del cementiri actual: un lloc on ningú desitja ser enterrat.

Els hàbits davant de la mort es troben en plena evolució pel que s'ha de començar a tenir en compte aquesta nova demanda de la societat actual.

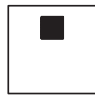
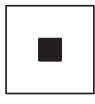
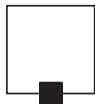
ELEMENTS QUE EL COMPONEN

La tanca

Representa la frontera entre el món dels vius i el món dels morts. Protegeix les tombes de incívics i dona la imatge exterior d'un espai ple de connotacions. Pot ser totalment opac o amb vegetació. Fins i tot, quan cedeix el seu protagonisme a les plantes i no és totalment opac, gràcies a tanques e fundicó o boix, adivinem en ella un caràcter dissuassori. La tanca també és un magnífic testimoni del creixement del cementiri gràcies a la diferència de secció, materialitat... que ha patit en les diverses modificacions.

Portalada

La portalada garanteix l'accés al seu interior, aquella mateixa que el mur anterior evita. En funció de la mida d'aquest es podrà permetre l'accés rodat o no. A més, també té molta càrrega simbòlica: la seva imatge serà la retinguda del cementiri pel visitant. La resolució de l'entrada al cementiri adopta diferents fórmules: des d'un simple forat al tancament fins a una doble façana amb les dependències al seu interior o, fins i tot, on l'edifici religiós forma part de l'accés al recinte.

Dependències

S'encarreguen de contenir els diferents serveis dels cementiris, els quals van des del culte religiós (la capella), fins a la gestió (els pabellons administratius), el manteniment (les casetes pel personal) o la sanitat (la sala d'autòpsies i el dipòsit de cadàvers)... La majoria d'elles, la seva entitat no sol ser cridanera a excepció de la capella, on es sol veure una clara intenció de buscar referències formals. Gràcies a elles es pot considerar un cementiri un equipament ciutadà complert. Sembla ser que, al llarg de la història, hi ha hagut tan sols una regla en la col·locació de la capella que pot ser centrada, adossada al mur o tanca o al final del recinte funerari. En canvi cap de la resta de dependències sembla ser que tingui una regla però si una recomenació, la seva col·locació a espais de pas i en els eixos estructuradors del cementiri.

- **Capelles:** n'hi ha que serveixen d'accés i n'hi ha que dominen el interior, bé des del seu centre geomètric o bé des d'una posició més retrasada, coincidint amb el mur posterior. Així mentre que les capelles situades en la façana solen ser de planta longitudinal, les situades a l'interior del recinte inclouen les plantes centrades.

- **Pabellons administratius:** local destinat a despatxos i oficines municipals i que seran presents segons la mida de la necròpolis.

- **Locals de manteniment:** espai encarregat de guardar cadascuna les eines i materials de construcció que vetllen per la correcta conservació d'aquest espai públic.

- **Sala d'autòpsies:** dependències construïdes segons unes condicions higièniques dictades per reglaments d'àmbit estatal. Necessiten llum natural i artificial i tal·les metàl·liques i impermeabilització per evitar que entri i surti res i acabaments polits per facilitar-ne la neteja.

- **Dipòsit de cadàvers:** eren utilitzats en el passat, quan les autòpsies es realitzaven en el propi cementiri. Solen tenir dos despartaments per separar morts per malalties infeccioses de les que no ho són.

- **Crematori:** s'encarrega de la destrucció de robes i tot el que no siguin restes mortals i que procedeixin de l'evacuació de sepultura i neteja de cementiris. També es poden realitzar cremacions de cadàvers, sempre que compleixin

les normatives.

La vegetació

La vegetació d'un cementiri està formada pels arbres que han sobreviscut de la plantació inicial, les plantes introduïdes en les successives modificacions i per plantes sorgides espontàniament. Existeixen pocs plànols dels inicis dels jardins per això ens hem de guiar de la seva presència per poder fer un aixecament el més acurat possible. La vegetació d'un cementiri compleix funcions molt diferents a les d'un parc públic o un passeig. Un jardí funerari és un lloc al que acudeixen persones angoixades per la pèrdua d'un ésser estimat i retornen per recordar-lo en algun moment. Per tant, s'hauran de tenir en compte tant els aspectes paisatgístics com els aspectes sensorials per poder enriquir aquest entorn. Al llarg de la història el desenvolupament de l'arbrat i la jardineria compren un riquíssim catàleg d'espècies cedint els seus portants protagonisme al xiprer com a imatge funerària per excel·lència de la nostra cultura i del cementiri mediterrani.

Sepultures

Entre els centenars, els milers de tombes que guarden cadascun dels nostres cementiris, hi ha grans diferències, que van des d'una tipologia més industrialitzada i funcional fins a una on recau principalment l'interès artístic i de bellesa. En els últims anys i en els cementiris de nova creació, s'està intentant recuperar la idea de les tombes individualitzades directament al sòl. És una conquesta del cementiri contemporani. A partir d'aquí s'extreu podem deduir que els models més importants de sepultura són els següents:

- **Ninxols:** es van construir arran de l'augment de població i per la manca d'espais a principis del segle XX. La importància quantitativa d'aquests no ha resolt, no obstant, una qüestió qualitativa i són els que reflexen la crisi de saturació que pateix la ciutat. La seva qüestió seriada ha anat en contra a la seva qualitat. A l'atractiva espontaneïtat de les tombes de petits cementiris s'han superposat les demandes de la societat de consum, amb els seus immensos camps de sepultures de marbre, d'una brutal homogeneïtat.

- **Tomba:** el seu caràcter "geològic" dona molta complicitat amb el terreny. Van ser el reflex d'una èoca d'espaldor i sembla que ara amb el cementiri contemporani torna a ser important.

- **Criptes:** van aparèixer quan no es van permetre els enterraments en edificis religiosos. Avui en dia són menys utilitzades.

- **Panteó i mausuleu:** tomba que s'encarrega de mantenir l'opulència dels inicis.

- **Columbari:** es dona aquest nom als nínxols destinats a urnes cineraries. També poden estar al terra com si fossin tombes.

- **Bosc:** Espai de terreny destinat a inhumar una urna biodegradable amb les cendres al costat d'un arbre jove autòcton plantat en aquell moment i una petita placa de marbre.

* Cementiri d'Oderzo

* Cementiri Monumental de Milà, 1866

* Esquemes col·locació capella

* Cementiri d'Igualada, Enric Miralles, 1994

* Detall nínxol

* Cementiri de Marrakesch

* Plantacions rellevants: salze, alzina, xiprer, palmera, cactus, taronger, noguer

* Esquemes de les diferents formes geomètriques

EL SIMBOLISME: BOTANICA, MATERIALITAT I FORMA

El simbolisme dels arbres i plantes

En aquest sentit, el llibre de l'advocat català Celestí Barallat, Principis de Botànica Funerària (1885), explica molt curiosament aquest tema. El seu objectiu és aconseguir que els cementiris es converteixin en boscos sagrats amb una enorme càrrega simbòlica.

El verd significa regeneració i immortalitat de l'ànima i, al mateix temps, és un cromatisme que aporta tranquil·litat a la mirada i sentiments de pau i tranquil·litat al visitant. Per aquesta raó, en la majoria de necropolis s'ha optat per una vegetació majoritàriament perenne de color verd abans que plantacions amb flors o caduca com a símbol de regeneració. Per això els arbres més comuns són:

- **Xiprer:** s'utilitza desde l'Antiguitat en senyal de dol. Ja en l'època clàssica es penjava una branca a les portes de la casa del difunt. La seva fulla perenne, el seu tronc fosc i la seva fulla verda són els símbols adequats per expressar la gravetat dels cementiris. A tot això, es pot afegir que la seva llarga vida i la seva forma troncocònica li ofereixen encara més el significat d'eternitat i d'unió del cel amb la terra. A més, gràcies a la seva arrel profunda impedeix que penetri al interior de les tombes circumdants.
- **Palmera:** és també un arbre de llarga vida segons els àrabs i simbolitza la victòria del bé sobre el mal, i de la vida i l'eternitat.
- **L'herba i les heures:** representen l'humilitat, l'etern verd del paradís i l'estima. L'heura, a més, representa l'afecte.
- **El salze, el pimenter, el bedoll, el til·ler:** són uns arbres romàntic que representen el dolor per la pèrdua d'algú.
- **L'alzina, el roure, l'om:** representen la força relacionada amb la permanència de la vida, la robustesa de la fe, la longevitat i l'evocació poètica.
- **Les canyes:** són molt recomenables per adornar el perímetre del cementiri ja que són esbeldes, delicades, verdes i fràgils i ondeja fàcilment amb el vent. Convida a la reflexió sobre la vida.
- **Plantes aromàtiques o medicinals:** simbolitzen la virtut curativa. És fàcil trobar romaní, espígol, farigola...
- **Flors:** sobretot la rosa i la violeta, simbolitzen l'amor i la regeneració primaveral, l'humilitat i modèstia.

Aquest simbolisme pertant majoritàriament als cementiris mediterranis. Si parlem del cementiri nòrdic substitueixen els xiprers per l'om o als islàmics, la palmera i ambdós acaben de donar una major càrrega simbòlica a l'espai.

No obstant, no tota la vegetació té cabuda en un recinte funerari. En aquest mateix llibre-tractat, Barallat exposa també totes aquelles espècies que s'han d'excloure:

- **Espècies espinoses:** com els cactus, el card... ja que des-trueixen la tranquil·litat pel seu significat de dolor i de punxament.
- **Arbres fruiters:** no són indicats pel respecte i higiene ja que si ens nutrim d'aquests fruits estariem alimentant-se de les essències dels morts que han fet créixer aquests arbres. Però també per la contraposició d'allò immaterial de la mort amb la materialitat del fruit.
- **Llorer:** el tractat no el recomenava encara que en l'actualitat són pocs els cementiris que no en tenen algun de plantat.
- **Plantes i flors verinosos:** com la cicuta perquè esta asso-

ciades a bruixeria o a l'infern.

- **Noguer:** perquè és propens a tenir malalties.
- **Plantes lechoses ni hortalisses ni flors alegres:** poc dignes per honorar als difunts per culpa del seu significat de reencarnació i continuu naixement.

La simbologia de les formes i els materials

Segons R. Azuelle, l'arquitectura de la mort conté unes formes expressives lligades al seu simbolisme:

- **Inscripcions centrades i remarcades amb vegetació:** són símbol de solemnitat.
- **Inscripcions ofegades:** indiquen integració, desaparició i discreció.
- **Obertures amples:** indiquen acollida i comunió
- **Obertures estretes:** són símbol de recolliment i intimitat
- **Volums horitzontals i verticals:** els verticals simbolitzen repòs i els verticals ressurrecció. Si actuen en combinació signifiquen oposició i reflexos. De manera similar, les línies horitzontals confereixen estabilitat i les verticals anhels i les obliques generen tristesa.
- **Naturalesa dels materials:** la pedra expressa força i duració, el formigó flexibilitat i resistència. El rajol, color i netedat i la fusta calidesa i agilitat.

A més, Azuelle posa en rellevància el modelat del conjunt de les formes. Per a ell, un conjunt vigorós i sobri expressarà solemnitat. Un conjunt delicat, que no amanerat, expressarà espiritualitat. No obstant, arriba a la conclusió que l'arquitectura funerària ha de ser el regne de la metàfora. Es pot seguir la gramàtica antiga amb formes noves.

L'aigua

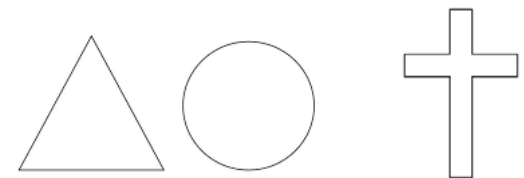
Apareix com a símbol de vida en les llegendes nòrdiques i mediterrànies, com un medi de purificació i iniciació als misteris de la fe en el baptisme cristià. El baptisme està simbòlicament associat a "la mort, la vida, l'enterrament i la resurrecció", segons Sant Joan Crisòstomo.

En contraposició al caràcter masculí (vertical - fàlic), de l'arbre, l'aigua, associada a les superfícies horitzontals, es vincula amb la figura de la dona, amb l'origen e la vida. També, degut als seus canvis estacionals, assenyala el pas del temps a un temps que es sempre continuu i que no s'atura.

Triangle, cercle i altres figures geomètriques

Les formes també són capaces de generar sensacions i expressions metafòriques. D'això en sabien molt els massons a l'hora d'enterrar els seus difunts amb tots els símbols que estan inscrits en les seves làpides i per la forma mateixa d'aquestes. Aquest simbolisme es pot veure arreu de les nostres contrades i les més comunes resulten ser les següents:

- **Cercle:** representa l'eternitat, el reciclatge i l'enigma de la mort.
- **Triangle** simbolitza a deu, a la suma del cel i la terra, la unió amb el més enllà.
- **La creu:** com a símbol del sacrifici de Jesucrist i, per tant, tan sols es pot veure amb la distribució quadrangular de la seva planta i en moltes de les sepultures existents

Ja durant la prehistòria, els homes empastifaven als morts amb olis essencials i aromàtics amb la finalitat de millorar l'estat del cos inert. Els ritus, com no podia ser d'una altra manera, van anar evolucionant: millorant la higiene amb el fumet o l'extracció d'òrgans al Neolític o a la Mesopotàmia, cobrir amb cera en els perses o amb goma els etiòps. Tots amb un únic objectiu: retrocedir l'estat de descomposició i intentar que el difunt tingués un bon inici a la pròxima vida. Els egipcis, per la seva banda, tan sols practicaven la tanatopraxia en faraons i persones de rellevància en el sistema polític i religiós mentre que la resta de la població només tenia la possibilitat de la cremació. Per això, en aquella època, algunes de les reclamacions més importants del poble van ser que l'embalsament es realitzés en tots els nivells socials. Ningú volia quedar fora del ritual que assegurava la tornada a la vida. Malgrat aquestes súplices, ells van ser els impulsors i els que realment van fer avançar la tècnica de la tanatopraxia. Per aquesta raó, en ple segle XX s'han pogut trobar casi íntegrament cosos de faraons momificats enterrats sota terra en les majestuoses piràmides.

A l'Edat Mitja va haver-hi un retrocés en la seva utilització per culpa de l'augment de població i l'augment de les seves morts ja que moltes vegades morien per malalties contagioses i ningú volia tocar-los per por a contagi. Per aquesta raó s'optà per també per la cremació i tant sols es practicava la tanatopraxia en aquella part de la societat podent i en aquells estaments on el factor religiós fos important ja que es considerava, al mateix temps, que qualsevol modificació del cos pogués ser considerada bruixeria.

Avui en dia, en canvi, fou vital el descobriment de la circulació sanguínea per una millora en la conservació dels morts, sobretot en casos de repatriació. No obstant, no es igual a tots els indrets del món, havent-hi, com sempre, una gran diferència entre països en desenvolupament com Estats Units, Canadà, França o la Gran Bretanya de les zones menys desenvolupades que es troben a anys llum de les tècniques més avançades.

La tanatopraxia a l'actualitat

En l'actualitat, en una societat del segle XXI s'està canviant molt la concepció de la mort. S'està optant per un canvi cap a un sistema més destructiu i potser per un mètode que desmossa l'agnosticisme de la societat com és la cremació, de la qual en parlaré posteriorment. La tanatopraxia es practica majoritàriament en aquelles morts de les zones rural o que tenen més present la religió. També es practica més en persones d'avançada edat que pas en aquelles que han mort sobtadament, per tant, en una edat molt jove, però no tan jove.

Amb el pas dels anys, aquesta xifra anirà baixant-se, encara que potser no a un ritme tant ràpid com ens pensem degut a la important immigració dels últims anys. Com bé sabeu, els immigrants procedents de la religió de l'Islam s'inhumen i no els hi permeten incinerar-se i en els pobles d'Amèrica del Sud tenen un concepte de la religió molt més arrelada que pas nosaltres.

El fet de que el nombre de inhumacions no baixi a un ritme tant ràpid com l'esperat és l'única esperança que tenen els cementiris a poder mantenir-se i a poder assegurar la seva conservació cultural i artística durant uns quants anys més.

* Gràfics % inhumació segons regions

* Gràfics % inhumació segons els diferents col·lectius

* La tanatopraxia a l'Antic Egipte.

* Gràfics % inhumació segons regions

* Gràfics % incineració segons els diferents col·lectius

* Antic Forn crematori de la Gran Bretanya

*ritual de la cremació a Ubud

TANATOPRÀXIA I NO INHUMACIÓ

Creo que és de vital importància conèixer les diverses tècniques per enterrar els morts i quin és la tendència en el nostre país. Per això és important ressaltar la diferència entre inhumació i tanatopraxia. Segurament creureu que és molt evident però moltes vegades crea confusió.

Definició

La inhumació prové del mot llatí "in" que vol dir "en" i "humus" que vol dir "terra", és a dir, acció d'enterrar un cadàver, per tant, contempla tan sols l'enterrament en totes a terra. No obstant, degut a la gran demanda s'han creat nínxol i mausuleus.

Per contra, la tanatopraxia, és el procés d'intervindre i la preparació sobre l'ésser humà ja mort mitjançant processos d'higienització, conservació o preparació del cadàver. Aquest nom prové del grec "Thanatos", que era el Déu de la mort no violenta.

La finalitat bàsica de la tanatopraxia és la d'aconseguir no només una bona conservació del cos, sinó també una aparença natural i tranquil·la. A més de l'estètica, s'intenta recrear una aparença natural perquè pot ser molt important per poder prendre comiat del defunt amb serenitat, sobretot quan el cos, per malaltia, accident o mort violenta ha sigut malmès i que per la vista dels familiars i coneguts podria ser traumàtica.

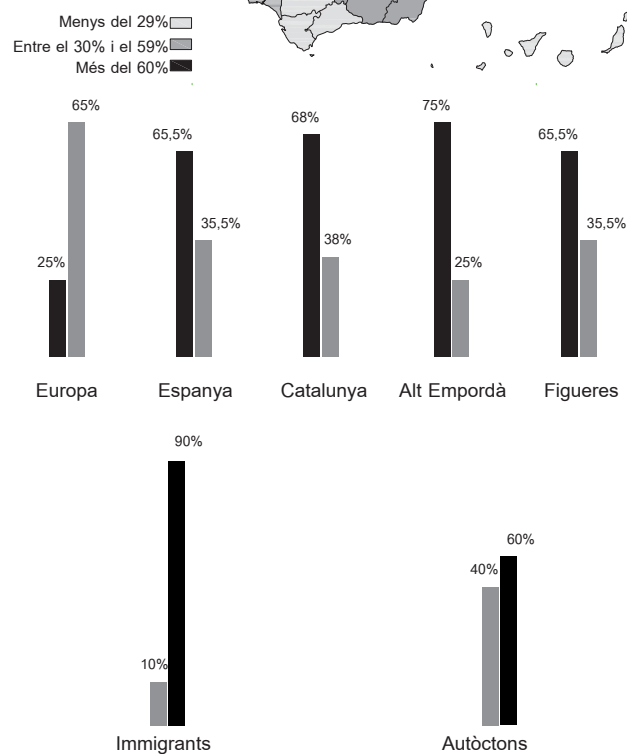
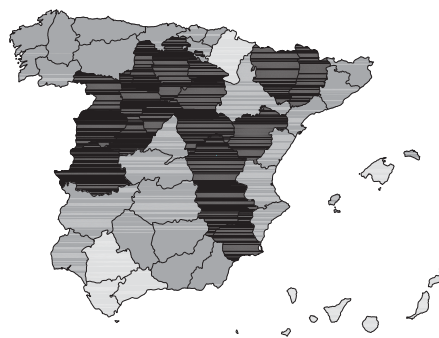
Funcionament

El procés es realitza d'acord amb les normes higiènico-sanitàries i realitzant les extraccions que es sol·licitin, respectant els diferents ritus, tradicions i religions.

Aquesta pràctica està vinculada a la tanatologia, que són els ensenyaments al voltant de la mort. Gràcies a ella, l'especialista adequa el difunt tant per la part més estètica de cap i de cos com també el seu interior mitjançant la recomposició d'aquest si fos el cas i evitar la sensació violenta de veure el cos malmès per part dels seus familiars i coneguts.

Història

La por a la mort o més aviat a lo desconegut provocava un retrocés en el deteriorament físic.

nerària feta de llenya, dipositant les cendres i restes humanes e un vas de ceràmica i enterrar-lo en una urna, fossa o caixa. Aquesta pràctica es mantingué uns quants segles més al llarg del període grec i romà.

Al sege II dC, gràcies al creixement del cristianisme, els romans van tornar a canviar la cremació dels morts per la seva inhumació i així es mantingué fins els nostres dies on està passant ben bé el contrari, la cremació guanya la partida a la inhumació en molts països d'Europa a la inhumació. L'augment de les inhumacions en l'època romana fou gràcies a la creença del record del mort per evitar que l'ànima desapareixés.

La cremació actual data de l'any 1873 quan es va inventar el forn crematori, inventat per un italià i presentat a Viena aquell mateix any. No obstant, la primera cremació no es va realitzar fins al 1886 a Inglaterra, que el mateix temps fou el primer país en declarar-la legal.

Pel que fa a l'Església Catòlica no va autoritzar i permetre la cremació dels seus fidels fins al 1964, amb l'obligació de donar sepultura en els cementiris, ja sigui a terra o en columbaris i no poden ser esparcides ni conservades en el cercle i àmbit familiar.

En el nostre país, no es van realitzar cap cremació moderna fins el 1973, quan es va portar a terme a la ciutat de Madrid. Aquest fet fou la punta de llança pel creixement exponencial que es produeix en l'actualitat.

La cremació a l'actualitat

En el segle XXI, com ja apuntava anteriorment, està succeïnt el contrari: els països més civilitzats d'Occident estan optant per un canvi de tendència. Això es deu, bàsicament, a una actitud social davant la mort de negació i ocultació d'aquesta. També es degut a la poca creença a una vida futura. En definitiva, denota un agnosticisme religiós, un colapso en la importància cultural i tradicional de la mort i l'enterrament i una certa adversió a la lenta descomposició dels cossos i un despreci a la venerabilitat dels cossos enterrats en les tombes i, per últim, qüestions econòmiques.

Actualment la xifra mitjana al nostre país és del 40%. No obstant, es molt diferent entre entorn urbà i entorn rural i encara dista de països europeus amb una alt protestantisme on sòl rondar el 75%, molt lluny d'un país catòlic com itàlia on és del 10% i Irlanda del 15%.

Cal afegir, que en el nostre país, només el 30% de les urnes de cremació tenen com a destí final els cementiris però això es degut a que són molt pocs els cementiris que opten per oferir una alternativa diferent que els columbaris tradicionals. Com alternativa als cementiris més moderns i per respondre a aquesta nova demanda s'han inventat productes i serveis innovadors com serien es jardins del repos, bosc de les cendres... per evitar que el destí de les cendres pugui contaminar el medi ambient o espais naturals. En definitiva, s'ha d'apostar per conscienciar a la població que els cementiris són el lloc natural per contenir les cendres dels éssers estimats.

INCINERACIÓ

Definició

La cremació o incineració és la transformació del cos inert d'una persona o un animal en components químics com gasos i fragments minerals a través d'un procés d'altas temperatures, vaporització i oxidació.

La paraula prové del llatí *crematio* que significa *acció de cremar*. A nivell funerari és la combustió i incineració dels cadàvers humans i la seva reducció fins a destruir-los i convertir-los en cendres.

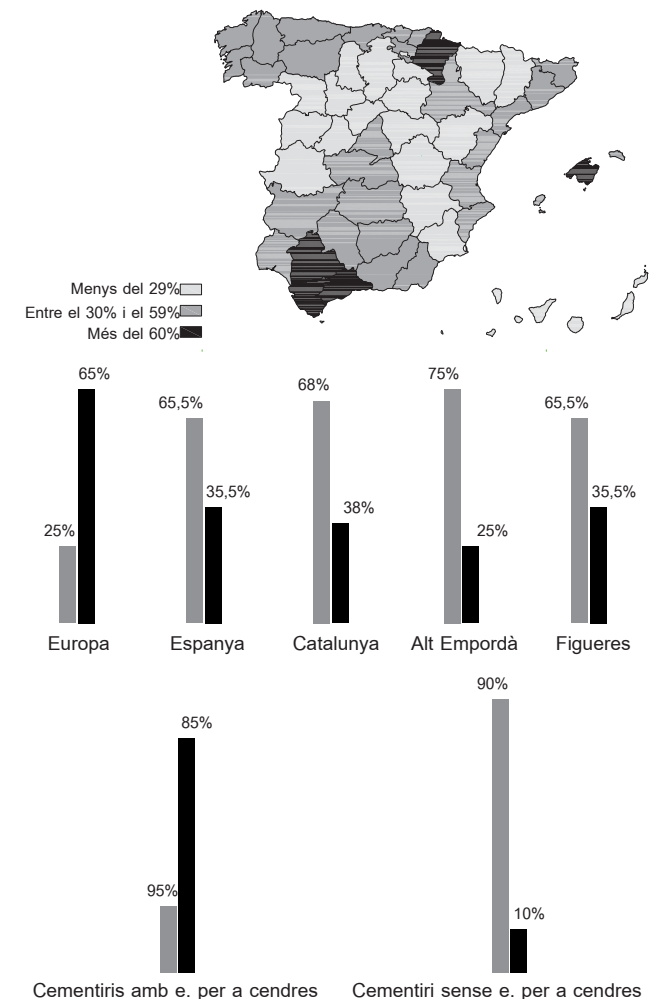
Funcionament

La pràctica es realitza en els crematoris on el taüt que conté el cos es col·loca en el forn un mínim de dues hores. En aquest procés gran part del cos es vaporitza i tot el que queda després són fragments secs d'ossos cendres. Aquestes restes representen el 3,5% del pes total original; la mida dels fragments de os sec recuperat després de la cremació està relacionada amb la massa esqueètica i la seva mida variarà de persona a persona.

Història

L'origen de la cremació es remonta al Neolític, a la zona del litoral Mediterrani propera a la regió semita, i durà fins al tercer Mil·lenni quan es comença a considerar una pràctica bàrbara i només s'aplicarà per càstig o plagues, com fou el cas de l'Antic Egipte o l'Edat Mitja. No obstant, existeixen períodes on la cremació torna a prendre importància. A Europa no arribà fins l'Edat de Bronze però durà poc ja que a l'Edat de Ferro, la inhumació va tornar a ser novament més comú i popular.

A la Península es té constància que els pobles que l'habitaven al primer mil·lenni abans de Crist cremaven els seus morts de manera habitual. En aquella època, el gest funerari de la cremació o incineració consistia en cremar el mort en una pira fu-

ASSOCIATION OF SIGNIFICANT CEMENTERIES IN EUROPE (ASCE)

L'Association of Significant Cemeteries in Europe fou creada al 2001 com a resposta a l'interès recent davant del necroturisme. L'ASCE és una organització sense ànim de lucre amb un caràcter net i global que ha format una xarxa que comprèn aquells cementiris públics o privats pel fet de tenir un passat rellevant o un factor artístic important.

Objectius

El seu principal objectiu és promoure els cementiris europeus com una part fonamental del patrimoni de la humanitat perquè són indispensables per a tota ciutat i perquè, al mateix temps, són un reflex inequívoc de la seva història, arquitectura, cultura i societat.

L'associació proposa:

- Compartir experiències i bones pràctiques.
- Cooperar per a protegir, restaurar, assegurar una cura i mantenir els cementiris.

Ruta europea de cementiris

Reconeguda com a Cultural route of the council of Europe, la ruta europea de cementiris d'Europa fou organitzada per l'ASCE com a proposta turística i de promoció del patrimoni.

La ruta és una experiència cultural per a tothom on els ciutadans locals i els visitants descobriran l'important patrimoni en aquests diferents cementiris europeus.

Llista

CATALUNYA

- Cementiri de Montjuïc (Barcelona)
- Cementiri de Sant Gervasi (Barcelona)
- Cementiri de Poblenou (Barcelona)
- Cementiri de Sant Andreu (Barcelona)
- Cementiri de Sant Sebastià (Sitges)
- Cementiri de Vilanova i la Geltrú (Vilanova i la Geltrú)
- Cementiri de Lloret de Mar (Lloret de Mar)
- Cementiri d'Igualada (Igualada)
- Cementiri de Reus (Reus)

ESPANYA

- Cementiri de Quart de Poblet (Quart de Poblet)
- Sant Antoni Abat o Cementiri de Cantagallet (Alcoi)
- Cementiri de la Carriona (Avilés)
- Cementiri municipal de Ciriego (Santander)
- Cementiri de los Ingleses (Camariñas)
- Cementiri Municipals de Monturque (Monturque)
- Cementiri Polloe (Santander)
- Cementiri Nuestra Señora de la Salud (Còrdoba)
- Cementiri Municipal de Granada (Granada)
- Cementiri de Bilbao (Bilbao)
- Cementiri Inglés (Màlaga)
- Cementiri de San Amaro (A Coruña)
- Cementiri de l'Almudena (Madrid)
- Cementiri General de València (València)

PORTUGAL

- Cementiri d'Agramonte (Porto)
- Cementiri Largo do Padre Baltazar Guedes (Porto)

ITÀLIA

- Cementiri de San Michele (Venècia)
- Cementiri Monumental de Trento (Trento)
- Cementiri Monumental de Lecco (Lecco)
- Cementiri de San Prospero (Sassuolo)
- Cementiri Històric de Poggioreale (Nàpols)
- Cementiri No Catòlic de Roma (Roma)
- Cementiri Monumental de Verano (Roma)
- Cementiri La Cigna (Livorno)
- Cementiri Anglès (Florència)
- Cementiri dell'Osservanza (Faenza)
- Cementiri Monumental de Bonaria (Cagliari)
- Cementiri Staglieno (Gènova)
- Cementiri Monumental de Milà (Milà)
- Cementiri La Villetta (Parma)
- Cementiri Suburbà i jueu de la Reggio Emilia (Reggio Emilia)
- Cementiri San Cataldo (Mòdena)
- Cementiri Monumental de Certosa (Bologna)
- Cementiri Catòlic Santa Anna (Trieste)

FRANÇA

- Cementiri de Lió (Lió)
- Cementiri El Parc (Clamart)
- Cementiri París de Thiais (Paris)
- Cementiri Père Lachaise (Paris)
- Cementiri de Montparnasse (Paris)
- Cementiri de Montmatre (Paris)

BÈLGICA

- Cementiri Històric de Gent (Gent)
- Cementiri Schoonselhof (Antwerp)
- Cementiri Laeken (Brusel·les)

PAÏSOS BAIXOS

- Cementiri i crematori Moscowa (Arnhem)
- Cementiri i crematori Weterveld (Driehuis)

ALEMANYA

- Cementiri Ohlsdorf (Hamburg)
- Principal cementiri de Mainz (Mainz)
- Cementiri Borsntedt (Postdam)
- Cementiri Vell de Sant Matthew (Berlin)
- Cementiri Vell dels Dotze Apòstols (Berlin)
- Cementiri der Märzgefallenen (Berlin)
- Cementiri vor dem Halleschen Tor (Berlin)
- Cementiri Dorotheenstädtischer (Berlin)
- Cementiri Sud Oest de Stahnsdorf (Stahnsdorf)
- Cementiri St. Marien und St. Nikolaifriedhof

ÀUSTRIA

- Cementiri Central o Zentralfriedhof (Viena)

POLONIA

- Cementiri Nou de Podgorze (Cracòvia)
- Cementiri Vell de Podgorze (Cracòvia)

SÈRBIA

- Cementiri Nou de Belgrad (Belgrad)

ROMANIA

- Cementiri Bellu (Bucarest)

LITUANIA

- Cementiri Rasos (Rasu)
- Cementiri Antakalnis (Vilnius)

ESTONIA

- Cementiri Raadi (Tartu)

RÚSSIA

- Cementiri Smolenskoye (Sant Petersburg)

SUÈCIA

- Cementiri Ekshärad (Ekshärad)
- Cementiri Est de Gothenburg (Gothenburg)
- Cementiri Mjösund a Njurunda (Sundsvall)
- Cementiri Jonköpig (Jonköpig)
- Strandkyrgarden (Estocolm)
- Skogskyrigarden (Estocolm)
- Cementiri del Nord (Solna)
- Cementiri Est de Mälmo (Mälmo)

DINAMARCA

- Assitens Kyrkegard (Copenhaguen)

REGNE UNIT

- Cementiri General de Sheffield (Sheffield)
- Cementiri Arnos Vale (Bristol)
- Cementiri Ford Park (Plymouth)
- Cementiri Vell de Southampton (Sotuhampton)
- Cementiri Oest Norwood (Londres)
- Cementiri Nunhead (Londres)
- Cementiri Brompton (Londres)
- Cementiri Kensal Green (Londres)
- Cementiri Abney (Londres)
- Cementiri Highgate (Londres)

IRLANDA

- Cementiri Dardistown (Dublin)
- Cementiri Glasnevin (Dublin)
- Cementiri Palmerstown (Dublin)
- Cementiri Newland's Cross (Dublin)
- Cementiri Goldenbridge (Dublin)

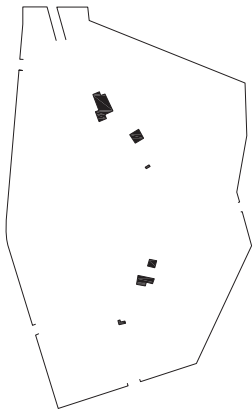
CROÀCIA

- Cementiri Varazdin (Varazdin)
- Cementiri Monumental de Mirgoj (Zagreb)
- Cementiri Zara (Zadar)

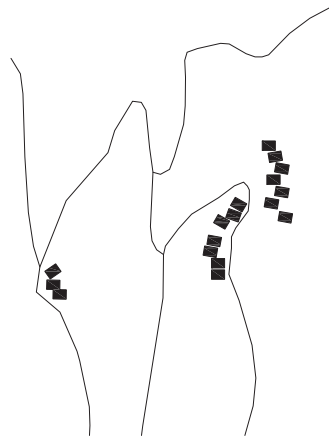
ESLOVENIA

- Cementiri Pobrezje (Maribor)
- Cementiri Zale (Ljubljana)

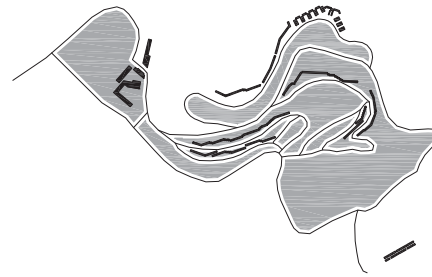

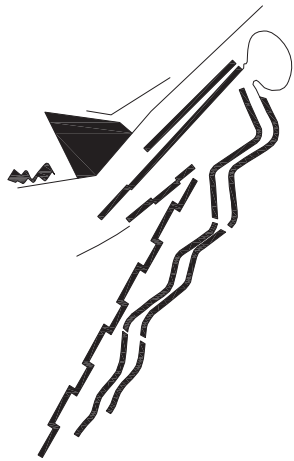
Cementiri del bosc

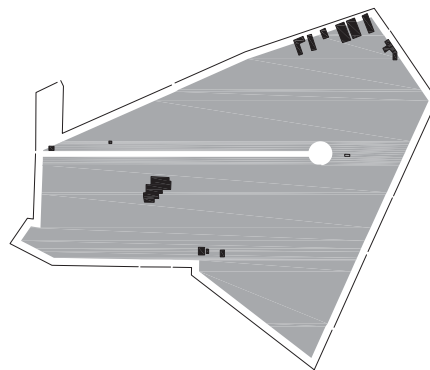
Cementiri de Finisterre

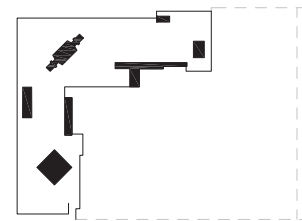
Cementiri de les Roques Blanques

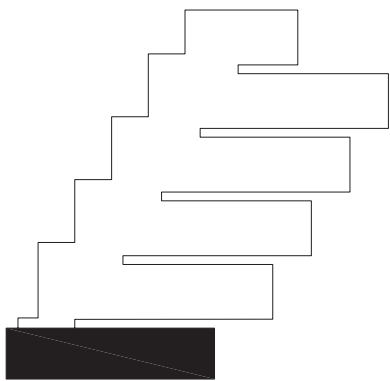
Cementiri d'Igualada

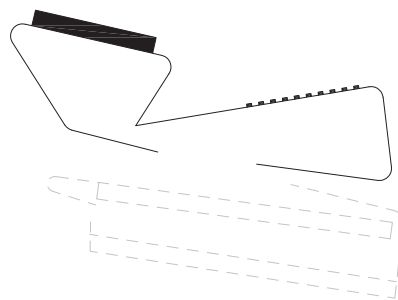
Cementiri de Malmo

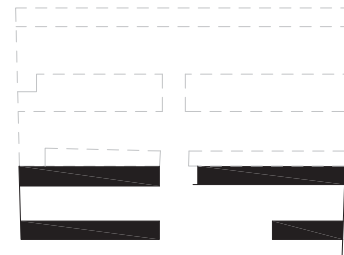
Tomba Brion

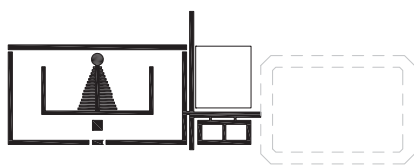
Cementiri islàmic

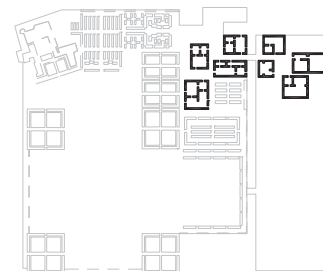
Ampliació cementiri d'Añorbe

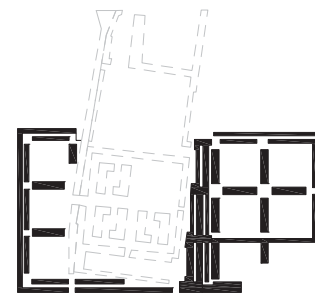
Ampliació Cementiri de Mont-Roig del Camp

Ampliació Cementiri de Mòdena

Ampliació Cementiri San Michele

Ampliació del Cementiri de San Sepolcro

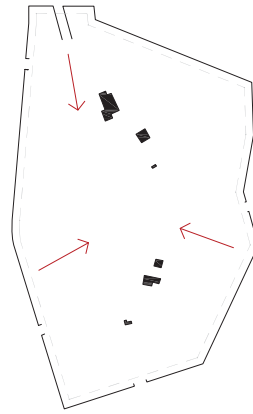
L'ARQUITECTURA FUNERÀRIA CONTEMPORÀNIA

Es pot afirmar que la mort és la única certesa amb la que compta l'esser humà, res més inevitable i universal: des del mateix moment del nostre naixement estem destinats a deixar de ser, per tant, el fet de reflexionar sobre això no deixa de ser una vera certesa.

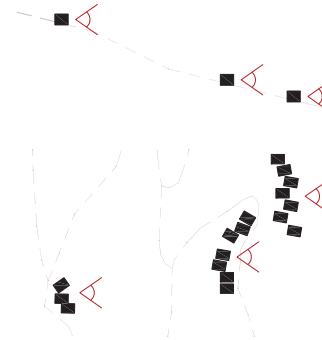
Des de la perspectiva actual, la societat, materialista i desacralitzada, ha perdut l'estreta relació que l'arquitectura sempre ha mantingut amb la mort. No oblidem que la major part dels monuments de l'antiguitat que s'han conservat fins al moment són de caràcter funerari. No obstant, avui en dia, els espais funeraris s'encaminen cap a la indiferència i cap a l'abandó per culpa la seva transformació en un nou tabú social.

Una característica del segle XX, sobretot a partir de la segona dècada, és el desinterès per part dels arquitectes, cap al cementiri i cap a les sepultures, entès el primer com espai sagrat i lloc funebre per excel·lència i les segones com a proves tangibles de la mort humana. El Moviment Modern va contribuir a lo expressat, centrant el seu interès en l'habitatge i en la "ciutat dels vius", considerant l'arquitectura de la mort com un assumpte de menor importància, propi dels segles anteriors.

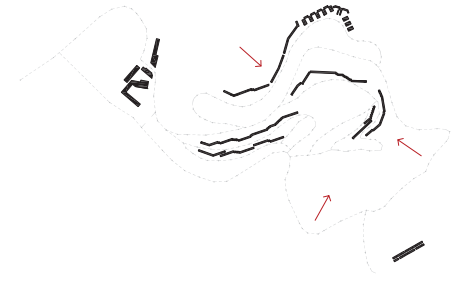
Per això, s'han volgut analitzar i realitzar un breu repàs alguns dels exemples més significatius de l'arquitectura contemporània com seria Asplund, Scarpa, Miralles...per plantejar una reflexió sobre el futur d'aquests espais de mort i memòria.

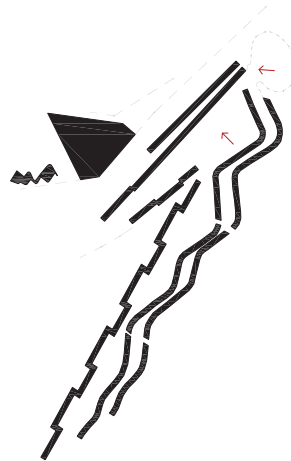
Cementiri del bosc

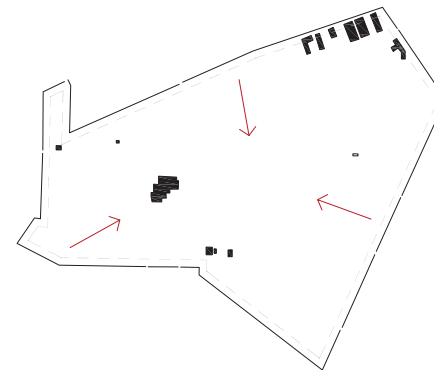
Cementiri de Finisterre

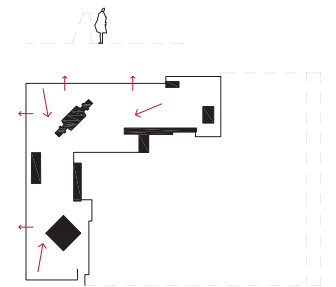
Cementiri de les Roques Blanques

Cementiri d'Igualada

Cementiri de Malmo

Tomba Brion

Relació amb l'entorn

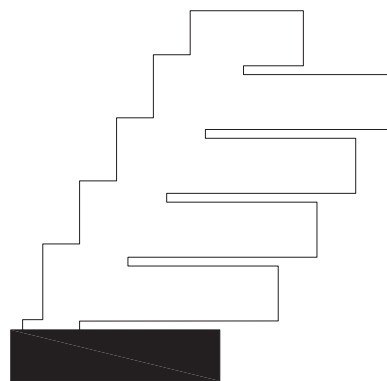
La planificació i construcció d'un cementiri és un projecte que engloba des de la part més conceptual del que és la mort fins a intervenció paisatgística i de lectura del lloc per crear un projecte que s'encarregui de crear un espai funerari el més tolerant per la població al qual pertany.

Amb els exemples analitzats es pot extreure que hi ha dues maneres d'intervenir: un cementiri en el paisatge i un cementiri tradicional mediterrani. A més, s'extreu que amb l'ampliació és molt difícil passar d'un cementiri tradicional a un cementiri paisatge i a l'inversa.

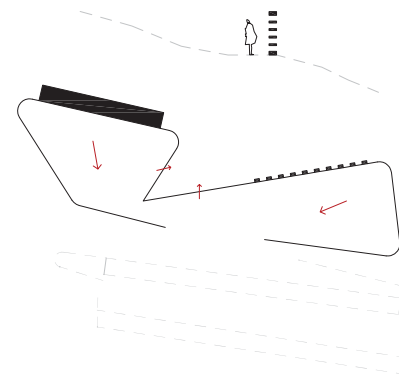
En el primer cas, el del cementiri en el paisatge, degut a les seves dimensions i a la seva planificació molt més lliure es un espai que viu per ell i en ell i, per això, s'aconsegueix aïllar del que succeeix a l'interior sense necessitat d'unes grans tanques ni elements dissuasoris del que succeeix a l'exterior.

En canvi, en el segon cas, el cementiri tradicional que s'ha aplicat majoritàriament a regió mediterrània, respon a un cementiri molt més introvertit i menys enfocat a fer un gaudi del paisatge que l'envolta. És un cementiri que continua visquent en el concepte tabú de la mort.

En definitiva, per poder generar un concepte de mort resulta molt més fàcil en un cementiri ex novo que pas en un cementiri ampliat on ja existeixen unes directrius molt ben marcades.

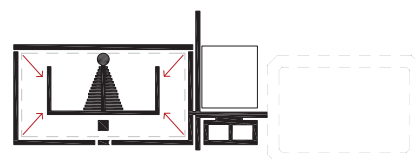
Cementiri islàmic

Ampliació cementiri d'Añorbe

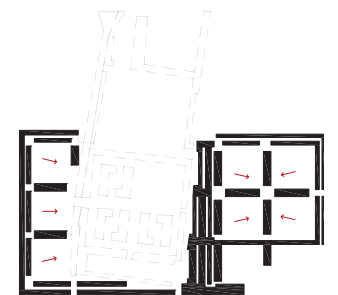
Ampliació Cementiri de Mont-Roig del Camp

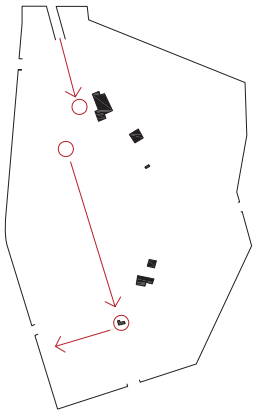
Ampliació Cementiri de Mòdena

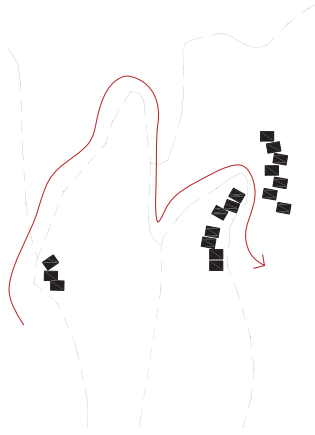
Ampliació Cementiri San Michele

Ampliació del Cementiri de San Sepolcro

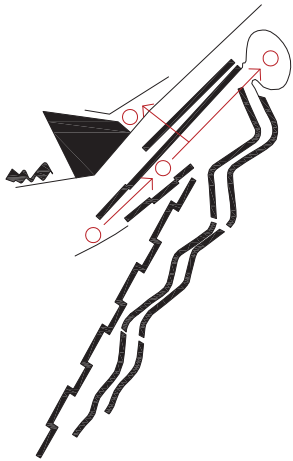
Cementiri del bosc

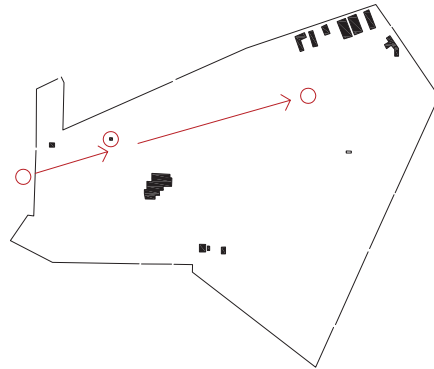
Cementiri de Finisterre

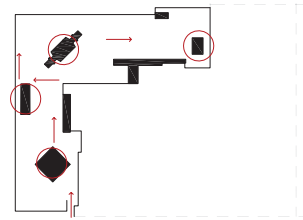
Cementiri de les Roques Blanques

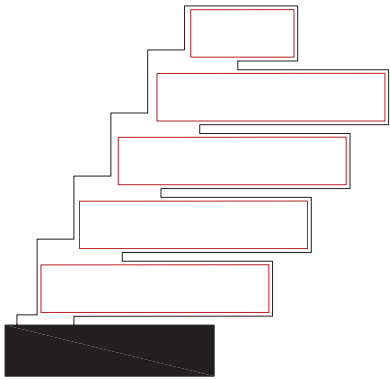
Cementiri d'Igualada

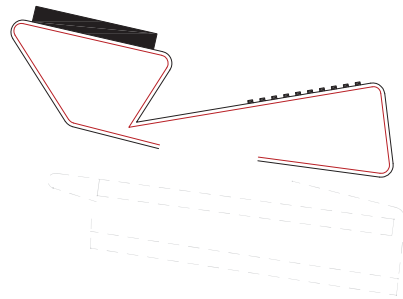
Cementiri de Malmo

Tomba Brion

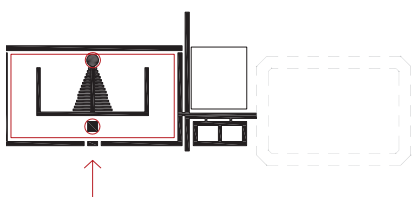
Cementiri islàmic

Ampliació cementiri d'Añorbe

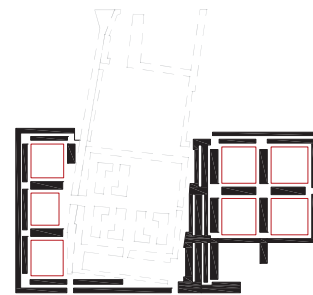
Ampliació Cementiri de Mont-Roig del Camp

Ampliació Cementiri de Mòdena

Ampliació Cementiri San Michele

Ampliació del Cementiri de San Sepolcro

Planificació interior

La planificació interior d'un cementiri es molt diferent segons si és ex-novo o no, si es troba en pla o en pendent... La seva ordenació respon en molts casos en el concepte del recorregut, un camí que representa de la vida fins la mort. Aquest concepte de recorregut és molt més clar en els cementiris de nova planta que pas en les ampliacions.

NORMATIVA I ALTRES APECTES CULTURALS I RELIGIOSOS 1.1.5

NORMATIVA

La constitució Espanyola estableix que els ciutadans no poden ser discriminats per raó de raça, sexe o religió, entre d'altres. Aquest dret bàsic ha estat desenvolupat per les posteriors lleis de llibertat religiosa i d'enterraments en cementiris municipals que estableixen l'aconfessionalitat dels cementiris públics.

En principi no s'impedeix la inhumació de cadàvers seguint diferents ritus religiosos. A la pràctica es poden comptar amb els dits de les mans els cementiris de l'Estat que permeten observar altres ritus.

La legislació catalana en la matèria impedeix l'enterrament a terra sense caixa (preceptiu en els enterraments de musulmans i jueus) i conté una sèrie d'ambigüitats i exigències sanitàries que fan difícil de saber amb seguretat quin és el sistema legal per fer un enterrament a terra.

Per altra banda ni els consistoris ni les empreses dedicades a gestionar els cementiris públics han estat receptius a l'hora d'incloure aquestes pràctiques en els cementiris del país, tret de comptadíssimes excepcions. A la pràctica no s'afavoreix l'observació del ritus islàmic, per exemple, i la majoria de musulmans opten per repatriar els difunts, o bé, i en menor mesura, accepten les alternatives disponibles a l'actualitat.

Els cementiris públics són aconfessionals, però la solució al problema del ritual islàmic podria passar per la construcció de cementiris musulmans arreu per tal de permetre a una part de la ciutadania la pràctica dels seus ritus mortuoris.

Pel que fa a la cremació, el reglament català sobre la matèria no fa cap mena de restricció a l'ús que hom vulgui fer de les cendres, i només hi diu que:

Els cementiris poden disposar d'una zona de terreny per escampar-hi les cendres procedents de la incineració, o de columbaris per col·locar-hi les urnes de les cendres mortuòries.

Normativa municipal

- Reglament dels cementiris municipals de Figueres i Vilatenim

Normativa catalana

- Llei 2/1997, de 3 d'abril, sobre serveis funeraris
- Decret 297/1997, de 25 de novembre, pel que s'aprova el Reglament de Policia Sanitària Mortuòria
- Decret 209/199, de 27 de juliol, pel que s'aprova el Reglament que regula, amb caràcter supletori, els serveis funeraris municipals.

Normativa espanyola

- Constitució espanyola, de 31 d'octubre de 1978.
- Llei Orgànica 7/1980, de 5 de juliol, de Llibertat religiosa
- Llei 49/1978, de 3 de novembre, d'enterrament en cementiris municipals.
- Decret 2263/1974, de 20 de juliol, pel que s'aprova el Reglament de Policia Sanitària Mortuòria.
- Llei 25/1992., de 10 de novembre, pel que s'aprova l'Acord de Cooperació de l'Estat amb la federació de Comunitats Israelianes.
- Llei 26/1992, de 10 de novembre, pel que s'aprova l'Acord de Cooperació de l'Estat amb la Comissió islàmica d'Espanya
- Llei 7/1985, de 7 d'abril, Reguladora de les Bases de Règim Local.
- Reial Decret Legislatiu 2/2208, de 20 de juny, pel que s'aprova el Text Refós de la Llei del Sòl.
- Llei Orgànica 9/1983, de 15 de juliol, reguladora del Dret de Reunió i la seva reforma reflectida a la Llei Orgànica 9/1999 de 21 d'abril.
- Llei 37/2003, de 17 de novembre, de Soroll
- Llei 16/2009, de 22 de juliol, dels Centres de Culte

Normativa europea

- Conveni Europeu de Drets Humans firmat a Roma el 4 de novembre de 1950 i ratificat per Espanya el 26 de setembre de 1979 a l'art. 9 CE.
- Carta de Drets Fonamentals de 11 de Novembre de 2011.
- Carta Europea de l'Autonomia Local de 15 d'octubre de 1985 i ratificada per Espanya el 20 de gener de 1988.
- Carta Europea de Salvaguarda de Drets fonamental a la Ciutat aprovada a Saint Denis, el 18 de maig de 2000.

L'Estat Espanyol reconeix el dret de tots els seus ciutadans a rebre un servei religiós i funerari d'acord amb les seves conviccions religioses, filosòfiques o cultural, dins dels límits establerts pel marc legal vigent. En aquest marc, la gestió eficaç del pluralisme religiós constitueix un repte davant el que els municipis tenen un paper rellevant, i pel que es requereix d'una alta capacitat de reflexió, flexibilitat, adaptació i innovació.

RELATIVES ALS RITUALS I A CERIMONIES FUNERÀRIES

	ENCARREGAT DE LA PREPARACIÓ DEL COS	RENTAT, PURIFICACIÓ I EMBOLICAT	EMBALSAMENT	AUTÒPSIA	VELATORI	ORACIÓ FUNERÀRIA	ESPAI ON ES DESENVOLUPA	TEMPS	TRASLLAT	INHUMACIÓ	INHUMACIÓ	CREMACIÓ	EXHUMACIÓ
LEGISLACIÓ VIGENT	Personal autoritzat d'Empreses i Serveis funeraris així com de tanatoris Ha de realitzar-se en llocs autoritzats, entre les 24 i 48h després de la mort. Després de la preparació del cos els fidels poden realitzar el rentat i la purificació		Quan el cadàver no pot ser inhumat o embalsamat abans de les 72h. Quan vagi a ser exposat més de 72 o 96h de la mort. Quan sigui inhumat en llocs no habituals i autoritzats	Regulat en els diferents reglaments de Policia Sanitària Mortuòria llei 29/1980, Real Decret 2230 / 82 i Reial Decret 386 / 1996.		Les ritus funeraris es practican sobre cada sepultura de conformitat amb lo disposat pel difunt o amb el que la família determini.. Podran celebrar-se actes de culte en les capelles o llocs destinats a l'efecte en el cementiri.	Llocs autoritzats o domicilis particulars amb mesures higiènico-sanitàries adequades. Es contempla l'exposició del cos en llocs públics per casos excepcionals.	La inhumació o la cremació haurà de tenir lloc entre les 24 i les 48h després de la mort, excepte que el cadàver hagi estat embalsamat o conservat transitòriament	La Conducció i el trasllat han de realitzar-se per empreses funeràries autoritzades. Obligatoriament amb fèretre. Durant el trasllat pot realitzar-se una parada per la pràctica del serveis religiosos o cerimònies laiques.	En cementiris i espais autoritzats (criptes, panteons...). Ha de realitzar-se preferentment entre les 24 i les 48h després de la mort.	La norma fixa la obligatorietat del fèretre en aquelles CCAA que han regulat en sentit contrari. La norma fixa les característiques dels diferents tipus de tauds, segons sigui fèretre comú, especial, de recollida, d'incineració o caixa de restes. Els fèretres no poden ser reutilitzables.	En instal·lacions autoritzades. El transport o dipòsit de cendres no està subjecte a cap disposició específica	Per causa justificada, o bé en compliment de les Ordenances municipals i el Reglament de Règim Intern.
ESGLÉSIA CATÒLICA			✓	✓	Plegàries i oracions durant el velatori	Funeral en espai de culte, preferentment de cos present. Servei funerari dirigit per un sacerdot. Oració funerària a la tomba	Espais de culte (tanatori o església) i/o cementiri			Opció preferent sobre la resta.		✓	✓
ESGLÉSIA EVANGÈLICA			✓	✓		Servei funerari dirigit per un pastor en un espai de culte, de cos present. Lectura bíblica o plegària en el cementiri.	Espais de culte (tanatori o església) i/o cementiri. Absència de símbols religiosos, excepte la creu sense imatge.			Opció preferent sobre la resta.	Absència de símbols religiosos, excepte creu i sense imatges	✓	✓
ESGLÉSIA ORTODOXA		La família sol encarregar-se de la preparació i el vestit del cadàver	✓	Només en cas de força major	Durant 2 o 3 dies després de la mort. Preferentment en el domicili familiar. Plegària continuada en l'espai on està el difunt. Ús de símbols religiosos, incens i veles. Menjar funerari comunitari.	Servei funerari, tant a l'espai de culte com al cementiri.	Església de la comunitat o en el tanatori. El fèretre ha d'estar obert fins que tots els familiars i amics passin a acomodar-se i a que s'introdueixi en el lloc de la inhumació.	La inhumació haurà de tenir lloc el tercer dia després de la defunció.		Obligatòria	Ha de ser el més senzill possible, preferentment de fusta.	✗	✓
JUDAISME	La Hebra Kardsha és la institució religiosa que s'encarrega de tots els rituals funeraris.	El rentat del cos amb aigua, sabó i plantes aromàtiques. Purificació ritual. Realitzats per una persona del mateix sexe del difunt. Embolicat amb un sudari de lli blanc senzill.	✗	Només en cas de força major	Velatori breu. El fèretre ha d'estar tancat. No pot haver oscurit	Oració en record del difunt. Oració i cerimònia de la keria (tall de les vestidures)	Oració funerària en el tanatori, sinagoga o cementiri. Oració i keria en el lloc de la inhumació.	La doctrina preescriu la inhumació en les 24h després de la mort. S'adapten a la legislació vigent. Mai en dissabte ni en altres dies festiu-religiosos	Ha de ser el més ràpid possible. La tradició marca que siguin els membres de la comunitat els que conduïxin el fèretre des del coixe funerari fins a la sepultura.	Obligatòria. Directament al terra. El mort ha d'inhumar-se complet, sense mutilació	La doctrina tradicional preescriu la inhumació amb sudari i sense ataud. Quan la normativa obliga al seu ús, s'opta per fèretres de fusta, senzills, i intrduir una mica de terra d'Israel.	✗	✓
ISLAM	El cos ha d'entrar vestit durant tot el procés de trasllat. El cos no ha de ser manipulat per ningú que no sigui musulmà. És referible que s'encarregui un familiar o persona propera al difunt.	Rentat del cos amb aigua i sabó. Purificació ritual. Realitzats per una persona del mateix sexe que el difunt. Embolicat amb un sudari de lli blanc senzill (3 en els homes i 5 en les dones).	✗	Només en cas de força major. Algunes persones o comunitats poden sol·licitar la presència d'una persona musulmana.		Oració funerària	En l'espai de culte. Si no és possible, l'oració funerària es fa en el cementiri (mai entre les tombes).	Lo abans possible	Ha de ser realitzat per musulmans.	Obligatòria. Directament a terra.	Inhumació amb sudari i sense taud. Quan la normativa obliga a l'ús del taud, s'opta per fèretres de fusta i el més senzills possible, sense símbols religiosos.	✗	Només pot exhumar-se per ser traslladat a un cementiri musulmà, i posteriorment inhumat en aquest.
ADVENTISTES DEL 7È DIA			✓	✓	Tanatori o funerària, en sales sense símbols	Cerimònia funerària de cos present, tant en l'espai de culte com en el cementiri.	Tanatori o església de la comunitat. Absència de símbols religiosos.			Opció preferent sobre la resta.	Absència de símbols religiosos, excepte creu i sense imatges	✓	✓
TEST. CRISTIANE DE JHOVA			✓	✓	Tanatori o funerària, en sales sense símbols	Conferència bíblica en memòria seva. No es preceptiva la presència del difunt.	Saló del Regne o tanatori. Absència de símbols religiosos			✓	Absència de símbols religiosos	✓	
ESGLÉSIA JESUCRIST DELS SANTOS DELS ÚLTIMS DIES		El cadàver ha de vestir-se amb roba blanca especial del temple. Realitzat per una persona del mateix sexe que el difunt	✓	No hi ha objecció si la família consisteix a ell i si el procediment compleix els requisits de la llei.	Cerimònia funerària oficiada per un monjo o lama. Algunes famílies poden sol·licitar la crema de papers	Servei funerari en un espai de culte destinat a l'efecte en el cementiri, amb o sense cos present	A la capella de comunitat o tanatori. Dedicació de la tomba en el cementiri. Absència de símbols.	S'adapten a la legislació vigent.		Recomenable	Absència de símbols religiosos	✓	✓
BUDISME	És recomenable la presència d'un monjo budista	Rentat i purificació ritual del cos després de les 72h de la mort. El rostres sol cobrir amb un llençol blanc.	✓	No hi ha objecció encara que algunes persones mostren reticències a l'autopsia.				No manipulació del cos fins passades les 72h de la mort		✓		Opció preferent sobre la resta	
HINDUISME	El cap de família, o en el seu efecte, la família propera.	Rentat ritual. Es dibuixen símbols religiosos en el cap del difunt. El cadàver es vestit amb una túnica blanca o vermella, segons la casta	✓	Només en cas de força major		Servei funerari abans i durant la cremació	En el lloc de la cremació	Lo abans possible. Si bé els temps són variables en funció de la casta.	Han de passar tres dies abans de traslladar el cos al lloc de destí definitiu, o bé fer-ho d'acord a les indicacions del monjo o lama	Recomenable en el cas dels nens	En cas de que sigui indispensable, el fèretre ha de ser el més senzill possible i preferiblement de fusta.	Obligatòria pels adults. A l'aire lliure i sense fèretre.	
FE BAHAL'	Un membre de l'Assamblea Espiritual	Rentat ritual del cos amb aigua de roses. Embolicat amb una tela blanca de seda o cotó. Col·locació d'un anell especial	✗	✓		Cerimònia en record del difunt. Oració funerària en el cementiri en congregació, encara que en aquest cas no importi l'orientació i ha de realitzar-se de peu.	Record del difunt en el tanatori o en el cementiri. L'oració funerària es realitza abans de la inhumació, en lloc on tindrà lloc	Lo abans possible		Obligatòria. Els cossos han de ser enterrats al terra, en fosses individuals	El fèretre ha de ser d'un material resistent, vidre, pedra o fusta noble dura.	✗	
SU	Parents pròxims	Rentat i purificació ritual, amb iogurt, llet o aigua. El cos vesteix amb roba nova, blanca. Els homes porten el trbant, la dona un vel i ambdós les cinc k.				Servei funerari abans i durant la cremació	En el lloc de la cremació	Lo abans possible	No es pot traslladar el difunt a més d'una hora de distància del lloc de la mort.		En cas de que sigui indispensable, el fèretre ha de ser el més senzill possible.	Obligatòria.	
LAIC			✓	✓		Cerimònia de comiat del difunt amb estructura oberta.	Tanatori o cementiri, Absència de símbols religiosos				Absència de símbols religiosos	✓	✓

RELATIVES A ESPAIS RELIGIOSOS

	CEMENTIRIS	PRESCRIPCIONS	ALTRES
		ORIENTACIONS DE LES TOMBES	
LEGISLACIÓ VIGENT	Llei de 49/1978, de 3 de novembre, d'enterraments en cementiris municipals. Ordenances i reglaments de règim intern dels cementiris.		
ESGLÉSIA CATÒLICA	Bendició de l'espai d'inhumació	El cos ha d'orientar-se cap a Orient	
ESGLÉSIA EVANGÈLICA			
ESGLÉSIA ORTODOXA		El cos ha d'orientar-se cap a Orient	
JUDAISME	Les tombes han d'estar a terra.	El cos ha d'orientar-se cap a Jerusalem	
ISLAM	Les tombes han d'estar a terra.	El cos ha d'orientar-se cap a la Meca i sobre el costat dret	En els casos en els que la normativa permeti l'enterrament a terra, cobrir el cos amb les lloses de pedra o rajols, amb la finalitat d'evitar que la terra caigui sobre el cos.
ADVENTISTES DEL 7È DIA			
FEST. CRISTIANS DE JEHOVA	Tomba o nínxol senzill, sense ostentació de classe social.		
ESGLÉSIA JESUCRIST DELS SANTOS DELS ÚLTIMS DIES	Les tombes han d'estar a terra.		
BUDISME			
HINDUISME			Les cendres de la cremació es guarden per escampar-se per un riu, el mar o un espai sagrat.
FE BAHAL	El cementiri ha d'estar molt cuidat, i les tombes han d'estar a terra, separades per macizos de flors.	Els peus del cadàver han d'estar orientats cap a la tomba de Baha'u'llah (Israel)	
SIJ			
LAIC			

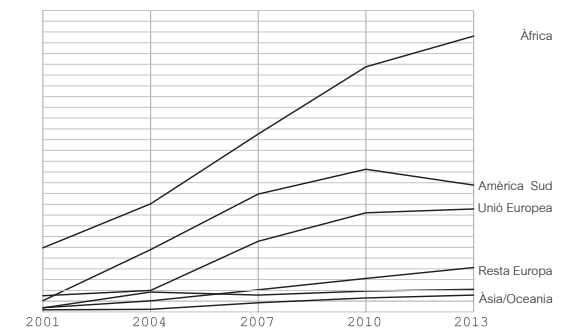
	ADMISSIÓ I CONDICIONS			ESPAI COMPARTIT	ADMISSIÓ I CONDICIONS																	
	TOTHOM	DESCALÇ	ALTRES		E. EXTERIOR	TORRE	PATI	BIBLIOTECA	HAB. INTERNS	POLIVALENT	AULES	ATRI	ALTAR	AMBÓ	PRESBITERI	PULPIT	SIMBOLS	ORGUE	SEIENTS	MOQUETA	ALTRES	
LEGISLACIÓ VIGENT																						
ESGLÉSIA CATÒLICA	✓			✓		✓			✓			✓	✓	✓	✓							
ESGLÉSIA EVANGÈLICA	✓			✓				✓	✓	✓	✓				✓	✓		✓	✓			
ESGLÉSIA ORTODOXA	✓											✓			✓							
JUDAISME	—	—	—	—																		
ISLAM	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓				✓				×	✓	
ADVENTISTES DEL 7È DIA																						
FEST. CRISTIANS DE JEHOVA	✓			×				✓		✓	✓											
ESGLÉSIA JESUCRIST DELS SANTOS DELS ÚLTIMS DIES	—	—	—	—																		
BUDISME	✓	✓			✓				✓								✓		✓	✓	✓	✓
HINDUISME	✓	✓		✓	✓					✓			✓				✓	✓			✓	
FE BAHAL	✓			✓												×	×		×			
SIJ	✓	✓	✓	×						✓		✓						×			✓	
LAIC	✓			✓																		

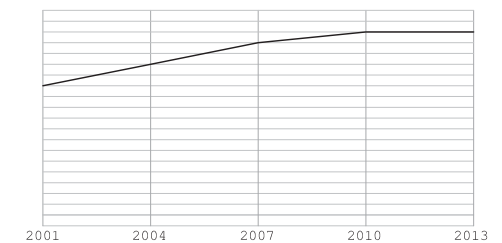
El cementiris representen la ciutat dels morts i com a teixit urbà és necessari l'estudi de la massa urbana que l'envolta per poder respondre de la millor manera possible a una necessitat que tot ésser humà no pot evitar un dia o altre, la mort. El lloc s'ha d'estudiar tant des d'una manera paisatgística i urbana per resultar lo menys violenta possible per l'entorn com des d'una vessant més sociològica perquè no es pot negar que la mort és un concepte que en ple segle XXI es vol evitar i allunyar el màxim possible.

El projecte s'emplaça a la ciutat de Figueres, capital de la comarca de l'Alt Empordà, en una zona amb un continuu conflicte perquè es troba situada entre el que és la trama urbana, el paisatge de la plana, la zona industrial i la via del tren que fragmenta la ciutat en dues. Aquest projecte vol donar resposta a l'augment de població que ha patit la ciutat i la comarca en els últims anys degut a l'allau d'immigració i al creixement demogràfic de les últimes generacions. Aquest nousvinguts provenen sobretot del Marroc i Senegal i de països del cotinent sudamericà com Bolívia, Colòmbia o Perú.

1.2.1 SITUACIÓ

Evolució de la població immigrant

Evolució de la població

ALT EMPORDÀ

*Cap a la part del Pirineu,
vora els serrats i arran del mar
s'obre una plana riallera,
n'és l'Empordà!
[...]*

L'Empordà, Joan Maragall (1900)

L'Alt Empordà (prové d'Emporium o mercat) està situat al sector nord-oriental de Catalunya, just a la frontera de França. Es formà arran de la divisió de l'Empordà al 1936 per motius econòmics contenint el major nombre de municipis de totes les comarques. Aquest límit administratiu es fixà aprofitant el Massís del Montgrí i les conques del Ter i del Fluvià.

El Pirineu separa la plana de l'Empordà de la del Rosselló, comunicades per importants vies que travessen el Pertús. El ferrocarril, en canvi, circula per l'extrem oriental, ran de costa, o pel mig de la comarca. Entre la serralada pirinenca i la costa hi ha la plana formada pels materials arrossegats per la Muga i el Fluvià que desemboquen a la badia de Roses. La Muga és un riu ben empordanès curt però cabalós i amb uns afluents notables, com el Manol i el Llobregat. El Fluvià travessa l'Alt Empordà després de recollir les aigües de la Garrotxa.

És un relleu molt pla amb molta aigua subterrània que permet regar amb l'aigua dels pous o canals.

El clima és mediterrani humit i diferent segons la topografia. L'element més característic és la tramuntana, un vent sec i fred del nord-oest que bufa amb intensitat i violència.

Avui dia l'Alt Empordà és una comarca molt turística per la Costa Brava i per l'artista Salvador Dalí. Finalment, és una de de les comarques amb una rellevant antiguitat històrica que començà arran dels grecs i que es mantení amb els diversos comtats fins al segle XIV.

FIGUERES

La ciutat de Figueres, amb una extensió 18,87km², es troba situada al mig de la comarca de l'Alt Empordà, en una posició central i amb gran confluència de vies de comunicació que ha afavorit que s'hagi configurat com una autèntica capital de comarca. Està limitada per petits nuclis de població com el Far d'Empordà, Vila-sacra, Perlada, Vilabertran, Cabanes d'Empordà, Llers i Vilafant.

La seva implantació s'inicia en l'època prehistòrica, tal i com es detallarà posteriorment, al al capdamunt del Puig del Garrigal, que actua de punt entre el Pirineu i la plana. Fou creixent en la seva vessant Sud fins a trobar la riera Galligants (actualment circula per sota la Rambla) fins a sobrepassar-la i arribar a la seva extensió urbana actual.

Al seu voltant, tal i com s'ha explicat anteriorment, s'hi troben tot un reguitzell de municipis i abans d'arribar a ells, tot una bossa de sol industrial envolta la ciutat. D'aquesta manera i gràcies algunes atraccions turístiques com el Museu Dalí, Figueres s'ha convertit en centre administratiu, proveïdor de serveis i de mà d'obra.

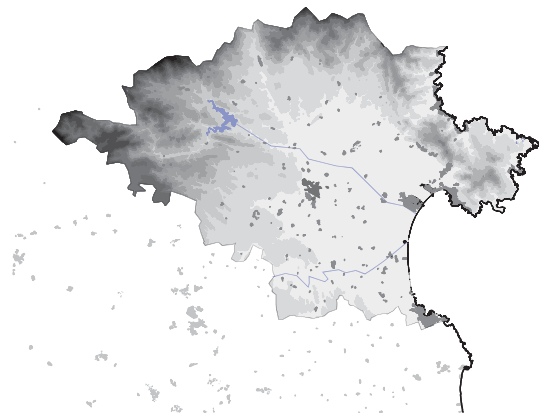
Tot això ha potenciat que sigui ciutat de pas i poc d'estada en el desplaçament de persones i mercaderies entre l'Estat i la resta d'Europa, entre el litoral i l'interior. Com a centre de comunicacions per excel·lència poseeix dues línies ferroviàries, l'autopista A-7 i la carretera nacional N-II que faciliten les connexions amb Europa i que donen la possibilitat que la ciutat exerceixi un radi de influència molt més ampli que els límits merament comarcals.

Per últim, històricament, el Tractat dels Pirineus va ser la causa d'una Figueres porta del país ja que va permetre que el camí de França anés guanyant valor sobre el de la costa, i guanyant importància sobre Castelló d'Empúries i Perelada.

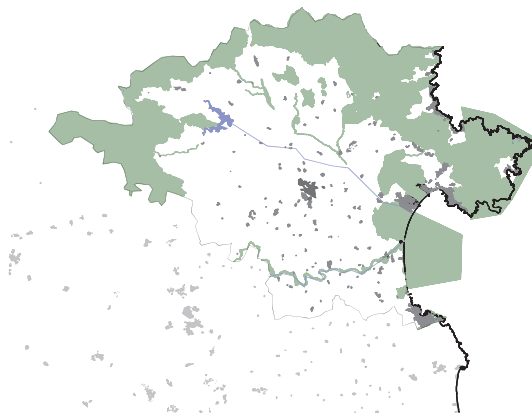
* Imatge Aèria de la ciutat de Figueres. Bing Maps 2014

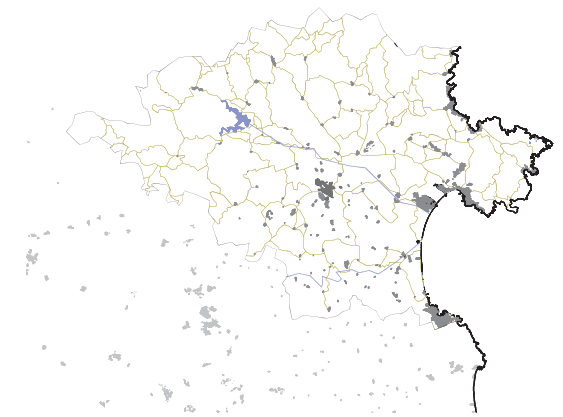
1.2.2 PETJA TERRITORIAL

Topografia i orografia
Escala 1/1000000

Connectors verds
Escala 1/1000000

Itineraris
Escala 1/1000000

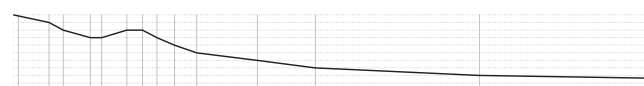
TOPOGRAFICA I OROGRAFIA

L'Alt Empordà és sinònim de plana i representa l'inici dels Pirineus; limita martimament amb una costa abrupta anomenada la Costa Brava, conté aiguamolls... Aquestes són tan sols una de les poques característiques que descriuen la comarca.

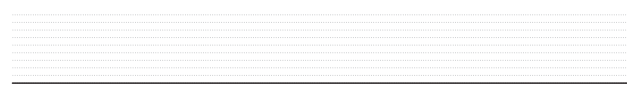
Els Pirineus són de poca alçada on el massís més alt és el de les Salines amb el Roc del Comptador de tan sols 1451m.

La Costa Brava és l'element característic de la nostra línia marítima per les seves platges i paratges. Una de les causes principals de l'atracció turística a la zona juntament amb el Museu Dalí de la ciutat de Figueres i el poble de Cadaqués conegut per donar cabuda al llarg dels anys a multitud d'artistes.

El Muga, plenament empordanès, i el Fluvià, nascut a la Garrotxa, són dos dels rius principals de la comarca i les seves desembocadures ocasionen els aiguamolls i les zones més inundables de la comarca.

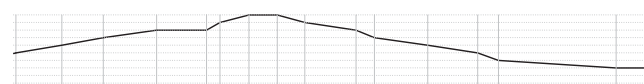
La Serra de l'Albera

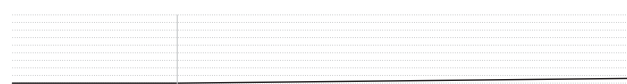
La plana de l'Empordà

La plana de l'Empordà

La Serra de l'Albera

La plana de l'Empordà

La Serra de Rodès

CONNECTORS VERDS I RECORREGUTS

L'Alt Empordà és una de les regions amb més parcs naturals i més ben cuidada. És la línia marítima amb més punts sense explotar de la costa Mediterrània espanyola i catalana. Això es deu, gràcies a la conscienciació humana dels últims anys i a la conseqüent Declaració de:

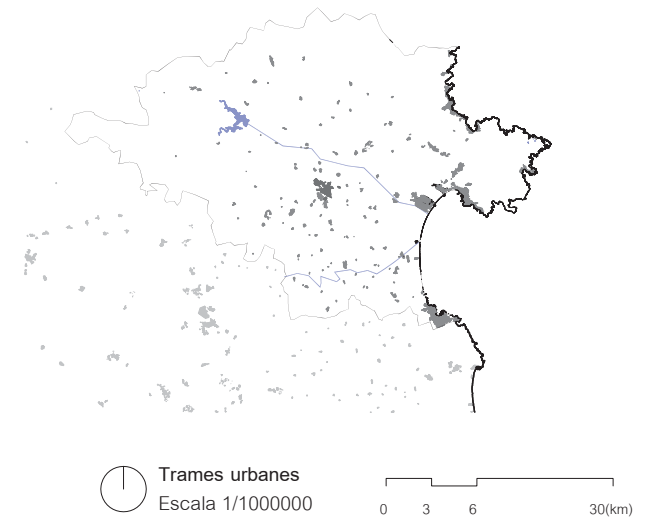
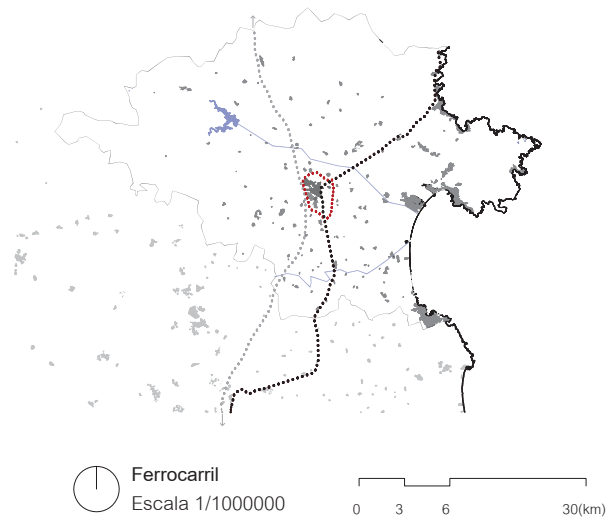
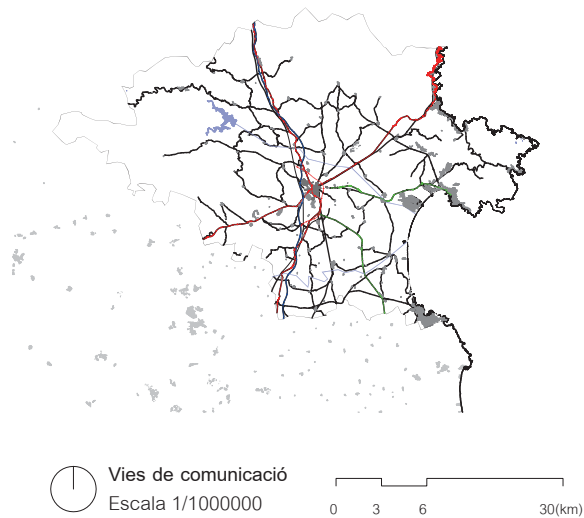
- PN dels Aiguamolls de l'Empordà
- PN del Cap de Creus
- PNIN de l'Albera.
- EIN de l'Alta Garrotxa.
- EIN Penya-Segats del Muga.
- EIN del Massís de les salines

Juntament amb la Muga que divideix la comarca en dues parts i el Fluvià a la zona sud existeix un altre curs fluvial improtant malgrat ser un afluent: El Manol. El riu Manol és un dels principals cursos fluvials de la comarca i, igualment, constitueix un dels connectors biològics més importants. Neix aprop d'Albanyà i desemboca al riu

Muga a l'alçada de Vilanova de la Muga i té un recorregut de 45 km que discorre per un total d'11 municipis de l'Alt Empordà.

El Manol entra al terme municipal de Figueres pel Pont del Príncep i fa la funció de límit fronterer amb el municipi del Far d'Empordà i Vila-Sacra. Al seu pas per Figueres té un caràcter intermitent, amb períodes amb aigües permanents i períodes sense aigua. Per tant, depèn del règim de pluges produïdes a la seva conca. Per aquesta raó, quan l'aigua reapareix recupera la seva esplendor i el riu s'omple de vida i, a vegades causa greus inundacions a les vores del riu.

Gràcies a la riquesa de zones verdes, la comarca presenta una gran quantitat de rutes ja siguin per realitzar-les amb la bicicleta o per practicar senderisme. La majoria estan senyalitzades o són conegudes pels seus propis habitants. No obstant, no es troben gaire ben acondicionades. Fins i tot, passen 2 circuits de GR i el camí de Sant Jaume travessa per Figueres.

LES VIES DE COMUNICACIÓ

Tot tipus de vies travessen la comarca per culpa de la seva situació estratègica de frontera i de polaritat central per la comarca. És la última ciutat abans del país francès. Per tant, la majoria de la xarxa viària respon a la seva important connexió amb Europa i sobretot, amb el país francès.

Algunes d'elles es veuen desbordades en períodes vacacionals per l'afluència del turisme, especialment aquelles que duen cap a la costa i cap a poblacions com Roses, Castelló d'Empúries, Cadaqués...

Directament de la capital espanyola, prové la N-II que arriba per la Jonquera sense cost algun, com les autopistes, a la frontera francesa. En paral·lel circula l'autopista de peatge AP-7 i la línia de ferrocarril de gran velocitat que atravesca la península i, transbordant a Figueres, arriba fins la capital francesa. També es pot accedir a la frontera per la carretera N-260 que comunica la Garrotxa amb la comarca i que arriba a la frontera per Portbou i per la costa i una altra línia ferroviària que finalitza a Cerbere, primera parada a un

poble del país francès.

Finalment hi ha carreteres comarcals que comuniquen la capital amb les diferents poblacions de la costa com serien Roses, Castelló d'Empúries o l'Escala.

En els últims anys la comarca ha patit la polèmica del tren d'alta velocitat, debatint el seu recorregut. Encara que ara ja està contruït i fa parada als afores de Figueres, el tema encara es vigent referint-se al recorregut més idoni pel tren convencional. Aquest problema no es resoldrà fins al moment en que es decideixi que fer amb el recorregut que passa pel centre de la ciutat, si es vol soterrat o no es vol soterrar. Per tant, la polèmica està servida si més no per un llarg període de temps tant per la ciutat com per les administracions encarregades.

En definitiva, una comarca que s'encarrega de connectar Catalunya amb Europa, centralitzada i fronterera i versada al turisme.

ELS POBLES DE L'ALT EMPORDÀ

La geografia humana, l'arquitectura del paisatge i l'harmonia dels pobles, suposa un altre dels valors més destacats de l'Alt Empordà. Els nuclis urbans, més enllà de ser simples conurbacions de població, mantenen inalterada la seva integració al medi i l'escala humana, en el sentit més ampli de la paraula, és la dominant, sense caure en les aglomeracions de les grans capitals. Tot plegat conforma una comarca sense excessos, amb una qualitat de vida envejable i amb un paisatge que a sigut sempre considerat més important que la pròpia empremta humana.

La comarca està formada per molts municipis. La capital administrativa és Figueres, gràcies a la seva polaritat i centralitat i són pocs els municipis que no depen en cap cas d'ella

Altres poblacions de vital importància per la seva situació costanera són Roses, Castelló d'Empúries amb la seva urbanització Empúria-brava, Cadaqués per la ruta daliniana, entre moltes altres poblacions.

La plana de l'Alt Empordà, el Canigó i la serra de l'Albera

CATÀLEG DEL PAISATGE

El Catàleg del Paisatge és un document creat per la Generalitat arran de la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del valuós paisatge de la comunitat de Catalunya.

Representen un nou instrument per a la introducció d'objectius paisatgístics en el planejament territorial, així com en les polítiques sectorials, i d'aquesta manera adopta els principis i estratègies d'acció del Conveni Europeu del Paisatge promogut pel Consell d'Europa.

Dit d'una altra manera, són les eines necessàries per conèixer els valors de cadascun dels paisatges, característiques i com evolucionaran en un futur a causa de les seves dinàmiques econòmiques, socials i ambientals.

Com i en quin període han d'acutar des de la perspectiva del planejament territorial, s'indica en els comentaris corresponents a l'àmbit d'aplicació dels plans territorials parcials que resulten ser els següents:

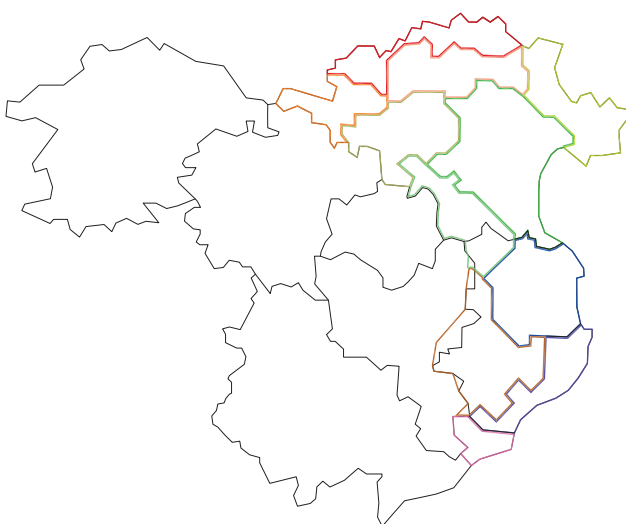
- Alt Pirineu i Aran
- Camp de Tarragona
- Comarques Centrals
- Comarques Gironines
- Terres de Lleida
- Regió Metropolitana de Barcelona
- Terres de l'Ebre

Comarques Gironines

El Catàleg del paisatge a l'àmbit de les comarques gironines comprés 26 unitats de paisatge, totes elles molt diferents i estan definides segons la morfologia del seu territori i el seu caràcter social o cultural i de consulta ciutadana:

- Alta Garrotxa
- Ardenya - Cadiretes
- Els Aspres
- Alt Ter
- Cabrerès - Puigsacalm
- Cap de Creus
- Costa Brava
- Baixa Tordera
- Empordanet - Baix Ter
- Estany de Banyoles
- Garrotxa d'Empordà
- Les Gavarres
- Les Guilleries
- Serra de Marina
- Montseny
- Pla de Girona
- Plana de l'Empordà
- Plana de la Selva
- Rocacorba
- Salines - l'Albera
- Terraprimis
- Vall de Camprodon
- Valls d'Olot
- Valls del Freser
- Baix Montseny
- Capçaleres del Llobregat

- Salines- l'Albera —
- Alta Garrotxa —
- Els Aspres —
- Cap de Creus —
- Plana de l'Empordà —
- Garrotxa d'Empordà —
- Terraprimis —
- Empordanet - Baix Ter —
- Les Gavarres —
- Costa Brava —
- Ardenya - Cadiretes —

Mapa catàleg del paisatge de la Zona emprodanesa

La zona de l'Empordà

L'Empordà és considerada una plana improtant però gràcies a la seva biodiversitat, la seva costa i la serra de l'Albera i del Montgrí és capaç de contenir diverses unitats de paisatge.

Les unitats del paisatge que componen la zona de l'Empordà són les següents:

- **Alta Garrotxa:** actua de frontera entre la Garrotxa i l'Empordà i és una unitat muntanyenca i agreste, que acull l'Espai d'Interès Natural de l'Alta Garrotxa, cims importants...A més, són rellevants la gran quantitat de petits pobles i ermites com la de Sant Aniol.

- **Ardenya - Cadiretes:** unitat del Baix Empordà formada per una costa alta amb alts penya-segats, articulats amb petites cales i platgetes i zones molt urbanitzades i turístiques. La típica estampa de la Costa Brava amb municipis com Sant Feliu de Guíxols, Tossa de Mar, Lloret de Mar i Blanes i espais protegits com Pinya de Rosa i massís de Cadiretes

- **Els Aspres:** ona de relleu suau situada previament a la serra de l'Albera amb serres baixes. Conté importants zones vitivinícoles, petits nuclis de població d'origen medieval i l'Espai d'Interès Natural dels Aspres amb gran quantitat de megal-lits.

- **Cap de Creus:** litoral rocós amb grans penya-segats i poca vegetació. Es combina amb un paisatge de vinya i oliveres. Té com a nuclis principals Cadaqués i Port de la Selva i el monestir de Sant Pere de Rodes com a patrimoni cultural de referència.

- **Costa Brava:** unitat situada previament i molt semblant a l'Ardenya - Cadiretes amb un litoral escarpat i amb penya-segats que formen cales i petites platges. A més, combina una zona agrícola amb una costa urbanitzada i molt turística.

- **Empordanet - Baix Ter:** espai del Baix Empordà on hi circula i hi desemboca el riu Ter que barreja un paisatge agrícola amb nuclis medievals en indrets elevats. També comprén Espais d'Interès Natural com les Illes Medes, el Montgrí i el Ter Vell.

- **Garrotxa d'Empordà:** sector de muntanya baixa prèvia a l'Alta Garrotxa i limitrofa entre l'Alt Empordà i la Garrotxa. Conté bastant sòl agrari que ha sigut capaç de conservar els murs i les construccions amb pedra seca o nuclis medievals amb fortificacions com Lladó o Sant Llorenç de la Muga

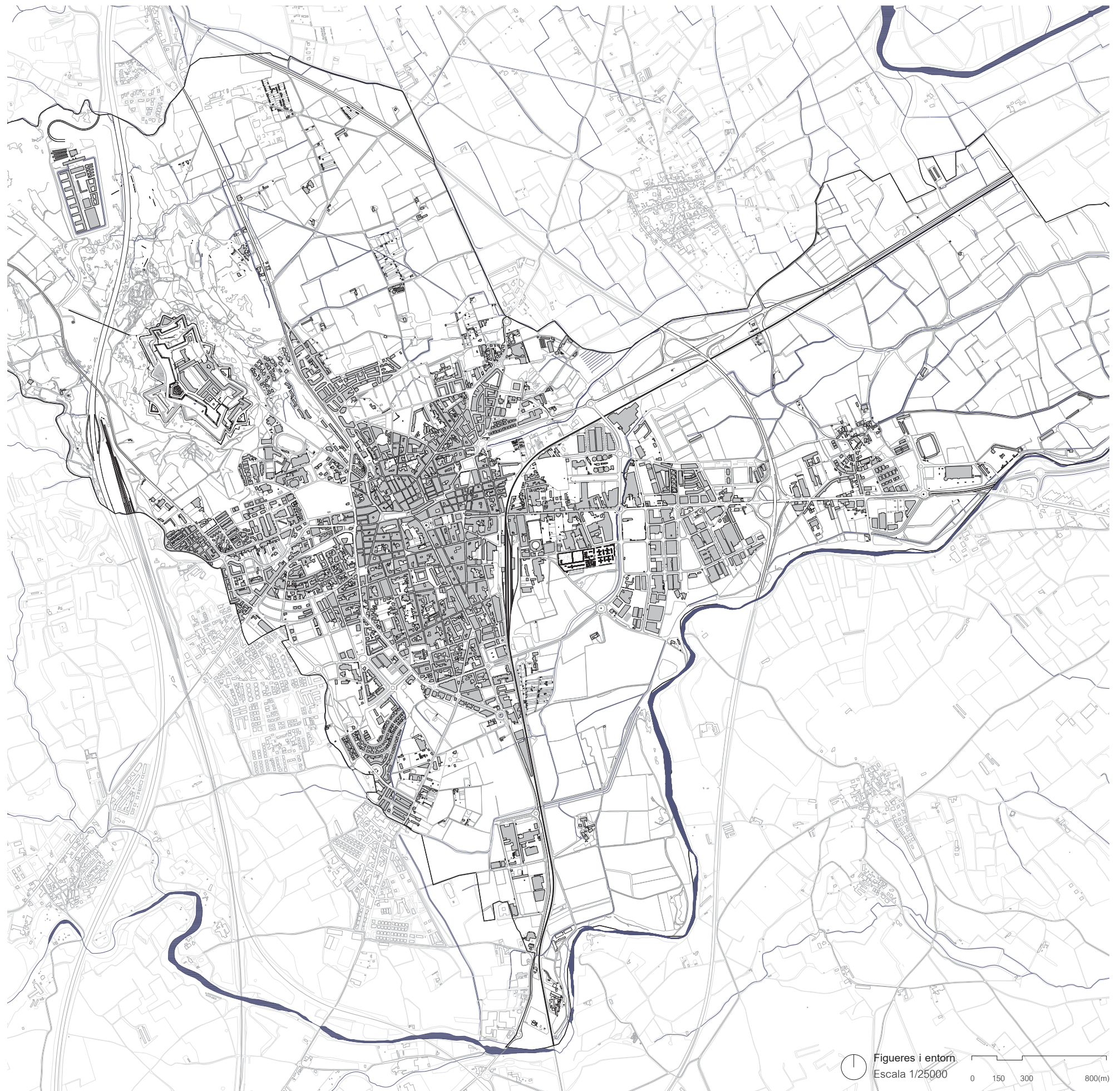
- **Les Gavarres:** muntanya Mediterrània de poca alçada del Baix Empordà on s'hi troba vegetació com les suredes o nuclis medievals com Púbol.

- **Plana de l'Empordà:** gran plana agrícola oberta al mar i envoltada de muntanyes i amb el teló de fons del Canigó. Conté la badia de Roses, els Aiguamolls i una vegetació tant característica com els xiprers per protegir els conreus de la Tramuntana.

- **Salines - l'Albera:** resulta ser el punt visible des de qualsevol punt de l'Alt Empordà. Conté gran abundància de rieres i torrents i actua com a punt fronterer emblemàtic entre Catalunya i França per les infraestructures més importants com la Nacional, l'autopista o la via del tren.

- **Terraprimis:** territori extens que uneix tant l'Alt com el Baix Empordà amb molt de caràcter rural i amb una important presència de conreus i nuclis dispersos.

PETJA URBANA 1.2.3

Figueras i entorn
Escala 1/25000

EVOLUCIÓ HISTÒRICA

Les primeres restes de la ciutat trobades per arqueòlegs i historiadors daten del 600 aC amb el vas de l'Aigüeta que es pot veure en el Museu d'Història de Catalunya de la ciutat de Barcelona. Gràcies a la seva posició estratègica i a la seva polaritat ha estat considerada com una ciutat de vital importància en funció del període en el que ens trobavem. Per això, la seva riquesa ha anat variant en funció de la seva rellevància. En la ctualitat es una ciutat amb una economia turística i on es poden realitzar tot tipus de serveis sense necessitat de dependre de la capital de la províncna (Girona) o de la capital catalana (Barcelona).

Per tant els períodes més rellevants de la història figuerenca són els següents:

Del 600aC fins al 1000dC

El vas de l'Aigüeta, 600aC és las primera resta de la ciutat trobada en el primer assentment íber. Estava situat a l'actual barri de la Muntanyeta, al puig del Garrigal i molt ben protegit d'inundacions. Posteriorment, els romans, cap al 195aC, van crear un nucli de població anomenat Joncària, que va esdevenir una parada indispensable per la calçada romana. A partir de l'any 258, s'hi donà la invasió germànica, gràcies a la qual va acabar tota la ciutat en cendres (Cendrassos). Quan es refà de la desfeta, el poblat s'anomenà Tapioles, de la que es localitza el seu cementiri. No fou fins l'any 802 dC que apareix la primera inscripció Ficerias i el 962 Figariae, provinents de Ficarias o arbre de figues.

Del 1000 al 1300

Al 1020 trobem documentada l'església parroquial de Sancti Petri. Fins a la segona meitat del XIII, es trobava en un turonet envoltada de 80 habitants. Al 1111 passà de mans del comtat de Besalú a a mans del compte de Barcelona.

El rei Jaume I el Conqueridor, al 1267, l'anomenà vila reial i li donà una carta de pobla amb els privilegis de ciutat improtant, fet que la convertí en la base reial per aturar la invasió d'Empúries i la francesa.

Les muralles passaven pels carrers Besalú, Pujada del Castell, Canigó i de la Jonquera. D'aquesta, queda dempeus la torre Gorgot, actual Torre Galatea del Museu Dalí i fa uns quants anys s'ha deixat al descobert una part a la Plaça de les Patates.

Al 1269, per augmentar la població, el futur rei Pere II el Gran va ordenar crear un call jueu que va durar més de 200 anys a l'actual carrer Magre. Pocs anys després, el comte Hug V d'Empúries, al 1274, va assetjar-la, va matar i saquejar molts de vilatants i destruint moltes cases. La ciutat no va respondre fins que Pere II portà 180 cavallers per a la batalla.

Del 1300 al 1600

L'any 1361, el rei Pere III el Cerimoniós va decidir ampliar el recinte emmurallat, cap al sud i cap a l'est. A partir de llavors la muralla va passar a limitar pels carrers que actualment són la Pujada del Castell, Canigó, Muralla, Ample, Monturiol i la Rambla, per on corria i correr la riera Galligans. El centre es trobava a la plaça de l'Ajuntament que resultà de l'encreuament de les principals vies: de Girona a Perpinyà i la de Besalú, Vilabertran i Perelada. Malgrat la pesta del 1348, Figueres va augmentar de població fins als 500 habitants. El 1313 es va fundar l'hospital de malalts, mendicants i pobres al

carrer de la Jonquera gràcies al matrimoni de Bernat Jaume. Aquest va canviar en successives ocasions d'ubicació: al 1616 a la zona extramurs del carrer Nou i després de la Guerra Civil al nord del Parc Bosc.

Pere el Cerimoniós es casà amb Sibil·la de Fortià. Per aquesta raó, visitava sovint la ciutat i s'hi allotjava en un palauet al carrer Girona. Gràcies això es pogué ampliar la ciutat i es va construir una església gòtica sobre l'antic temple romànic.

Del 1600 al 1700

La població va restar tancada dins les seves muralles fins al XVIII. No obstant, a mitjans del XVI, van aparèixer les primeres cases extramurs en les quatre vies d'entrada que eren els actual Carrer Nou, Carrer Lasauca i Carrer Perelada. Malgrat no patir cap guerra, la vila va tenir molta activitat militar per la concentració de tropes antifranceses. i perquè, amb l'inici de la Guerra dels Segadors, la ciutat fou considerada una important plaça d'armes francesa que era capaç de controlar les ofensives castellanes que van finalitzar amb el Tractat dels Pirineus. Gràcies a aquest fet, la frontera amb França van esdevenir els Pirineus i, cosneqüentment, la primera localitat important, Figueres.

Del 1700 al 1800

Arran d'això, Ferran VI va decidir la construcció d'una gran i potent fortalesa per intimidar i evitar qualsevol intent d'invasió francesa. Aquesta s'ubicà a Figueres, al turó de la Muntanyeta. Les obres (1753-1766) van anar a càrrec de Juan Martín Cermeño. La fortalesa era una de les més grans d'Europa amb 32ha i un perímetre de 3120m.

La població va créixer en el XVIII gràcies a les obres del castell. La ciutat es va expandir cap al sud i més enllà de les muralles. Per les lleis higienistes del XIX, el 1817 van començar les obres del Cementiri actual fent-lo marxar dels voltants de l'església de Sant Pere i de l'hospital. També caigué el campanar de Sant Pere, es creà l'escola femenina, Paula Montal.

Una de les reformes més importants de l'època, al 1832, fou la cobertura de riera Galligans per Lasauca. També s'innaugurà al 1839, el “Col·legi d'Humanitats”, primer centre d'ensenyament mitjà de Figueres i de la comarca i primer institut de segon ensenyament de la província de Girona.

Els personatges més rellevants de l'època foren el polític antimonarquíic Abdó Terrades, el músic Pep Ventura, l'enginyer, intel·lectual i polític Narcís Monturiol...

A la segona meitat del XIX, es va inaugurar el Teatre Municipal a l'actual Museu Dalí, obra de l'arquitecte Josep Roca i Bros. El 1862 es planten els actuals plàtans de la Rambla i es crea la Societat Coral Erato amb la presència d'Anselm Clavé.

Al 1877, el ferrocarril va arribar a la ciutat per fer la línia que unia Barcelona amb França i encara avui hi perdura el mateix recorregut, dividint la ciutat en dues parts. L'any 1887 es va inaugurar la plaça del Gra o coberta. Per últim, el 1894 es va construir la Plaça de Braus, actualment en desús.

De 1900 a 1950

La població era de 10.714 habitants però continuava el seu creixement sense cap problema. El 1902, Josep Azemar va aixecar l'edifici modernista de l'Escorxador Municipal de Figueres. El 1904 va néixer el pintor Salvador Dalí i Domènech i es va construir el Casino Menestral, encara que el col·lectiu s'havia creada amb anterioritat al

1856. El 1905 es va construir la presó de Figueres i el primer cinema de Figueres i de la província, la coneguda i abandonada Sala Edison. El 1910 es va inaugurar l'edifici del Col·legi La Salle. L'any 1914 es va construir el noucentista Teatre Cinema El Jardí de l'arquitecte Llorenç Ros i Costa. El 1920 es va inaugurar el pulmó verd de la ciutat anomenat Parc Bosc Municipal. El 1925 es va empedrar la carretera reial que travessava Figueres.

Les eleccions municipals de 1931 les van guanyar la Federació Republicana Socialista de l'Empordà. El nou alcalde fou Marià Pujolà i es declarar la República. El 1933 es va inaugurar Col·legi Públic Sant Pau.

La Guerra Civil ocasionà la pèrdua de gairebé 300 figuerencs i cases a causa dels 18 bombardejos.

La última sessió del Parlament republicà es realitzà al Castell de Sant Ferran. Al cap d'uns dies, els carrers de la ciutat es trobaven totalment deserts amb tots els seus habitatnts a l'exili o amagats en un dels molts búnquers de la ciutat. Finalment, el dia 8 de febrer per la nit les tropes nacionals van entrar a la ciutat. La guerra s'havia acabat per als figuerencs.

Al 1939, la ciutat presentava un aspecte horrorós: morts pels carrers, cases en ruïnes...A més, hi havia la presència d'un exèrcit enemic i un règim que volia passar comptes i castigar vençuts. Els anys que van del 1939 fins al 1955 van ser de gran pobresa. A finals dels 40 es van enllestir les obres de reconstrucció de l'església de Sant Pere i la construcció del nou hospital.

Del 1950 al 1990dC

Entre els anys 50 i 70, es produeix una creixent arribada de turisme estranger i fenomen de l'emigració d'altres zones d'Espanya cap a Catalunya.

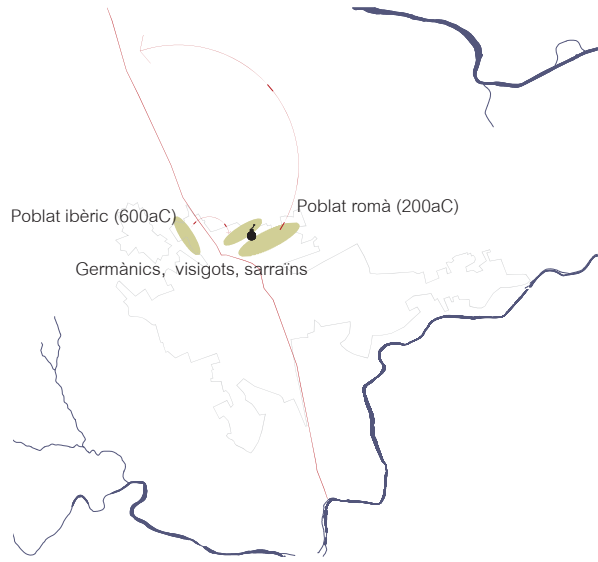
L'abril de 1971 es va inaugurar el Museu de l'Empordà. Amb l'augment de la població, van aparèixer parròquies com la de la Immaculada i Sant Pau, Bon Pastor, Sagrada Família i la de Santa Maria del Poble Nou. Al 1973 es va inaugurar el segon col·legi públic de Figueres.

Al 1974 es va inaugurar el Teatre-Museu Dalí sobre les restes de l'antic Teatre Municipal. L'any següent, va tenir una Escola de Formació Professional, amb el nom de Narcís Monturiol. També, el poble de Vilatenim i Palol de Vila-Sacra van incorporar-se.

L'any 1975 la ciutat havia arribat, com ja s'ha esmentat, als 28.102 habitants. Es succeiren el referedum de la Reforma Política a Espanya, la Constitució, l'Estatut d'Autonomia, municipals. Ben aviat augmentà l'oferta d'escola pública: Alexandre Deulofeu, Josep Pallach, Anicet de Pagés, Pous i Pagés. L'any 1982 es va inaugurar el Museu del Juguets de Catalunya. L'agost de 1986 es va inaugurar l'Estadi Municipal de Vilatenim arran de l'ascensió a 2a Divisió A. En la dècada dels anys 80 també cal destacar la mort del gran pintor Salvador Dalí.

De 1990 a l'actualitat

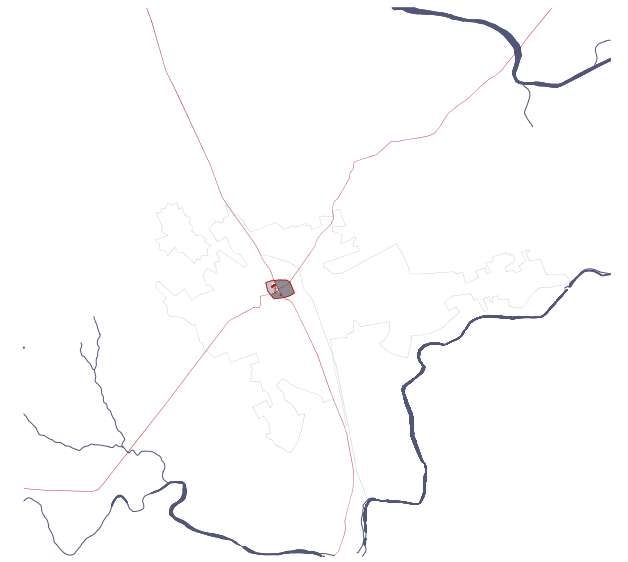
Les acaballes del segle XX i els inicis del XXI portare un gran augment sobretot a partir del 2000, de gent porvinent d'altres intrets del món (Marroc, Sud-Amèrica...). Això ocasionà la creació d'altres centres com l'Oliver Gran, el Cendrassos, Carme Guasch, Maria Àngels Anglada, entre altres. A més es dona un impuls a la la indústria de la zona amb la creació del Poligon Industrial a la zona sud i est de la ciutat, Finalment en el tema de l'habitatge es desenvoluparen nous sòls a la zona de l'Oliver Gran, Cendrassos, i un nou gran Parc de les Aigües al nord de la ciutat. La crisi actuala originat que hi ha sòls urbanitzats encara per desenvolupar.

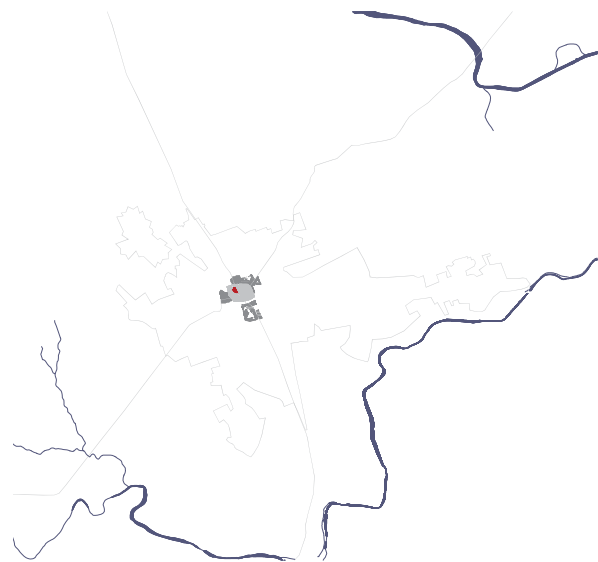
Del 600aC al 1000dC

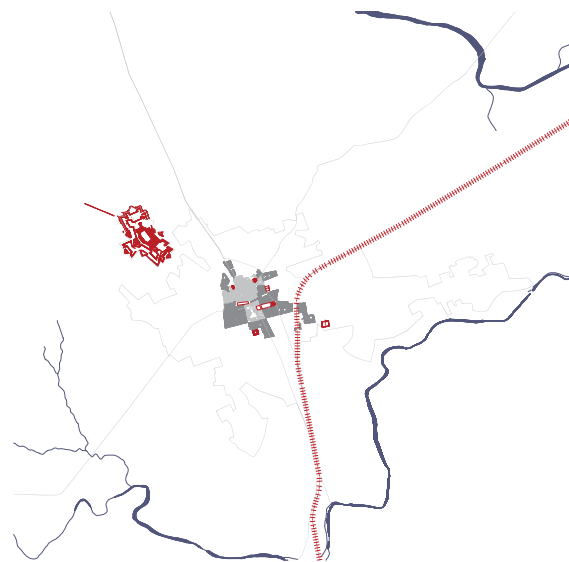
Del 1000dC al 1300

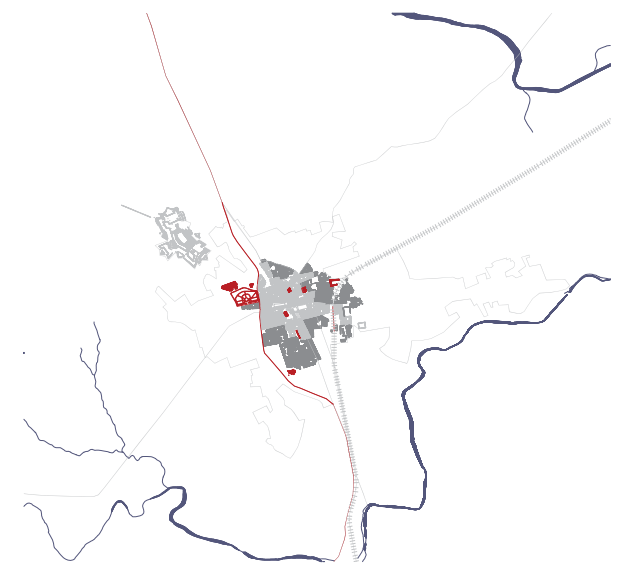
Del 1300 al 1600

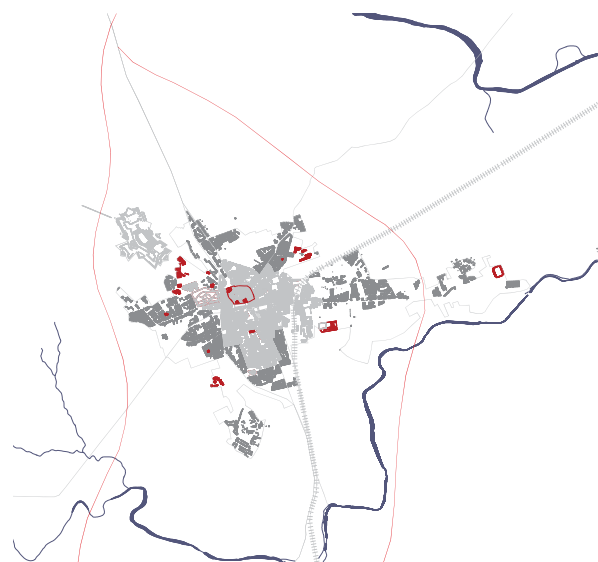
Del 1600 al 1700

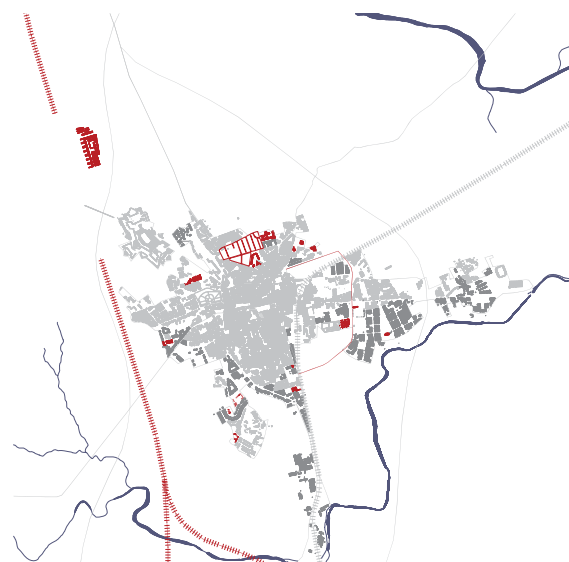
Del 1700 al 1900

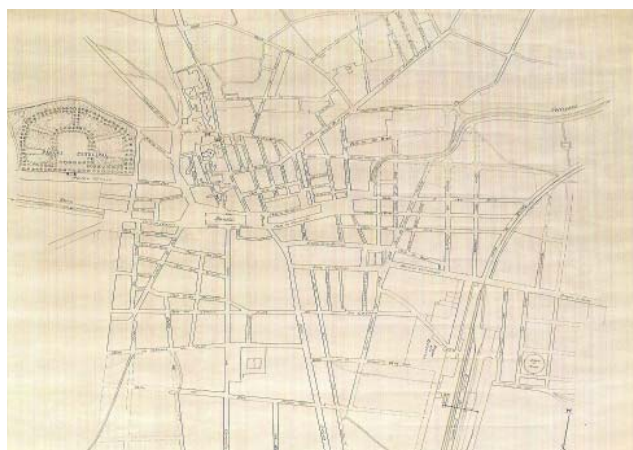
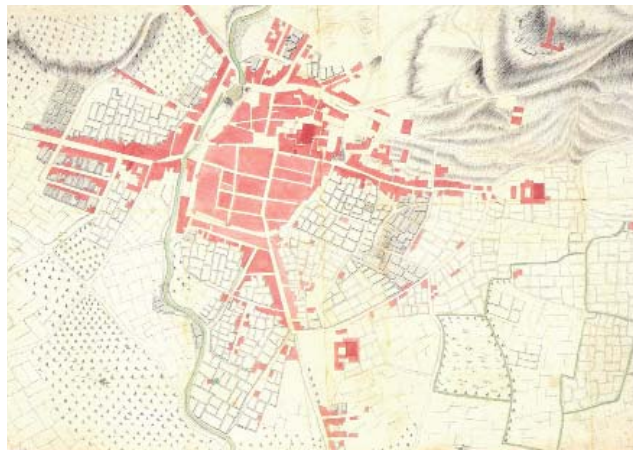
Del 1900 al 1950

Del 1950 al 2000

Del 2000 a l'actualitat

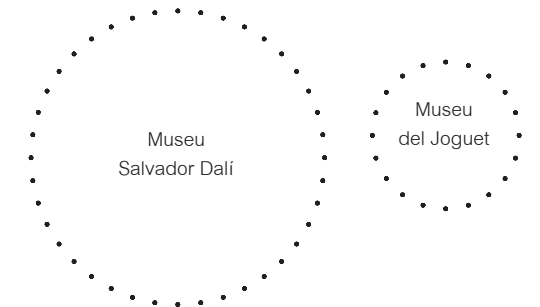
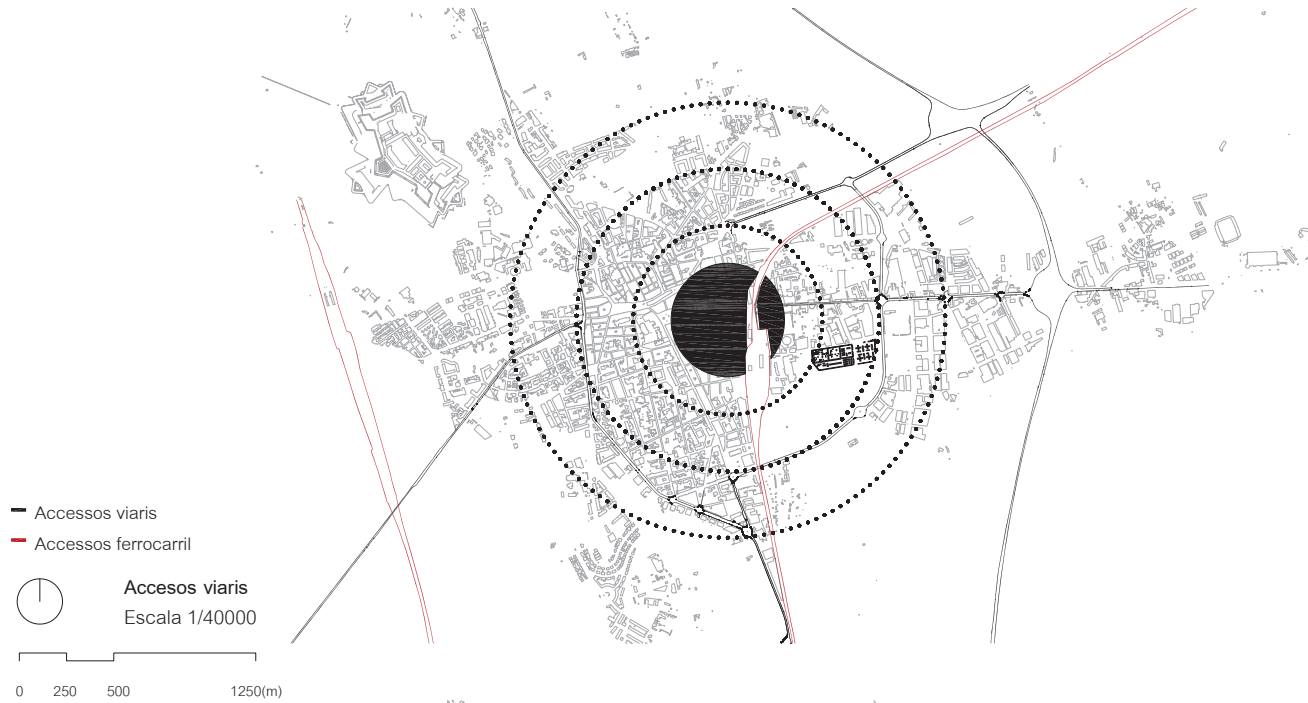
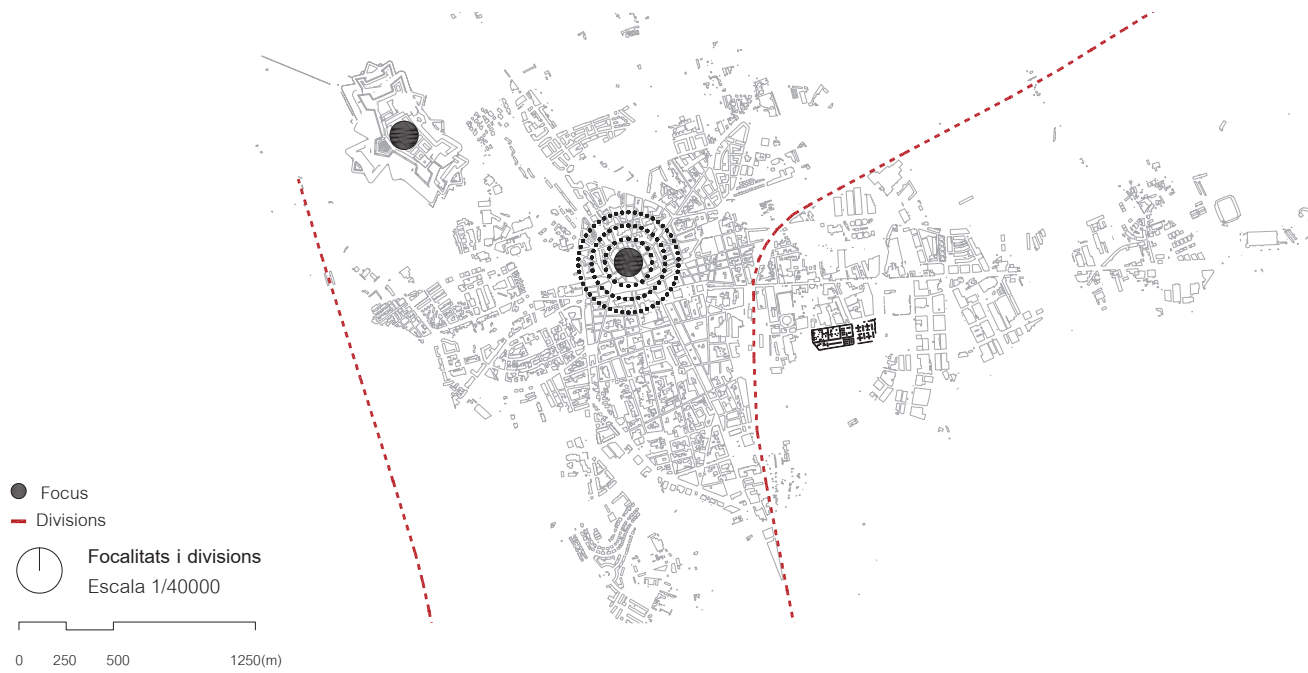

-
- * Plano topográfico de la Villa de Figueres y de la Fortaleza de San Fernando.
Autor: -
Any: principis del segle XIX
 - * Plano de la villa de Figueres en que se propone la distribución y direccion de Calles en el aumento que actualmente se hace de casas, y que en lo succesivo podría seguirse lograndose por este medio que en algunos años sea la Población de las mejores, mas comodas y Ermosas del Principado de Cathalunha.
Autor: Francisco Llobet, Enginyer militar
Any: 21 de Juny de 1783
 - * Plan de la Ville et du Fort de Figueres
Autor: -
Any: 1795 aproximadament
 - * [Figueres]
Autor: -
Any: 1783
 - * [Plànol de Figueres]
Autor: -
Any: Agost 1879
 - * Figueras
Autor: Ricard Giralt Casadesús, Arquitecte Municipal
Any: 1930

- * Vells prenent el sol al Passeig Nou, 1888 - 1889, Album Rubaudonadeu
- * PFigueres vista dels del Passeig del Castell, 1888 - 1889, Album Rubaudonadeu
- * Mercat a la plaça de l'Ajuntament, 1920 - 1930, Col·lecció Roisin
- * Dones omplint catirs a la Font de la Rambla, 1888 - 1889, Album Rubaudonadeu
- * Gegants i Berruga a la Plaça del Triangle, 1888 - 1889, Album Rubaudonadeu
- * Figueres Vista General de Sant Pau de la Calçada, 1888 - 1889, Album Rubaudonadeu
- * Figueres vista general des del camí del Far, 1888 - 1889, Album Rubaudonadeu

FOCALITATS

Les principals atraccions de la ciutat de Figueres són el Museu Dalí, el cinquè museu més visitat del país i, en menor mesura, el castell de Sant Ferran, la major fortalesa europea. Per tant, tots estan situats a la part nord-oest i cap al punt oposat.

COMUNICACIONS

Molts accessos punxen la ciutat degut a la centralitat que causa la seva situació dins de la comarca. Hi ha carreteres que arriben de la Garrotxa, de Llança o de Roses. A més, hi ha la nacional II que encara avui en dia travessa la ciutat i que encara que hi hagi el cinturà molta gent prefereix circular per allà.

EQUIPAMENTS

EQUIPAMENT SERVEIS MUNICIPALS

- 1 Ajuntament
- 2 OMAC o Oficina Municipal d'Atenció Ciutadana
- 3 Guàrdia Urbana
- 4 Fisera
- 5 Fisera Ecoserveis
- 6 Cementiri Municipal
- 7 Oficina Municipal de Turisme
- 8 SMIO o Servei Municipal d'informació i orientació per a l'ocupació
- 9 Serveis Socials
- 10 Arxiu Municipal
- 11 Consell Municipal de Vilatenim
- 12 Síndic Municipal de Greuges
- 13 Deixalleria Municipal
- 14 EDAR o Estació de Tractament d'Aigua Residual
- 15 ETAP o Estació de Tractament d'Aigua Potable

EQUIPAMENT EDUCATIU

- 16 Fundació Clerch i Nicolau
- 17 Escola Bressol Municipal Bon Pastor
- 18 Escola Bressol Municipal Els Pins
- 19 Escola Bressol Municipal Xuclamel
- 20 CEIP Amistat
- 21 CEIP Anicet de Pagès
- 22 CEIP Carme Guasch
- 23 CEIP Joaquim Cusi
- 24 CEIP Josep Pallach
- 25 CEIP Mª Angels Anglada
- 26 CEIP Parc de les Aigües
- 27 CEIP Pous i Pages
- 28 CEIP Salvador Dalí
- 29 CEIP Sant Pau
- 30 IES Alexandre Deulofeu
- 31 IES Cendrassos
- 32 IES Narcís Monturiol
- 33 IES Olivar Gran
- 34 IES Ramon Muntaner
- 35 Escola Oficial d'Idiomes de Figueres
- 36 Escola La Salle (Concertada)
- 37 Escola Paula Montal Les Escolàpies (Concertada)
- 38 Escola Sagrat Cor de Maria (Concertada)
- 39 Centre de Formació d'Adults Maria Verdàguer
- 40 Centre de Formació Universitària Joaquim Xirau
- 41 Centre Tècnic d'Automoció
- 42 Escola d'Hosteleria de l'Alt Empordà
- 43 Talle d'Ocupació de la Marca de l'Ham

EQUIPAMENT SANITARI

- 44 Creu Roja
- 45 Cap Ernest Lluch
- 46 Cap Figueres Sud
- 47 Consultori Municipal Marca de l'Ham
- 48 Fundació Salut Empordà_Hospital de Figueres
- 49 Clínica Santa Creu

EQUIPAMENT SOCIAL I CULTURAL

- 50 Centre Cívic Creu de la Mà
- 51 Centre Cívic Marca de l'Ham
- 52 Centre Social de l'Eixample
- 53 Centre Social del Bon Pastor
- 54 Centre Social del Cultoret
- 55 Centre Social Horta d'en Capallera
- 56 Caritas i menjador social
- 57 Residència Els Arcs

EQUIPAMENT CULTURAL

- 58 Castell de Sant Ferran
- 59 Teatre Municipal El Jardí
- 60 Museu de l'Empordà
- 61 Museu de la Tècnica de l'Empordà
- 62 Museu del Joguet de Catalunya
- 63 Teatre Museu Dalí
- 64 Centre de Promoció Casa Empordà "Antic Escorxador"
- 65 Plaça coberta_Mercat Fruita i Verdura
- 66 Espai Cultural La Cate_Patronat de la Catequística
- 67 Societat Coral Erato
- 68 Casino Menestral de Figueres
- 69 Antics Jutjats de Figueres_Casino Menestral de Figueres
- 70 Centre Moli de l'Anguila

EQUIPAMENT ESPORTIU

- 71 Poliesportiu Municipal Nou
- 72 Poliesportiu Municipal Vell
- 73 Piscina Climatitzada
- 74 Piscina Descoberta
- 75 Pistes de Tennis Municipal
- 76 Pistes d'Atletisme Albert Gurt
- 77 Camp de Futbol Municipal de la Marca de l'Ham
- 78 Camp de Futbol Municipal del Bon Pastor
- 79 Camp de Futbol dels Fossos
- 80 Camp d'entrenament Municipal

EQUIPAMENT SUPRAMUNICIPAL

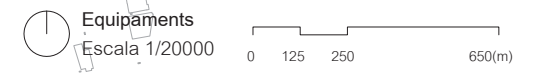
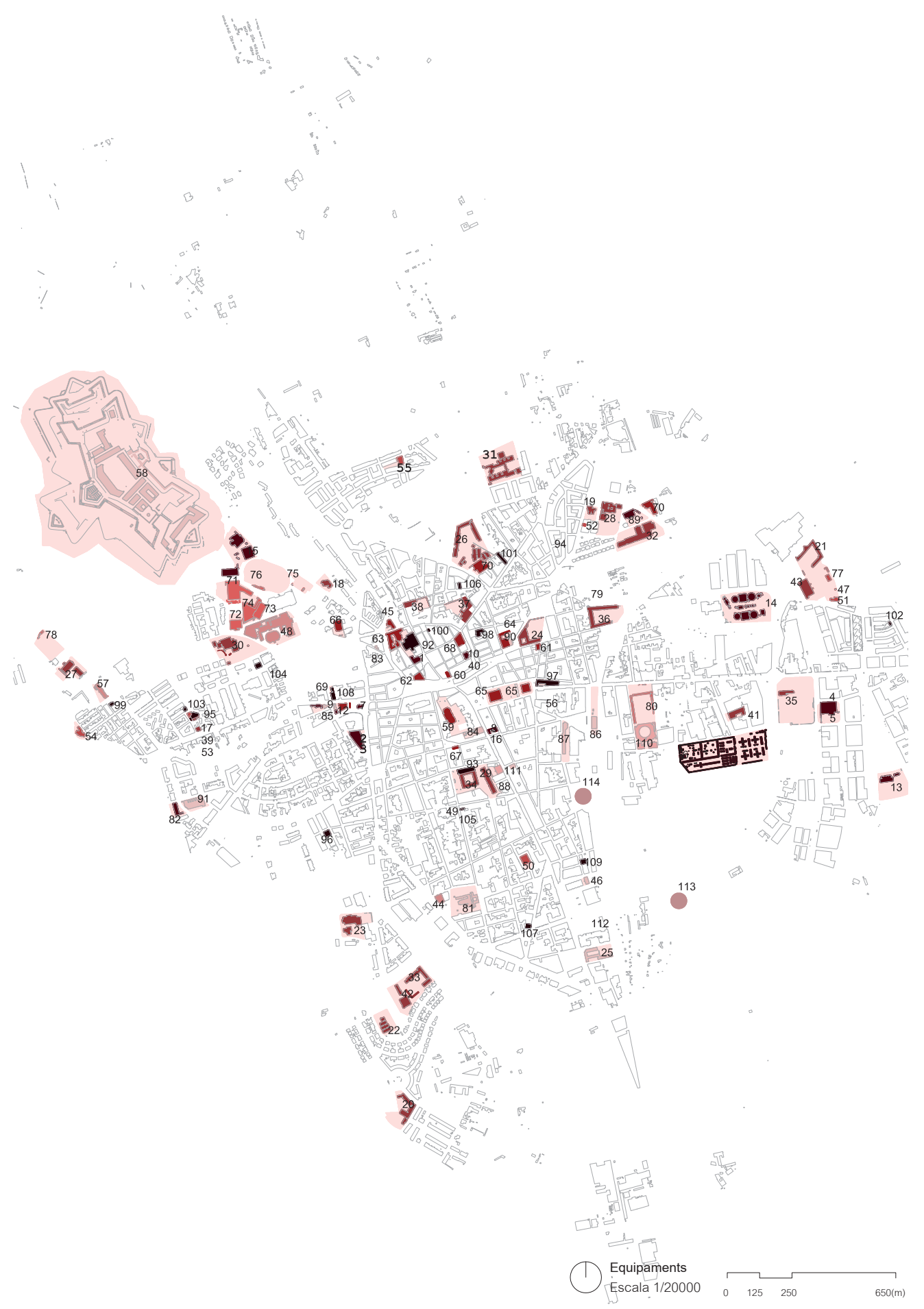
- 81 Centre Penitenciari de Figueres
- 82 Mossos d'Esquadra
- 83 Policia Nacional
- 84 Consell Comarcal
- 85 Area Comarcal de Joventut
- 86 Estació de Ferrocarril Renfe
- 87 Estació d'autobusos
- 88 Guàrdia Civil
- 89 Bombers de la Generalitat
- 90 Arxiu Comarcal
- 91 Jutjats de Figueres

EQUIPAMENTS RELIGIOSOS

- 92 Església de Sant Pere
- 93 Parròquia de la Immaculada
- 94 Parròquia de la Sagrada Família
- 95 Parròquia del Bon Pastor
- 96 Parròquia del Poble Nou
- 97 Asil Vilallonga_Capella dels Desemparats
- 98 Capella del Loreto
- 99 Comunitat Islàmica Annour i Attawhid de Figueres
- 100 Comunitat Islàmica Al-Quds
- 101 Comunitat Islàmica de Figueres
- 102 Comunitat Islàmica Marca de L'Ham de Figueres
- 103 Església Evangèlica Filadelfia
- 104 Església Evangèlica Pentecostal Missatge de Vida
- 105 Església Cristiana Evangèlica de Germans a Girona
- 106 Església Evangèlica Elim Figueres
- 107 Església Apostòlica Avance Misioner d'Espanya
- 108 Església Evangèlica Baptista de Figueres
- 109 Saio del Regne dels Test. Cristians de Jehová

FUTURS EQUIPAMENTS

- 110 Plaça de Braus
- 111 Casa Nouvilas
- 112 Centre d'Atenció Primària II
- 113 Hospital Comarcal
- 114 Seu de la Seguretat Social

ESPAIS VERDS

GRANS ESPAIS VERDS

- 1 La Garriga de l'Empordà
- 2 Les ribes del Manol

PARCS

- 3 Parc dels Olivars
- 4 Parc Bosc
- 5 Parc de les Aigües

PLAÇA TOVA

- 6 Plaça 8 de Març
- 7 Plaça Alcalà la Real
- 8 Plaça Bàscara
- 9 Plaça Jaume Maurici
- 10 Plaça Joan Tutau i Verges
- 11 Plaça President Macià

PLAÇA TOVA I ENJARDINADA

- 12 Plaça Abdo Terrades
- 13 Plaça de la Botànica
- 14 Plaça Doctor Ernest Vila
- 15 Plaça de l'Estació
- 16 Plaça Europa
- 17 Plaça Mare de Deu del Mont
- 18 Plaça Terme-Vilatenim

PLAÇA ENJARDINADA

- 19 Plaça El·líptica (Glorieta)
- 20 Plaça Pau Casals (Glorieta)
- 21 Plaça Vilatenim-Vilatenim (Glorieta)

PLAÇA DURA

- 22 Plaça Ajuntament
- 23 Plaça Catalunya
- 24 Plaça Creu de la Mà
- 25 Plaça Escorxador (aparcament)
- 26 Plaça Gala i Dalí
- 27 Plaça del Gra
- 28 Plaça Isabel II
- 29 Plaça Josep Pla
- 30 Plaça de la Palmera
- 31 Plaça de les Patates
- 32 Plaça Remei Bosch Salamo
- 33 Plaça del Sol (aparcament)
- 34 Plaça Sibillia de Fortià
- 35 Plaça Via Augusta
- 36 Rambla Nova
- 37 La Rambla
- 38 Plaça Joan Bruguera

PLAÇA DURA I ENJARDINADA

- 39 Plaça Ernest Lluch
- 40 Plaça Institut

JARDÍ

- 41 Jardí Joan Sutra Viñas
- 42 Jardí Josep Puig Pujades
- 43 Jardí d'Enric Morera

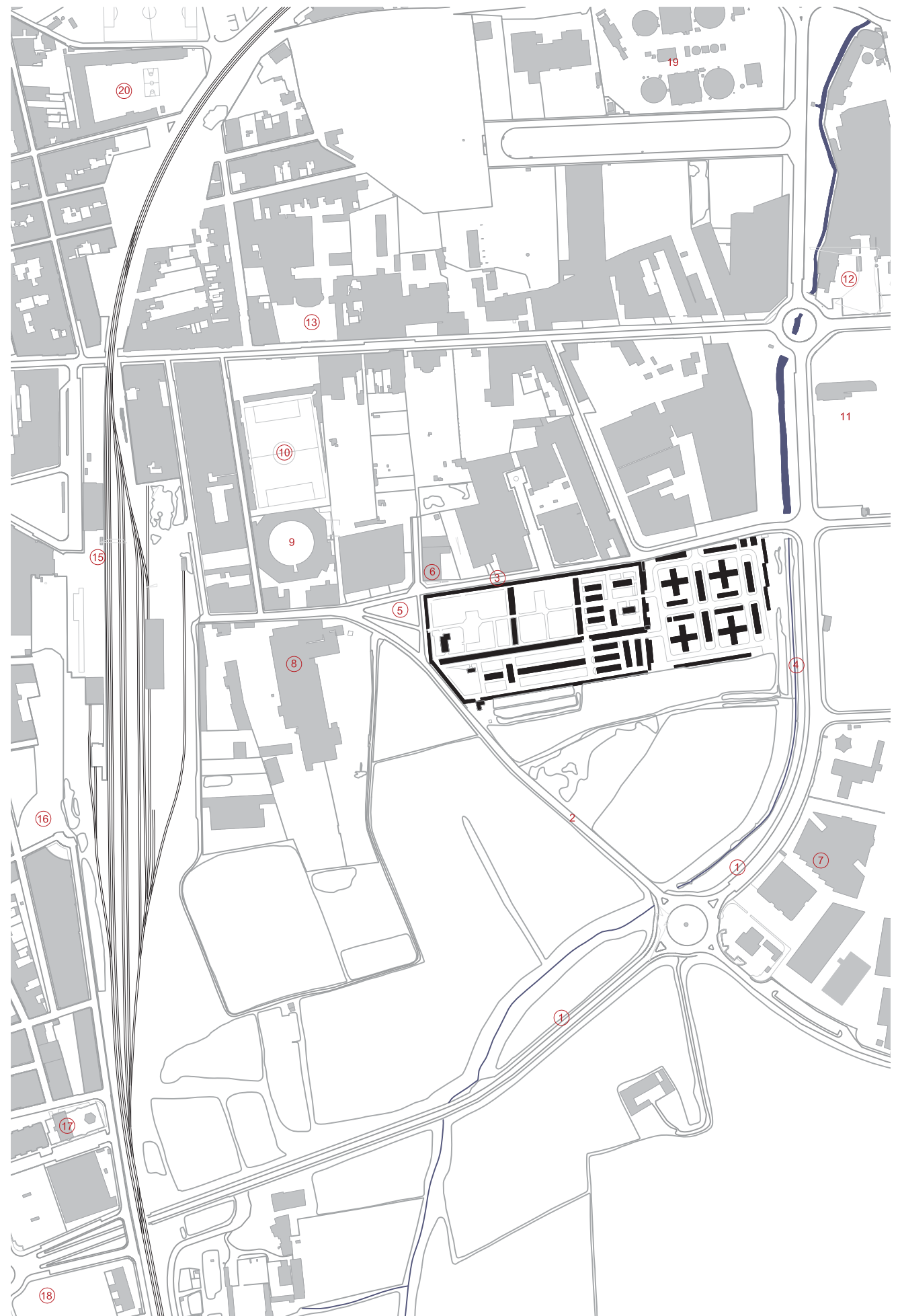
- Zona residencial
- Masies
- Zona industrial
- Equipaments

TEIXIT URBÀ

La ciutat de Figueres és una ciutat on té gran importància el turisme i els serveis degut, bàsicament, al Museu Dalí. També té importància el parc residencial encara que amb els anys de bonança la majoria dels habitatges han quedat buits, especialment al centre, ja que hem marxat cap a la seva connurbació.

En canvi, per la seves característiques i usos, la zona industrial a quedat relegada a la perifèria. Algunes d'elles han quedat al límits urbans i en contacte directe amb el paisatge característic de la zona, la plana.

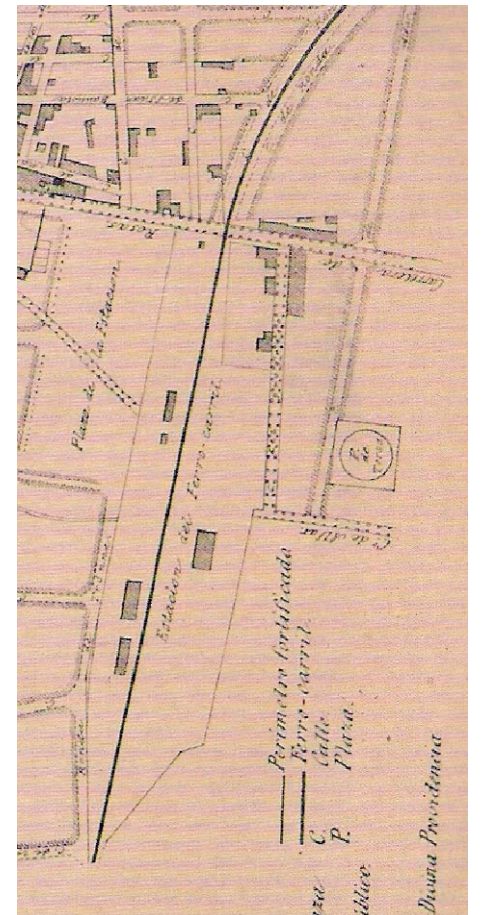
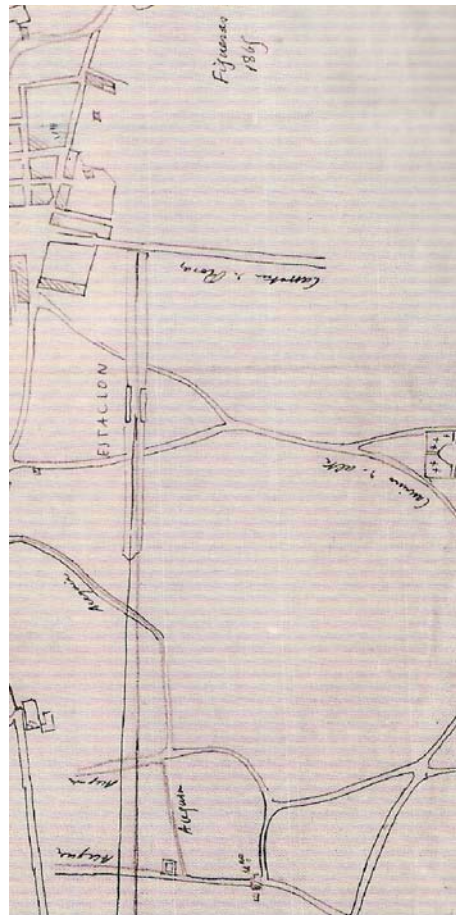
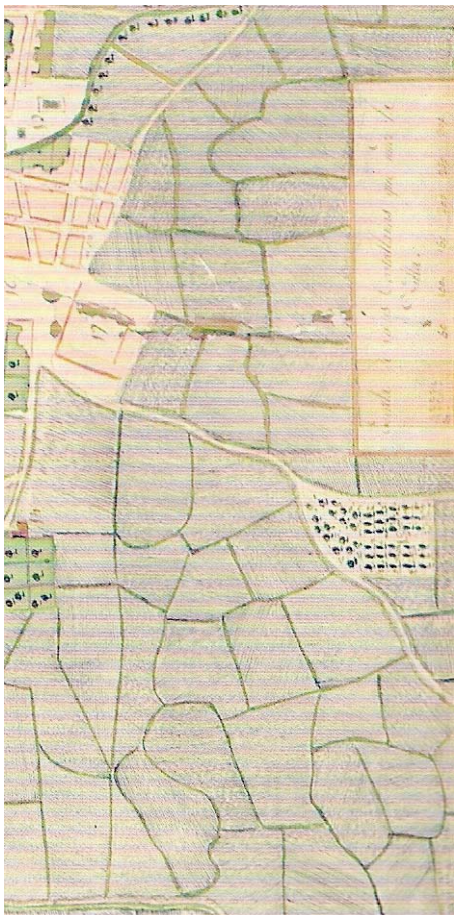

DELIMITACIÓ DE L'AMBIT D'ACTUACIÓ

- 1_ Cinturó Ronda Sud + Camí de la Ronda
- 2_Camí del Far
- 3_Passeig del Cementiri
- 4_Rec del Mal Pas
- 5_ Jardins del Cementiri
- 6_Tanatori Vicens
- 7_Cinemes Figueres
- 8_Bòbila Carreras (en desús)
- 9_Plaça de Braus
- 10_Camps de Futbol de la Fundació Esportiva Figuereres
- 11_Escola Oficial d'Idiomes + Escola d'Adults
- 12_Antic escorxador
- 13_Residència Geriàtrica Catalunya
- 14_Estació d'Autobusos
- 15_Vies del tren + Estació de trens
- 16_Futura Seu de la Seguretat Social
- 17_Centre d'Atenció Primària Sud
- 18_Futur Centre d'Atenció Primària
- 19_Depuradora
- 20_Col·legi Concertat La Salle

Delimitació del sector
 Escala 1/5000

* Plano topográfico de la Villa de Figueras y de la Fortaleza de San Fernando.

Autor: -

Any: principis del segle XIX

* Figueras

Autor: -

Any: 1865

* Figueras

Autor: -

Any: darrer terç del segle XX

* Plano de la ciudad de Figueras y su reforma

Autor: D. Juan, Papell y Llenas

Any: 1878

* Plano de la ciudad de Figueras y su reforma

Autor: D. Juan, Papell y Llenas

Any: 1891

* Pla de Figueras de Figueras]

Autor: Pere Bellostas

Any: 1933

* Sector Cementiri Municipal

Autor: Ricard Giralte Casadesús, Arquitecte Municipal

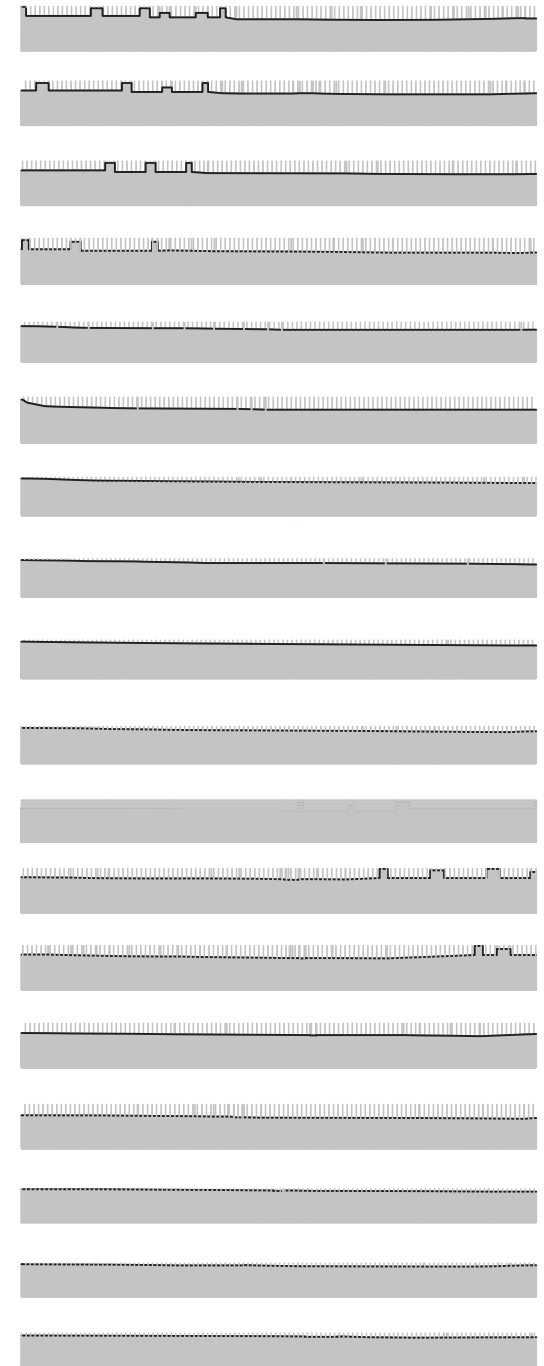
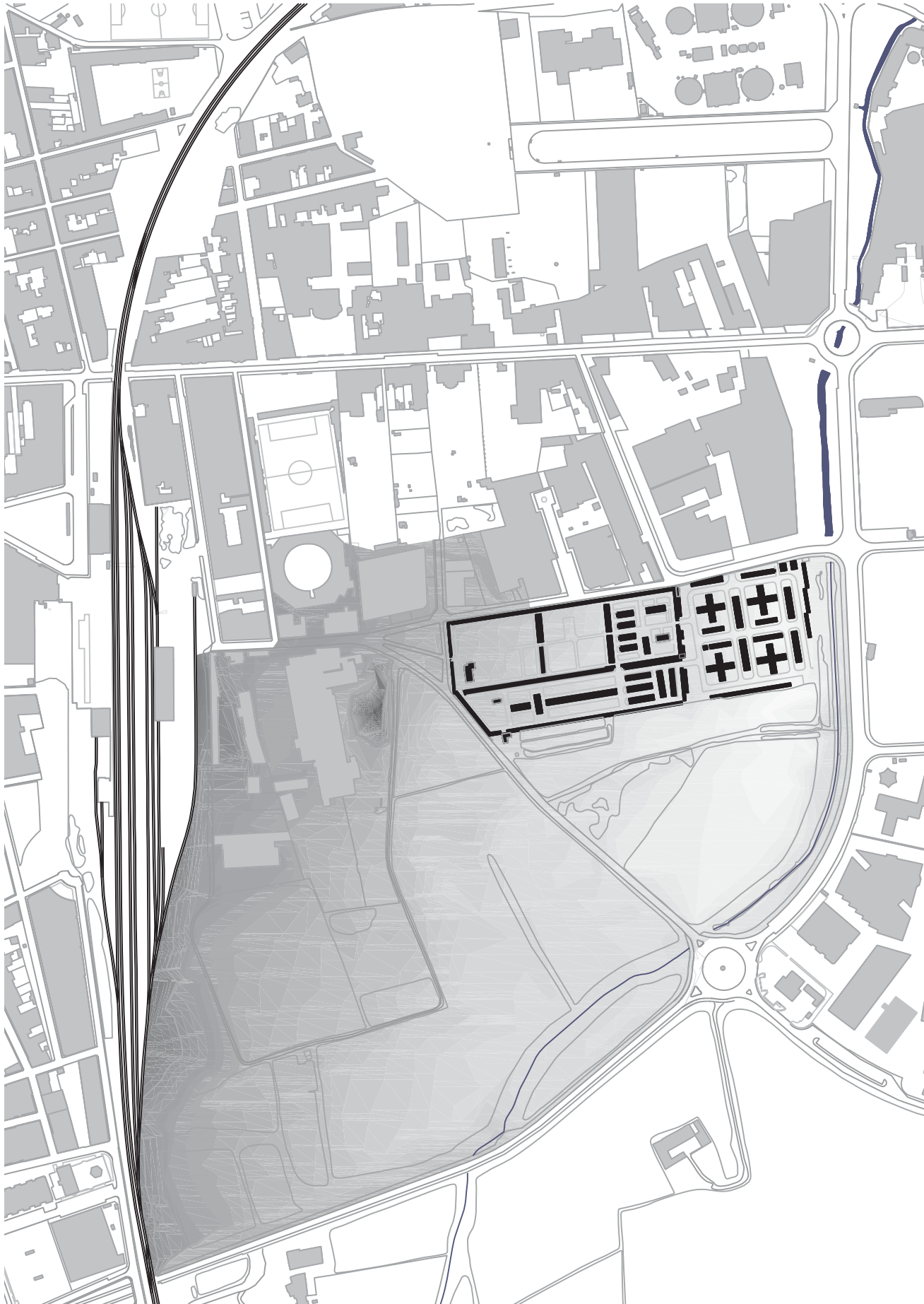
Any: 1933

* Imatge aerea

Autor: Bing maps

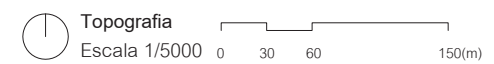
Any: 2014

TOPOGRAFIA

Estema la plana de l'empordà i com a tal hi ha molt poca topografia o desnivell. En aquest cas a la parcel·la en 100m de frnt hi ha 4m de desnivell un 4%. per tant quasi inapreciable

VEGETACIÓ

Espècie: *Frexinus angustifolia*
 Nom comú: *Freixe de fulla estreta*
 Tipus: caducifoli
 Hàbitat: Riberes mediterrànies
 Mides: de 5 a 20m d'alçada i de copa de 9 a 10m

Espècie: *Platanus per hispanica*
 Nom comú: Plàtan d'ombra
 Tipus: caducifoli
 Hàbitat: Parcs i places mediterrànies
 Mides: de 20 a 40m d'alçada i copa de 6 a 12m

Espècie: *Pinus pinea*
 Nom comú: Pi pinyer
 Tipus: conífera
 Hàbitat: conca mediterrània
 Mides: de 10 a 25m d'alçada i copa de 6 a 12m

Espècie: *Populus nigra italica*
 Nom comú: Pollancre piramidal
 Tipus: caducifoli
 Hàbitat: Riberes mediterrànies
 Mides: 25 a 30m d'alçada i copa de 3 a 4m

Espècie: *Robinia pseudoacacia pyramidalis*
 Nom comú: Robinia piramidal
 Tipus: caducifoli
 Hàbitat: Carrers, parcs i jardins
 Mides: 10 a 25m d'alçada i copa de 2 a 6m

Espècie: *Cipressus sempervivens*
 Nom comú: Xíprer
 Tipus: perennifoli
 Hàbitat: Conca mediterrània
 Mides: de 15 a 30m d'alçada i copa de 2 a 3m

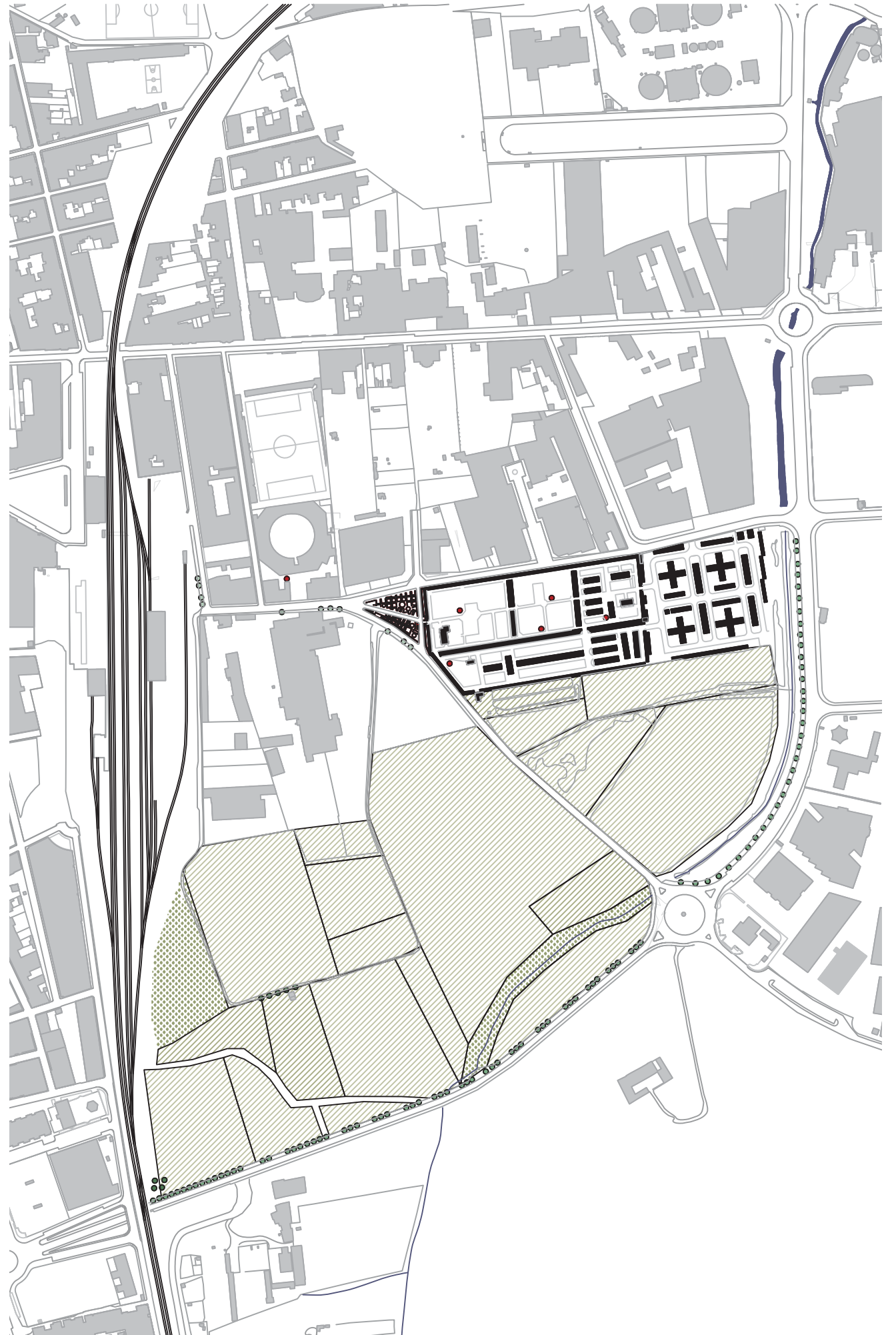
Tipus: Conreu herbaci
 Àmbit: Zona sud-Est de Figueres
 Tipus de conreu: regadiu
 Superfície: variable

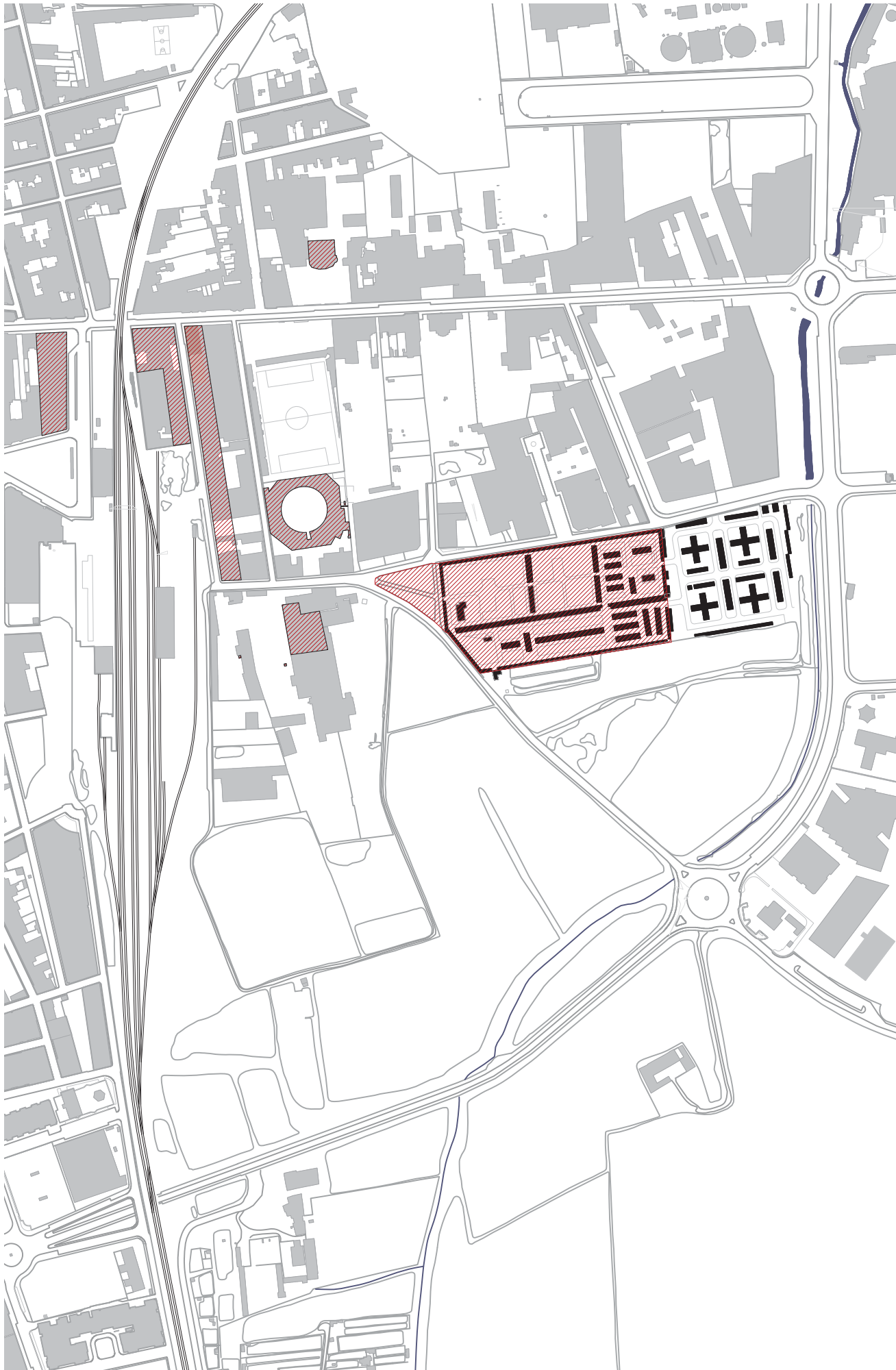
Tipus: Conreu d'horta
 Àmbit: Zona sud-Est de Figueres
 Tipus de conreu: regadiu
 Superfície: variable

Tipus: Bosc de Ribera
 Àmbit: Zona sud-Est de Figueres

- Arbres catalogats
- Bosc de ribera
- Hortes
- Conreus de regadiu
- Xíprer
- Pi pinyer
- Freixe de fulla estreta / Pollancre piramidal
- Robinia
- Plantaner d'ombra

Vegetació
 Escala 1/5000 0 30 60 150(m)

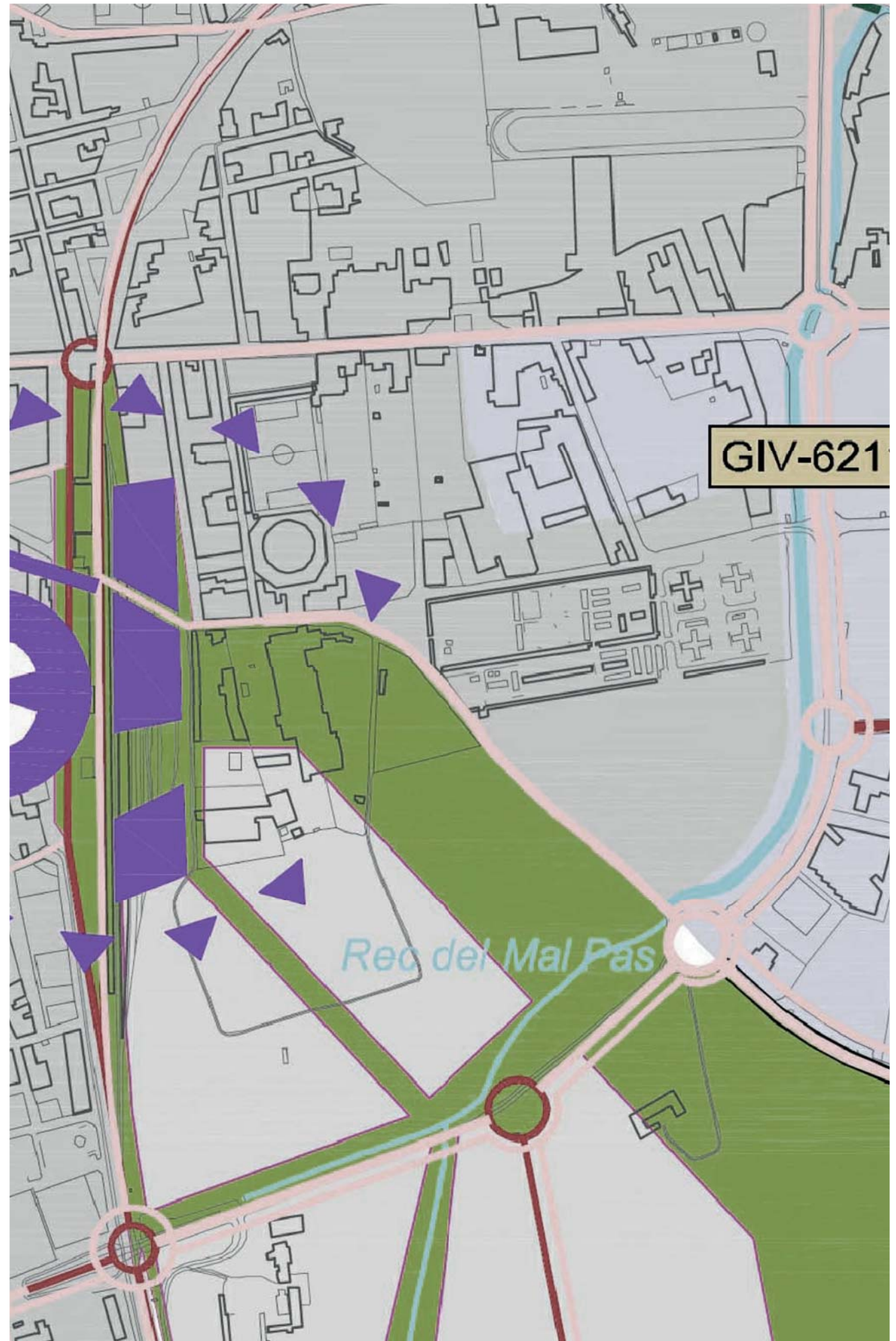
ELEMENTS CATALOGATS

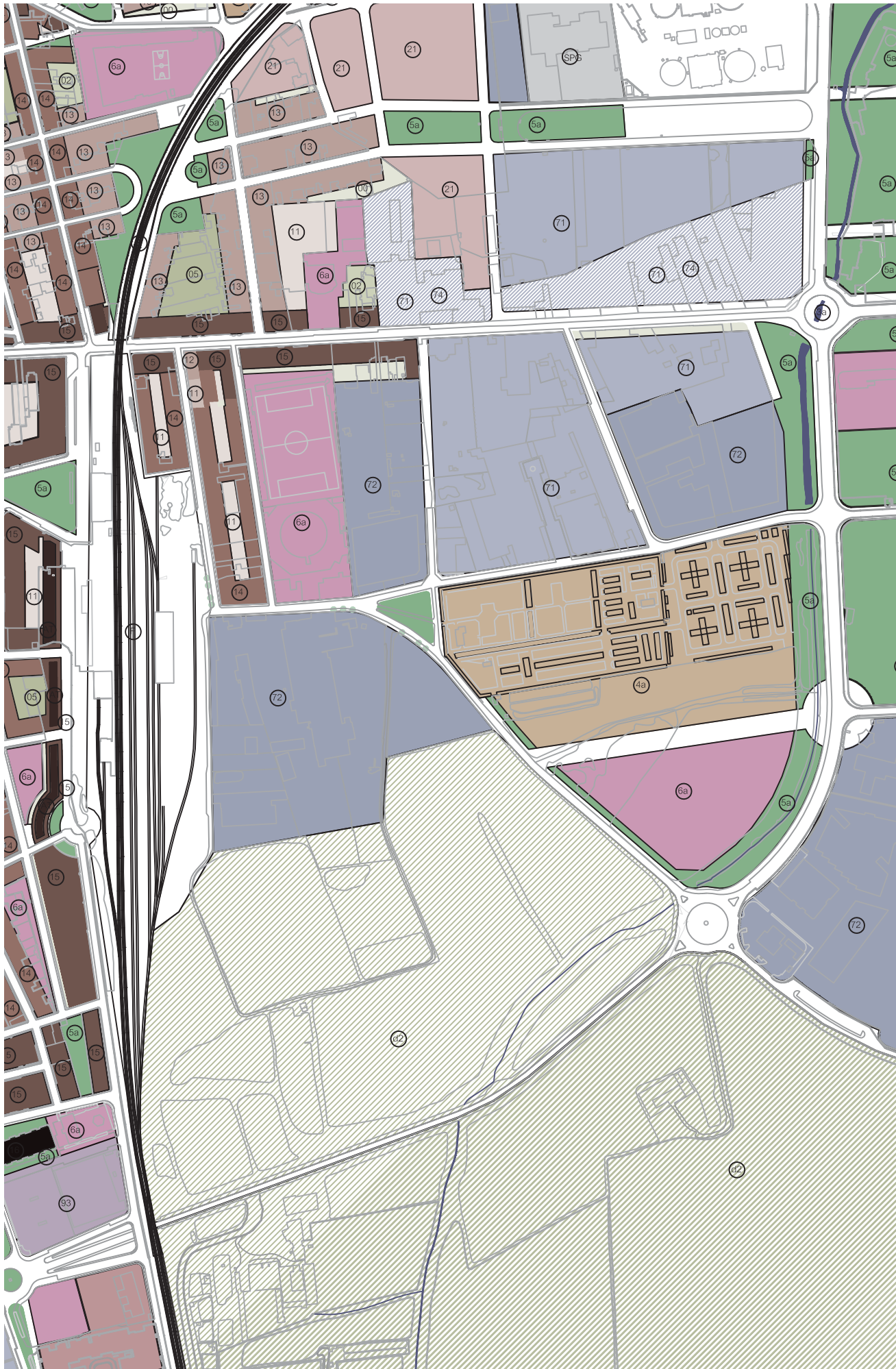
Degut a la poca antiguitat del sector no conté grans peces de rellevàcia arquitectònica a excepció del propi cementiri del qual tan sols se'n cataloga una part, la plaça de braus tancada i amb molt mal estat, les façanes dels Carrers Ponent i la bòbbila que actualment no es troa catalogada però que el POUM, actualment en redacció no vol obviar

 Elements catalogats
 Escala 1/5000 0 30 60 150(m)

0.03 Directrius per al planejament urbanístic

ASSENTAMENTS URBANS	
	SÒL RESIDENCIAL I USOS COMPATIBLES
	SÒL INDUSTRIAL
	NOU SÒL RESIDENCIAL I USOS COMPATIBLES
	NOVA ÀREA D'ACTIVITATS ECONÒMIQUES (A.A.E.)
	NOVA ÀREA DE SERVEIS I ACTIVITATS ECONÒMIQUES (A.S.A.E.)
	NOVA ÀREA D'ACTIVITAT LOGÍSTICA
	NOU SÒL D'ESPAYS LLIBRES
	ÀREA D'EQUIPAMENTS
	NOVA CENTRALITAT
	DESCLASSIFICACIÓ PROPOSADA
ESPAYS OBERTS	
SÒL DE PROTECCIÓ - PLA TERRITORIAL	
	PEIN I XARXA NATURA 2000
	SÒL DE PROTECCIÓ ESPECIAL (SEGONS PTP)
	SÒL DE PROTECCIÓ TERRITORIAL (SEGONS PTP)
	SÒL DE PROTECCIÓ PREVENTIVA (SEGONS PTP)
SÒL DE PROTECCIÓ - PDUSUF	
	SÒL COMPLEMENTARI D'INTERÈS NATURAL I/O PAISATGÍSTIC
	SÒL D'AMPLIACIÓ DE PROTECCIÓ DE LA GARRIGA
	SÒL DE PROTECCIÓ HIDROLÒGICA
	PARC FLUVIAL
	ORDENACIÓ, CONTROL I RECUPERACIÓ D'ÀREES D'EXTRACCIÓ D'ÀRIDS
ELEMENTS PATRIMONIALS EN SÒL NO URBANITZABLE	
*	EDIFICIS PROTEGITS SEGONS PLANEJAMENT MUNICIPAL VIGENT
✦	PROPOSTA DE NOUS EDIFICIS A PROTEGIR EN SNU
○	MASOS D'INTERÈS
INFRAESTRUCTURES	
	FERROCARRIL CONVENCIONAL
	TGV
	ALTERNATIVES A-2 SEGONS ESTUDI INFORMATIU
	VIES EN PROJECTE I PROPOSEDES
	MILLORA D'ENCREUAMENTS: PONTS, PASSOS SOTERRATS...
	PROPOSTA DESAFECTACIÓ AUTOPISTA AP7
	ORDENACIÓ DE L'ÀREA SUBJECTA A CONCRECIÓ VIÀRIA

PLANEJAMENT

Sistemes

- F Ferrocarril
- 3a Àrees de servitud
- 4a Serveis
- 5a Espais lliures
- 5a Espais lliures

Sòl urbà

- 0 Espai lliure privat
- 1 Definició volumètrica
- 2 Aïllada unifamiliar
- 7 Zona industrial
- 8 Formació rural
- 8 Usos específics

Sòl no urbanitzable

- d2 Sòl d'interès agrícola

Planejament actual

Escala 1/5000

1

2

3

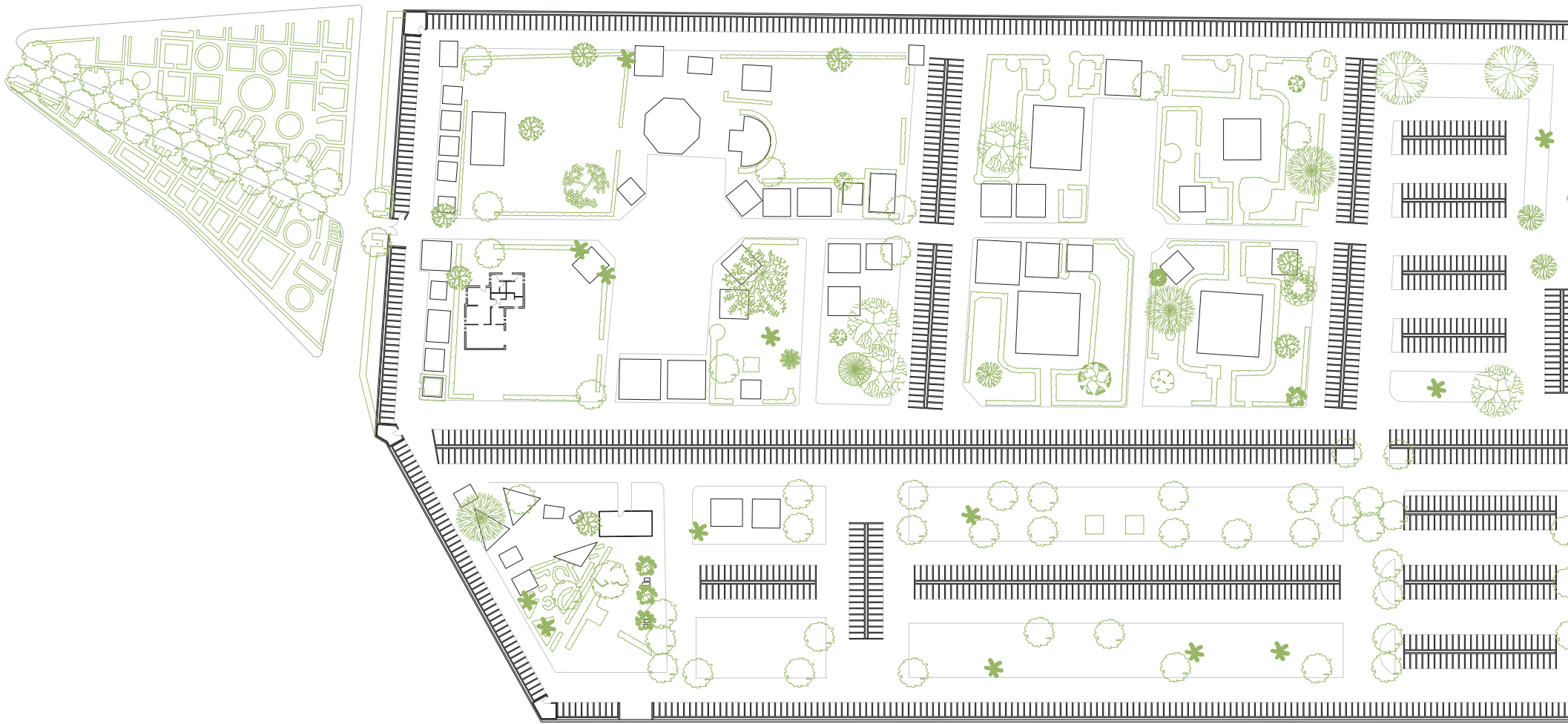
4

5

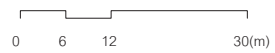
6

7

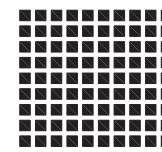
8

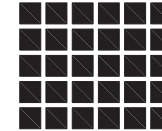
Cementiri actual
Escala 1/1000

EL CEMENTIRI EXITENT 1.2.5

90 / 100 columbaris utilitzats

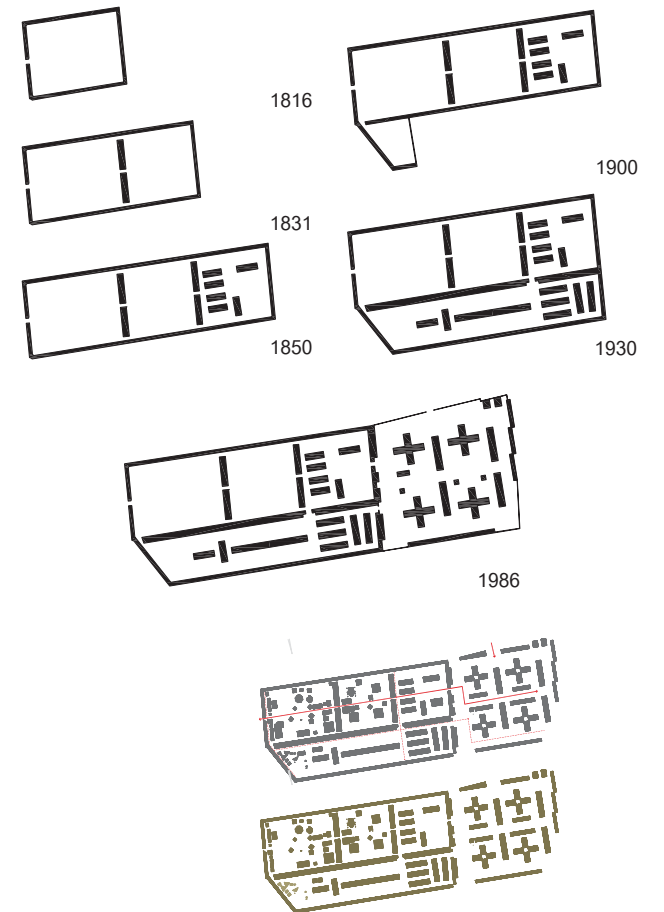
9372 / 9675 ninxols utilitzats

90 / 100 tombes utilitzades

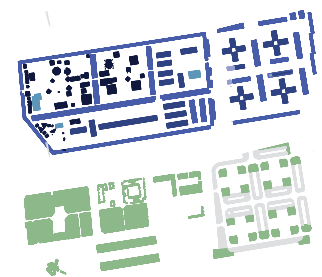

90 / 95 mausuleus utilitzats

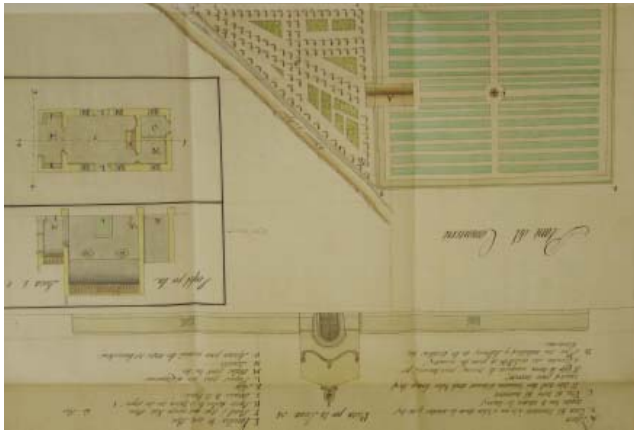

Estudi de plans i buits i circulacions
Cementiri cristià i cementiri civil

- Ple
- Buit
- Antic Cementiri Civil
- Ninxol
- Panteó
- Cripta
- Columbari
- Altres usos
- Paviment
- Verd

Usos
Verds i paviments

CEMENTIRI DE FIGUERES

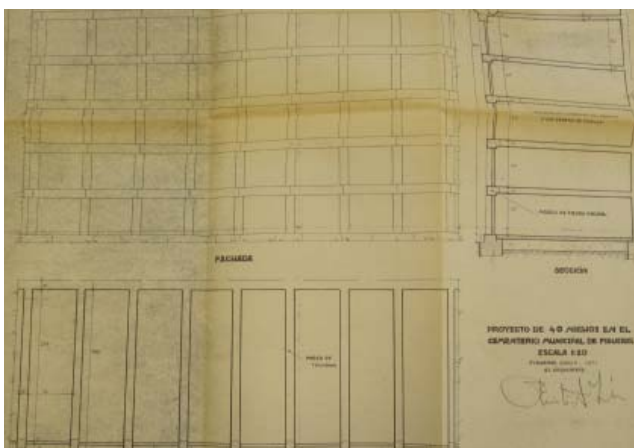
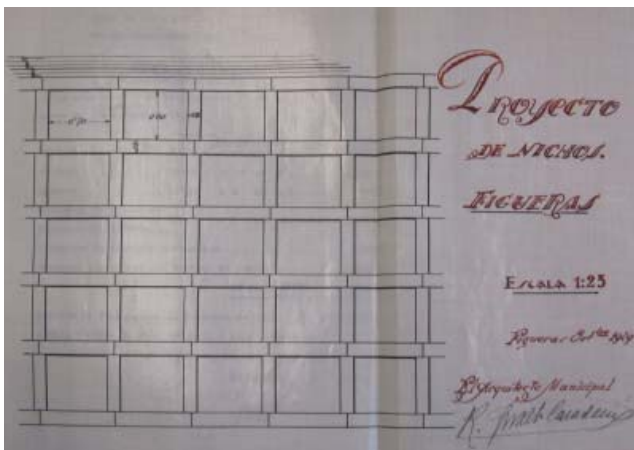
El cementiri de Figueres, obra de Narcís Papell, va se construït el 1816 als afores de la ciutat en aplicació de concepcions higienistes que recomenaven l'allunyament del nucli habitat. A l'interior es troben tombes i panteons de notable vàlua artística o simbòlica. Parafrasejant Joan Falgueras i Jaume Santaló, "unrecorregut per l'equipament permet fer un interessant viatge per la història i la societat figuerenques del segle XIX i XX".

El cementiri es situa prop del camí vell de Roses, actual passeig del cementiri i fou construït sobre una planta de matriu neoclàssica ideada per Narcís Papell en una zona en aquell moment allunyada del nucli habitat. Anteriorment estava situat als voltats de l'església parroquial de Sant Pere, a l'actual plaça Gala Salvador Dalí, però la pressió urbanística i les més elementals normes higièniques en van demanar el trasllat als afores.

La notable presència de ciutadans declaradament lliurepensadors o maons en les elits de la ciutat, defensor d'una societat laica, va donar lloc a la delimitació de dos cementiris, un de catòlic i un altre de civil. Tanmateix aquesta decisió va ser presa després d'una llarga polèmica amb el rector de Sant Pere i amb el sector catòlic més integrista de la ciutat, que no ho veien bé. La controvèrsia que es va iniciar amb la revolució de 1868 amb els primers enterraments civils, no es va acabar fins al 1884, en temps de l'alcalde Enric Casellas, quan el consistori va aprovar una clara reglamentació dels dos cementiris.

Finalment, el desembre de 1932, en ple període republicà, l'Ajuntament va aprovar secularitzar el conjunt del cementiri, amb la qual cosa desapareixia la distinció entre l'un i l'altre, es prohibia qualsevol signe distintiu i es convertia en un únic cementiri municipal. Aquesta situació va durar poc perquè l'integrisme religiós del règim franquista va tornar a catolicitzar l'equipament i s'abandonà, amb la consegüent degradació, l'espai de les tombes civils.

El cementiri actual és un reflex de la història de la ciutat i es troben criptes i panteons de notable interès artístic, obra d'autors com Josep Azemar, Josep Llimona, Ricard Giralt Casadesús o Pelai Martínez. El que resta de l'antic cementiri civil es caracteritza per la senzillera decorativa, però també per la seva enorme càrrega simbòlica, en què destaquen la seva planta triangular i l'harmonia en la distribució de les tombes, ubicades a terra, com si formessin part d'un parc.

* Plano del cementiri de Figueres de l'any 1816

* Projecte per a portalada de l'any 1899

* Projecte de nínxols de l'any 1929.

* Projecte de nínxols de l'any 1971

* Celebració de la Santa Missió l'any 1924. La capella fou enderrocada en el 1936

* Cementiri de Figueres. Col·lecció Francesc Guillaumet

* Cementiri de Figueres. Arxiu Municipal de Figueres. Fons Carles Godoy Sabat

*Cementiri de Figueres. Arxiu Municipal de Figueres. Fons Carles Godoy Sabat

Xiprer

Palmera

Saüc

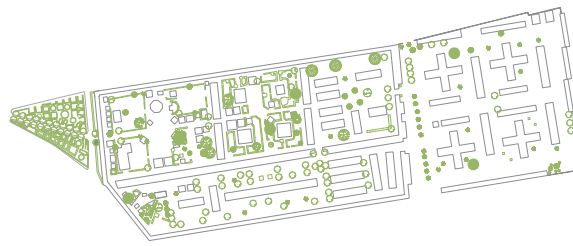
Arbre ampolla

Cedre del Líban

Boix

- Xiprer
- Palmera
- Saüc
- Arbre ampolla
- Cedre líban
- Adelfa
- Pi
- Boix
- Llorer
- Magnolia
- Olivera
- Lavanda
- Alzina surera
- Tiler
- Alzina
- Avet Roig
- Acàcia
- Castanyer
- Teix
- Lledoner
- Fals pebrer

Llorer

Magnòlia

Olivera

Alzina

Til·ler

Fals pebrer

VEGETACIÓ FUNERÀRIA A FIGUERES

El cementiri compta amb arbres i arbusts típics. No hi ha cap catàleg però alguns dels arbres existeixen des dels inicis i altres són de plantació més recent. Algunes espècies molt repetides són el típic avet, la palmera i el llorer.

Tomba Josep Guillamet

Tomba Reixach

Tomba Lluís Darnés

Sepulcre Janer

Tomba Arola

Panteó Dalí

Panteó Marià Vilallonga

Tomba Serra Causa

Tomba Avellana

Tomba Galter

Sepulcre Galí

Tomba Joan Ramoneda

Sepulcre Camps

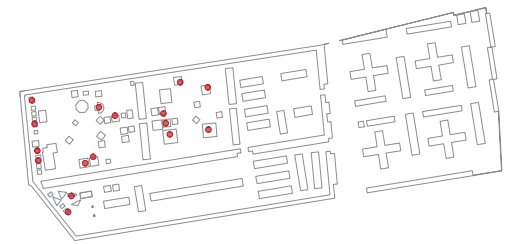
Sepulcre Corbera

Tomba Tomàs Roger Vidal

Tomba Garreta

D'esquerra a dreta i de dalt a baix:

- 1 Tomba Josep Guillamet
- 2 Tomba Reixach
- 3 Tomba Lluís Darnés
- 4 Sepulcre Janer
- 5 Tomba Arola
- 6 Panteó Dalí
- 7 Panteó Marià Vilallonga
- 8 Tomba Serra Causa
- 9 Tomba Avellana
- 10 Tomba Galter
- 11 Sepulcre Galí
- 12 Tomba Joan Ramoneda
- 13 Sepulcre Camps
- 14 Sepulcre Corbera
- 15 Tomba Tomàs Roger Vidal
- 16 Tomba Garreta

ARQUITECTURA FUNERÀRIA A FIGUERES

El cementiri compta amb panteons de gran interès artístic, alguns d'ells dissenyats per arquitectes i escultors de renom, com per exemple August Font, Josep Azemar, Venanci Vallmitjana, Josep Llimona, Leandre Albareda, Frederic Marés o Pelai Martínez, entre altres.

1

2

3

4

5

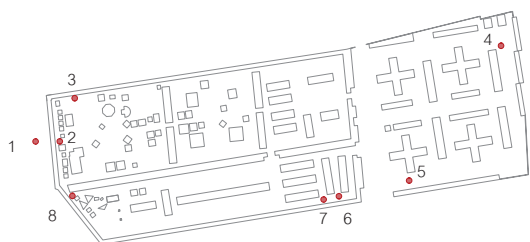
6

7

8

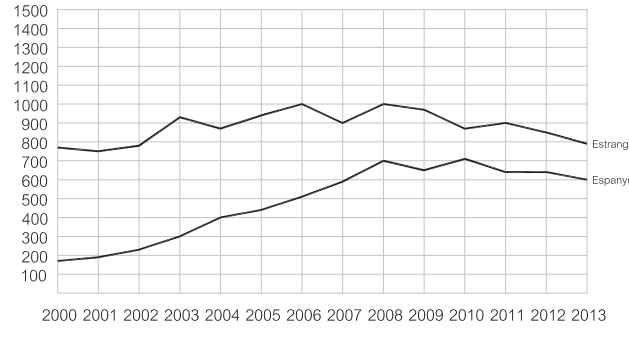

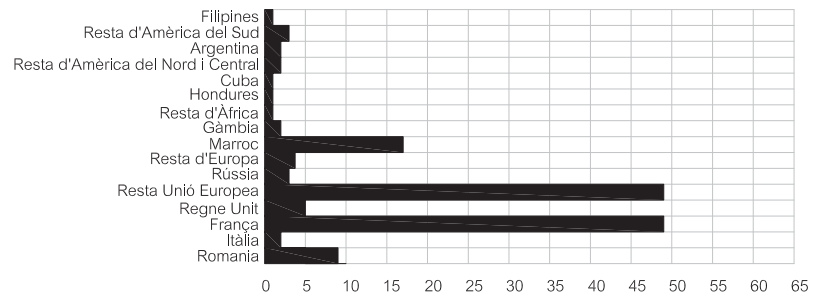
La població de la ciutat de Figueres es variada ja sigui per caràcter procedència o religió. Això és gràcies a les diferents onades que ha patit el país en l'últim mig segle. Per aquesta raó, és important el seu estudi ja que no s'ha d'oblidar que es cementiris són el reflex de la ciutat i, per tant, de la societat que l'habita.

1.3.1 LA POBLACIÓ

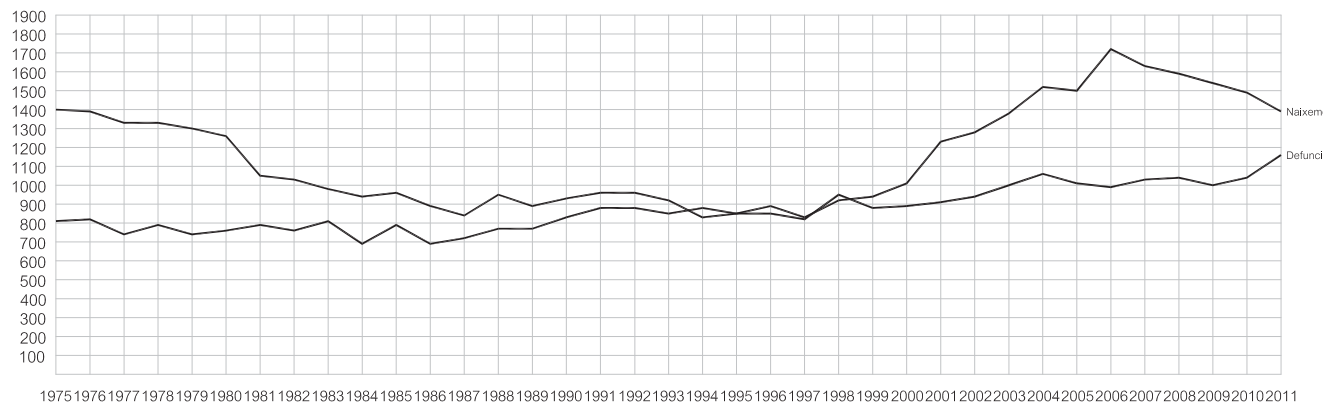
L'ALT EMPORDÀ

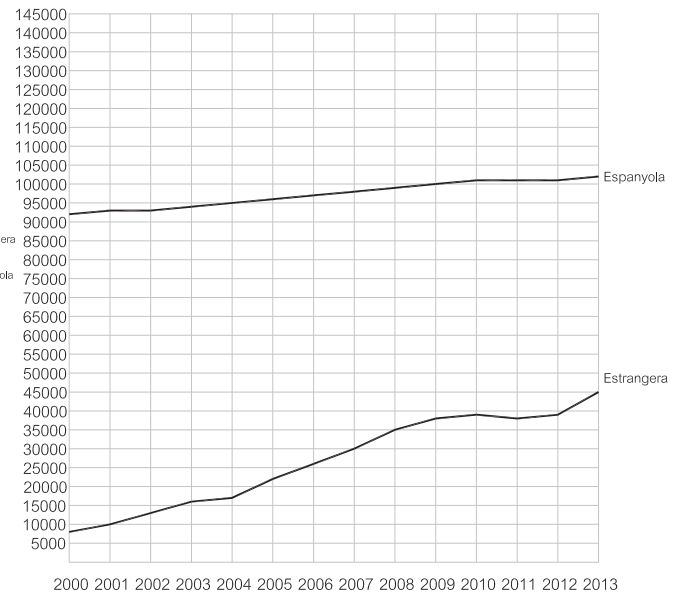
Naixements segons nacionalitat de la mare

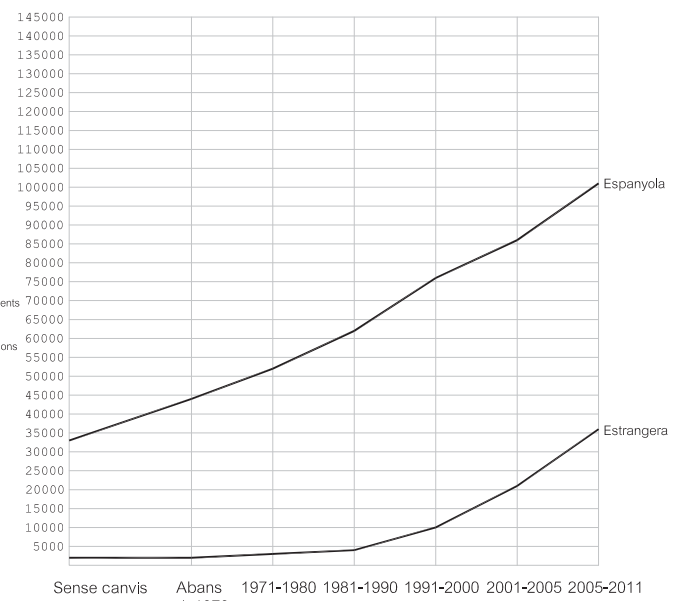
Defuncions estrangeres segons nacionalitat

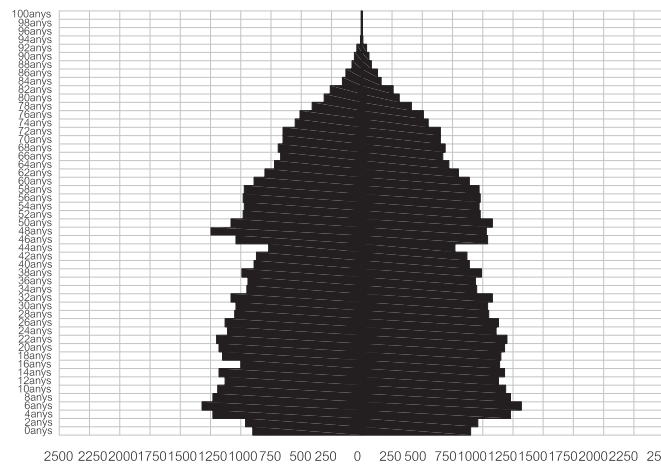
Defuncions i naixements

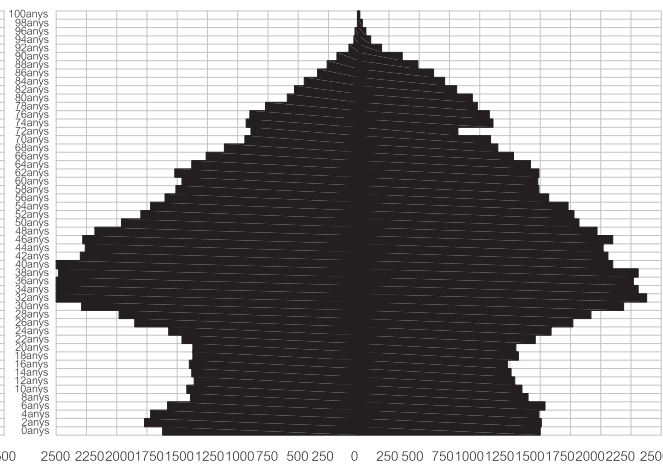
Evolució del padró

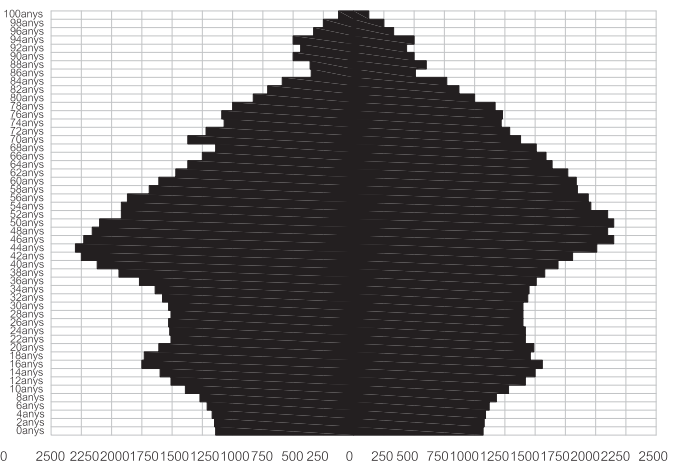
Evolució del padró segons any d'arribada

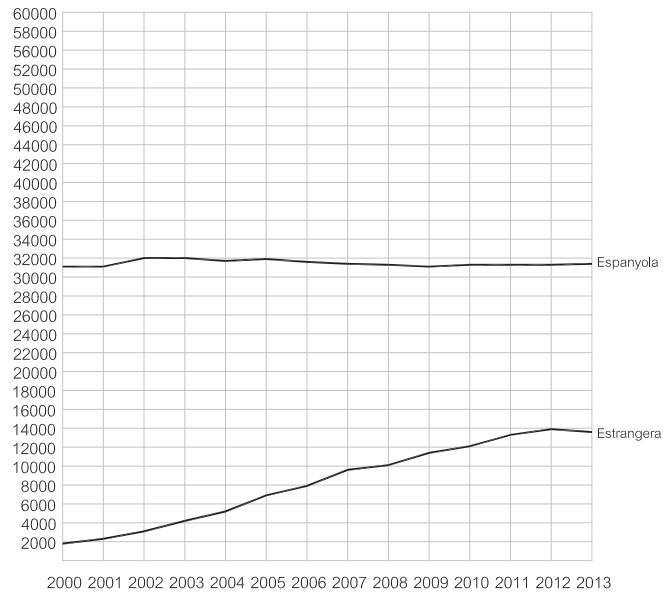
Piràmide de població . Any 1981

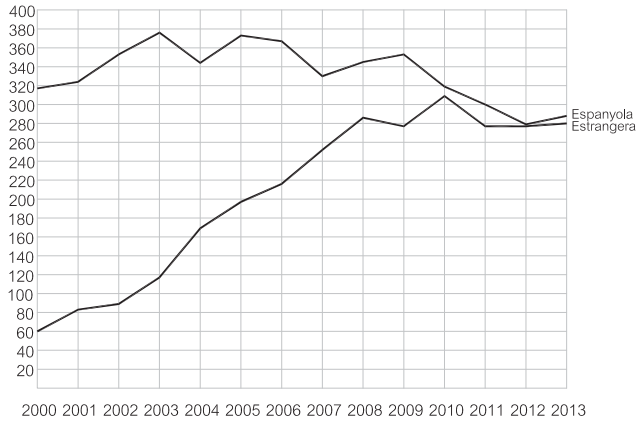
Piràmide de població . Any 2011

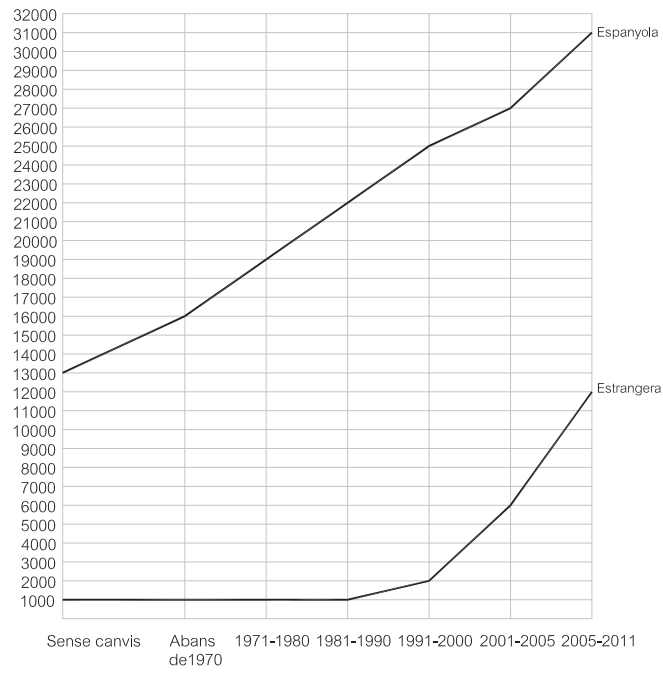
Piràmide de població . Any 2025

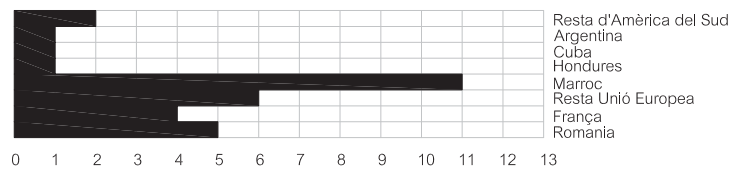
Evolució del padró

Naixements segons nacionalitat de la mare

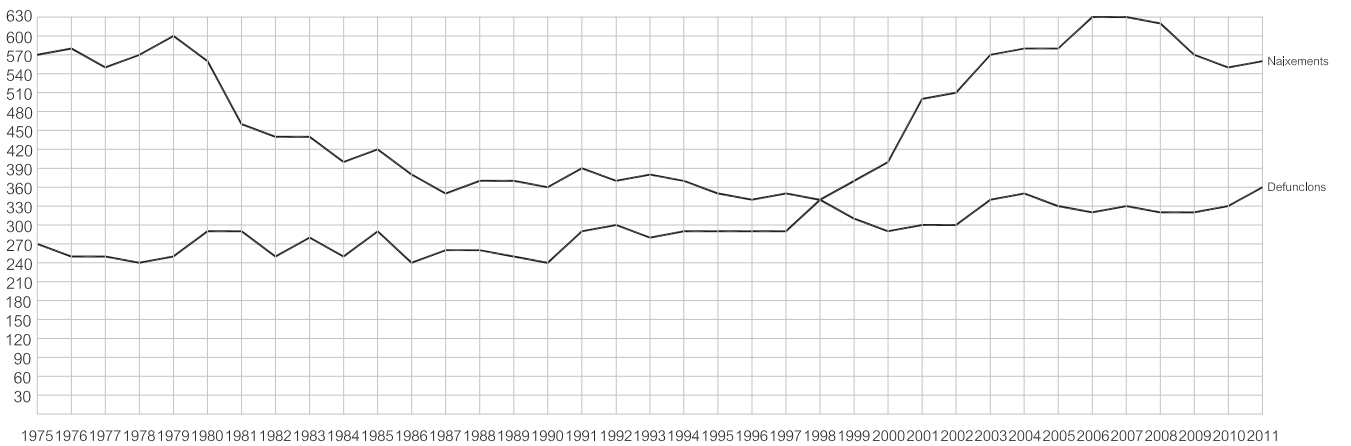

Evolució del padró segons any d'arribada

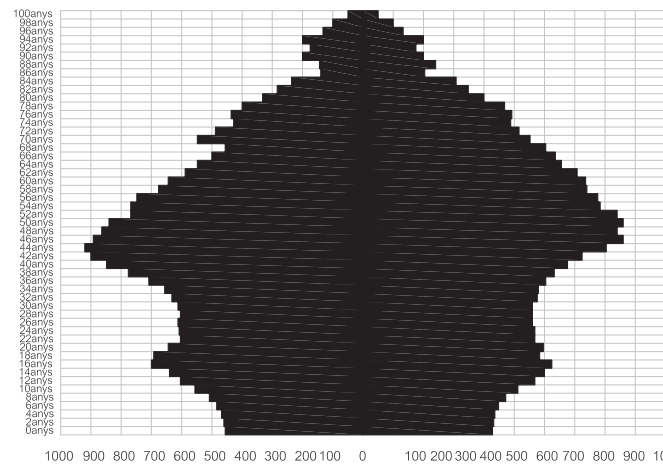

Defuncions estrangeres segons nacionalitat

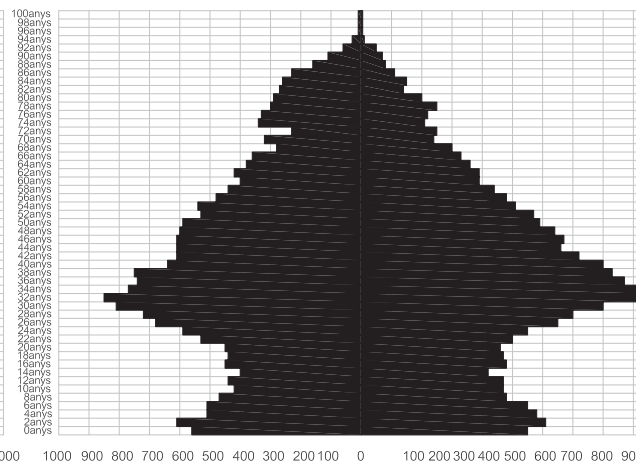
Sense canvis Abans de 1970 1971-1980 1981-1990 1991-2000 2001-2005 2005-2011

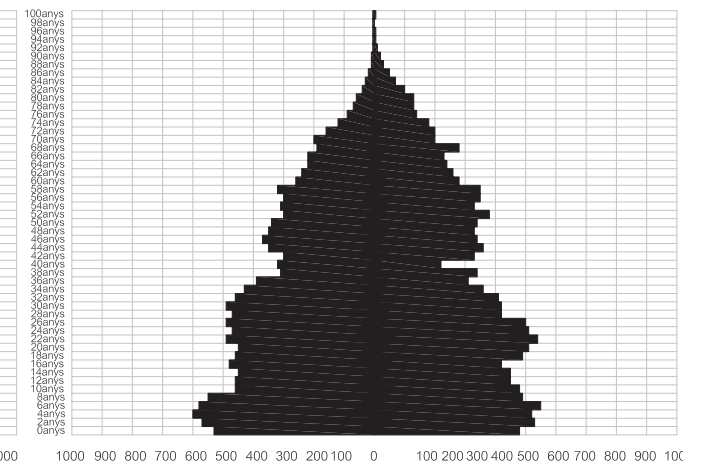
Defuncions i naixements

Piràmide de població . Any 2025

Piràmide de població . Any 2011

Piràmide de població . Any 1981

1.3.2 EL CULTE I LA MORT

1 de Gener de 2012

Població total comarca Alt Empordà: 142436 habitants

Població estrangera empadronada: 40294 (28,29%)

% d'immigració econòmica: 17,11%

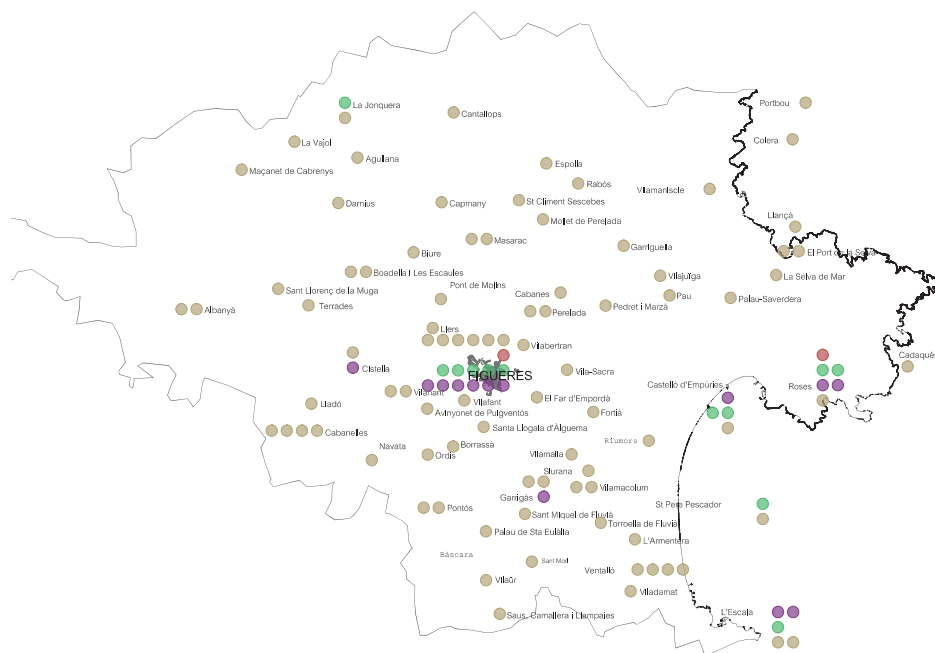
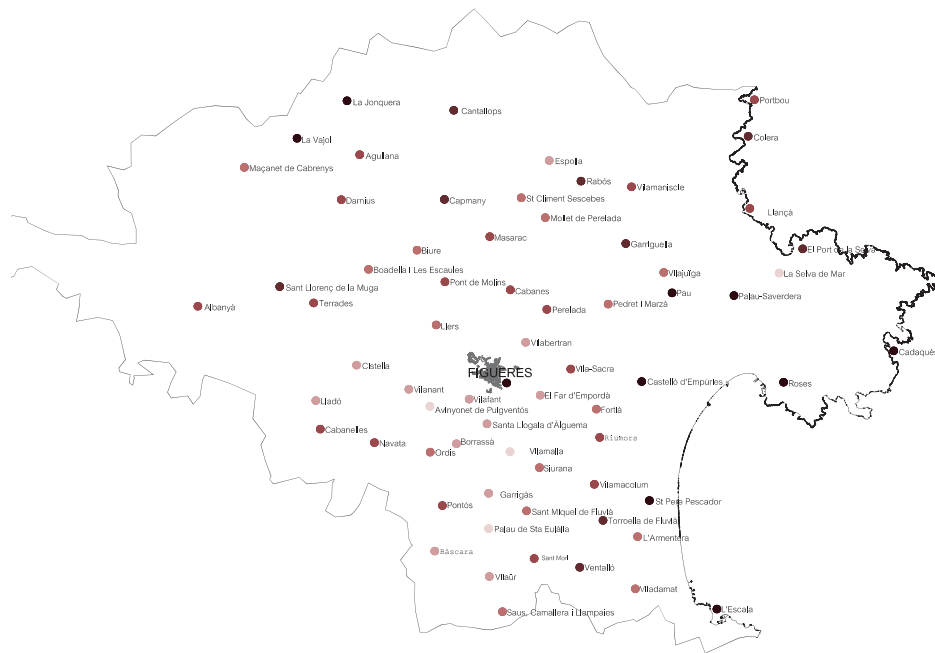
Nacionalitats residents a la comarca: 118

Àrea geogràfica d'origen:

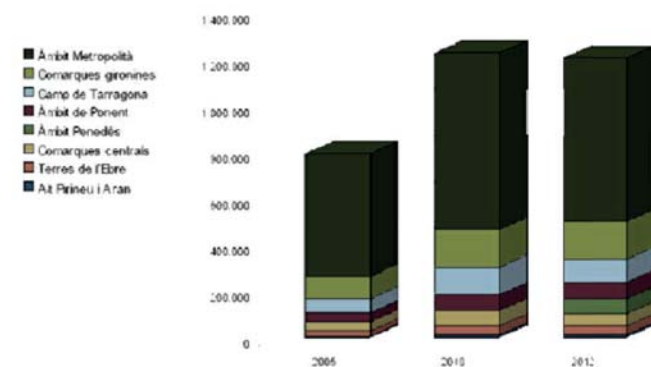
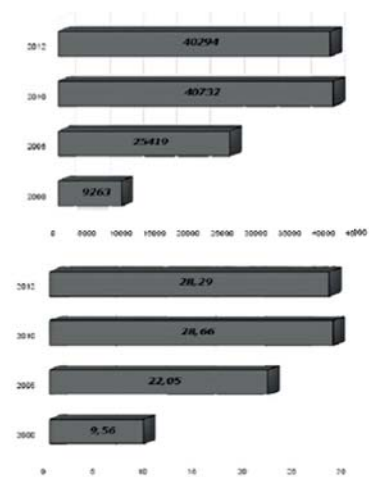
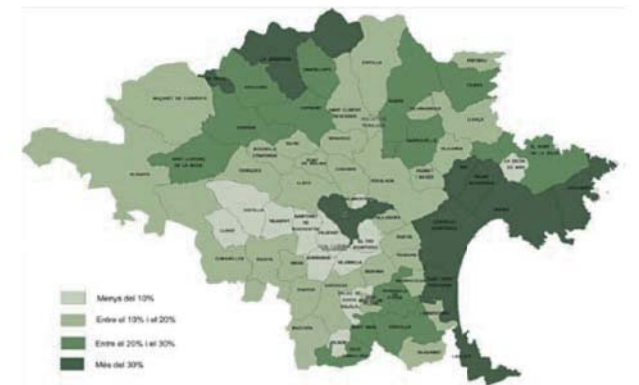
- Àfrica del Nord - Magrib: 28,82%
- Resta d'Àfrica: 5,17%
- Amèrica del Nord: 0,21%
- Unió Europea: 38,08%
- Amèrica Llatina: 20,22%
- Europa de l'Est: 4,31%
- Resta d'Europa: 0,83%
- Àsia: 2,31%
- Oceania: 0,03%

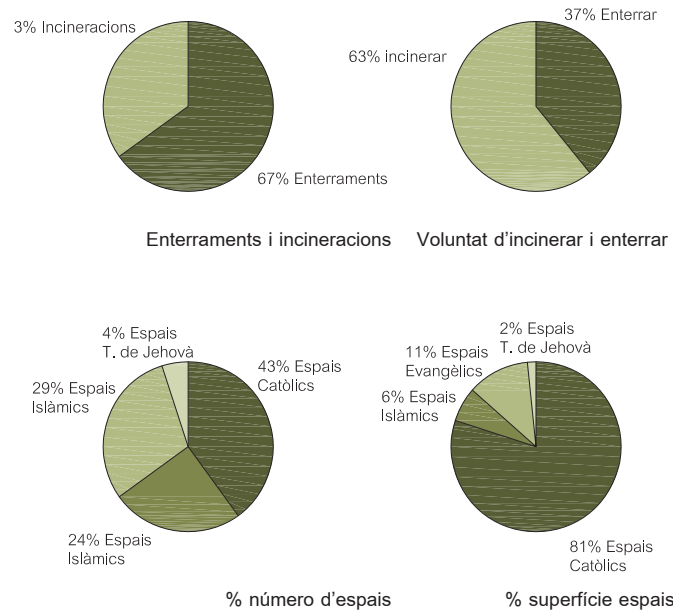
Població estrangera per sexe:

- Homes: 53,33%
- Dones: 46,67%

- Menys del 5%
 - Entre 5 i 10%
 - Entre 10 i 15%
 - Entre 15 i 20%
 - Entre 20 i 30%
 - Més del 30%
- Cristiana
 - Evangelista
 - Musulmà
 - Testimoni de Jehovà

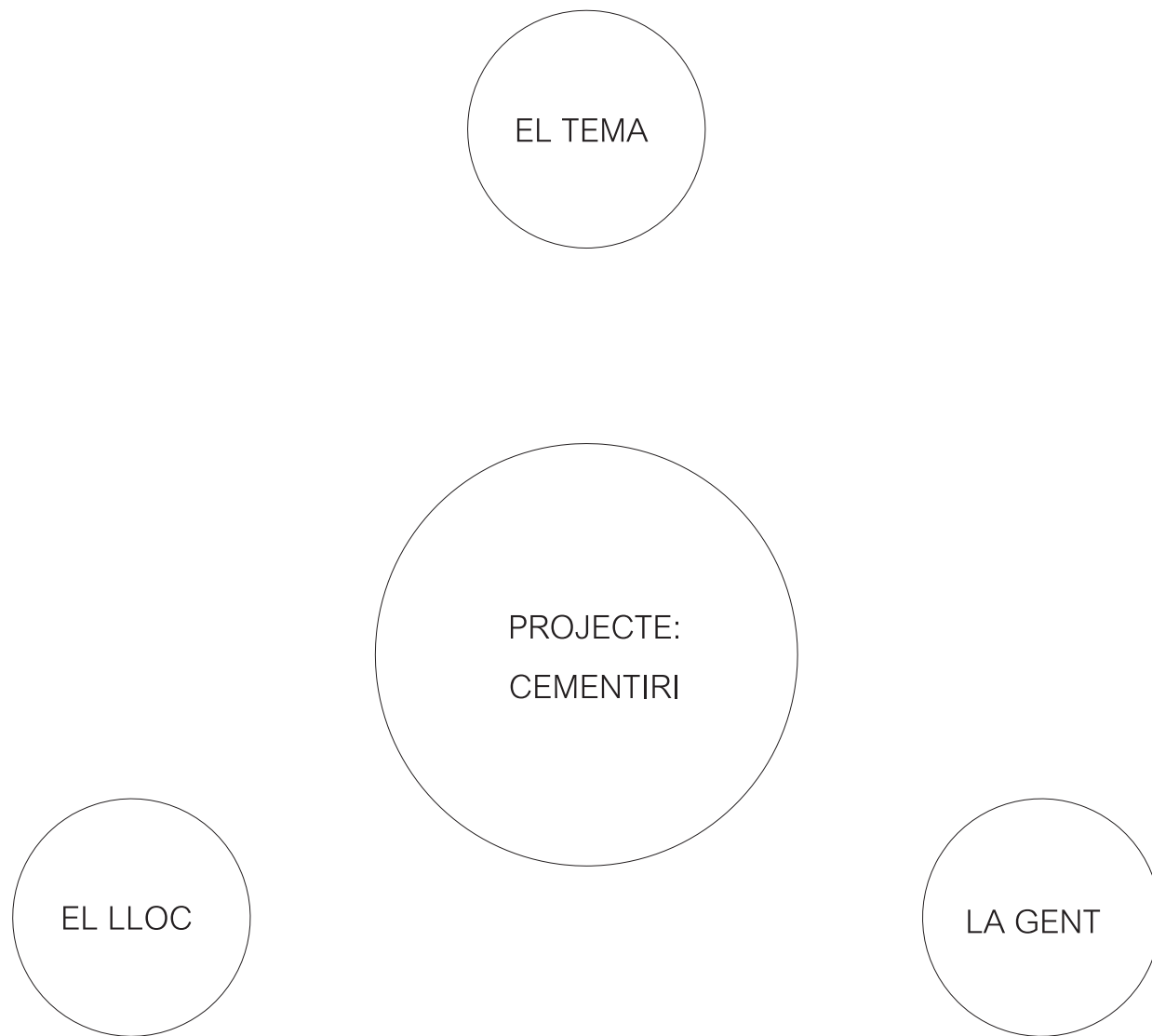
- **ESPAS CRISTIANS**
 - Església Sant Pere
 - Església Immaculada
 - Església Sagrada Família
 - Església Poble Nou
 - Església Bon Pastor
 - Església S. Joan Vilatenim
 - Col·legi La Salle
 - Col·legi Escolàpies
 - Col·legi Sagrat Cor de Maria

- **ESPAS ISLÀMICS**
 - Comunitat Al-Quds
 - Comunitat Annour
 - Comunitat Attawhid
 - Comunitat islàmica de Figueres
 - Comunitat Marca de l'Ham

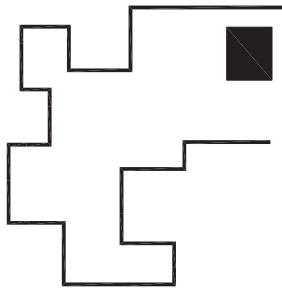
- **ESPAS EVANGÈLICS**
 - Església Elim Figueres
 - Església Avance Misionero
 - Església Hermanos
 - Església Bautista
 - Església Filadelfia
 - Església Mensaje de Vida

- **ESPAS TESTIMONIS CRISTIANS DE JEHOVÀ**
 - Saló del Regne

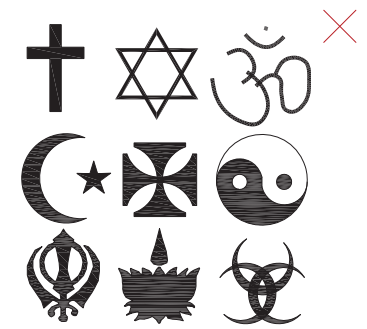
CONCLUSIONS I SINTESIS 1.4

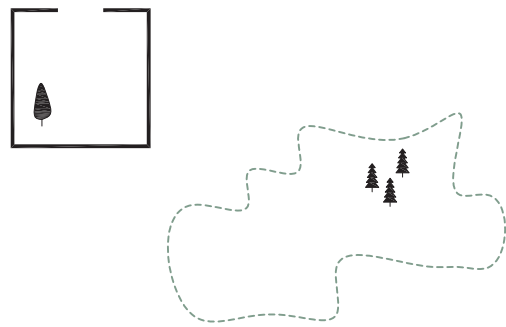
Col·locació emblemàtica dels espais de culte

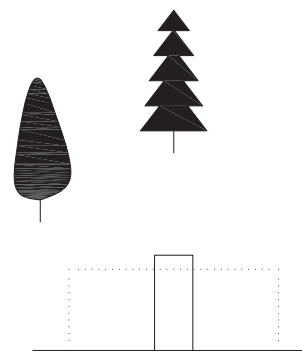
Relació entre el cel i la terra

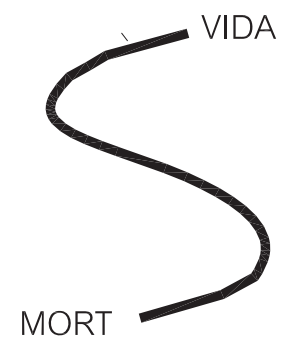
Simbolisme de fe

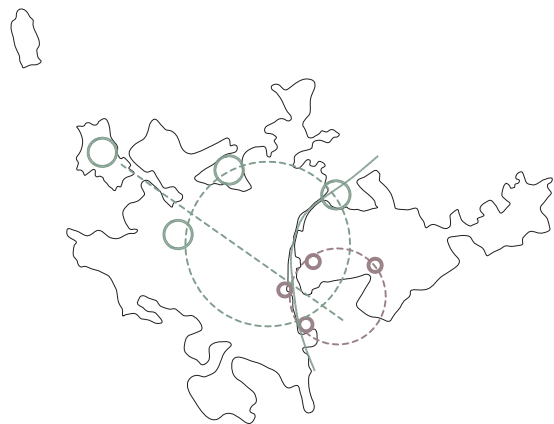
Cementiri mediterrani i cementiri parc

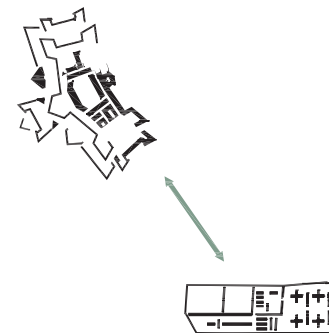
Vegetació, acces i capella

Recorregut

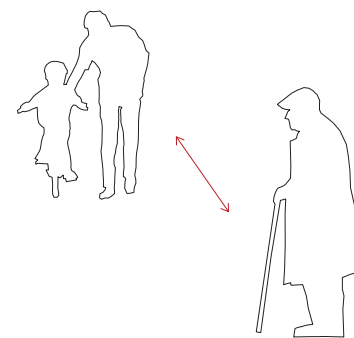
Amalgama de situacions

Eix verd

Multiculturalitat

Futur envelliment

Com s'ha pogut veure anteriorment, s'ha considerat adient analitzar el tema, el lloc i la gent:

EL TEMA: LES CAPELLES

En aquest cas, té rellevància la seva col·locació en la història de tots els elements simbòlics d'una ciutat: en un lloc predominant en un espai buit. A més, és important la relació amb el cel i el més enllà espiritual i no tant amb el simbolisme que conté cada religió i culte.

EL TEMA: ELS CEMENTIRIS

El cementiri es poden classificar en dos tipologies: el cementiri mediterrani i el cementiri parc. En ambdós, però són importants tant la portalada com la vegetació i el seu recorregut entre la vida i la mort.

EL LLOC

El cementiri actual s'emplaça en el vell mig d'un espai que en un futur, si la via del tren es cobreix o es trasllada esdevindrà un focus de desenvolupament tant en parc d'habitatges com equipaments. A més, acabarà de tancar l'eix verd o peatonal al arribar a la ciutat que comença al castells i la travessa dde nord-oest fins al sud-est.

LA GENT

La societat figuerenca, al gual que a moltes regions del país, a causa de labonança econòmica s'ha vist inmers en un augment considerabe de la població ja sigui per un augment dels naixements com en un creixemnt dels nouvinguts

2 DEFINICIÓ DEL PROJECTE.....	83
2.1 Aproximacions urbanes.....	85
2.2 Un cementiri, un parc.....	91
2.2.1 Concepte.....	92
2.2.2 Programa.....	94
2.2.3 Emplaçament i parc.....	96
2.2.4 Projecte arquitectònic.....	104
2.2.5 Aproximacions.....	117

APROXIMACIONS URBANES 2.1

RELACIÓ AMB LA CIUTAT

Per poder formalitzar la relació del projecte amb la ciutat es planteja un estudi de casuístiques que es podrien donar per arribar en aquest i tot seguit l'eix verd i exi de places que tot ciutadà de Figueres pot copsar passejant per la ciutat.

La informació que acompanyarà aquest apartat serà breu però visual i personal. Són petites actuacions que explicades amb una secció i una imatge de la proposta i de l'estat actual se'n fa prou, ja que ell nucli del projecte vol ser la part edificada que s'explicarà posteriorment.

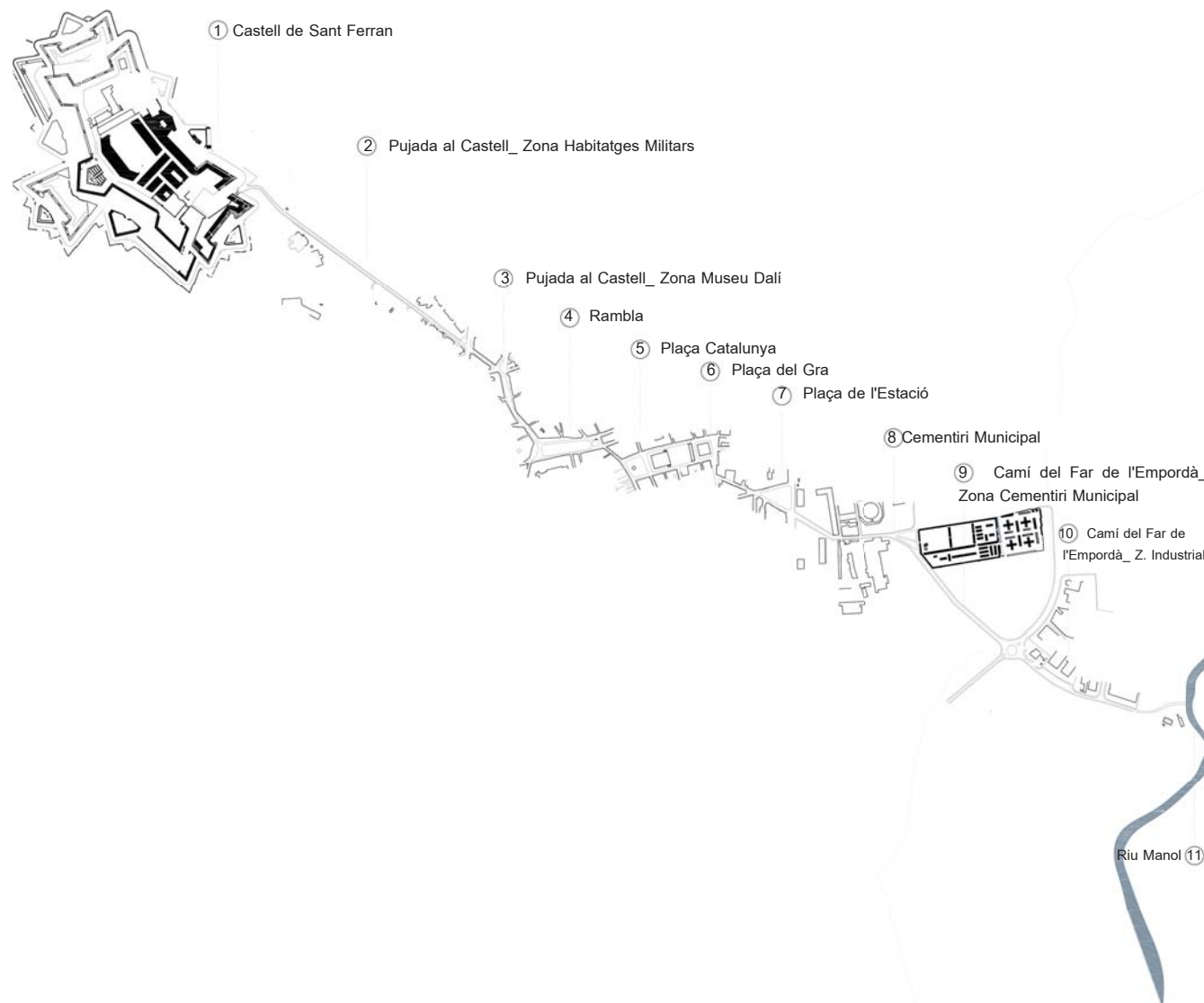
Crec que és important però la relació entre la formalització final del gruix del projecte i la proposta de relació amb l'entorn i amb la ciutat ja que un cementiri no deixa de ser un equipament per la ciutat. A més, es pretén que deixi de ser un tema tabú, malgrat contenir murs característics es vol que el recorregut fins el punt on es troba sigui el més agradable possible. No obstant, això no serà possible fins que la ciutat de Figueres aconsegueixi franquejar la gran barrera de la via del tren.

Majoritàriament el recorregut s'ha dividit en tres trams:

- El tram del castell de Sant Ferran on es vol aprofitar les vistes de la plana i de la ciutat

- El tram urbà entre la carretera N-II i la via del tren on es realitza un actuació més de cirurgia i peatonalització del recorregut. Per tant el peatò guanyarà la partida a la màquina

- El tram de les hortes i el cementiri on el recorregut intentarà participar de l'indret, el qual, moltes vegades se li ha donat l'esquena.

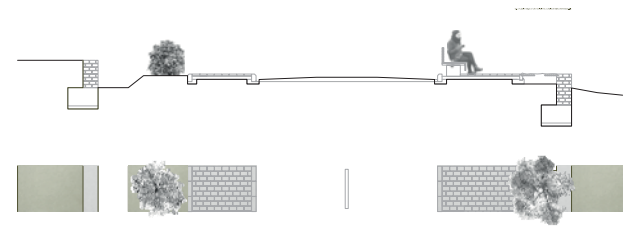
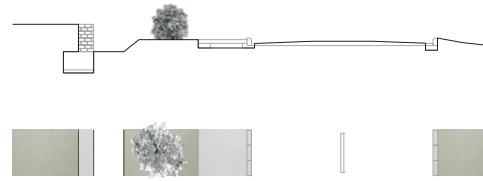
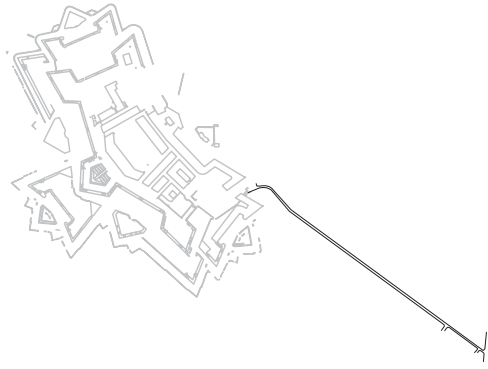

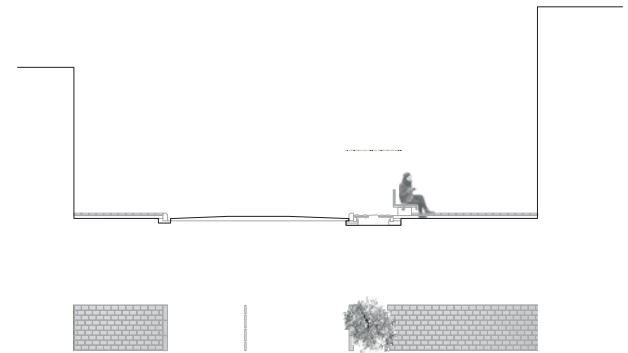
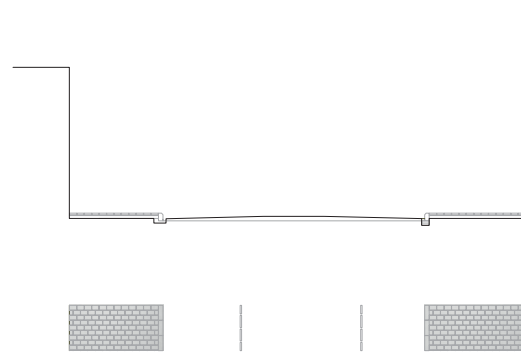
Planta Eix verd
Escala 1/12500

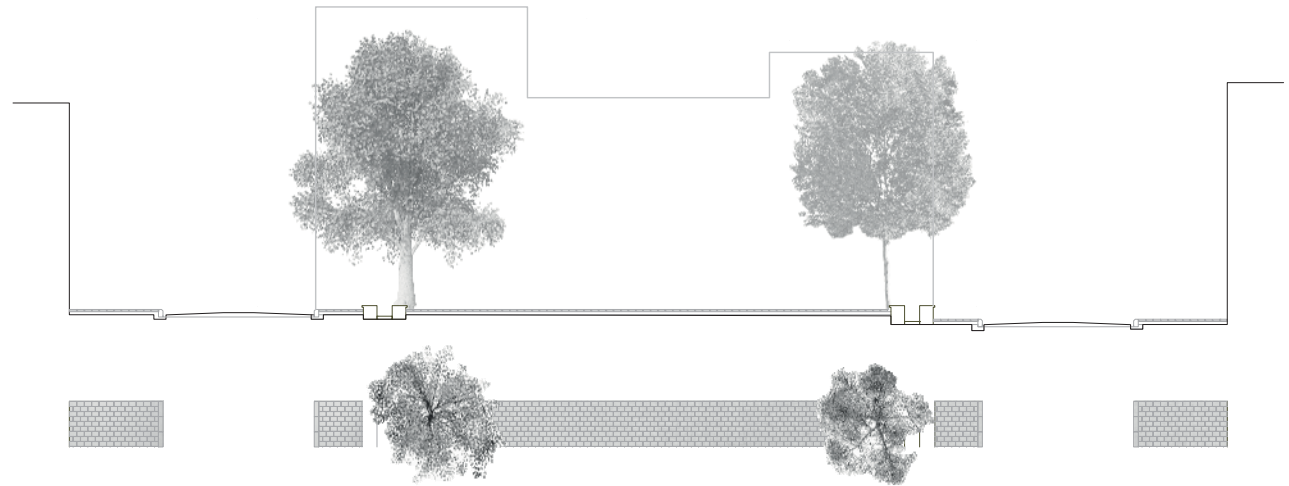

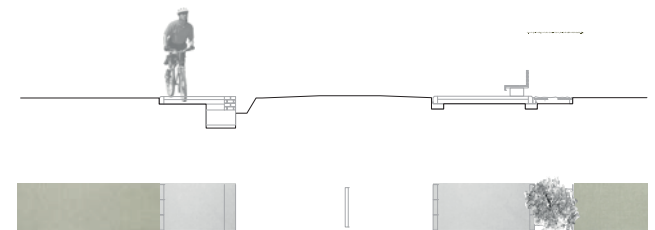
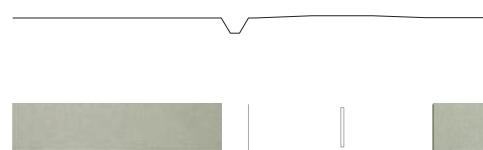
Tram Pujada Castell de Sant Ferran I

Tram Pujada Castell de Sant Ferran II

Tram de la Rambla fins Plaça del Gra

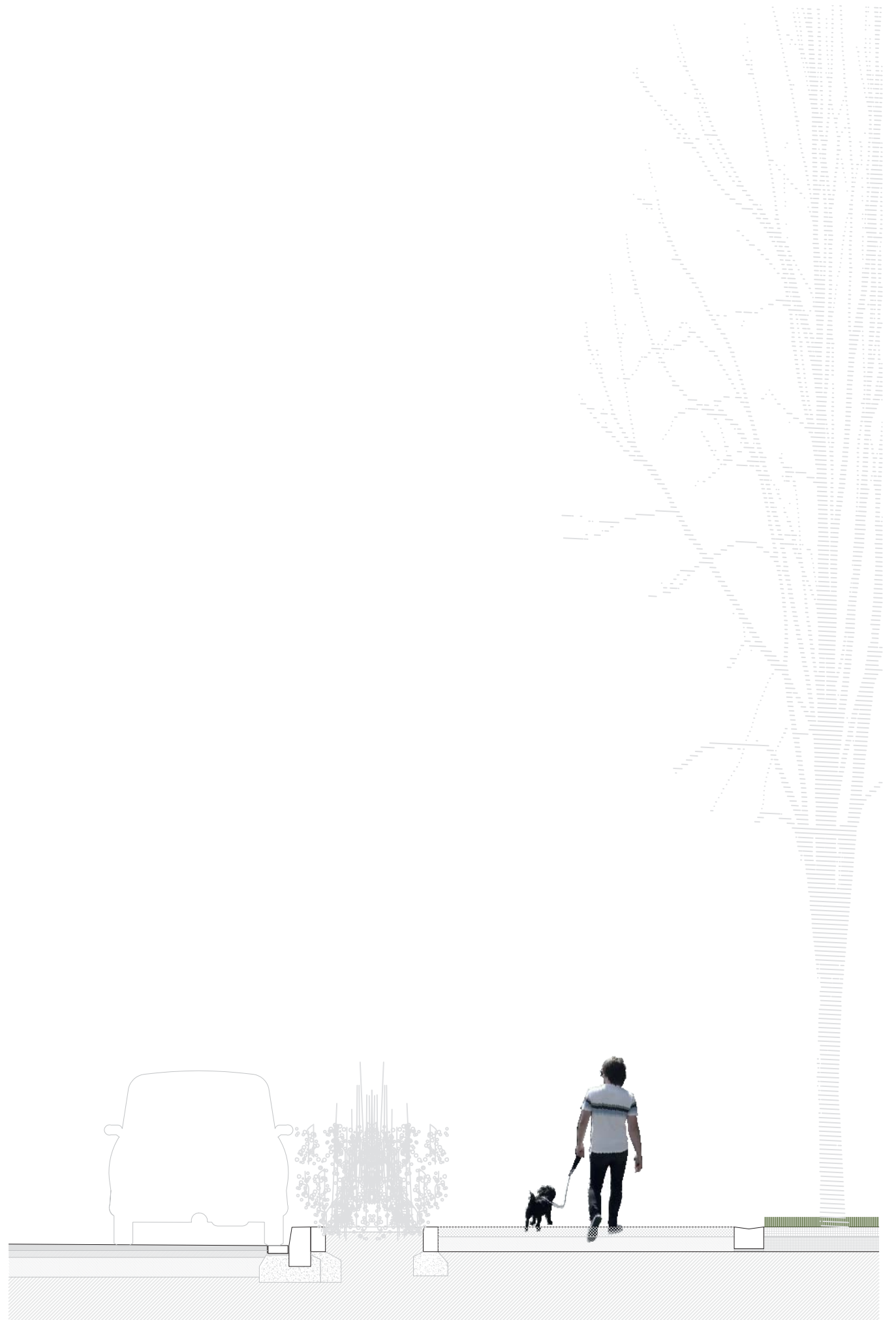

Tram de la Carretera del Far

Seccions Eix verd

Escala 1/250

0 1,5 3 8,00(m)

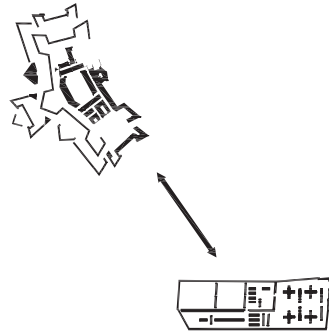

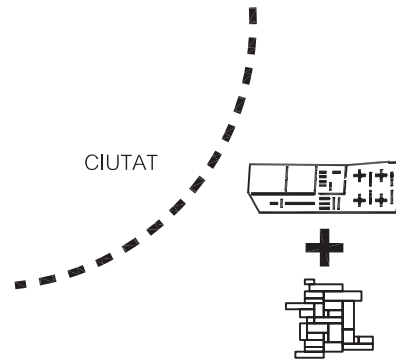
A l'hora d'encarar la concepció del projecte arquitectònic, s'ha optat per lligar-lo amb el que prèviament s'ha estudiat i rposat. És improtant en aquest cas l'organicitat de la proposta urbana i arquitectònica per tal d'arriblar a un punt on tot beu d'alla mateix i s'entén com un sol projecte capaç de potenciar-se a ell mateix a través dels seus propis elements.

Aleshores cal entendre que les mateixes estratègies urbanes plantejades amb anterioritat poden servir i ajudar a organtizar el projecte arquitectònic que es presenta a continuació. Per tant, l'estratègia d'emplaçament i formalització de la proposta resulta de vital importància per enfrontar-se a un context amb tants inputs.

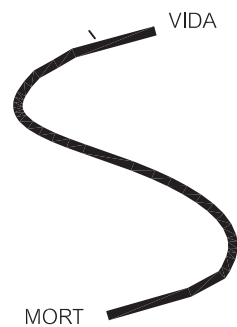
2.2.1 CONCEPTE

Eix verd: unió Castell de Sant Ferran i Cementiri Municipal

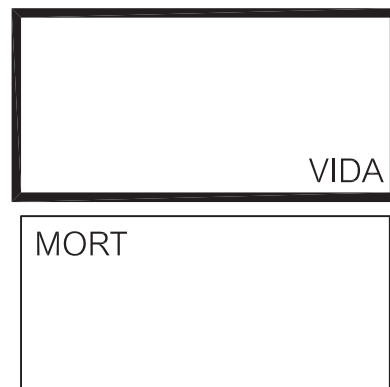
Cementiris i conreus: límit històric de la ciutat

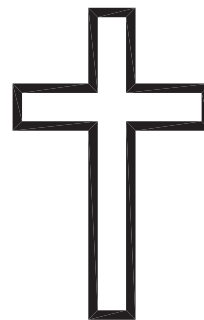
Recorregut

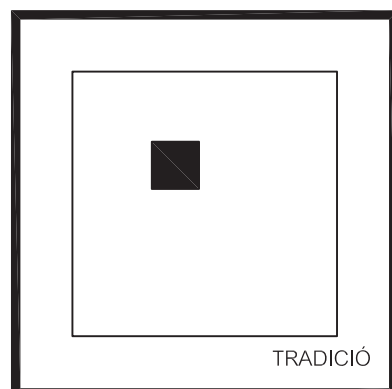
Linia fina

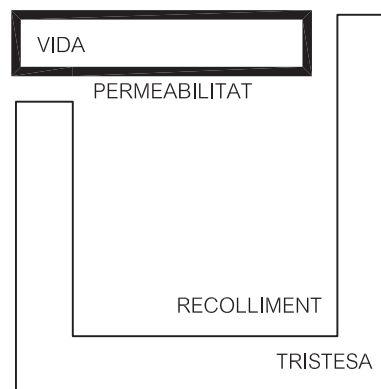
El Ple i el Buit

Simbolisme

Recuperar i mantenir tradicions

Permeabilitat versus recolliment

LA LECTURA DEL LLOC

L'emplaçament escollit per a desenvolupar el projecte es troba en els darreres del cementiri original pel seu potencial tant paisatgístic com de creixement urbanístic. Analitzant la ciutat s'ha descobert que hi ha un eix de places que uneix aquesta privilegiada situació amb el magnífic i, gràcies a Déu, poc visitat, castell de Sant Ferran. Per aquesta raó, no tan sols s'ha de trobar el concepte del que pot arribar a ser un cementiri, sinó que també, la proposta ha de ser capaç de lligar dues trames ben diferenciades com són la urbana que ve per l'oest i la plana de l'Empordà per l'Est.

Per resoldre aquesta casuística tan particular en un projecte que actua de límit s'intenta estudiar quina és la millor manera d'abordar-lo. En aquest cas, s'arriba a la conclusió, gràcies a fotografies històriques proporcionades per l'Institut Cartogràfic de Catalunya i l'Arxiu Municipal de Figueres, que els dos límits urbans i naturals que pertanyien als pobles i ciutats de l'Empordà resultaven ser les hortes i els camps de conreu i els cementiris. Per fer-ho possible, la decisió que s'ha pres és a següent: crear un tapis bastant abstracte però lògic que al mateix temps sigui capaç, sense adonar-se de inserir el propi buit que genera l'ampliació del cementiri municipal.

EL CONCEPTE

Enfrontar-se a un projecte d'aquestes característiques és una feina difícil. Primer perquè es un tema que tothom vol evitar i resulta bastant desconegut. Segon perquè cal un estudi de les tradicions i costums de cada regió i, per últim, pel vessant metafísic i filosòfic que ha de ser capaç de generar a simple vista. Tot ha de tenir un perquè, com a tot projecte però en aquest cas trobar la idea va més enllà ja que cada element, cada acabat,... ha de tenir una raó de ser no tan sols constructivament parlant sinó també pel que fa als sentiments i al pensament de l'ànima. Per tant, el projecte planteja la necessitat de trobar la "capacitat del pensament simbòlic"

En aquest cas s'estudia el concepte de la mort. Una mort que simbolitza el final de la vida, el final d'un recorregut on s'han viscut multitud d'experiències vitals: nèixer, arribar a la universitat, ser pare/mare, trobar feina, conèixer amics i amigues.... Un final que és una frontera cap a la salvació, cap al més enllà i cap a un triomf del sofriment

No obstant, és un terme que fins que un mateix no el viu d'aprop per culpa d'algun familiar, amic..., resulta molt difícil d'entendre, sobretot en la seva vessant més filosòfica. D'aquesta manera s'entén la mort com una pèrdua que és capaç de generar un buit en la plenitud de la vida. I quan succeeix tothom intenta buscar el recolçament, el recolliment i els símbols i les senyals que l'ajudin a tirar endavant i a fer que la pèrdua sigui el més suportable possible. Un simbolisme que no hauria de ser una creu cristiana sinó que hauria d'anar a més enllà, senyals de llum natural, acabats del material....

Finalment, s'ha estudiat el concepte de cementiri. Precisament s'estudia com es formaitza, tan en el nostre entorn com en els països amb el cementiri parc totalment implantat. Per tant, el cementiri pot ser concebut com una tanca on s'hi adossen les tombes, és introvertit i poc permeable o, d'altra banda, és un cementiri enmig d'un gran parc on les tombes es col·loquen al terra i la gent també hi va a passejar.

Com a conclusió, podem dir que el projecte a part de ser capaç de pertànyer a un lloc ha d'acabar essent una espai capaç de conmovre, de trastocar emocions. un equipament molt peculiar del i pel cor i per l'ànima, on la llum natural dialogui amb el mur interior i igual que passa el cor amb la sang, la sensació ha de ser diferent quan es surt.

PROPOSTA

Un cop analitzat tot el que realment pot arribar a influir en la concepció d'un cementiri, sigui funcional com de caràcter més metafísic s'ha intentat aplicar per a resoldre el projecte final de carrera.

L'ampliació de cementiri proposada ha resultat ser radical i arriscada per poder complir tots els propòsits:

- Cementiri i paisatge: un equipament d'aquestes característiques normament es troba les afores de la ciutat. Per aquesta raó i si el que s'intenta es realitzar una necròpolis la més permeable possible, el parc i el paisatge que l'envolten tenen una importància cabdal. En aquest cas, s'ha estudiat quins elements naturals són característics i propis als afores dels pobles de la Plana de l'Empordà: els xiprers per resguardar-se la tramuntana o coma unió del cel amb la terra, les hortes i els cementiris.

- Situació entre ampliacions: l'ampliació s'ha col·locat just en el punt on conflueixen els dos tipus de trames de nínxols i tombes que podem trobar. La primera, a l'esquerra està catalogada, la segona és la més recent i no conté cap valor històric ni segueix cap model.

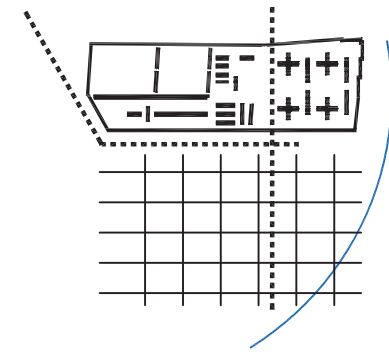
- La mort és un final per algú però per la resta de persones, la vida no es deté, d'aquí la importància d'un recorregut on et vas trobant fites i elements d'interés i com que un cop mort no pots tornar enrere es planteja un recorregut continuu, on no cal entrar i sortir pel mateix punt.

- La mort és un buit. Per aquesta raó, el cementiri proposat és un element parcialment enterrat format per 3 grans buits com a símbol de pèrdua d'algun ésser estimat. No s'ha volgut enterrar completament per no perdre la fisonomia de cementiri mediterrani amb un mur a tot vol.

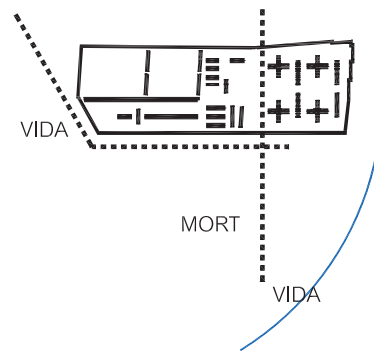
- La mort és un buit sempre present ja que costa molt oblidar la persona que has perdut. D'aquí que el mateix volum de la capella sigui el impluvium de la plaça soterrada a mode de tomba.

- Seguiment de la modulació: a partir de l'estudi del cementiri existent, es proposa una ampliació que segeixi la modulació del cementiri inicial ja que és la única que realment té un cert encant i lògica pel lloc.

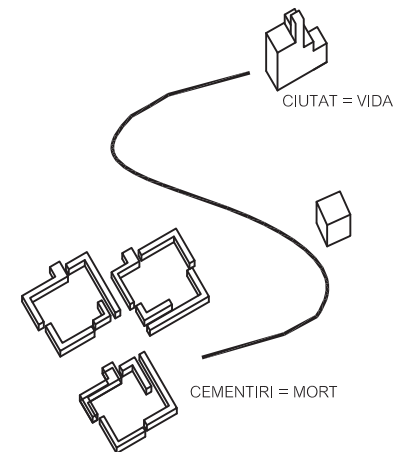
- Connexió de verds i trama urbana: mitjanant una modulació fragmentada i la creació d'un espai d'accés soterrat es permet la connexió en superfície i una visió en certs punts de dins i fora i per tant, es crea un cementiri el més permeable possible.

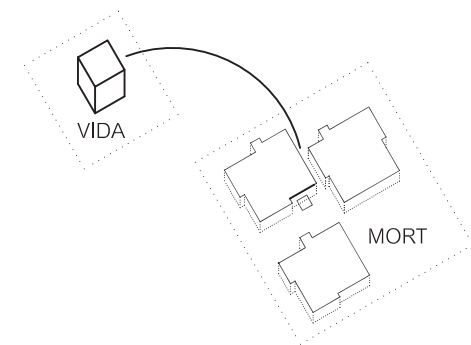
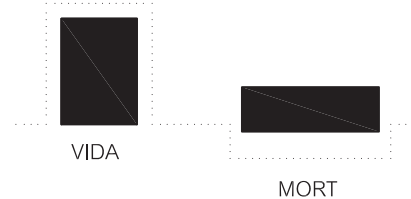
Cementiri i paisatge

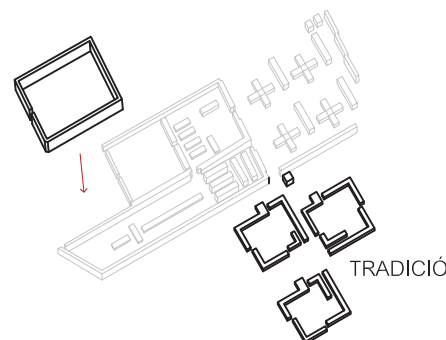
Vida i mort

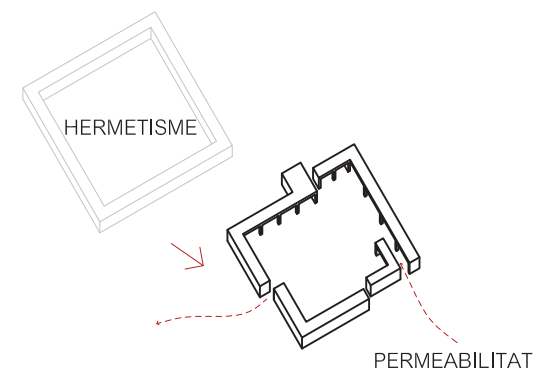
Recorregut

Buit i ple

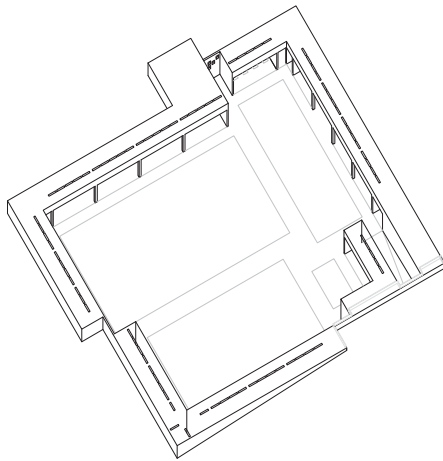

Tradició

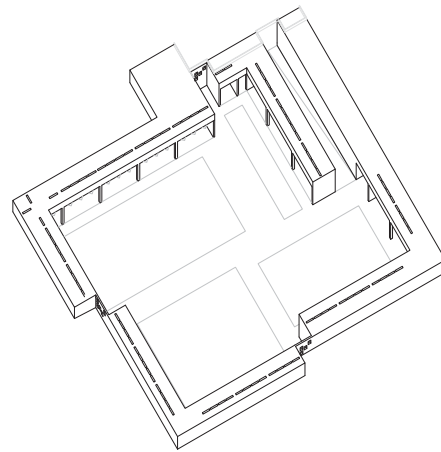
Permeabilitat

2.2.2 PROGRAMA

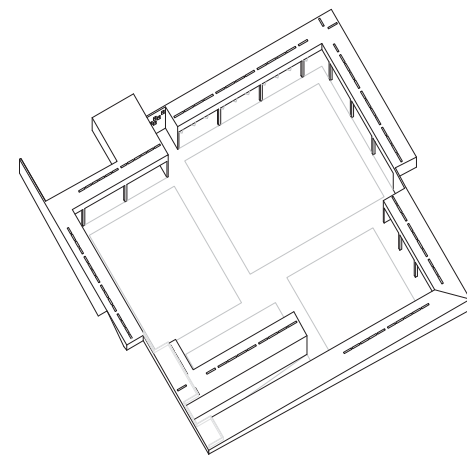
RECINTE 1

Ninxols: 256
Tombes: 16
Columbaris: 160
Tombes musulmans: 16

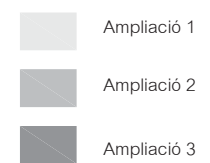
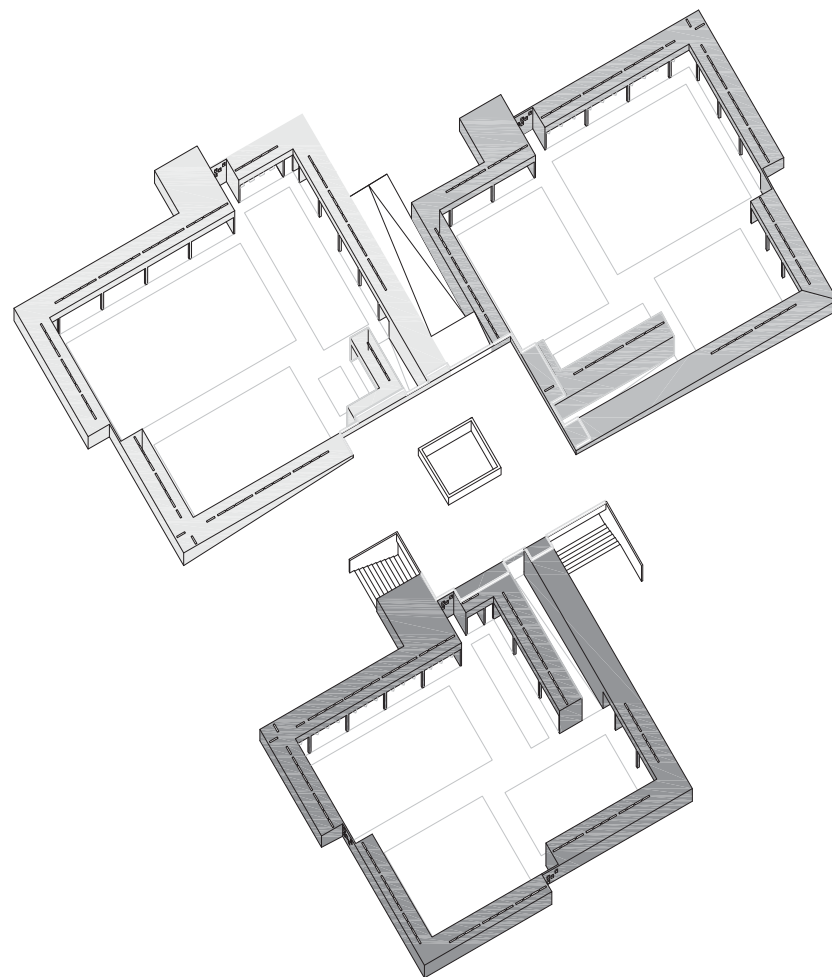
RECINTE 1

Ninxols: 150
Tombes: 15
Columbaris: 516
Tombes musulmans: 18

RECINTE 2

Ninxols: 200
Tombes: 13
Columbaris: 504
Tombes musulmans: 17

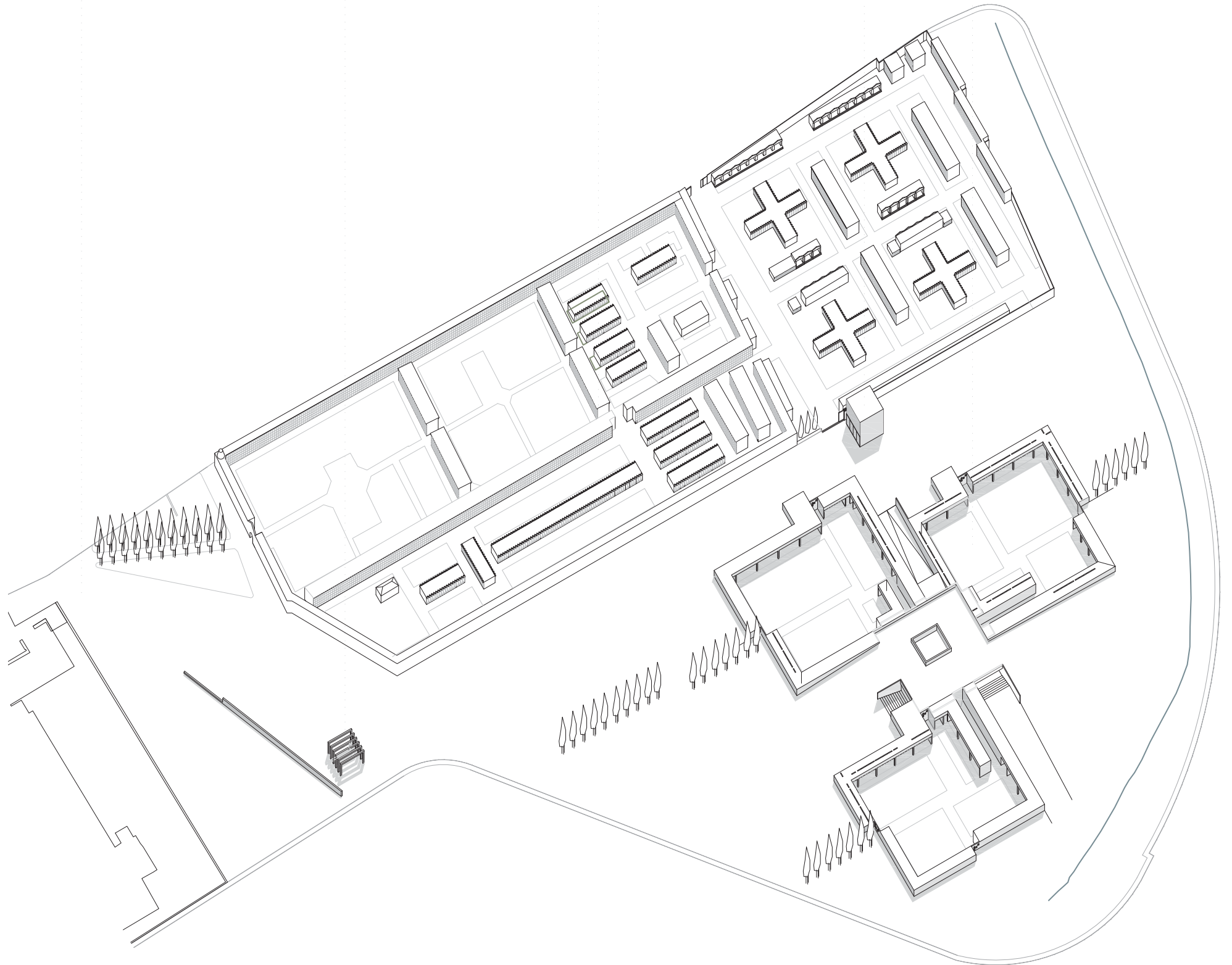

EXISTENT

AMPLIACIÓ

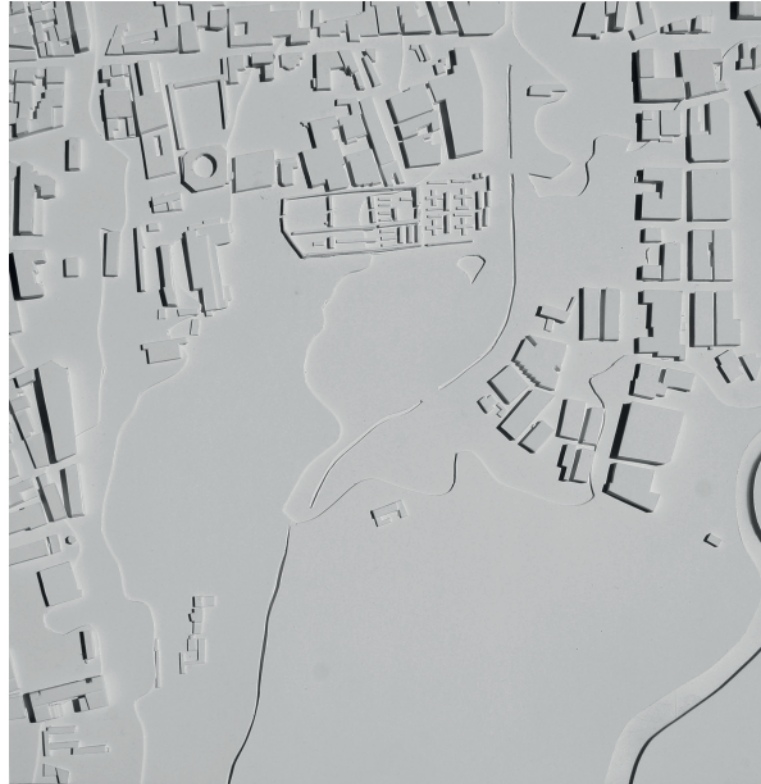
2.2.3 EMPLAÇAMENT

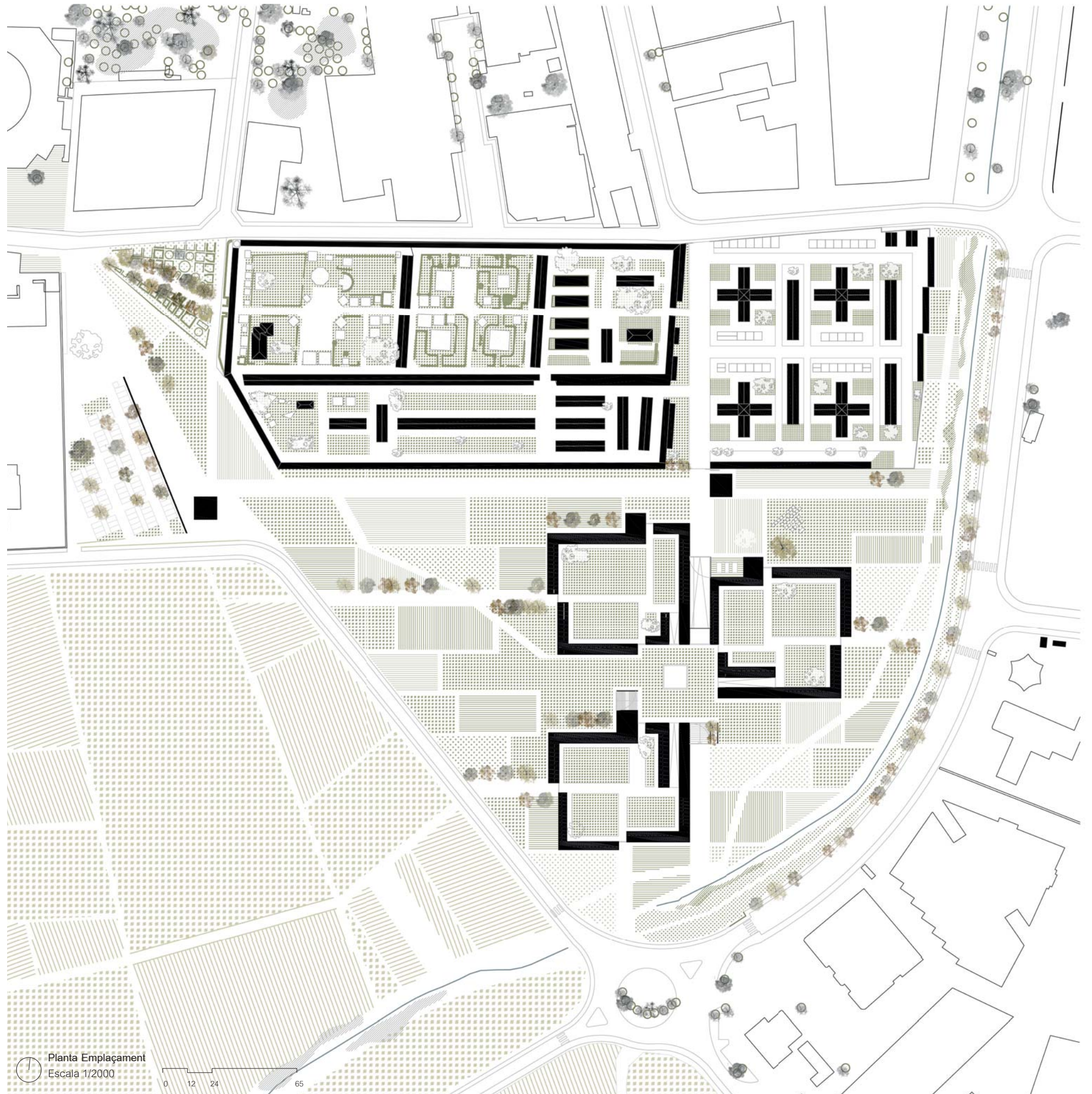
Planta Eix verd
Escala 1/12500

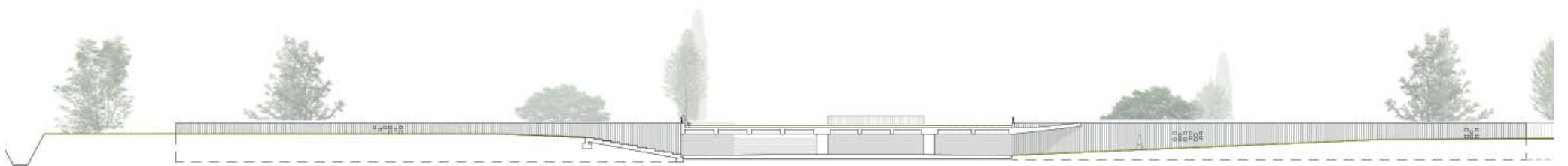
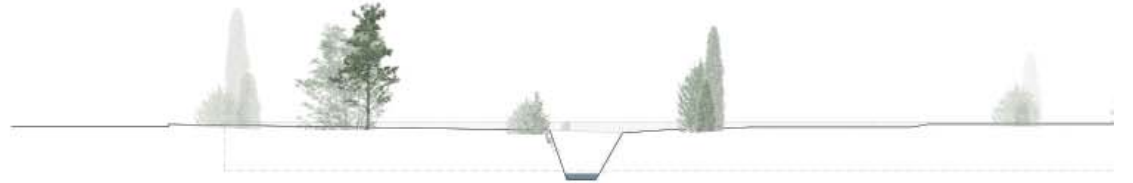
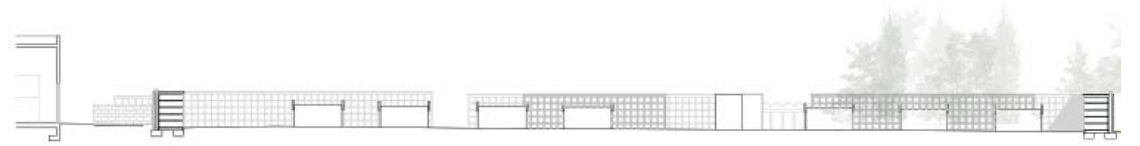
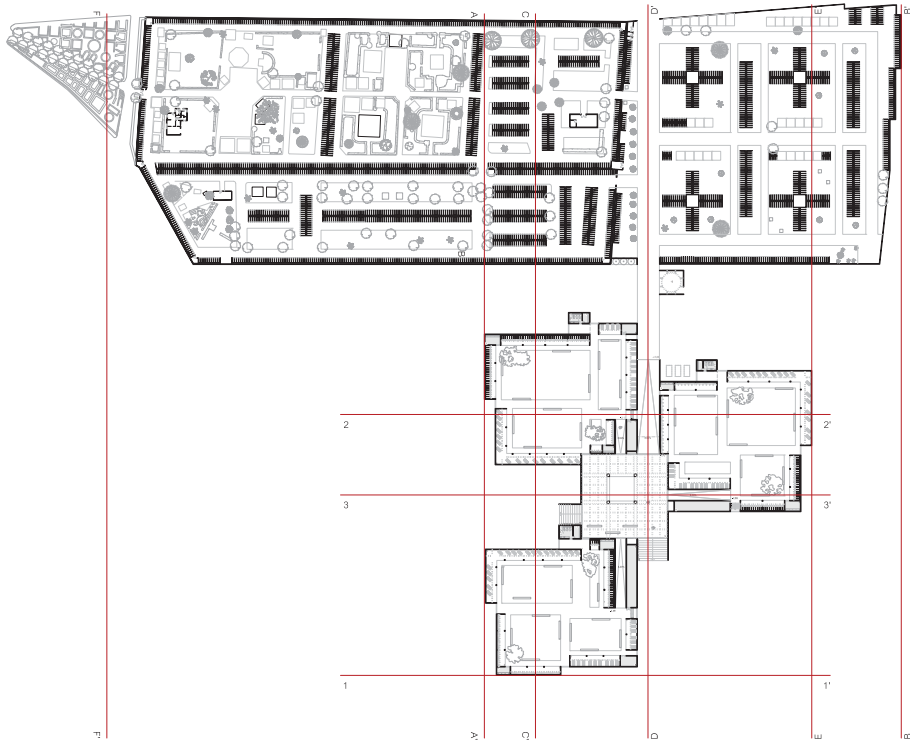

Maqueta emplaçament
Escala 1/3000

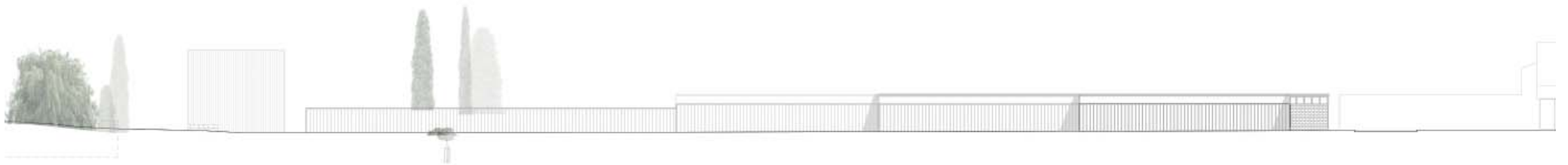
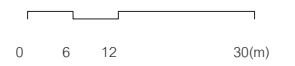
Planta Emplaçament
Escala 1/2000

0 12 24 65

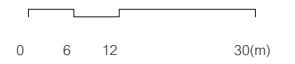

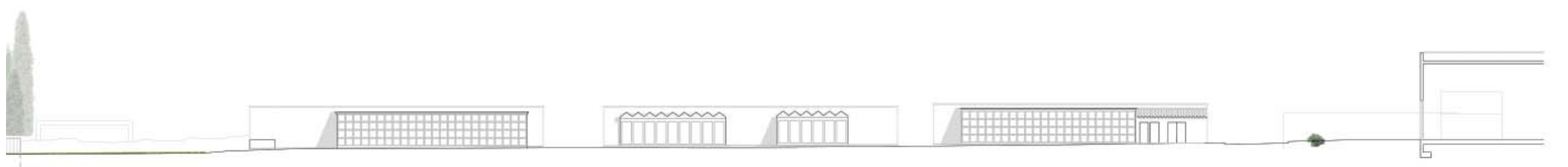
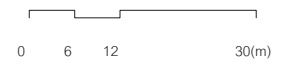
Secció A - A'
Escala 1/1000

Secció B - B'
Escala 1/1000

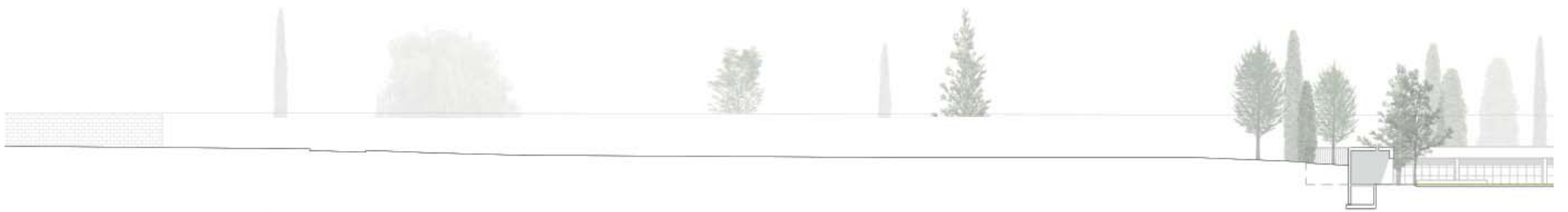
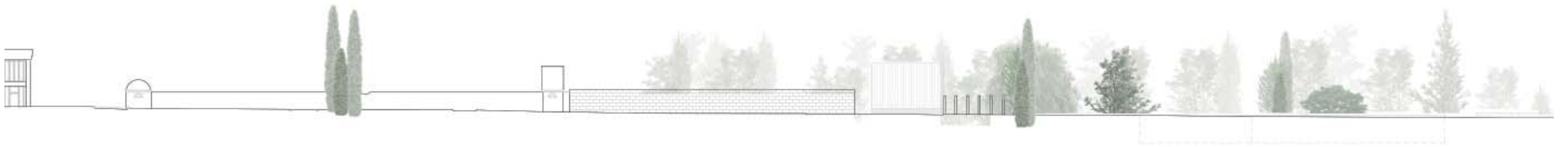
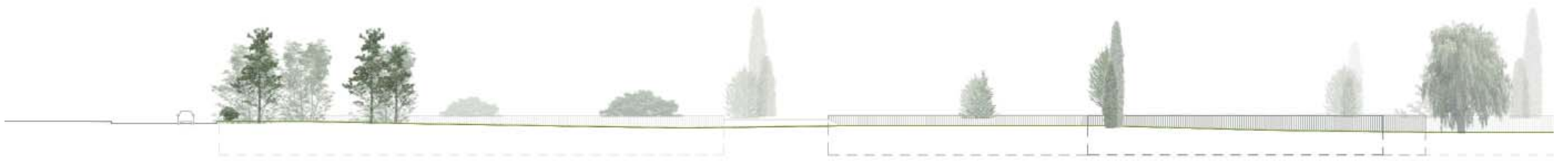

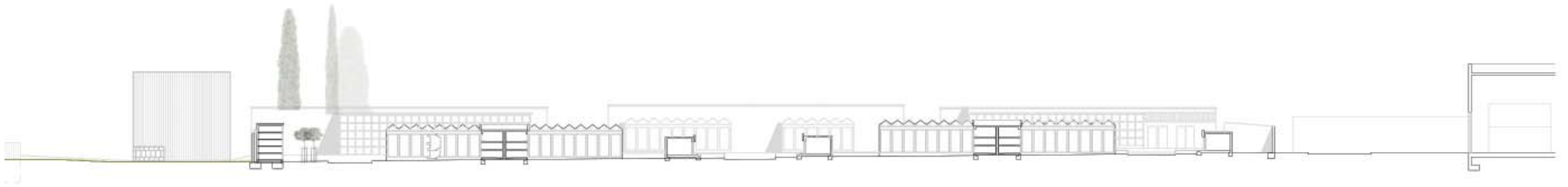
Secció C - C'
Escala 1/1000

Secció D - D'
Escala 1/1000

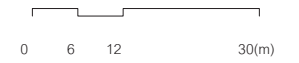

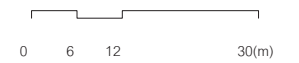
Secció E - E'
Escala 1/1000

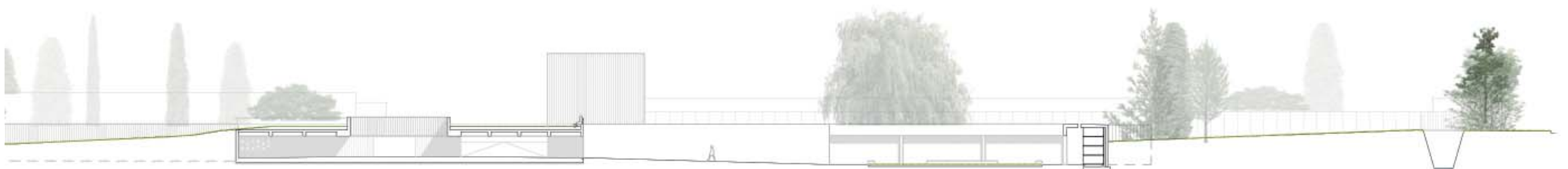
Secció F - F'
Escala 1/1000

Secció 1 - 1'
Escala 1/1000

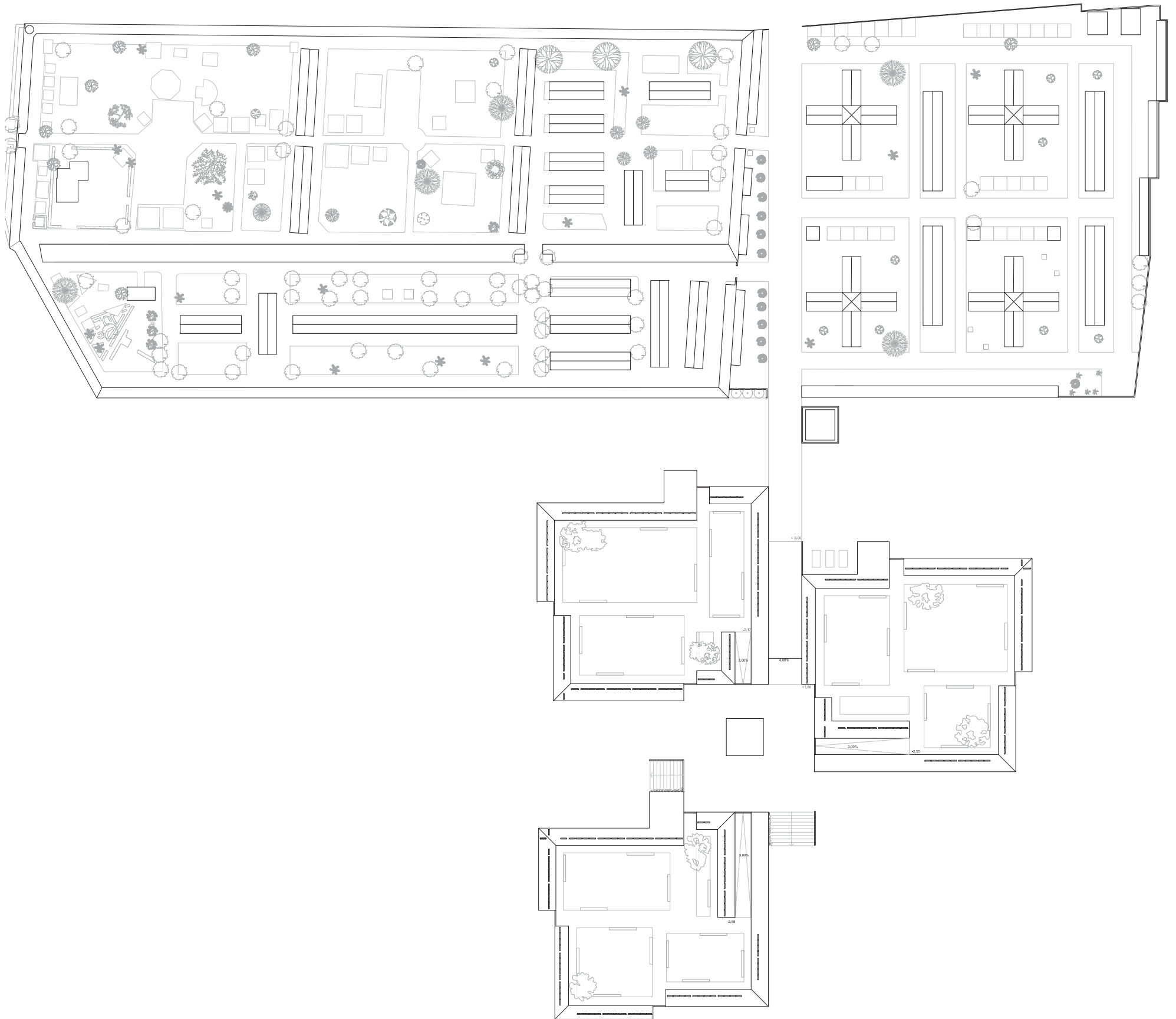
Secció 2 - 2'
Escala 1/1000

Secció 3 - 3'
Escala 1/1000

2.2.4 PROJECTE ARQUITECTÒNIC

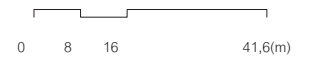

Planta coberta cementiri existent i ampliació
Escala 1/1300

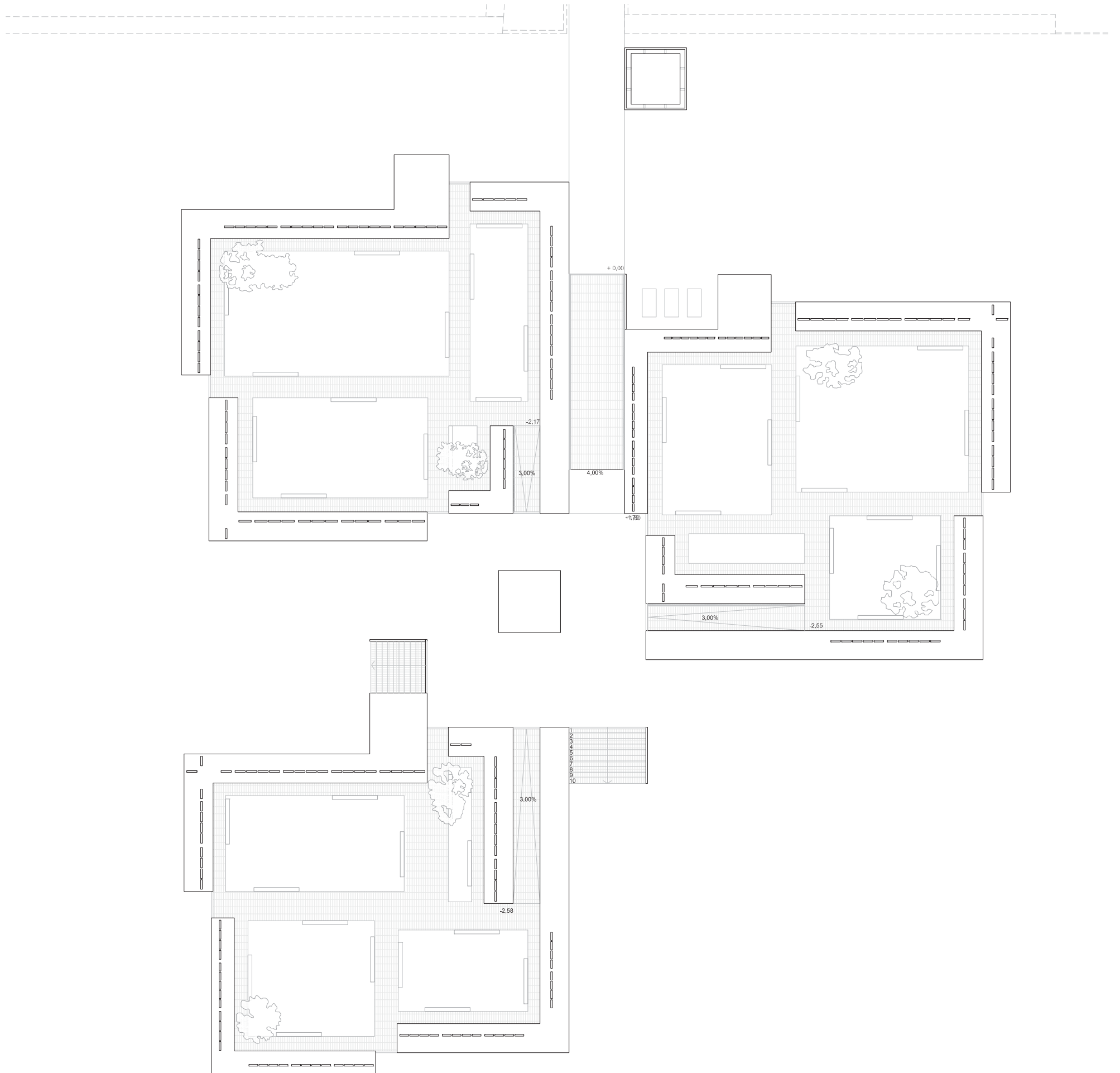

Planta cementiri existent i ampliació
Escala 1/1300

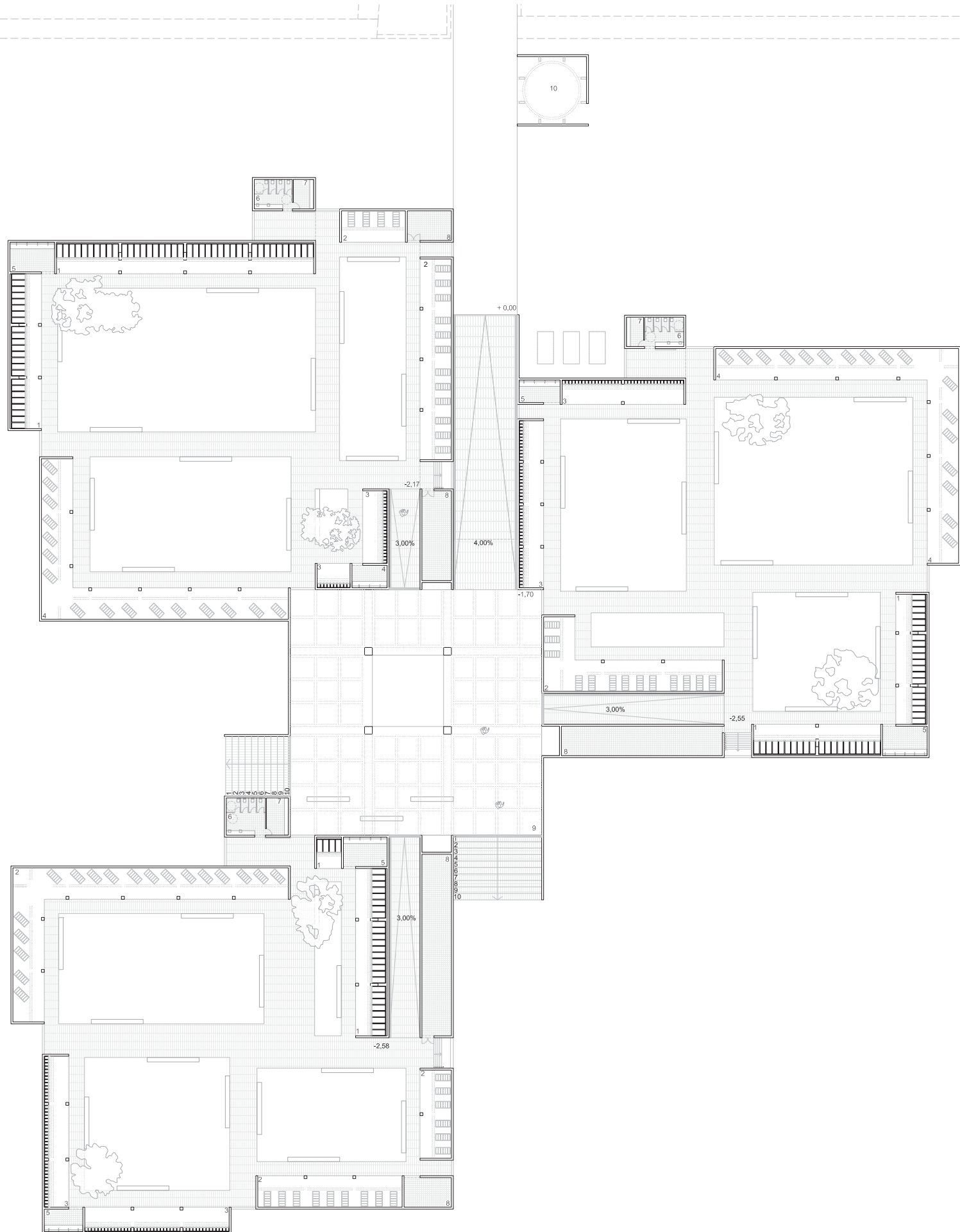

Planta Coberta
Escala 1/750

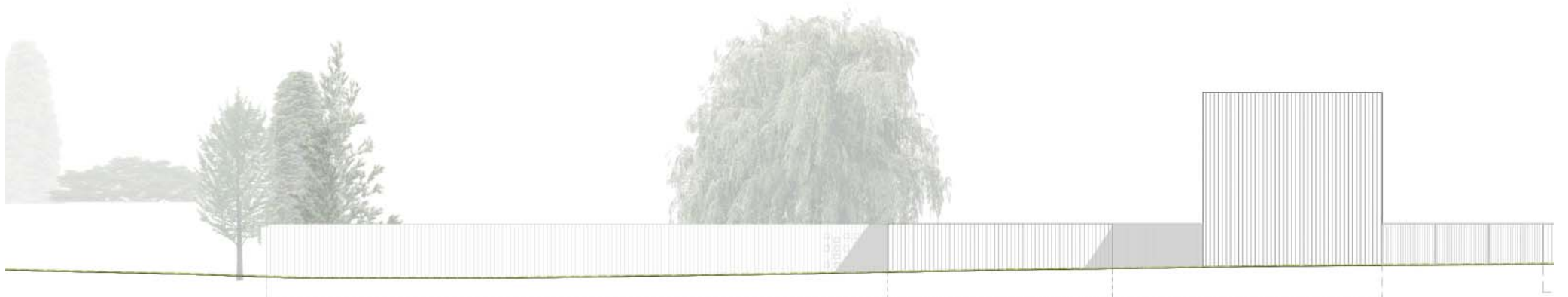
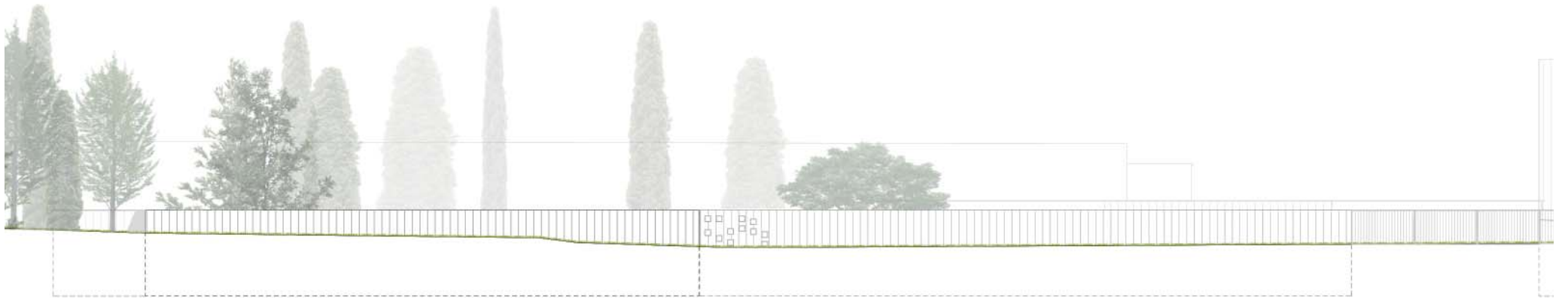
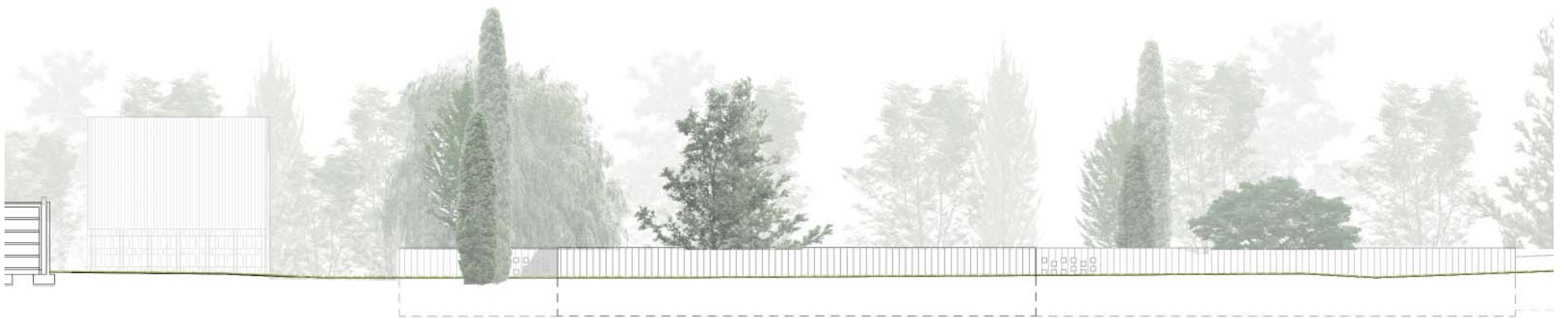
PROGRAMA

- 1 Ninxols
- 2 Tombes a terra
- 3 Columbaris
- 4 Tombes musulmans
- 5 Font i/o rentador
- 6 Banys
- 7 Vestidors
- 8 Magatzems
- 9 espai central o plaça soterrada amb impluvium
- 10 Espai de recolliment

Planta Principal
Escala 1/750

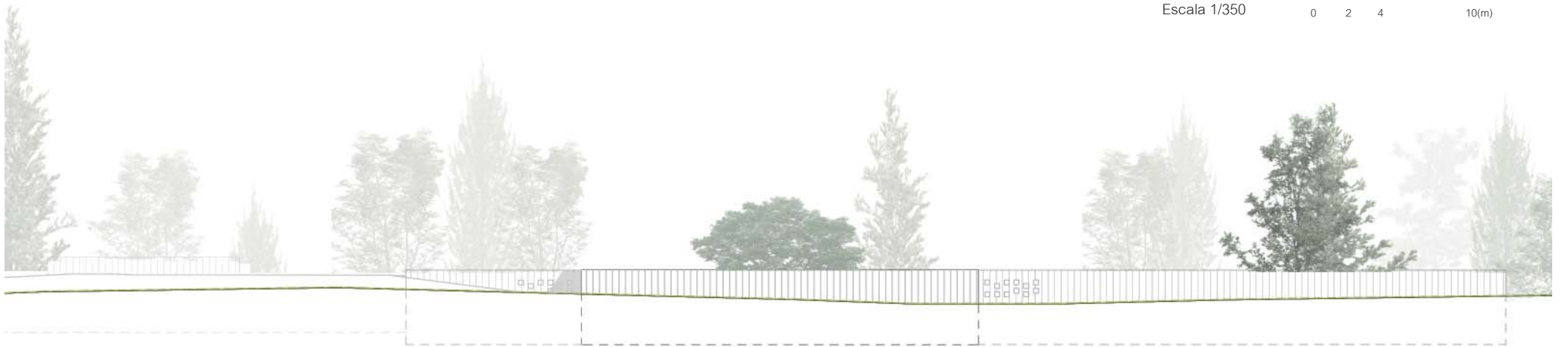

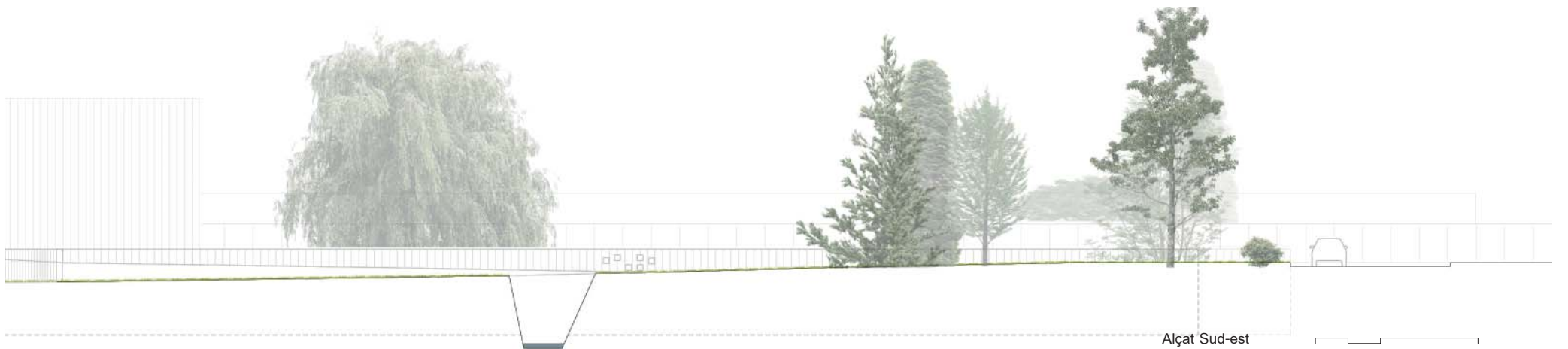
Alçat Nord-est

Escala 1/350

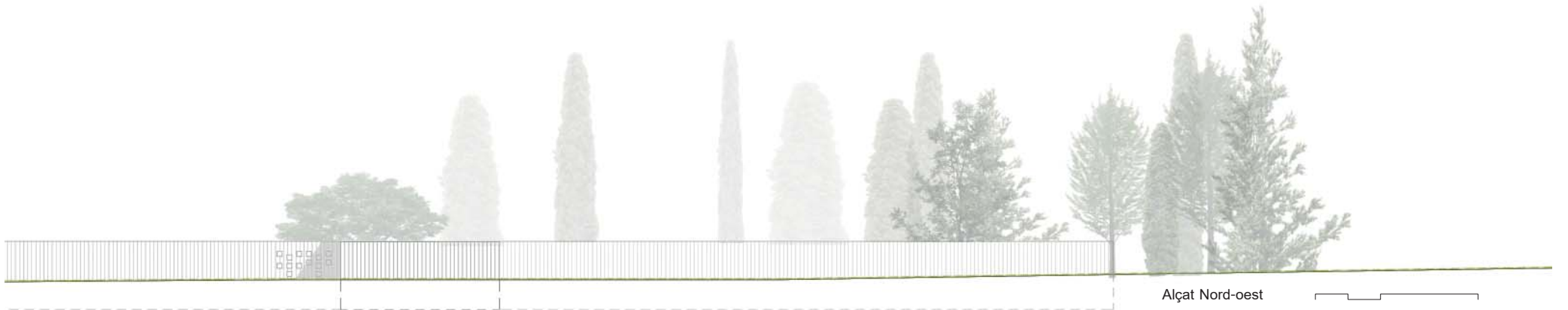
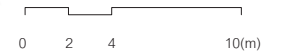
Alçat Sud-oest

Escala 1/350

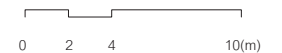
Alçat Sud-est

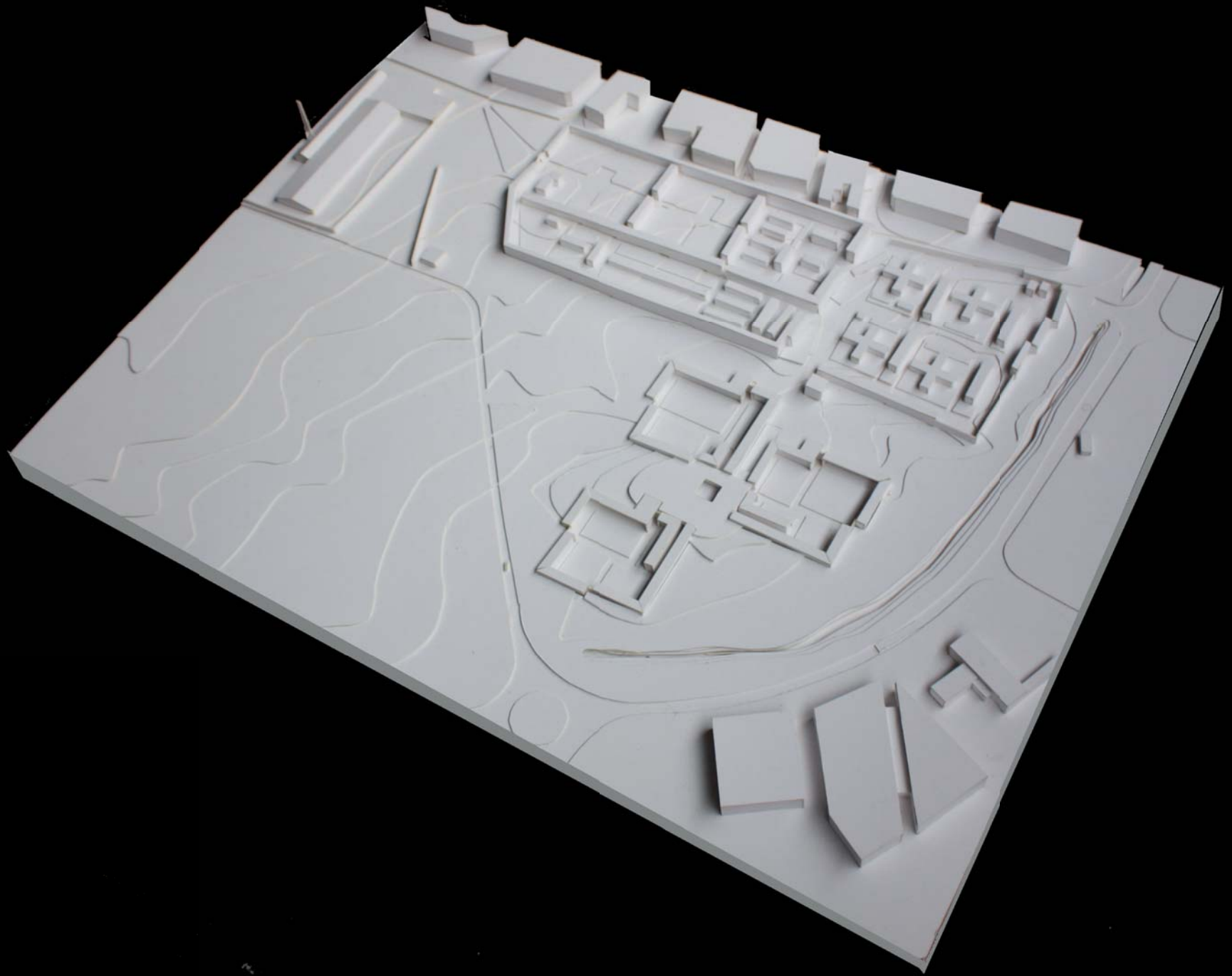
Escala 1/350

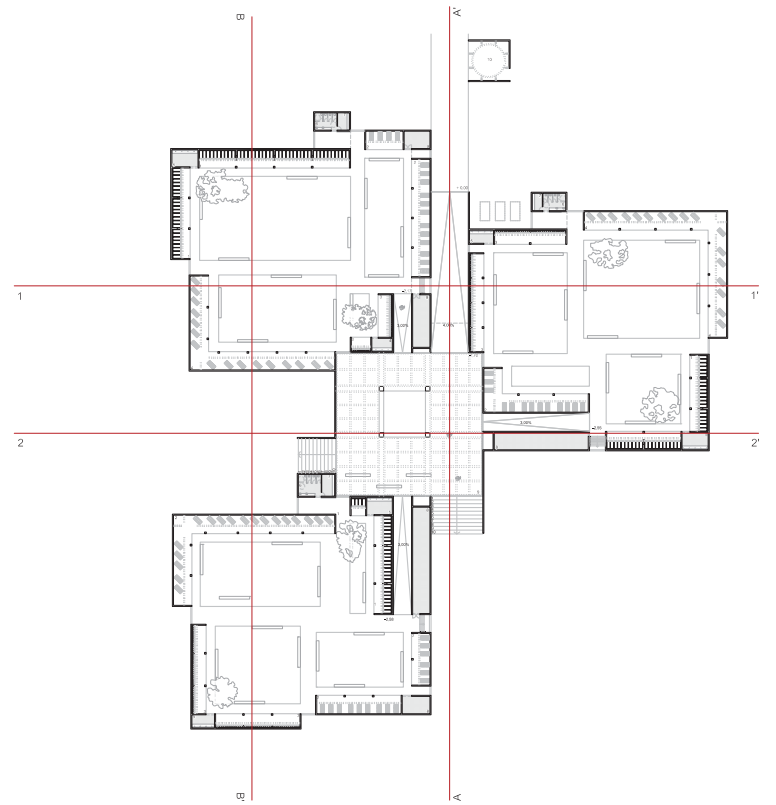

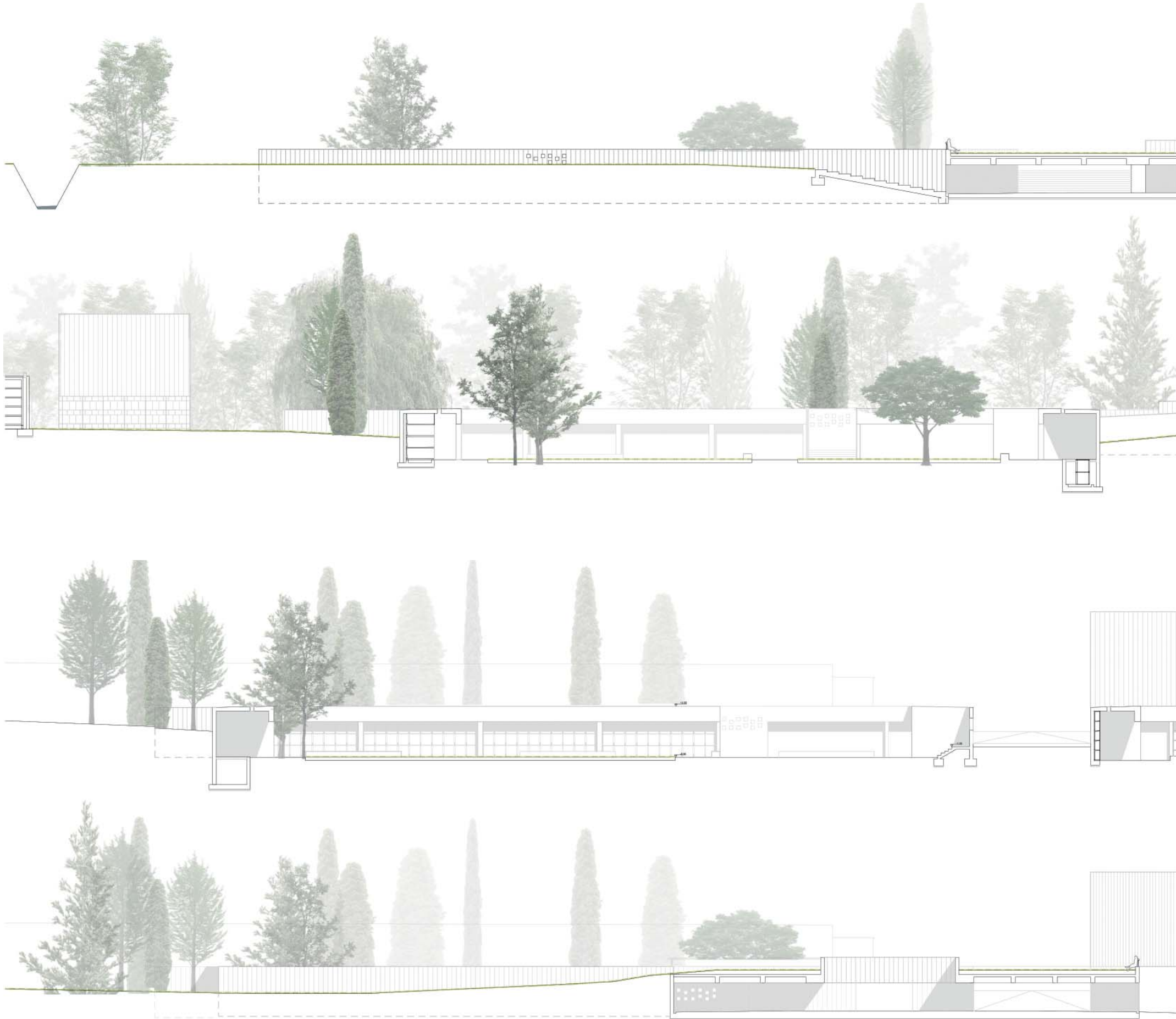
Alçat Nord-oest

Escala 1/350

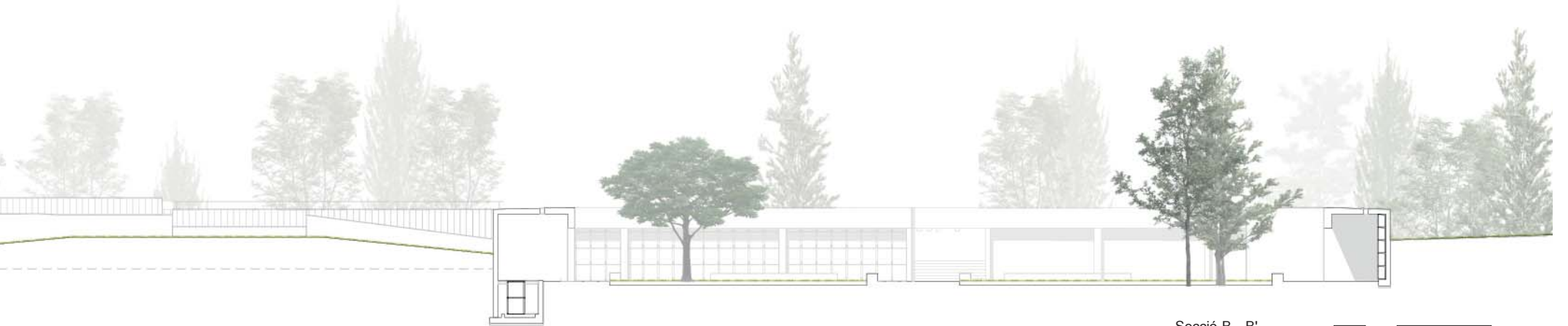
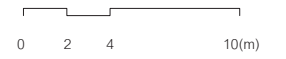

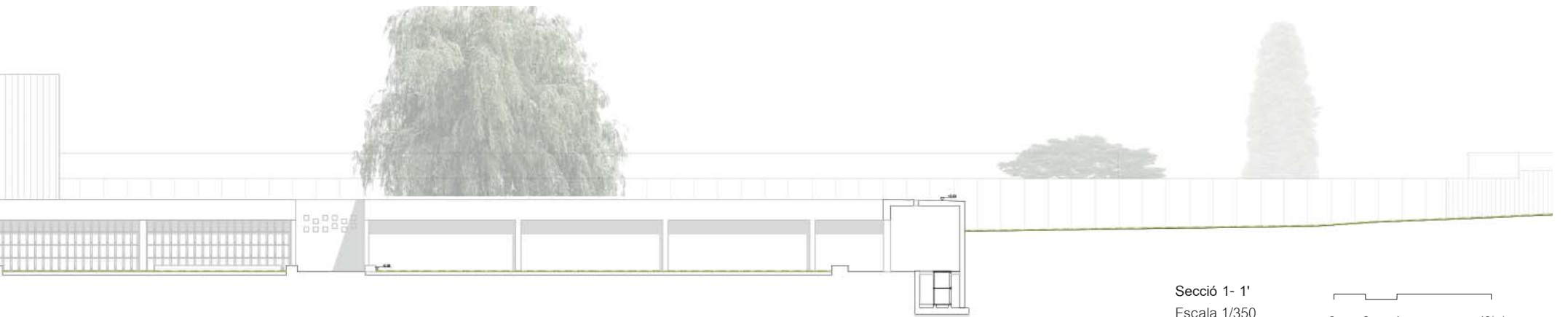
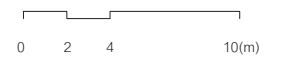

Secció A - A'
Escala 1/350

Secció B - B'
Escala 1/350

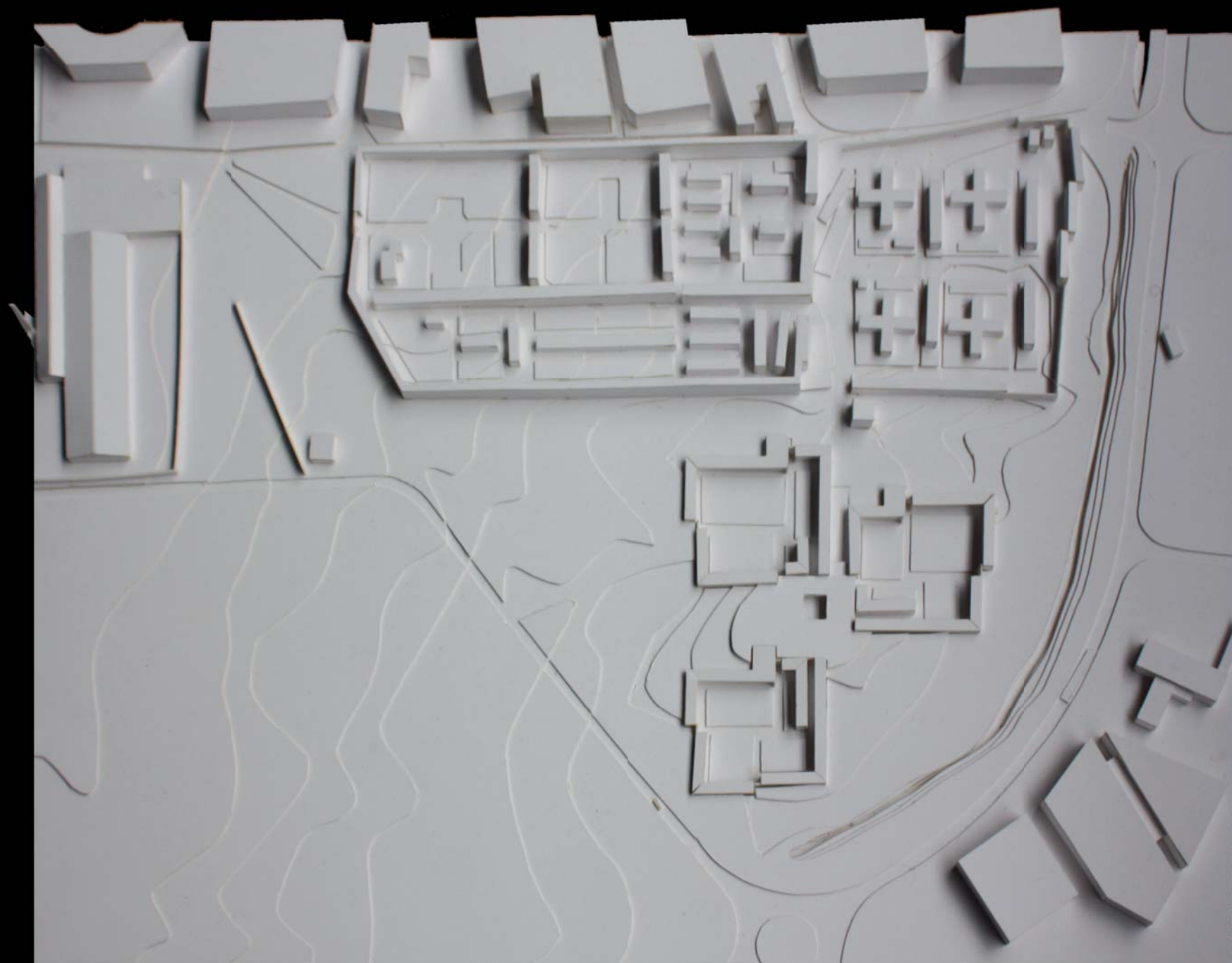

Secció 1- 1'
Escala 1/350

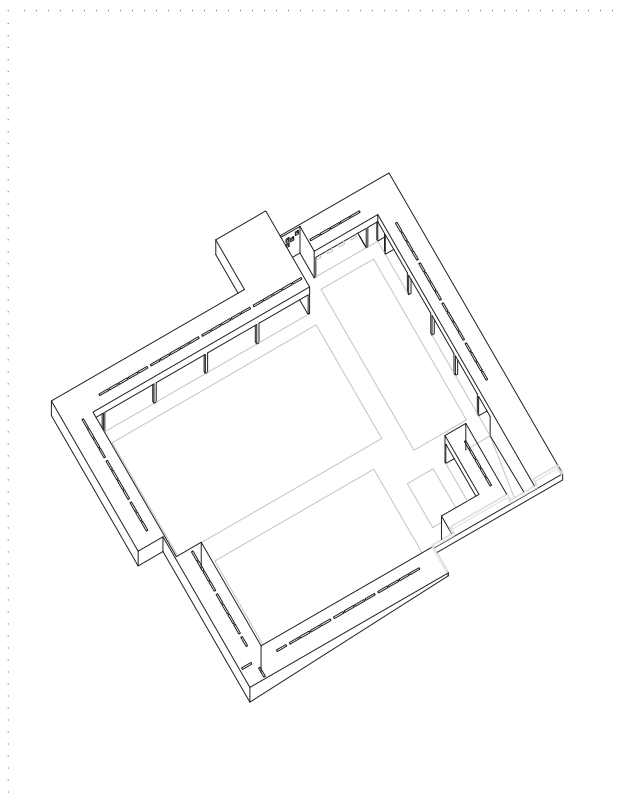

Secció 2 - 2'
Escala 1/350

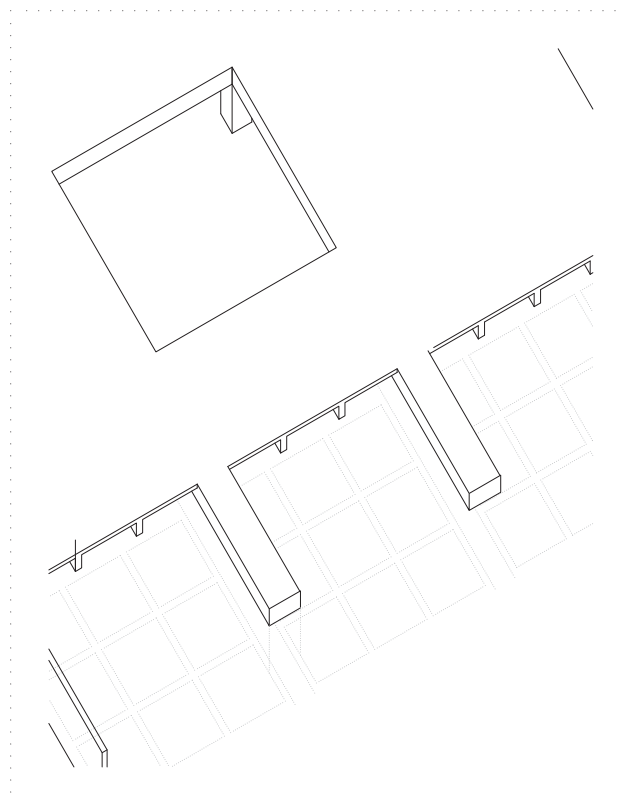

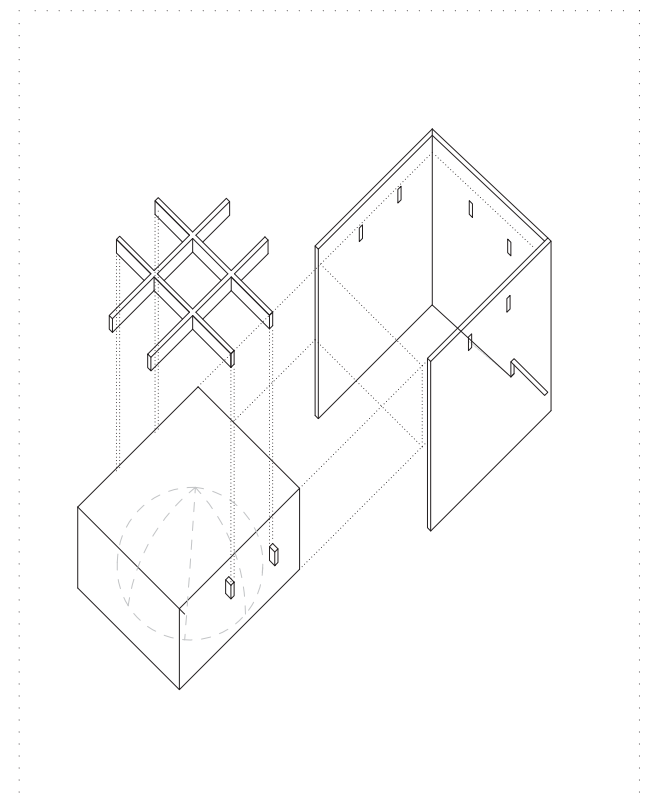
APROXIMACIONS 2.2.5

Recinte

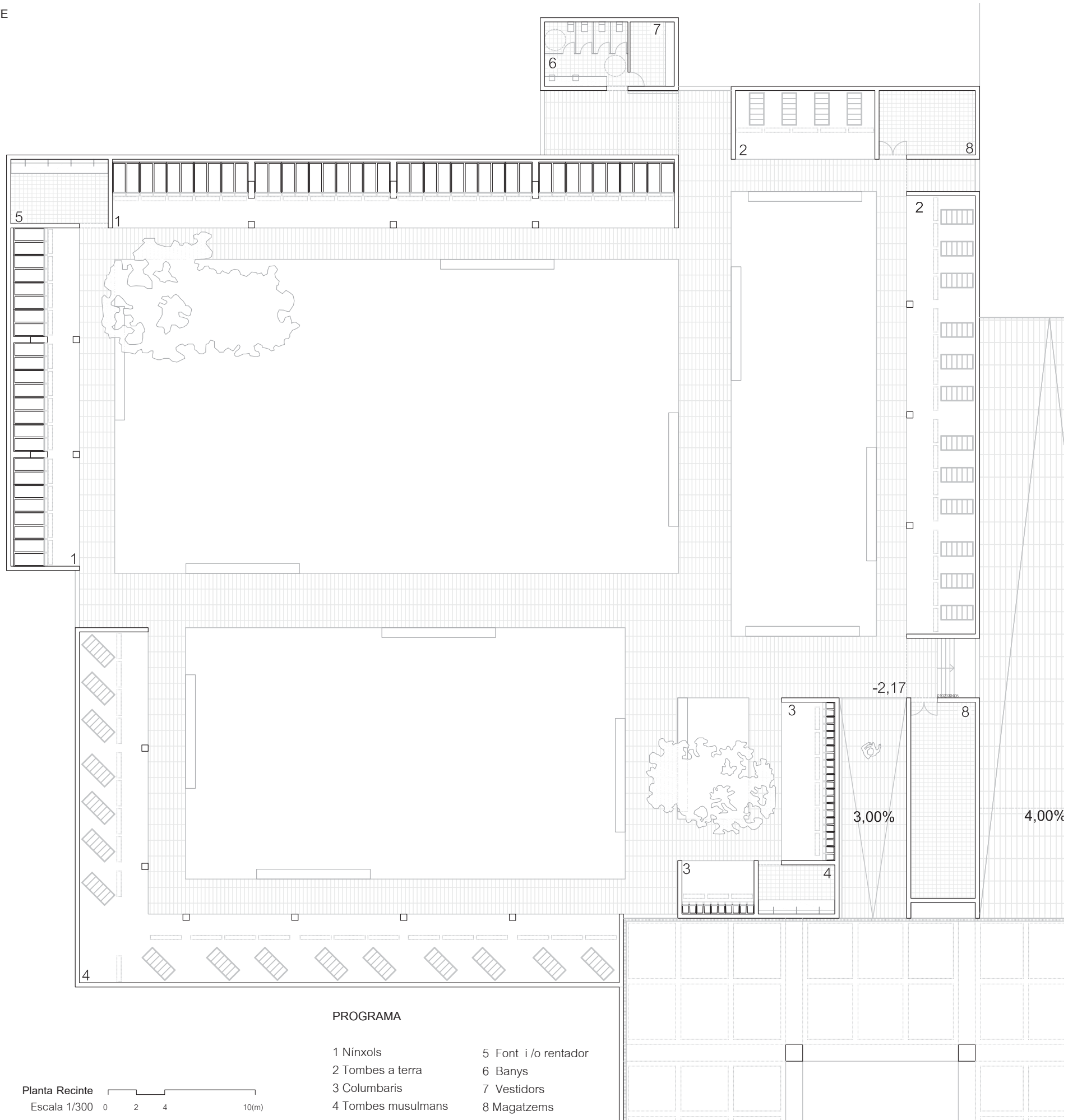

Espai central

Capella o espai de recolliment

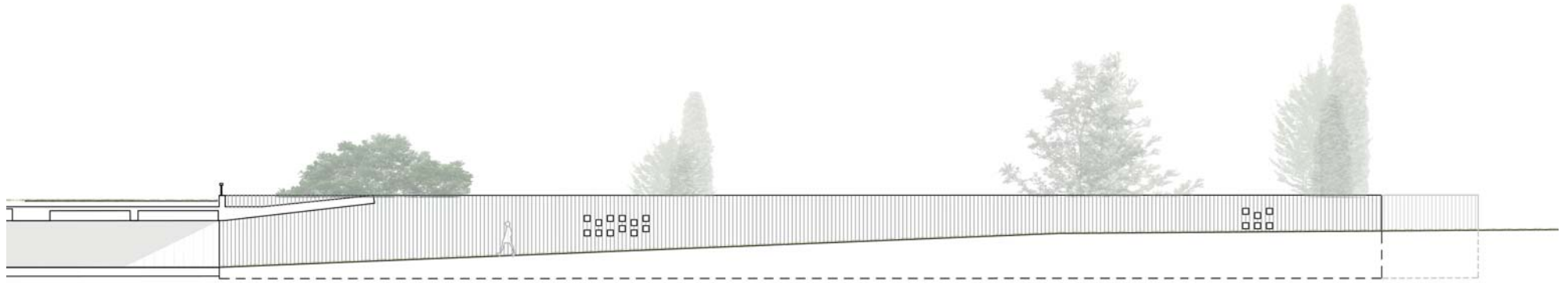
RECINTE

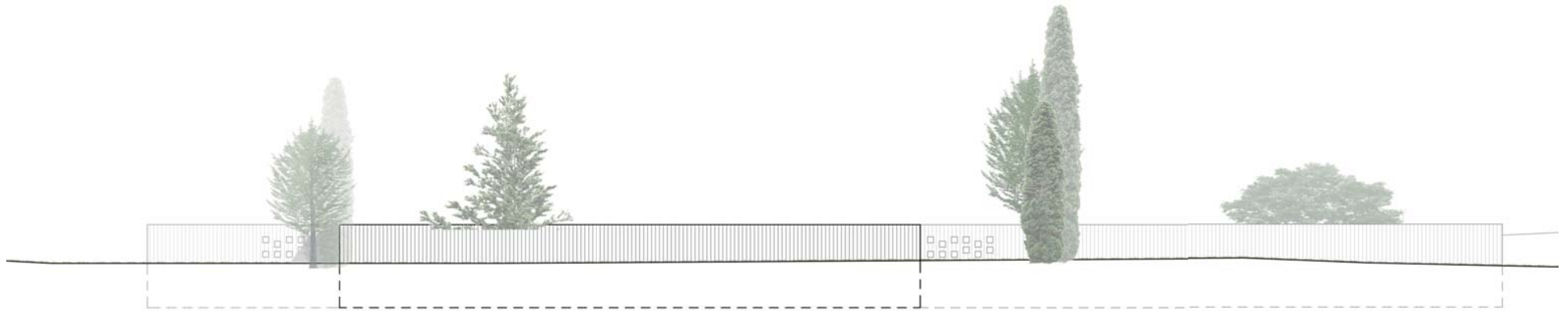
Planta Recinte

Escala 1/300

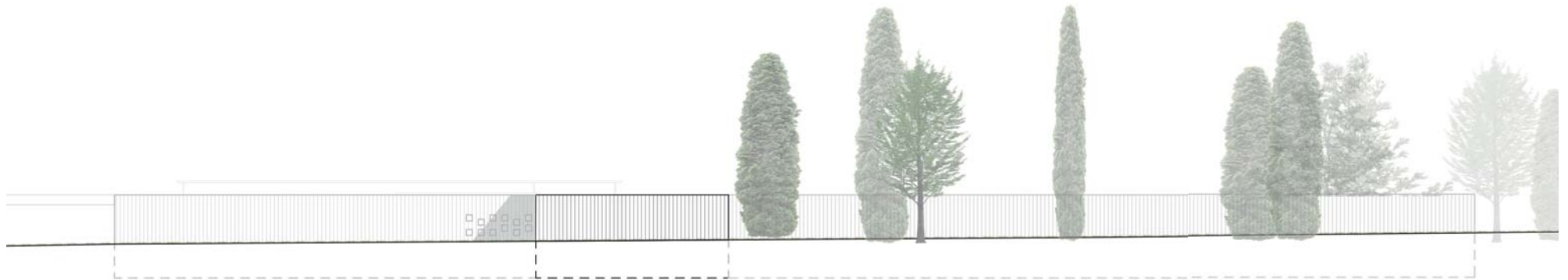

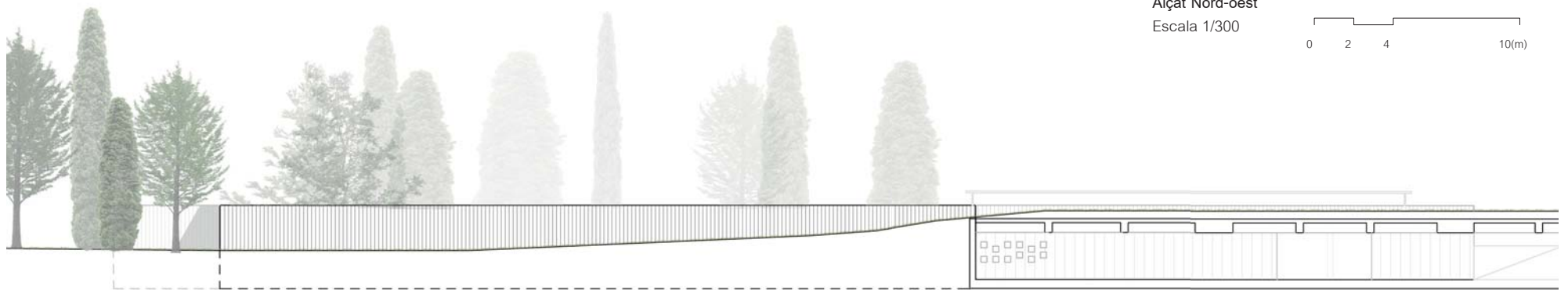
Alçat Nord-est
Escala 1/300

Alçat Sud-oest
Escala 1/300

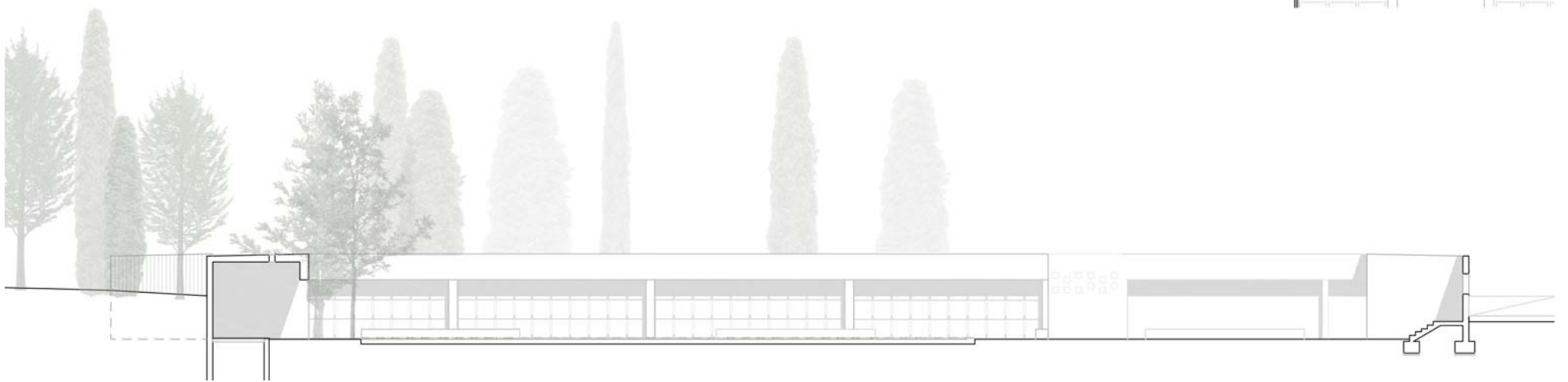
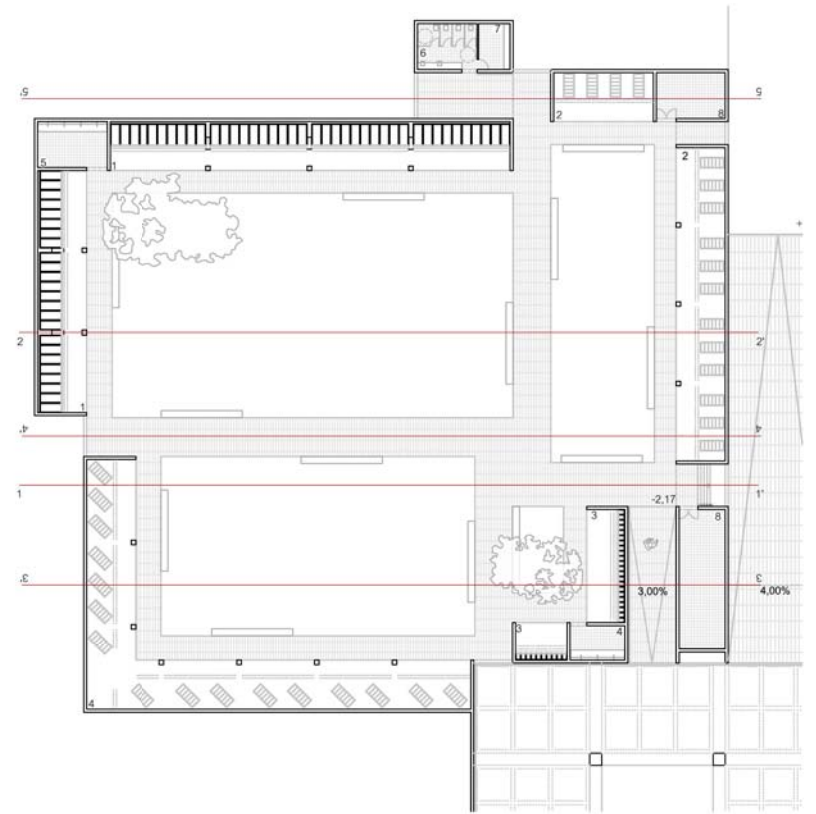

Alçat Nord-oest
Escala 1/300

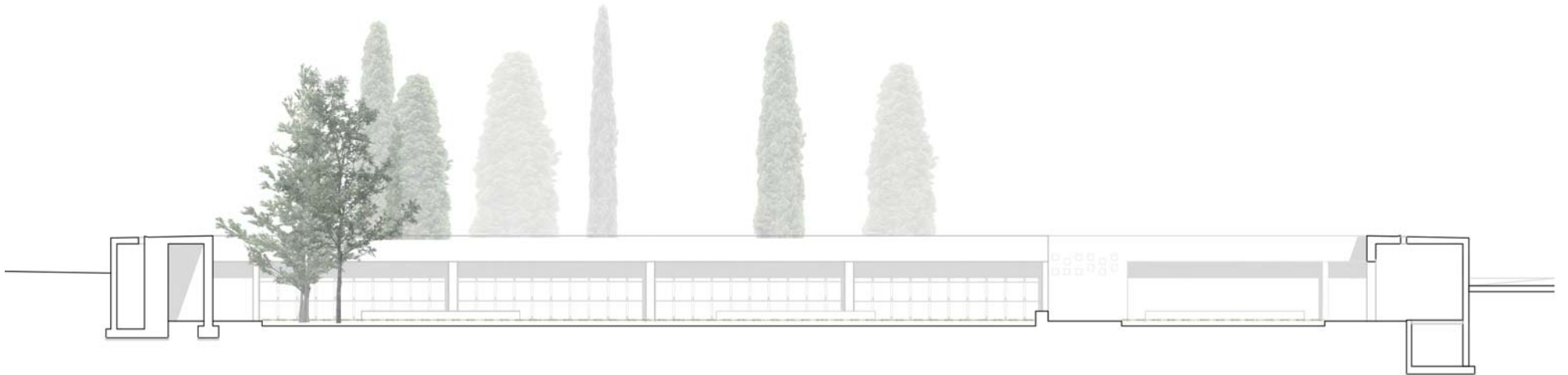
Alçat Sud-Est
Escala 1/300

Secció 1 - 1'

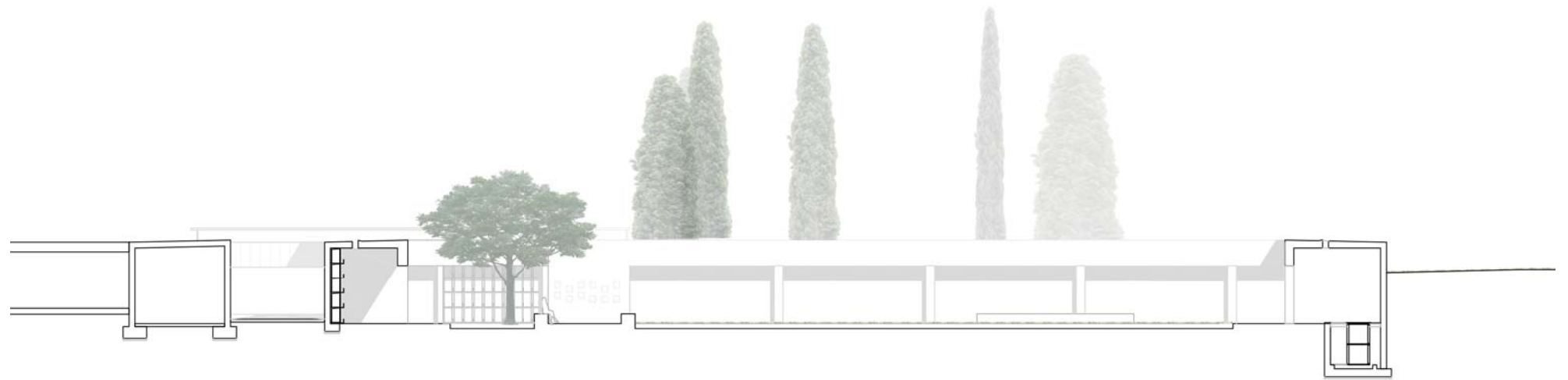
Escala 1/300

Secció 2 - 2'

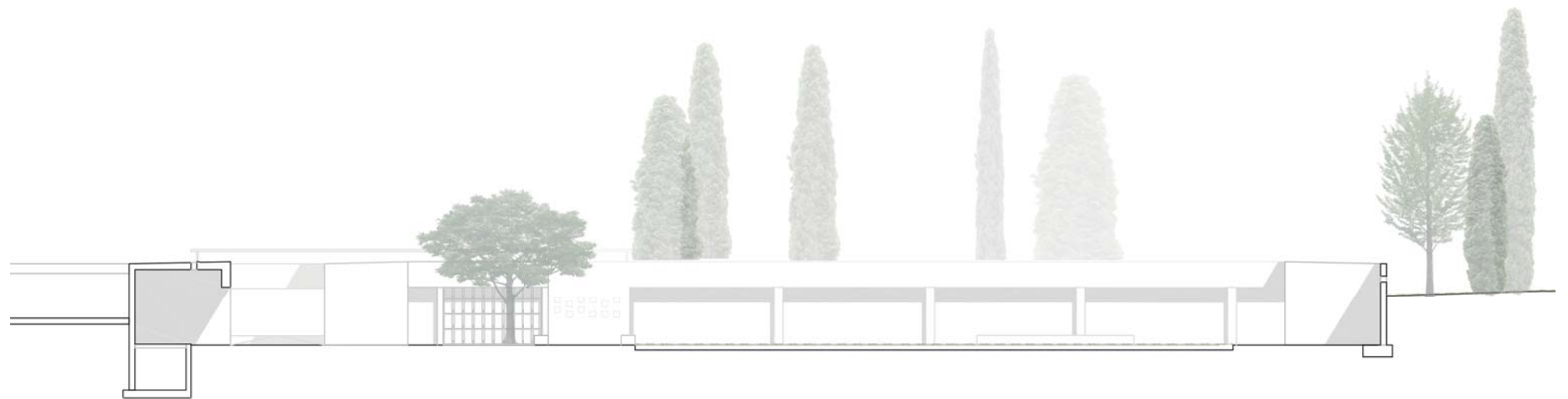
Escala 1/300

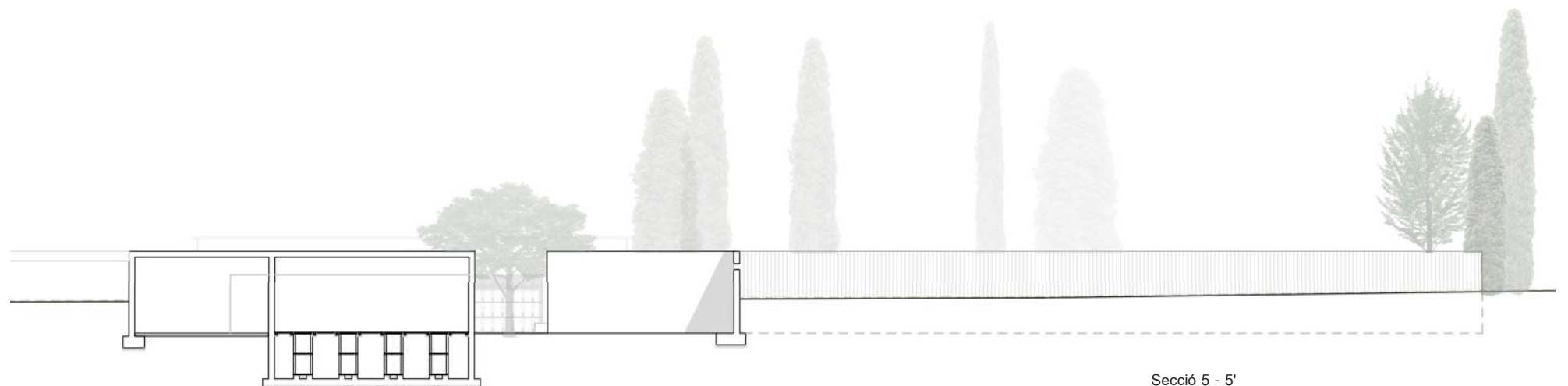
Secció 3 - 3'
Escala 1/300

0 2 4 10(m)

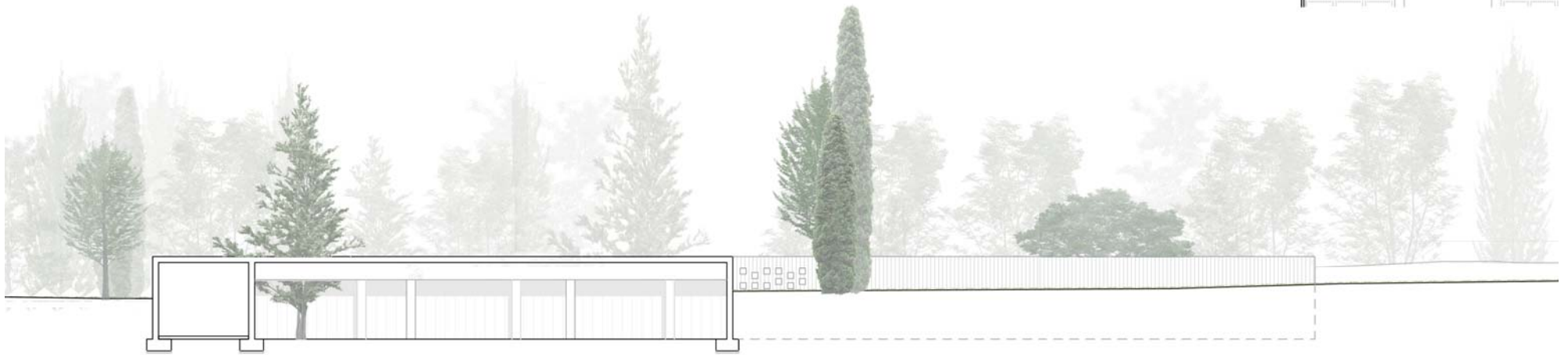
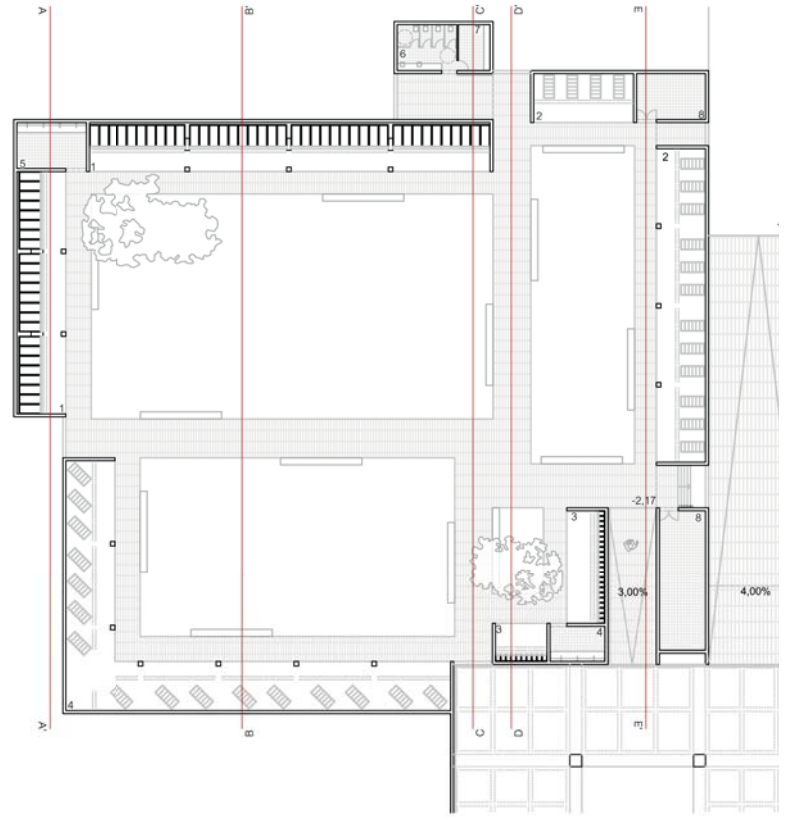
Secció 4 - 4'
Escala 1/300

0 2 4 10(m)

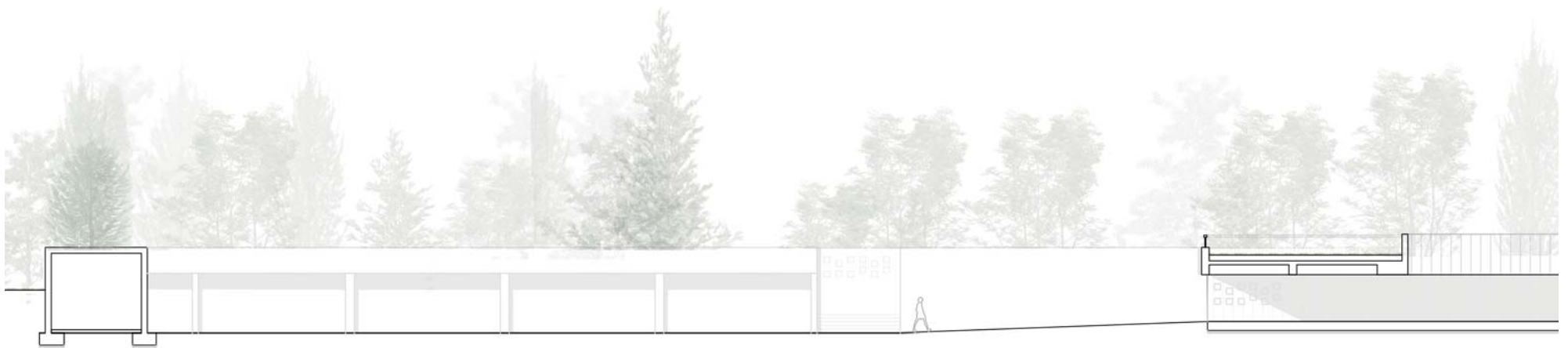
Secció 5 - 5'
Escala 1/300

0 2 4 10(m)

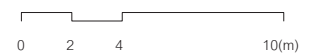
Secció A - A'

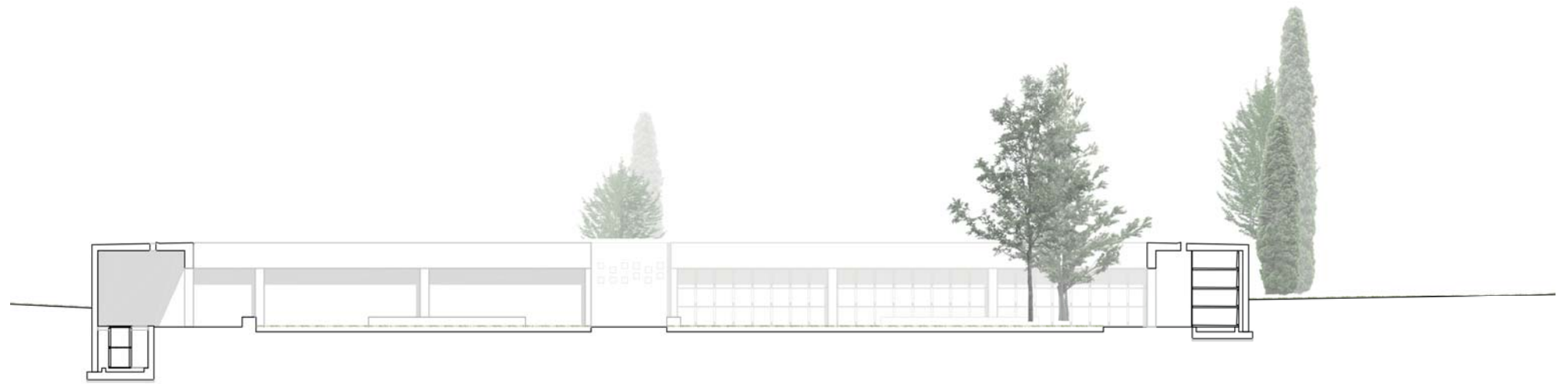
Escala 1/300

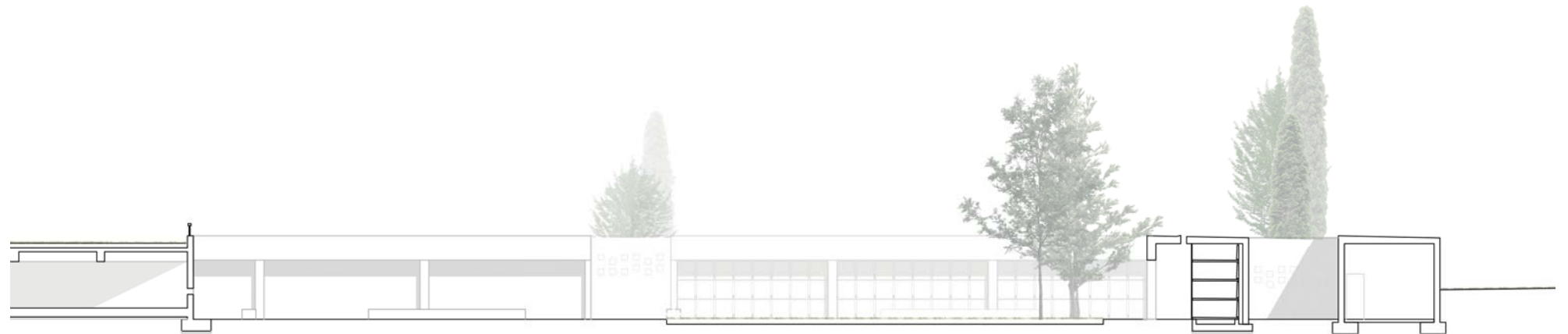
Secció B - B'

Escala 1/300

Secció C - C'
Escala 1/300

Secció D - D'
Escala 1/300

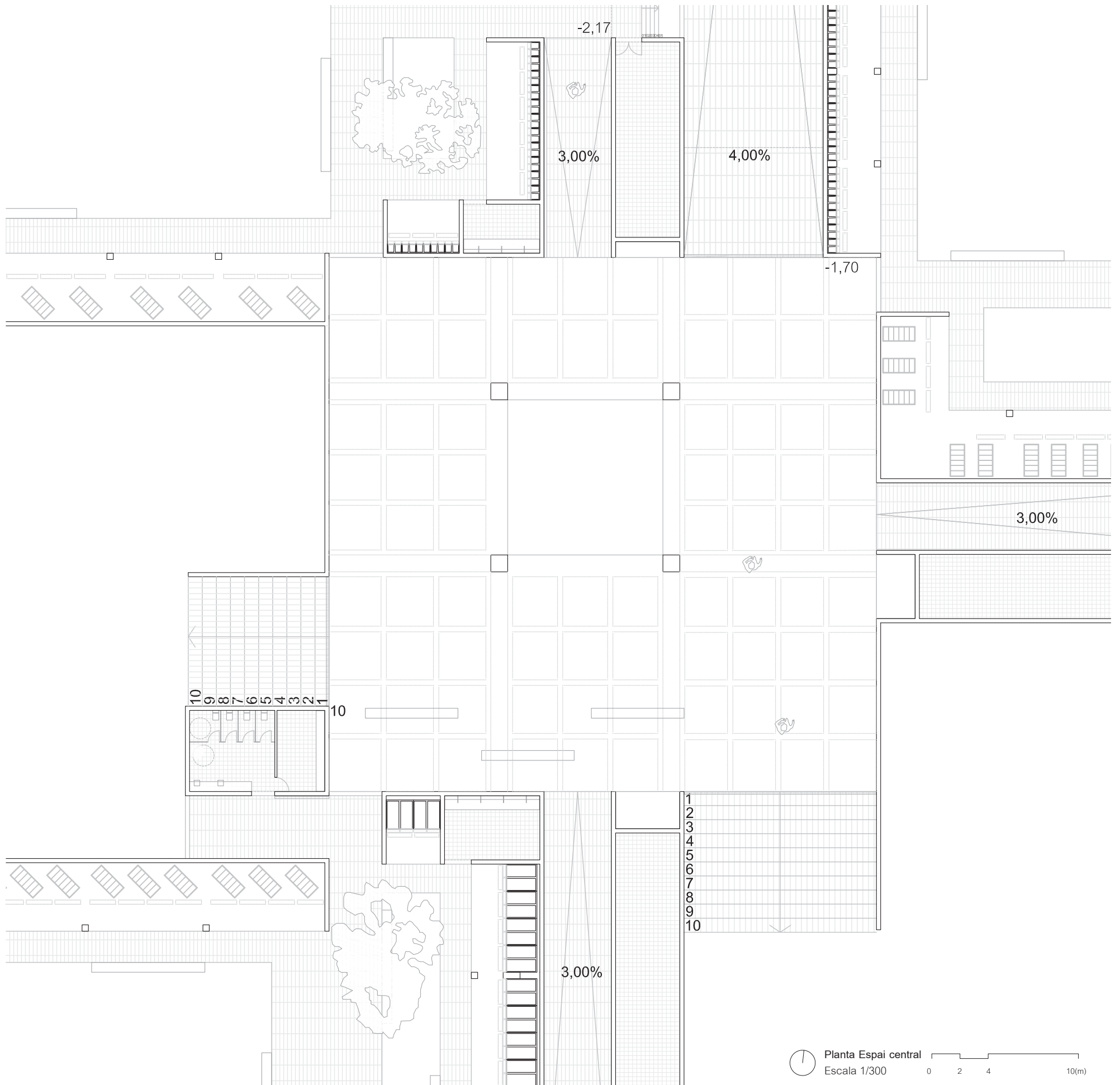

Secció E - E'
Escala 1/300

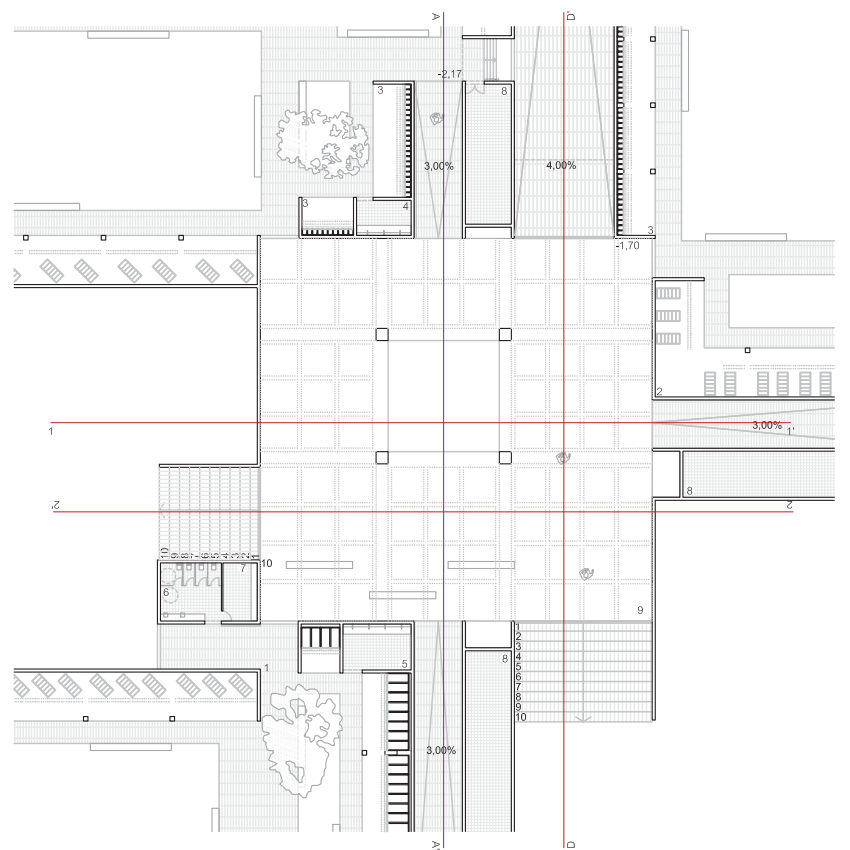

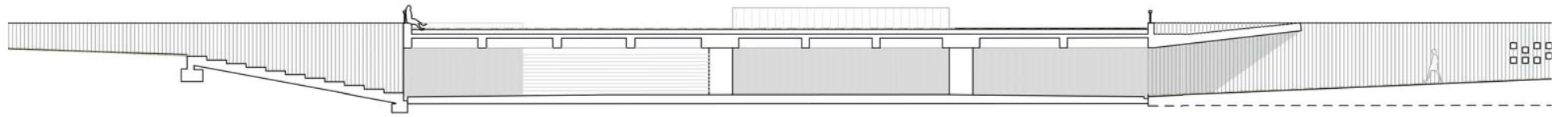
ESPAI CENTRAL

Planta Espai central
Escala 1/300

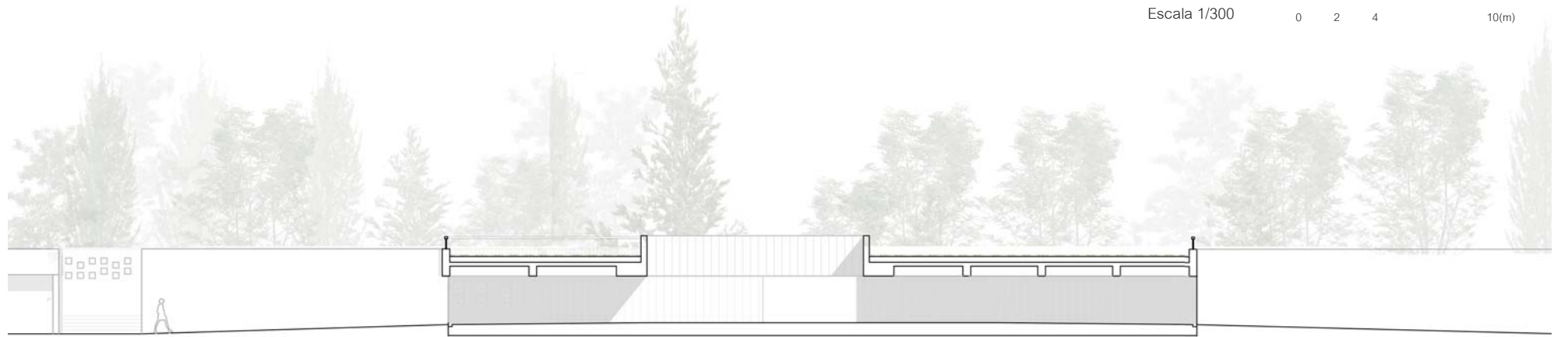

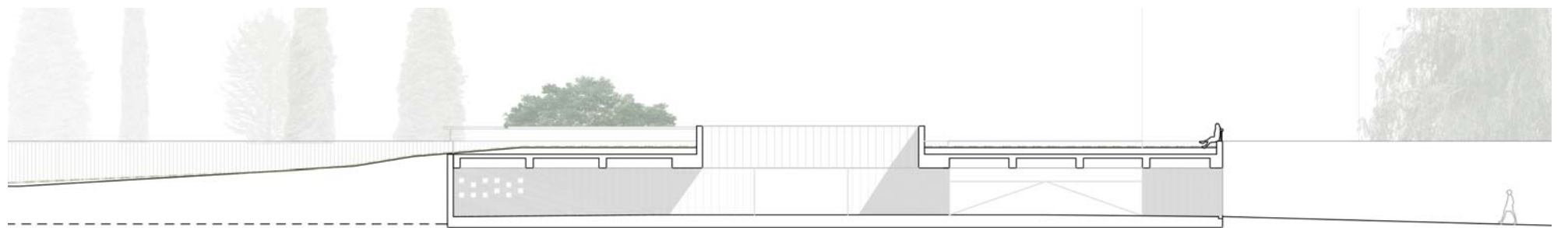
Secció A - A''

Escala 1/300

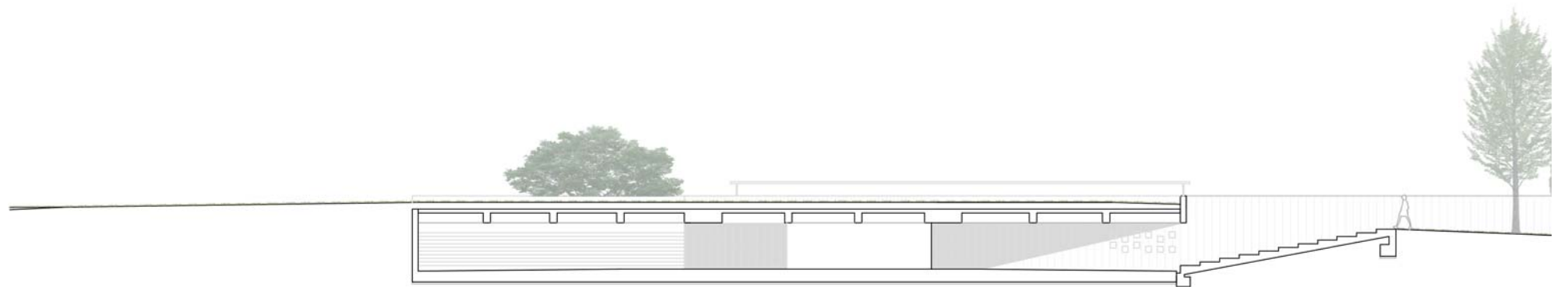
Secció B - B''

Escala 1/300

Secció 1 - 1''

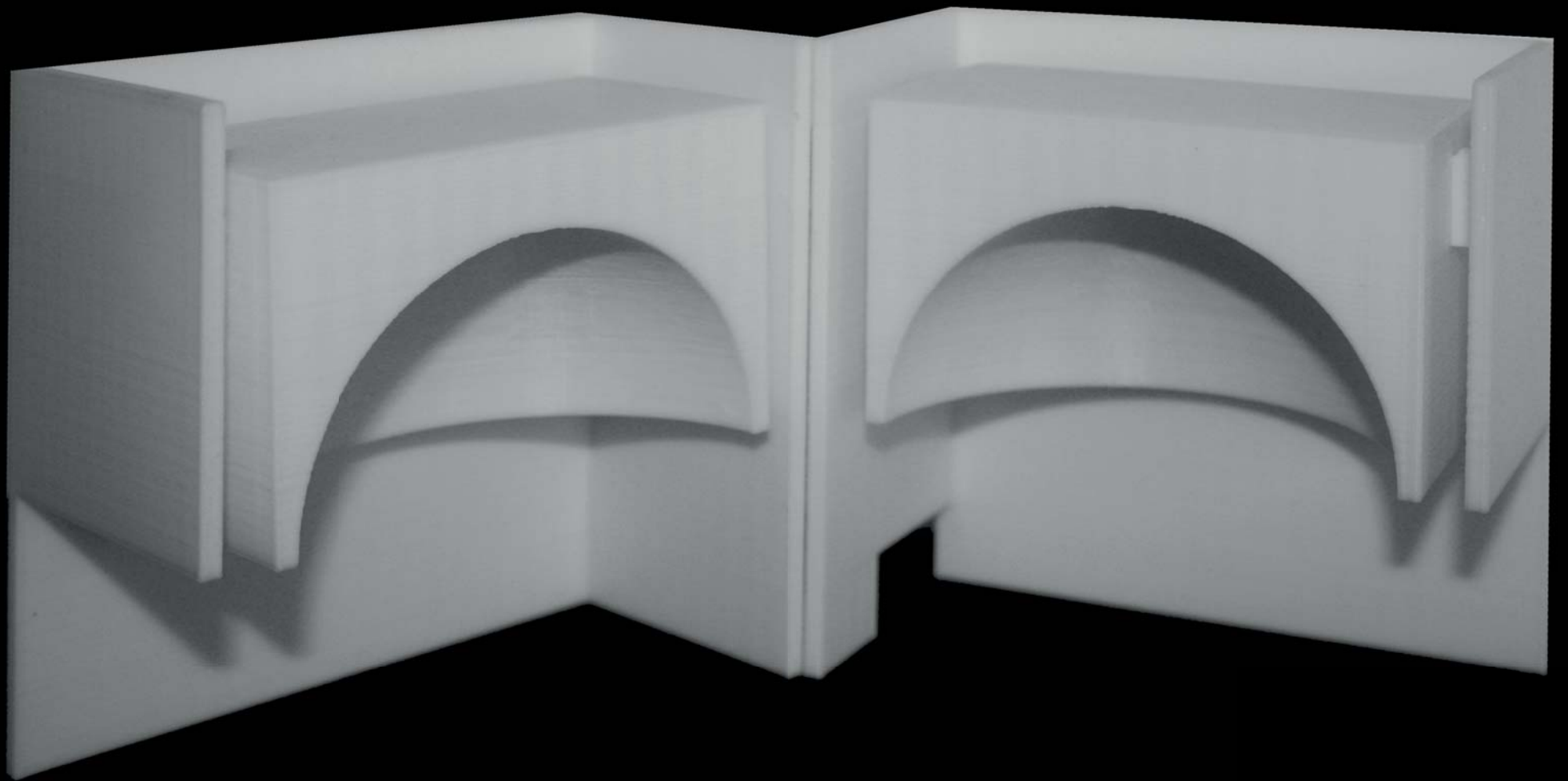
Escala 1/300

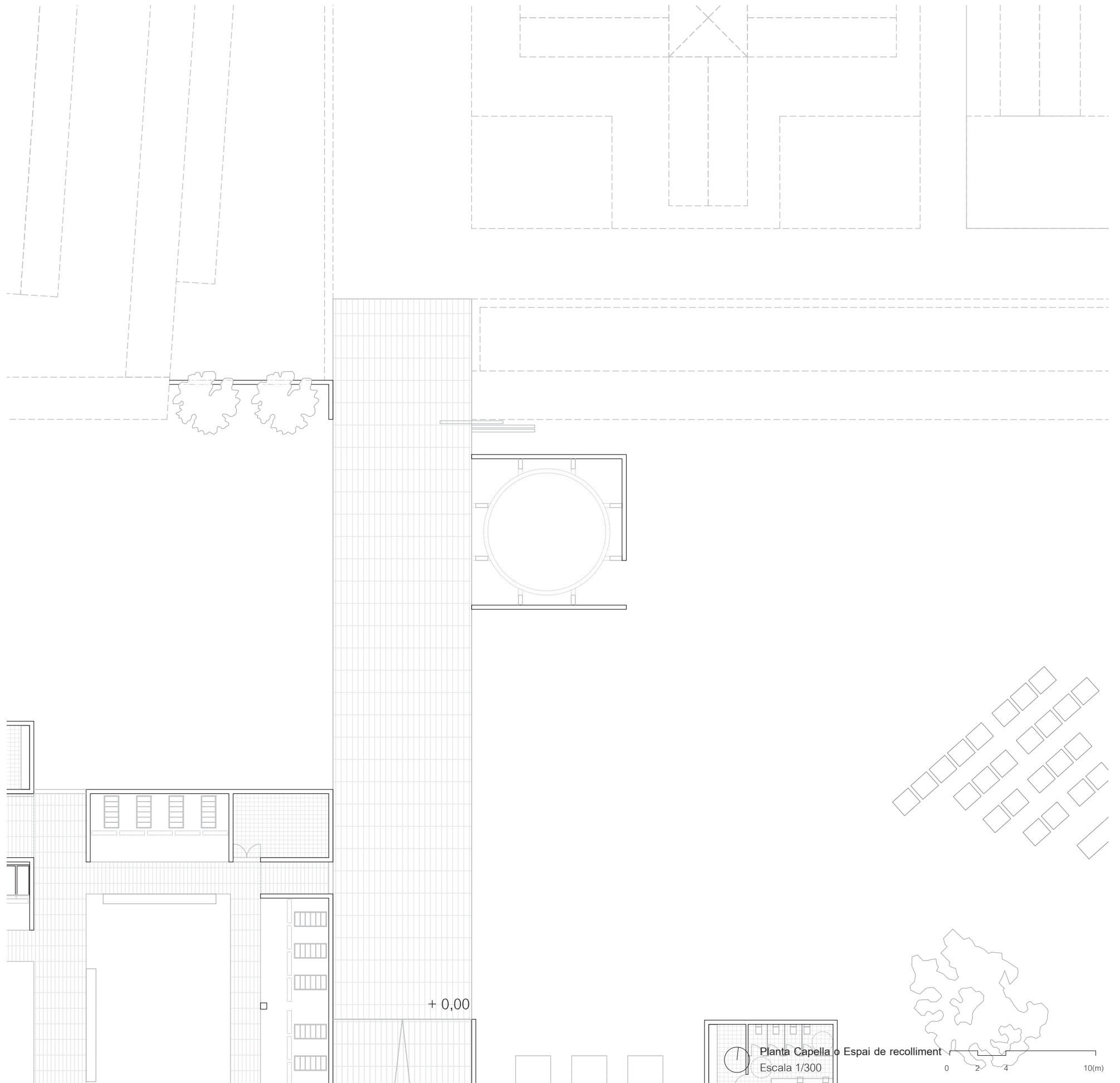
Secció 2 - 2''

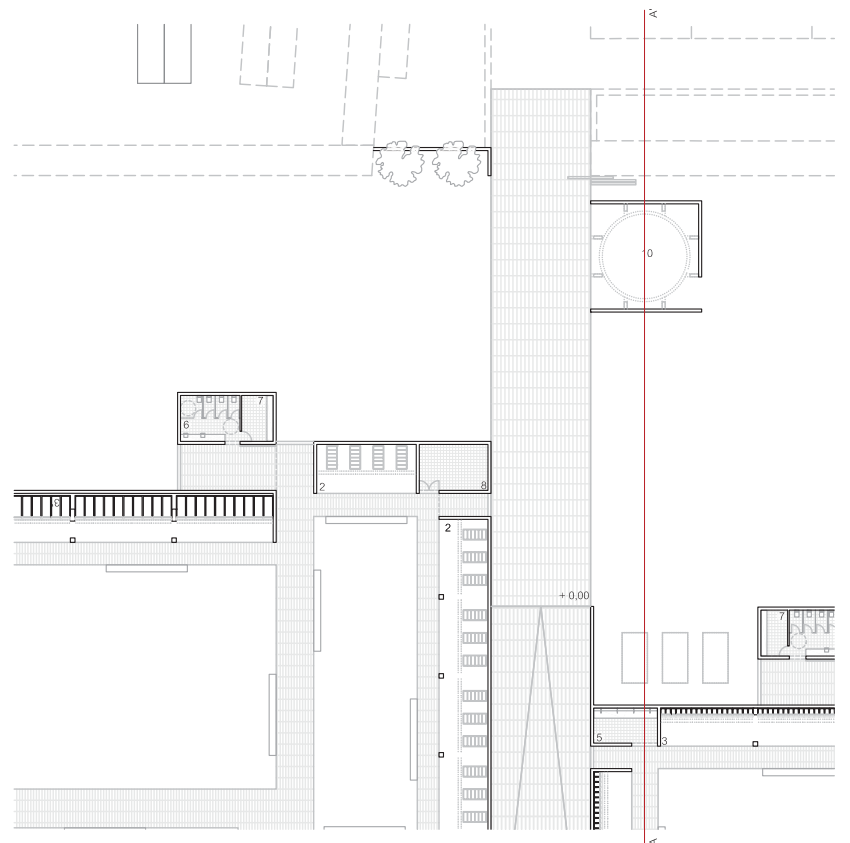
Escala 1/300

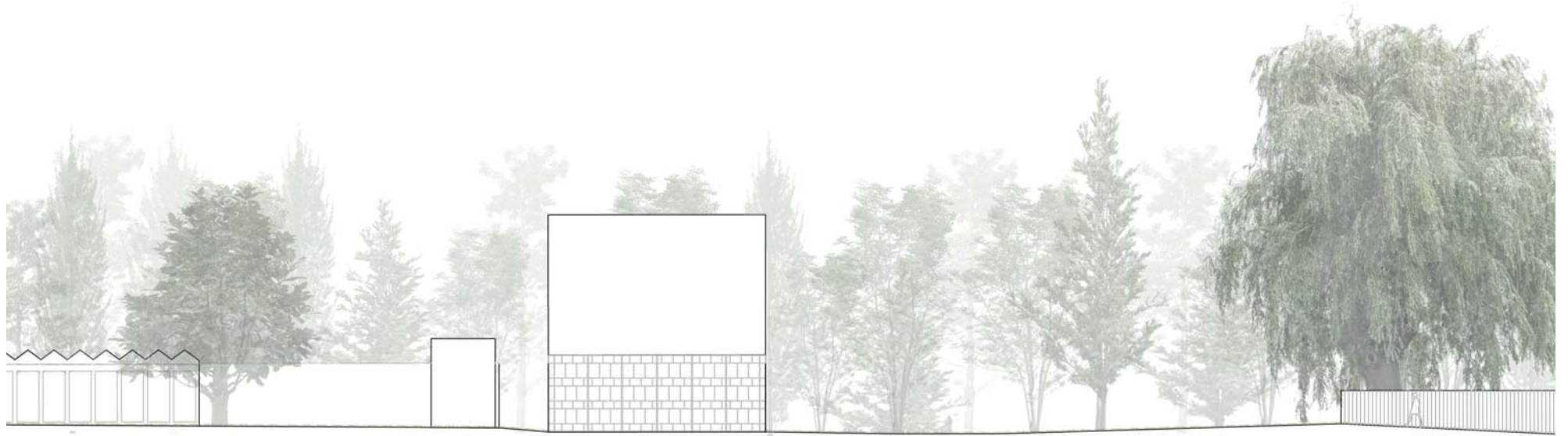

CAPELLA O ESPAI DE RECOLLIMENT

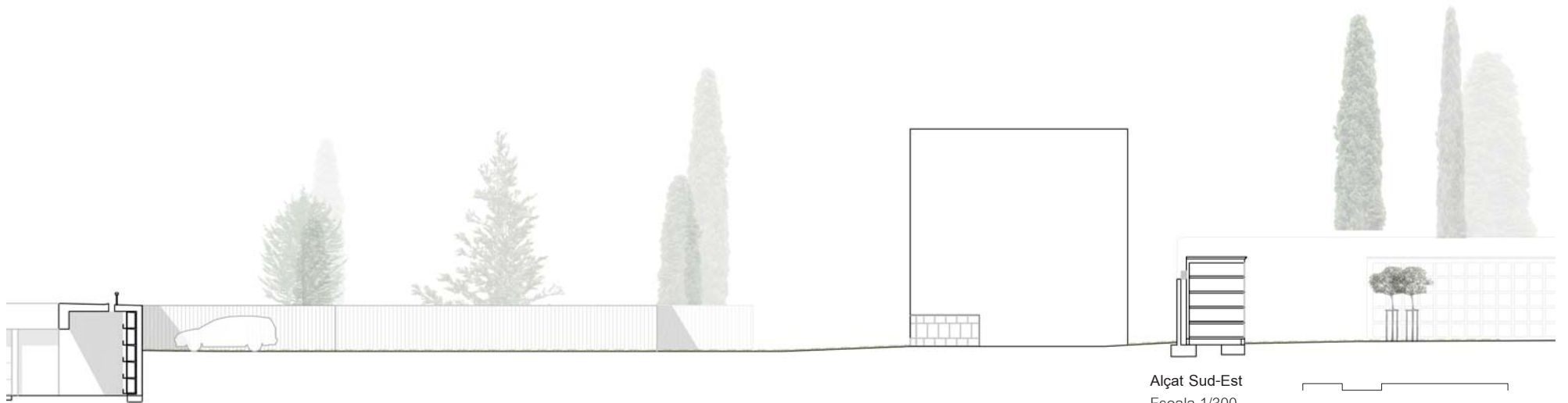

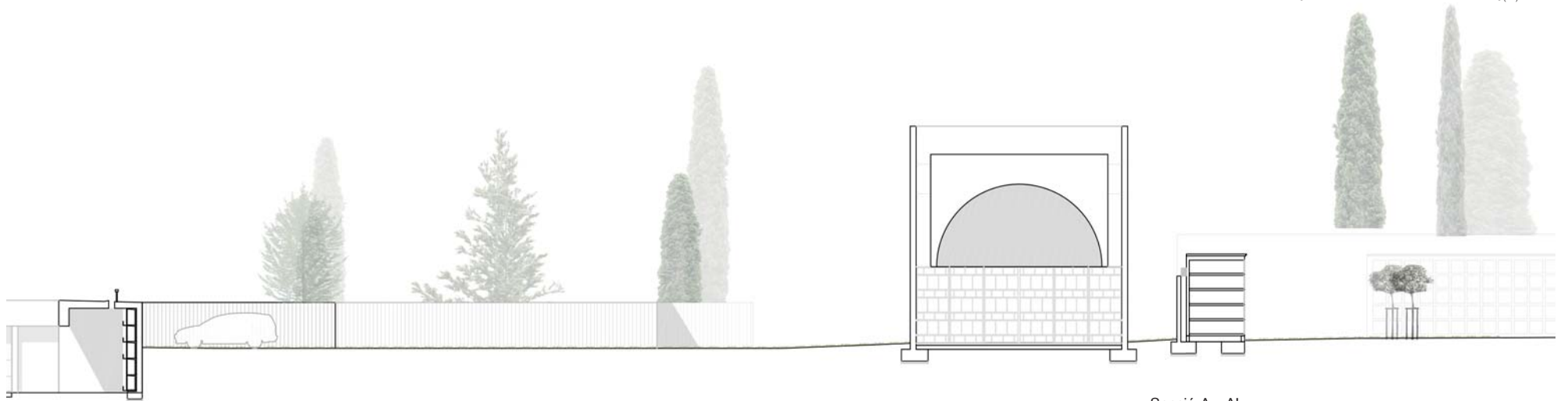
Alçat Nord-oest
Escala 1/300

0 2 4 10(m)

Alçat Sud-Est
Escala 1/300

0 2 4 10(m)

Secció A - A'
Escala 1/300

0 2 4 10(m)

3 DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE	133
3.1 Definició paisatgística i materialitat.....	135
3.2 Definició constructiva.....	137
3.2.1 Urbanització.....	138
3.2.2 Projecte.....	139
3.3 Definició estructural.....	148
3.3 Definició de les instal·lacions.....	163

DEFINICIÓ PAISATGÍSTICA I MATERIALITAT 3.1

Durant dècades, els humans han disposat dels seus morts en el paisatge, mitjançant diferents tipus d'enterraments en els cementiris. El disseny d'aquest és el reflex de la societat i, per tant, una descripció fefaent de l'esperit cultural de l'època. L'enterrament humà més antic es creu que data de fa més de 350000 anys. Des de llavors, cada cultura humana ha disposat els seus morts en el paisatge de diferents maneres.

Des d'una perspectiva naturalista, els cementiris són paisatges antròpics, creats i influïts per l'acció de l'home, que gaudeixen d'una tranquil·litat molt aliena a l'alteració el moviment continuu d'altres paratges artificials. És un espai de descans irreversible ja que pertanyen en l'espai i el temps, a través de diferents generacions. La seva continuïtat del seu ús facilita l'assentament d'una flora i una fauna quasi ignorades i poden arribar a constituir-se uns grans refugis ecològics, dins de les grans ciutats o en àrees naturals on la seva vegetació original ha sigut esquil·mada.

Com a equipament místic que resulta ser i on influeix tant el paisatgisme com l'edifici en si, molts factors tenen importància. Alguns dels que es tractaran són els següents:

VEGETACIÓ

La vegetació és un dels elements més importants per aportar aquest simbolisme. A més de la tranquil·litat, quasi totes les cultures i religions dispensen als paisatges dels seus morts elements que simbolitzen la llarga vida o la perdurabilitat. Del primer, és reflecteix en els xiprers i en els teixos, el segon es compleix gràcies a l'adscripció d'elements minerals que fixen la memòria: làpides, lloses, escultures, túmuls, simples pedres...

Pel que fa el projecte es continuen les premisses que s'han pogut comprovar en les diferents propostes estudiades i també als textos de la documentació com el Manual de la vegetació funerària del català Celestí Barallat.

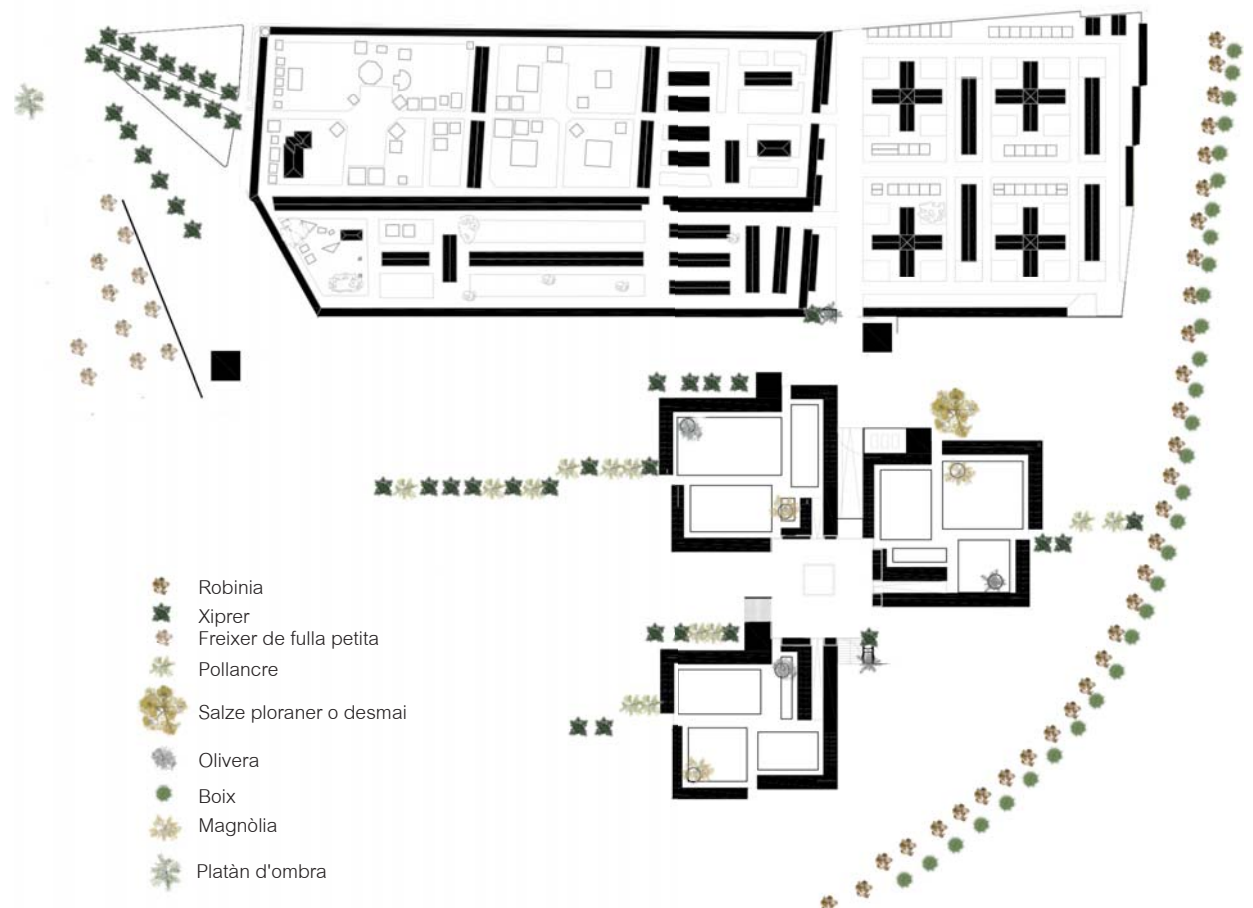
El cementiri és un darrera d'una ciutat, i com a frontera ha de ser capaç de dialogar amb la trama urbana i el paisatge. Per aquesta raó, s'ha volgut implementar un tapis de diferents trames vegetals, com a símbol d'horta que són protegits per fileres de xiprers curosament col·locats en relació a la proposta.

PAVIMENTS

El marcatge dels camins i dels recorreguts peatonals es realitzaran amb aquells paviment que permeten l'alternança d'una peça petria amb l'herba per ser el més permeable possible i també elements terrossos com el sauló

MOBILIARI I IL·LUMINACIÓ

El mobiliari continuarà buscant el concepte de petri i de rotund que marca tot el projecte. No obstant, pel que fa a la il·luminació, es buscarà la discreció i la fredor que resulta d'enterrar un difunt com les il·luminacions metàl·liques.

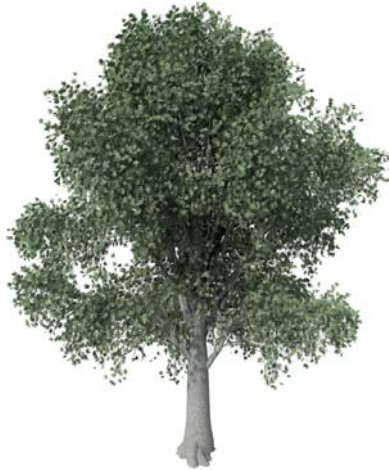
BOIX

Nom científic: Buxus sempervirens
Alçada: 4 -5 metres
Tipus: Perenne

Arbre perennifoli que pot arribar fins als 4 o 5 metres d'alçada, tot i que generalment presenta forma arbustiva. La seva utilització es adequada per a tanques i per ressitir ambients de sequera.

PLATÀN D'OMBRA

Nom científic: Platanus x acerifolia
Alçada: 20 - 30 metres
Tipus: Caducifoli

L'arbre que arriba a fer 30 metres d'alçada. El veiem sovint fortament esporgat. De capçada àmplia i tronc erecte, és una espècie clàssica per a alineacions, encara que darrerament ateixen malalties a les ciutats. A més, a causa de les al·lèrgies que provoca, s'ha reduït molt les noves plantacions d'aquesta espècie

FRÈIXER DE FULLA PETITA

Nom científic: Fraxinus angustifolia "Raywood"
Alçada: 10-15 metres
Tipus: Caducifoli

El freixe de fulla petita es caracteritza per tenir capçada arrodonida i compacta per la vistosa coloració porpra a la tarda i un desenvolupament controlat que el fa molt indicat a les zones urbanes

ROBINIA PIRAMIDAL

Nom científic: Robinia pseudoacacia pyramicalis
Alçada: 10-15 metres
Tipus: Caducifoli

Arbre de ràpid creixement que pot arribar a viure 200 anys, de capçada irregular. La fusta és molt dura i resistent a la humitat.

XIPRER

Nom científic: Cupressus sempervirens
Alçada: 10 -25 metres
Tipus: Perenne

Pot arribar a fer 25 m d'alçada, amb capçada allargada, compacta y estreta, de port columnar. Es pot veure per tota la mediterrània en grups, com a exemplar aïllat, formant tallavents i en repoblacions forestals.

Nom científic: Populus Alba Pyramidalis
Alçada: 15 -20 metres
Tipus: Caducifoli

De forma columnar, oval, amb branques ascendents des de la part inferior del tronc, arriba als 20m d'alçada. Es fa servir de forma aïllada pel gran valor ornamental i també en alineacions o fent pantalles vegetals.

SALZE PLORANER O DESMAI

Nom científic: Salix babylonica
Alçada: 20 -25 metres
Tipus: Caducifoli

Té unes branques llargues i primes que pengen i li donen un aire melancòlic. El salze, el gatell i sarga o el salic son es realitat espècies autòctones d'aquas gènere, pròpies de la vegetació de ribera

MAGNÒLIA

Nom científic: Magnolia grandiflora
Alçada: 12 - 18metres
Tipus: Perenne

Arbre molt ornamental i de gran frondositat, que pot arribar als 20 metres d'alçada, encara que té un creixement molt lent.

CANYA

Nom científic: Arundo donax
Alçada: 3 6 metres
Tipus: Perenne

Graminia procedentde l'Àsia però natralitzada des de molt antic. Creix en zones humides i és habitual en vores de cursos d'aigua.

OLIVERA

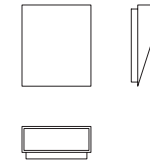
Nom científic: Olea Europaea
Alçada: 3 - 6 metres
Tipus: Perenne

Arbre de fulla perenne, no gaire alt, amb fulles de color verd grisós. De les races cultivades se n'aprofita en fruit (les olives), i pot arribar a viure molts anys.

MALVES

Utilització: Parterres parc urbà
Mida: Plantació continua
Duresa: Paviment tou

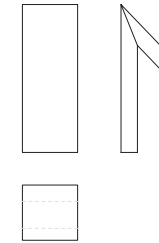
LLUMINÀRIA URBANA - EMPOTRADA MUR

Utilització: Espais nínxols, tombes i columbaris i espai soterrat
Model: Cuneo d'Artemide
Alçada: 0,20m
Material: alumini pintat blanc
Il·luminació: directa i indirecta

GESPA

Utilització: Parterres parc urbà i del cementiri
Mida: Plantació continua
Duresa: Paviment tou

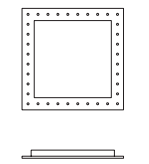
LLUMINÀRIA URBANA - BALISES

Utilització: Espais verd cementiri
Model: Chilone d'Artemide
Alçada: 0,45m
Material: alumini pintat blanc
Il·luminació: directa

GINESTA

Utilització: Parterres parc urbà
Mida: Plantació continua
Duresa: Paviment tou

LLUMINÀRIA URBANA - EMPOTRADA MUR

Utilització: Espais capella
Model: Cover difuser d'Artemide
Alçada: 0,25m
Material: alumini extruït
Il·luminació: difusa

CAMPS HERMS I DE MALES HERBES

Utilització: Parterres parc urbà
Mida: Plantació continua
Duresa: Paviment tou

LLUM URBANA EMPOTRADA TERRA

Utilització: Espai central soterrat
Model: Leds in forte de Delta Light
Alçada: 0,04m
Material: alumini anoditzat
Il·luminació: difusa

PAVIMENT FORMIGÓ LLISCAT

Utilització: interior plaça soterrada o espai central
Mida: Paviment continu
Color: natural gris
Duresa: Paviment dur

BANC DE FORMIGÓ

Utilització: Espai pavimentats i vegetals del cementiri
Model: Newton de Mata
Alçada: 0,45m
Material: formigó en massa

PAVIMENT FORMIGÓ LLISCAT

Utilització: interior plaça soterrada o espai central
Mida: Paviment continu
Color: natural gris
Duresa: Paviment dur

MUR DE FORMIGÓ ENCOFRAT CANYA

Utilització: Exterior dels murs de formigó armat de la carcassa del cementiri
Material: formigó armat i encofrat de canyes

PAVIMENT TERANA GREEN

Utilització: interior del cementiri
Mida: 20,8 x 23,8 x 7cm
Color: natural gris
Duresa: paviment dur

MUR DE FORMIGÓ ENCOFRAT FUSTA DE PI

Utilització: Interior dels murs de formigó armat de la carcassa del cementiri
Material: formigó armat i encofrat de fusta

3.2 DEFINICIÓ CONSTRUCTIVA

Per poder materialitzar el projecte cal entendre cadascuna de les peces, com i que s'ha col·locat al lloc que ocupa i quina funció alberga. És per això que una reducció conceptual de la peça arquitectònica és essencial per tal de poder assignar els materials correctes.

Això, s'observa com el projecte és fàcilment diferenciable tres elements: la capella, l'espai central i cadascun dels recintes que contenen els nínxols i les tombes. A tots ells els uneix un concepte comú: la mort i tot el que comporta. La desaparició d'algú és un concepte dur, i com ha tal només hi ha un material que és capaç de reflectir-ho. A més el formigó és un material que es moldeja, tal i com al final s'acaba adaptant la vida a la pèrdua de la persona desaparegda. Per aquesta raó, es planteja que l'exterior sigui de formigó armat insitu i en canvi l'interior dels recintes es planteja la col·locació de nínxols, columbaris i tombes prefabricades de formigó clar com a símbol de puresa de la mort i com a llums després de la pèrdua.

No obstant, no només és important l'edifici sino que també és vital resoldre el seu entorn i com aquests dos acaben relligant-se. Es plantejgen paviments vegetals i de llambordes capaces d'integrar-se l'una amb l'altra.

Gespa - formigó

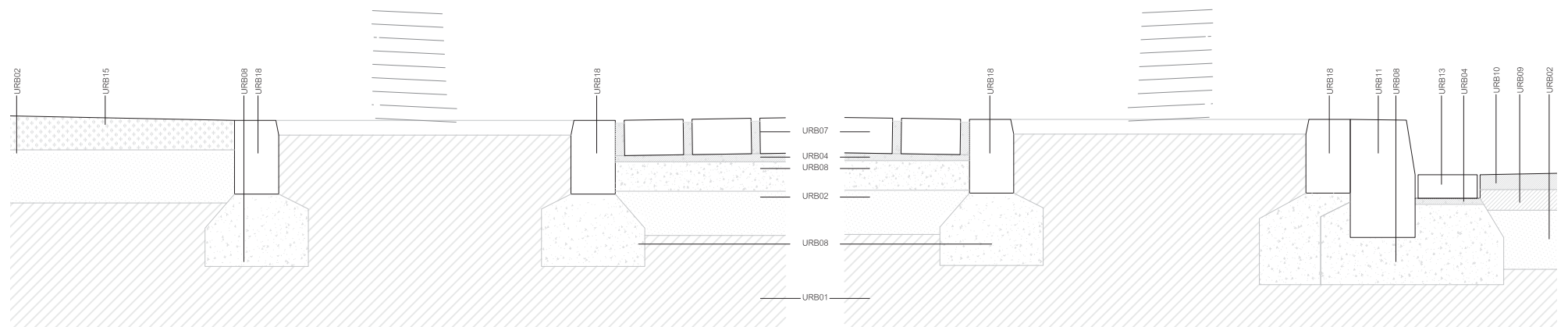
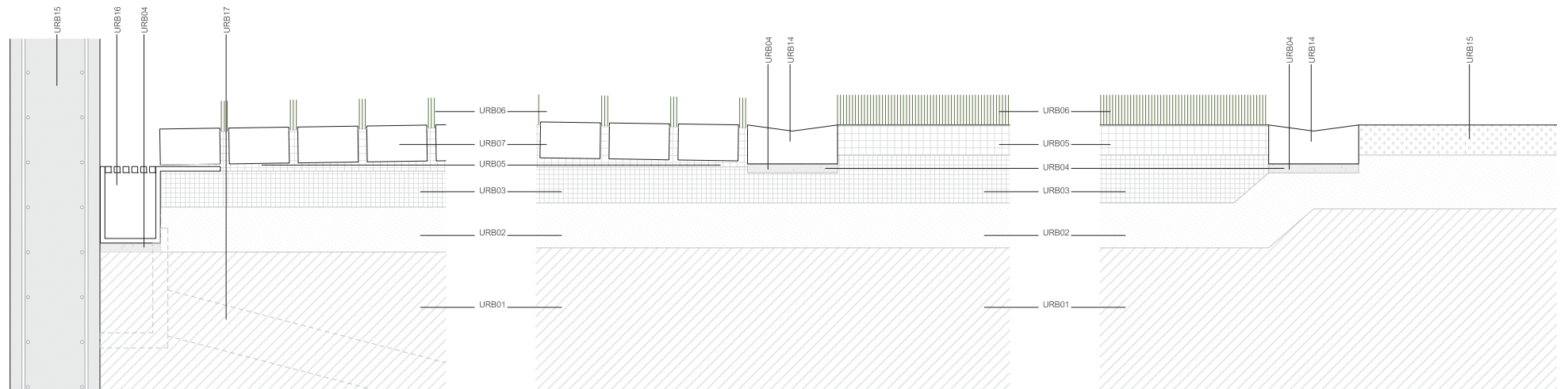
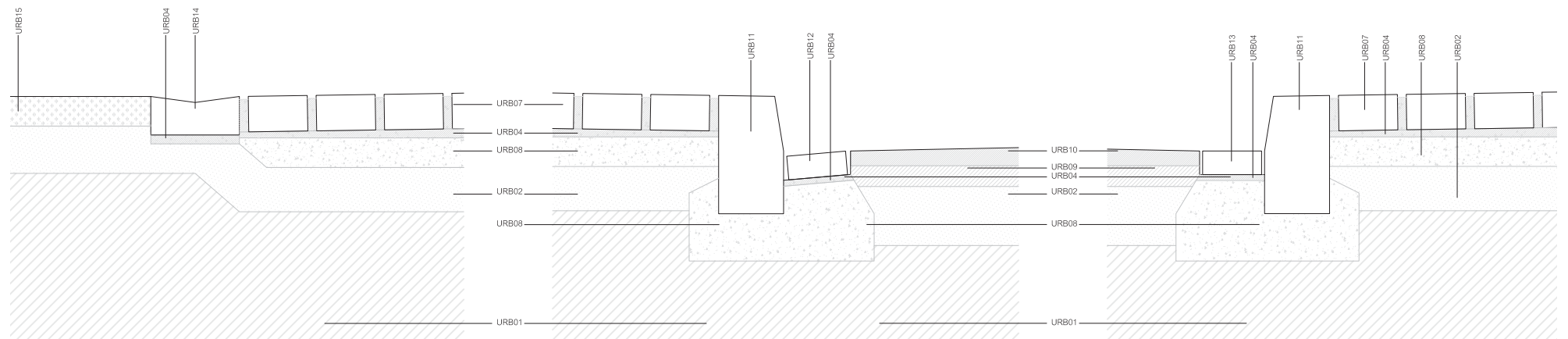
Formigó blanc pur

Formigó gris cel

URBANITZACIÓ 3.2.1

- URB01_Terreny natural
- URB02_Sub - base de grava 2/22 o 2/23 sense líms. De fins a 30cm de gruix. Compactat al 90 - 95%. Proctor.
- URB03_Sub - base de sorra i turba compactada de diàmetre 0 -3 mm i 15 cm de gruix
- URB04_Morter de ciment de 2 -3 cm de gruix
- URB05_Sub- base de sorra de 3 - 4cm
- URB06_Acabat vegetal tipus gespa o similar
- URB07_Paviment drenant amb llamborda de formigó vist tipus terranna green de BREINCO o similar de 20,8 x 23,8 x 7cm. Espai interticial suficient pel creixement de vegetació entre les llambordes.
- Junta reomplerta amb sorra
- URB08_Solera formigó en massa HM-20/P/I de 16 cm de gruix mínim
- URB09_Sub-base d'asfalt tipus G25 de 7 cm
- URB10_capa de Circulació d'asfalt D12 i gruix 5 cm
- URB11_Vorada de Formigó vist tipus Kerb de BREINCO o similar de 100 x 15 x 25 cm
- URB 12_Vorada amb imbordal de formigó vist tipus Scupper Hole de BREINCO o similar de 100 x 17 x 25 cm
- URB13_Rigola de formigó vist tipus Rigola de BREINCO o similar de 20 x 20 x 8 cm.
- URB 14 "Cuneta " de formigó vist tipus R4 de BREINCO o similar de 50 x 30 x13 cm.
- URB 15_ Mur de formig armat HA- 25/B/20/IIa (detallat en detalls posteriors)
- URB16_ Imbornald e Fundició amb capa plegada d'acer
- URB 17_Tub de drenatge de formigo en massa de secció circular i diàmetre 15cm amb unió matxiembr
- URB18_Vorada per escocell de formigó vist tipus Vorada jardí de BREINCO o similar de 100 x 15 x 30cm

3.2.2 PROJECTE

LLEGENDA

Sistema de fonamentació

Sabata aïllada

F01_Terreny natural

F02_Formigó de neteja de 10cm, HL-150/P/20

F03_Emparrillat inferior sabata d'acer B500S s.c

F04_Emparrillat inferior sabata d'acer B500S s.c

F05_Formigó armat HA-25/B/20/Ila+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

F06_Armat d'arrancada mur de contenció d'acer B500S s.c

F16_Junta de formigonat

F28_Encofrat perdut de fusta de pi

Drenatge

F07_Tub drenant exterior de PVC de diàmetre 160mm.

F08_Llit de sota

F09_Capa drenant amb làmina nodular de polietilè

F10_Capa de graves i reblert

F17_Impermeabilització a base de làmina asfàltica en rotllos de 10x1m i de 4mm de gruix i solapament de 10cm.

F18_Làmina geotèxtil de polièster

Mur de contenció

F11_Emparrillat armadures de mur de contenció d'acer B500S s.c

F12_Emparrillat armadures de mur de contenció d'acer B500S s.c

F13_Formigó armat HA-25/B/20/Ila+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

F14_Emparrillat armadures de repartiment de mur de contenció d'acer B500S s.c

F15_Nervi d'acer B500S ø10

F28_Nervi d'arribada del forjat reticular armadura d'acer B500S s. c

F19_Junta de formigonat

Llosa de fonamentació

F20_Nervi perimetral amb armadures d'acer corrugat B500 s.c

F21_Emparrillat armadures inferior de llosa d'acer B500S s.c

F22_Emparrillat armadures superior de llosa d'acer B500S s.c

F23_Emparrillat armadures de repartiment de llosa d'acer B500S s.c

F24_Formigó armat HA-25/B/20/Ila+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

F25_Junta de formigonat

F26_Formigó de neteja de 10cm, HL-150/P/20

F27_Capa de graves

-

Sistema d'estructura

Escala

E01_Formigó en massa HM-20/P/20/I per a formació d'esglaons d'escala

E02_Formigó armat HA-25/B/20/Ila+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

E03_Emparrillat d'armadures d'escala inferior d'acer B500S s.c

E04_Emparrillat d'armadures d'escala superior d'acer B500S s.c

E05_Junta de formigonat

E06_Emparrillat armadures de repartiment d'acer B500S s.c

E07_Armat d'arrancada d'escala d'acer B500S s.c

Estructura horitzontal: llosa massissa

E08_Jàssera de cantell armat s.c especificat en plànol

E09_Emparrillat d'armadures inf. de llosa massissa d'acer B500S s.c

E10_Emparrillat d'armadures sup. de llosa massissa d'acer B500S s.c

E11_Emparrillat armadures de repartiment de llosa massissa d'acer B500S s.c

E12_Recrescut de formigó armat HA-25/B/20/Ila+Qa per a formació de pendents de coberta.

E13_Impermeabilització a base de pintura amb silicona de color gris i 2mm fde guix

E14_Formigó armat HA-25/B/20/Ila+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

E15_Nervi d'acer corrugat B500S s. c

Estructura horitzontal: llosa alleugerida

E16_Emparrillat d'armadura sup. llosa alleugerida d'acer B500S s.c

E17_Emparrillat d'armadura inf. llosa alleugerida d'acer B500S s.c

E18_Emparrillat d'armadura de repartiment d'acer B500S s.c

E19_Formigó armat HA-25/B/20/Ila+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

E20_Viga principal forjat reticular

E21_Jàssera per a rebre el voladiu d'entrada d'acer B500S s.c

Llosa massissa d'accés

E22_Formigó armat HA-25/B/20/Ila+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

E23_Emparrillat d'armadures de llosa massissa inferior d'acer B500S s.c

E24_Emparrillat d'armadures de llosa massissa superior d'acer B500S s.c

E25_Junta de formigonat

E26_Emparrillat armadures de repartiment d'acer B500S s.c

Prefabricats

PF01_Sistema de tombes prefabricades de formigó armat HA-25/B/20/Ila+Qa

PF02_Recrescut a base de formigó en massa HM-20/P/20/I

PF03_Sistema de ninols prefabricats de formigó armat HA-25/B/20/Ila+Qa

PF04_Suport de jardineres de xapa plegada de ferro i 2mm de gruix

PF05_Làpida amb el seus respectius ancoratges metàl·lics

PF06_Sistema de columbaris prefabricats

PF07_Llit de graves i sosa càustica per a tractament higiènic

Sistema de paviments

Paviments de panots amb o sense vegetació

P01_Connector d'acer B500S ø8 c/50 DE

P02_Formigó armat HA-20/B/20/Ila+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

P03_Junta perimetral elàstica

P11_Emparrillat armadures superior d'acer B500S s. c

P04_Sub - base de sorra i turba compactada de diàmetre 0 -3 mm i 15 cm de gruix

P05_Sub- base de sorra de 3 - 4cm

P06_Paviment drenant amb llamborda de formigó vist tipus teranna green de BREINCO o similar de 20,8 x 23,8 x 7cm. Espai intersticial suficient pel creixement de vegetació entre les llambordes. Junta reomplerta amb sorra

P07_Acatat vegetal tipus gespa o similar

P09_Morter de ciment

P09_Solera formigó en massa HM-20/P/I de 16 cm de gruix mínim

P10_Sub - base de grava 2/22 o 2/23 sense llims. De fins a 30cm de gruix. Compactat al 90 - 95%. Proctor.

P11_Canal prefabricada

P12_Llit de morter

Sistema d'envolvent

Coberta enjardinada

EN01_Junta d'absorció de dilatacions de poliestire extrusionat

EN02_Impermeabilització no adherida ni protegida formada per betum aditivat amb armadura de fibra de fibra de vidre i acabat amb termofusible

EN03_Substrat de terra vegetal i acabat amb herbes de 10cm de gruix

EN04_Capa separadora, retenidora, drenant amb dues geotèxtils de polipropilè adherit en ambdues cara i nodul de 11mm

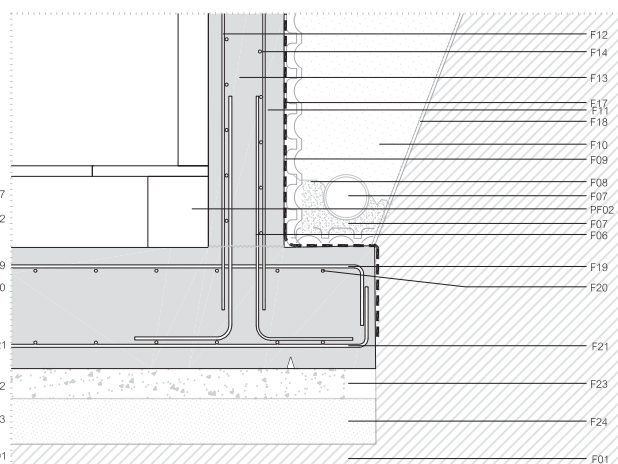
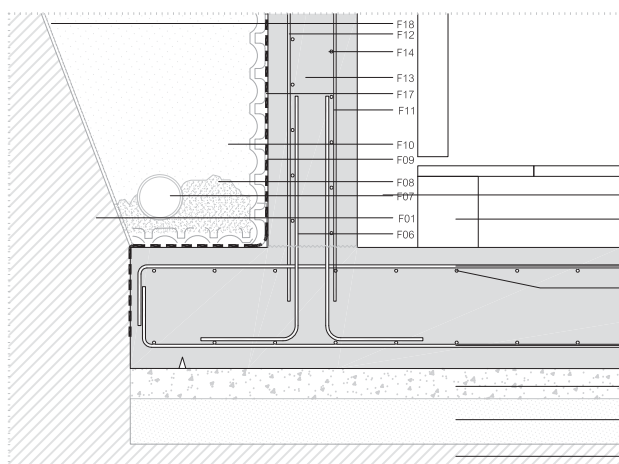
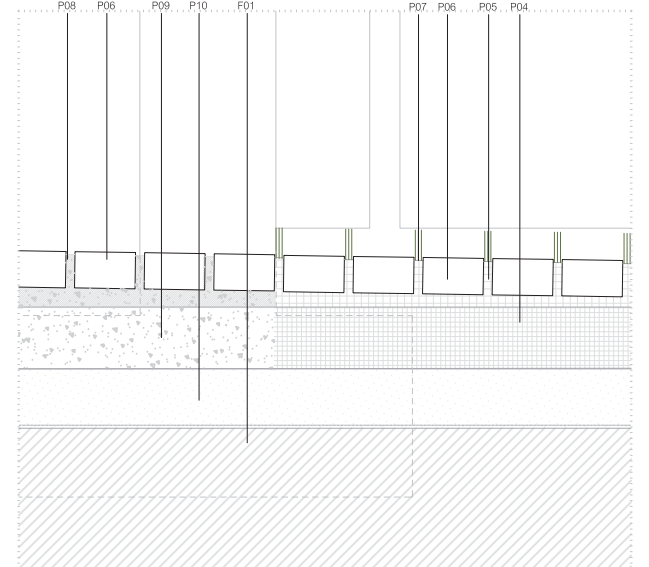
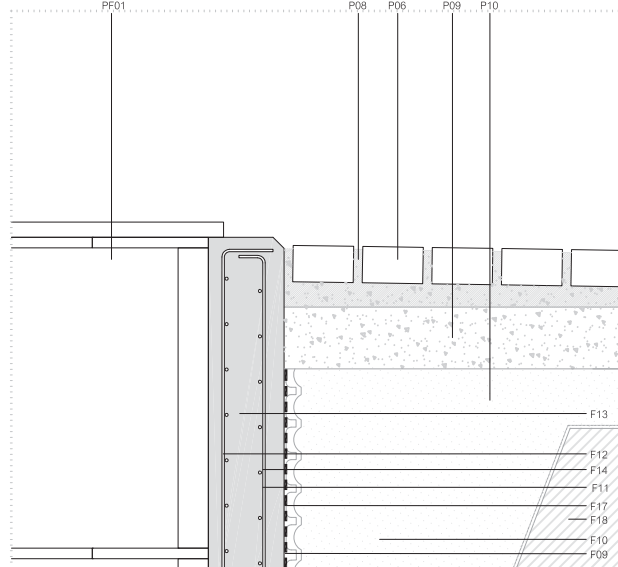
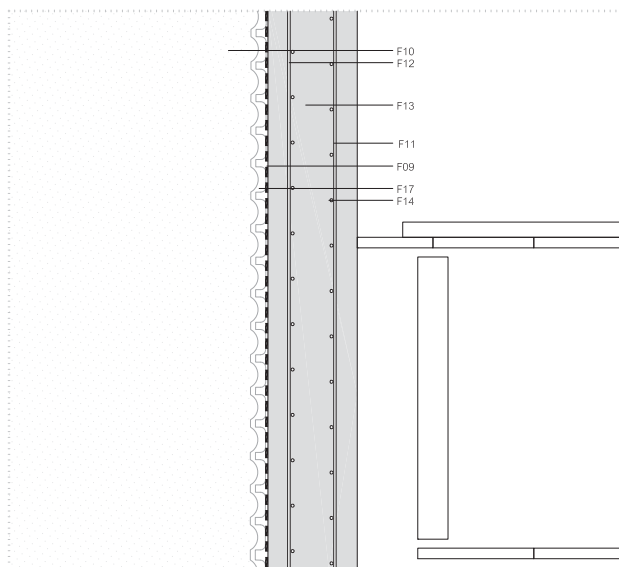
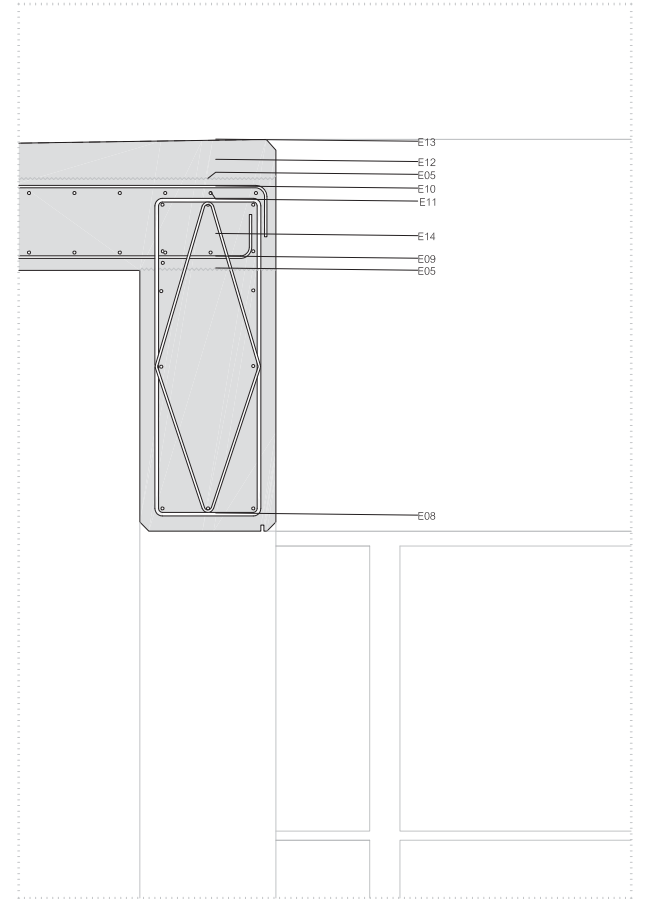
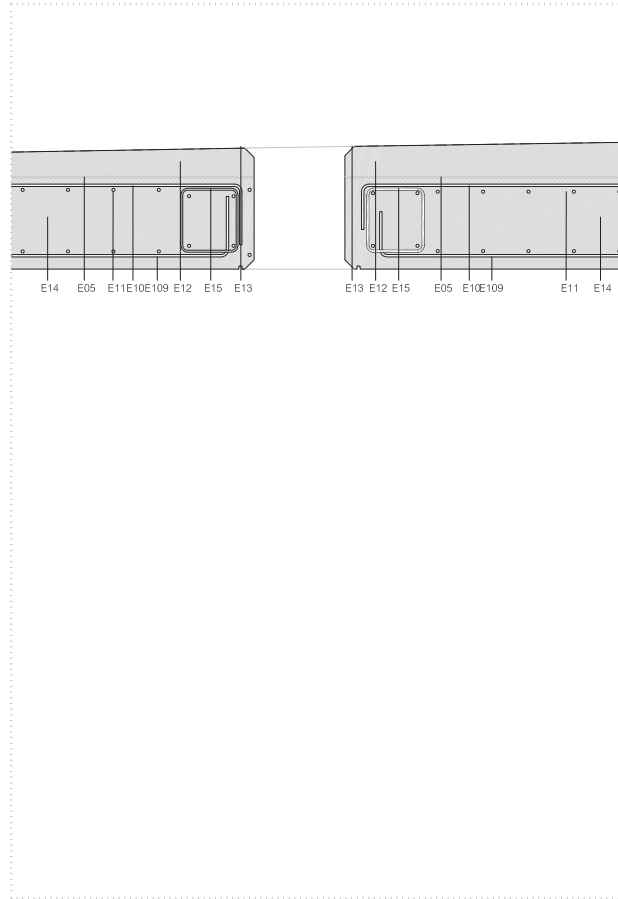
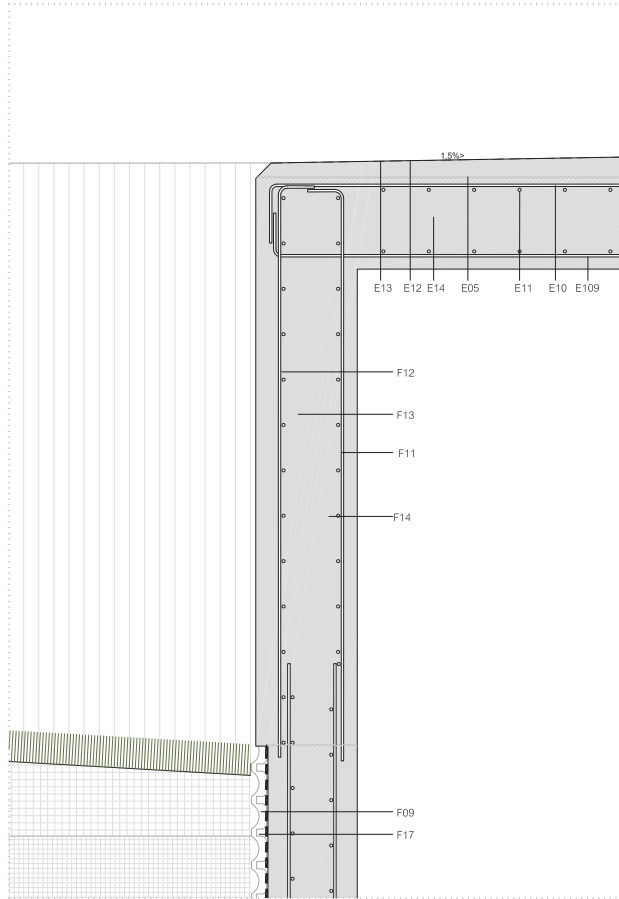
EN05_Aïllament tèrmic de poliestirè extruït de resistència a la compressió 3kg/cm2 i de gruix 80mm tipus RoofMate o similar.

EN06_Capa separadora de polipropilè-polietilè amb una resistència a la perforació de 525N tipus Terram 500 o similar

EN07_Formació pendents amb formigó cel·lular de 8cm gruix màxim de 12cm i pendent mínim del 1%

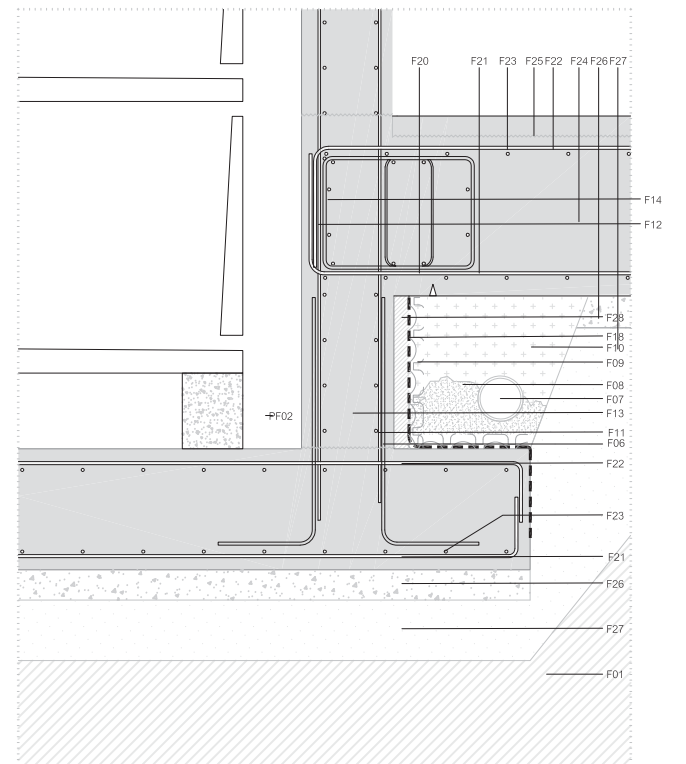
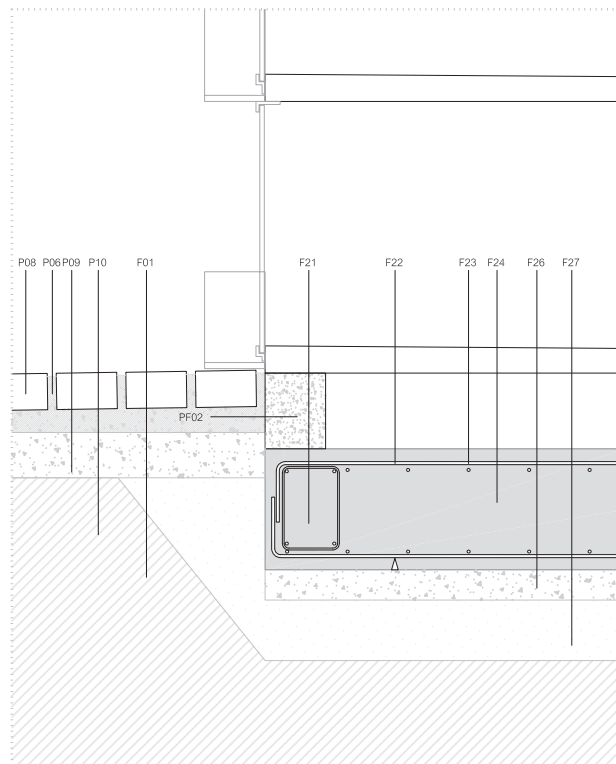
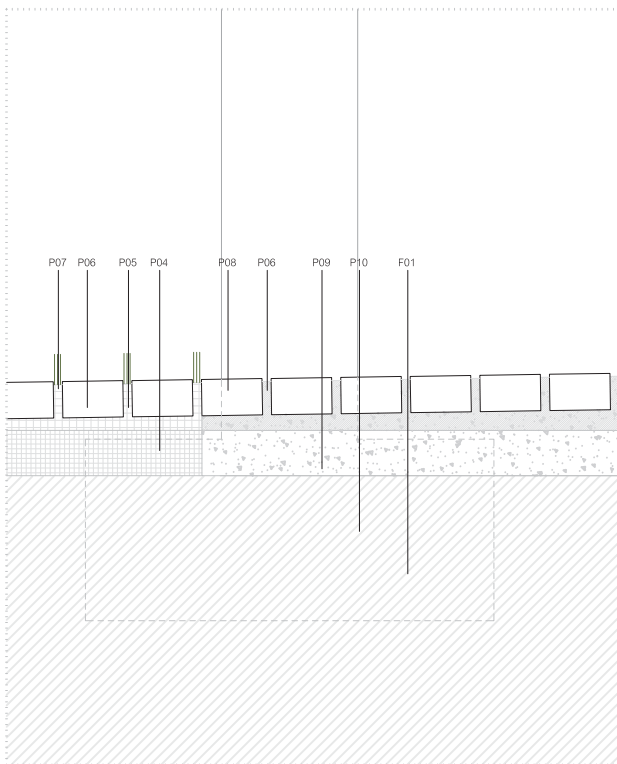
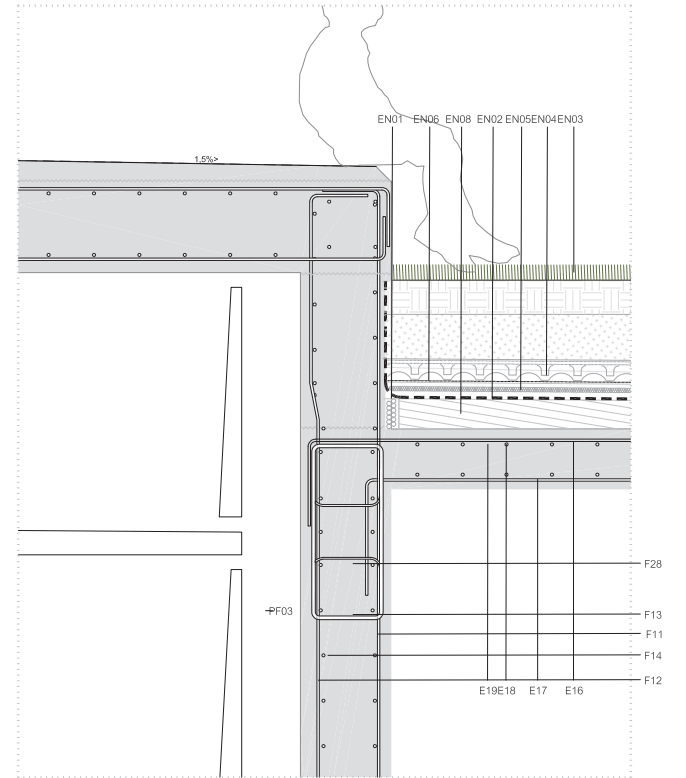
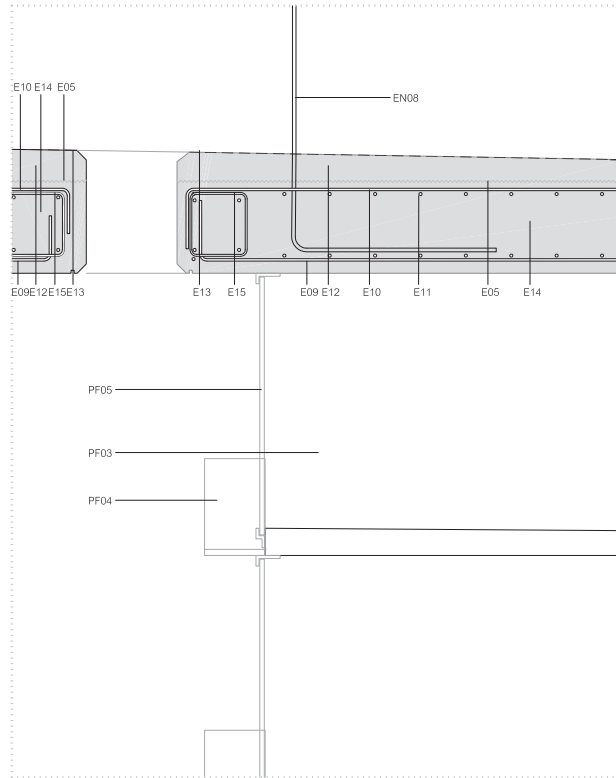
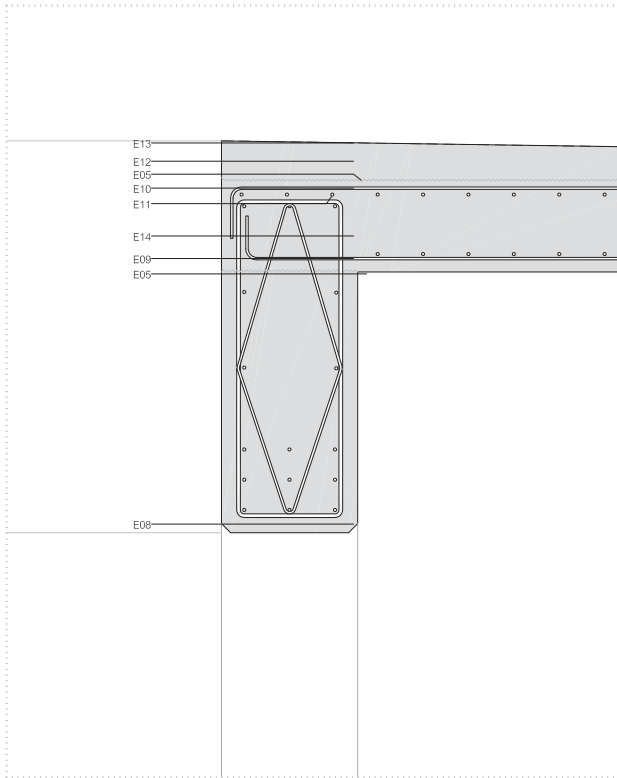
Barana

EN08_Protecció a base de rodons del ø8 c/15 formant quadrícula

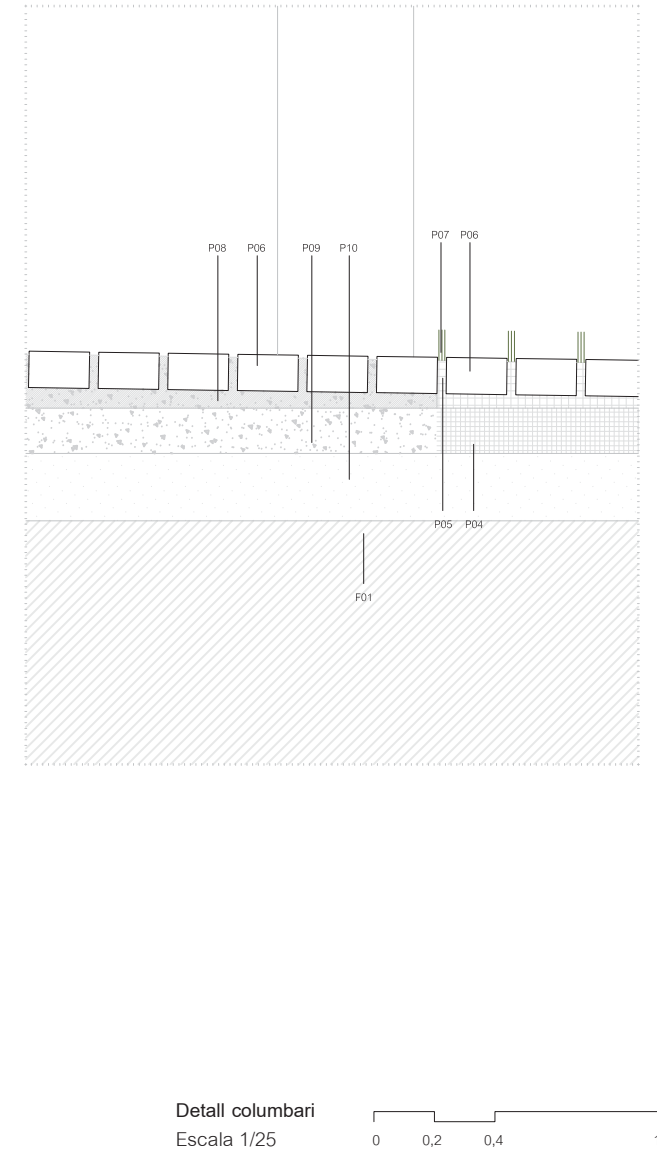
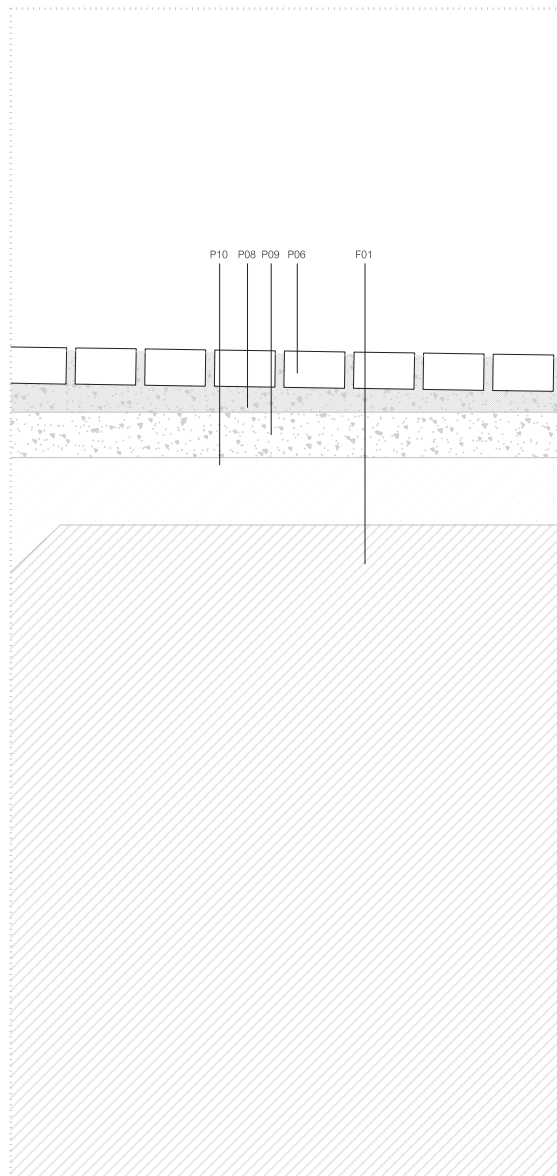
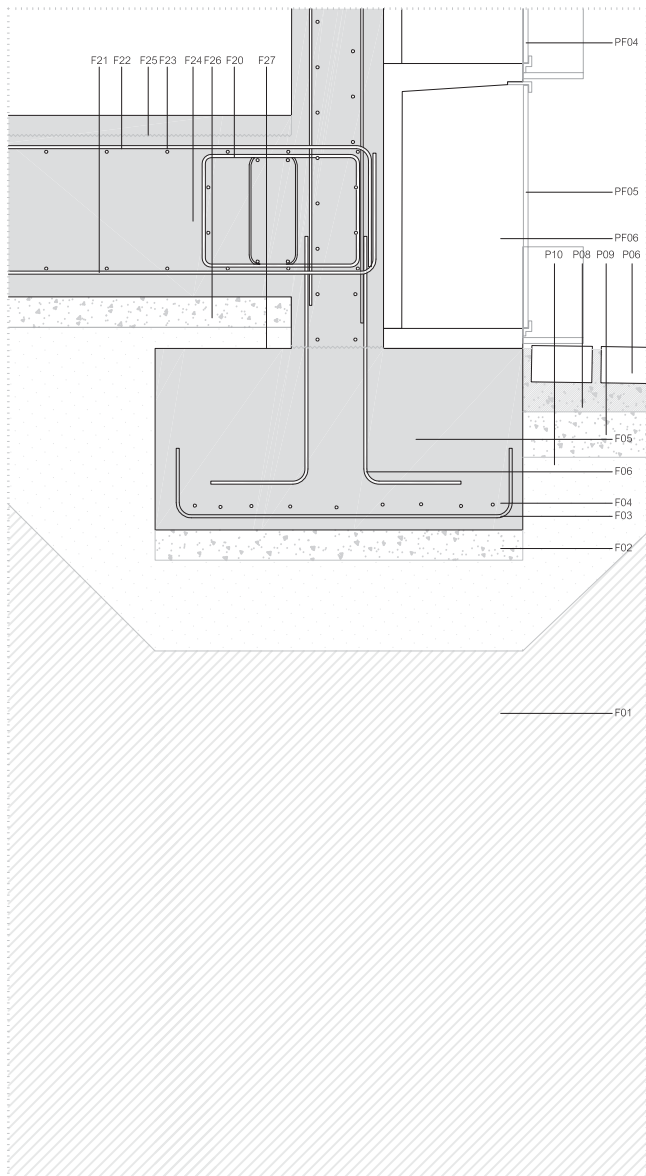
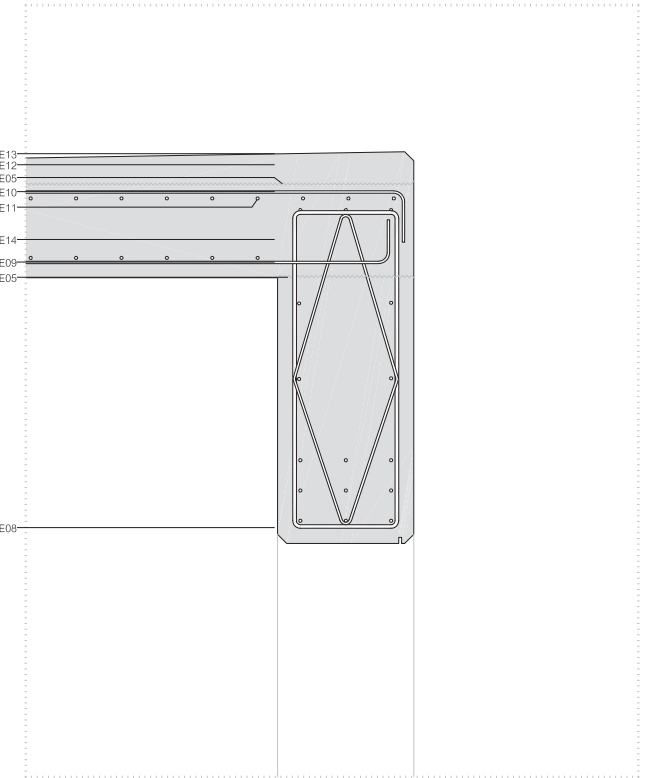
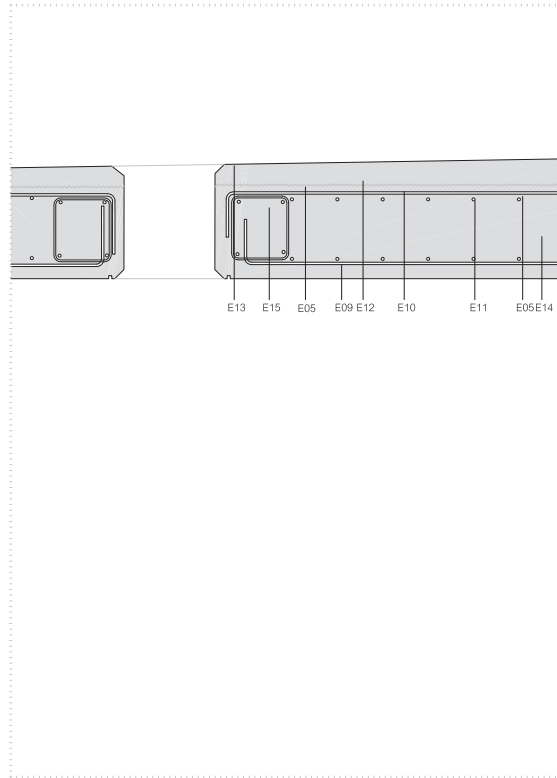
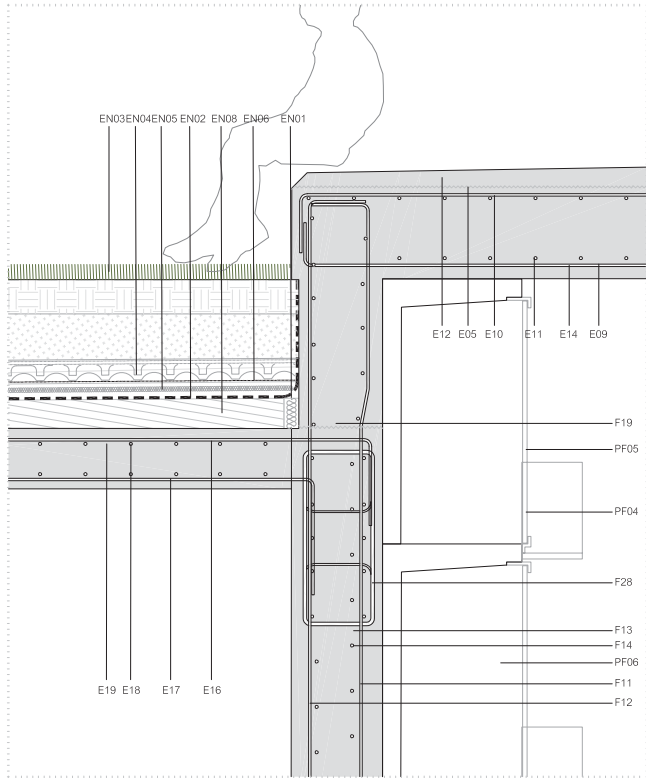

Detall tomba
Escala 1/25

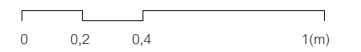

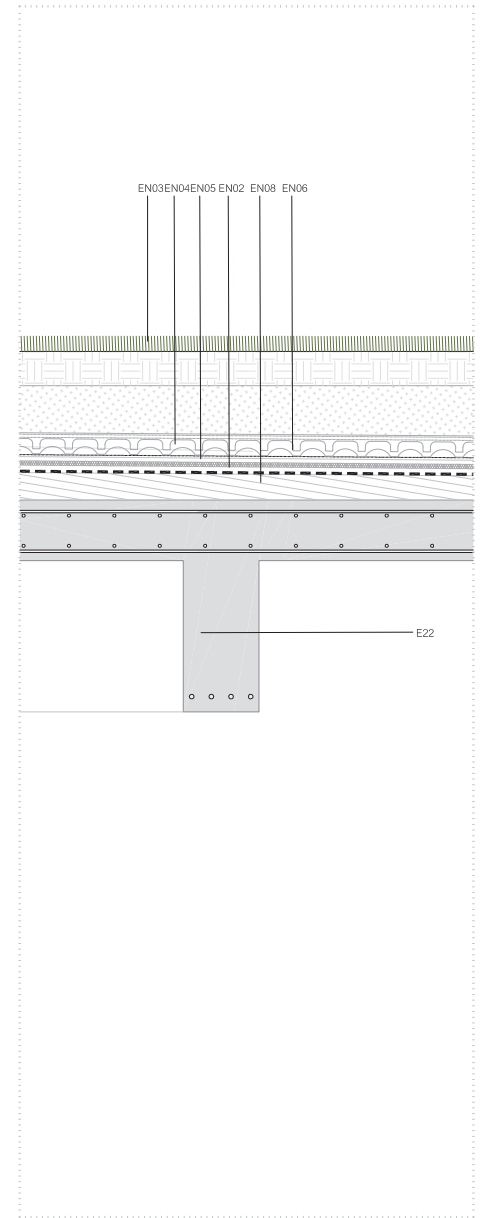
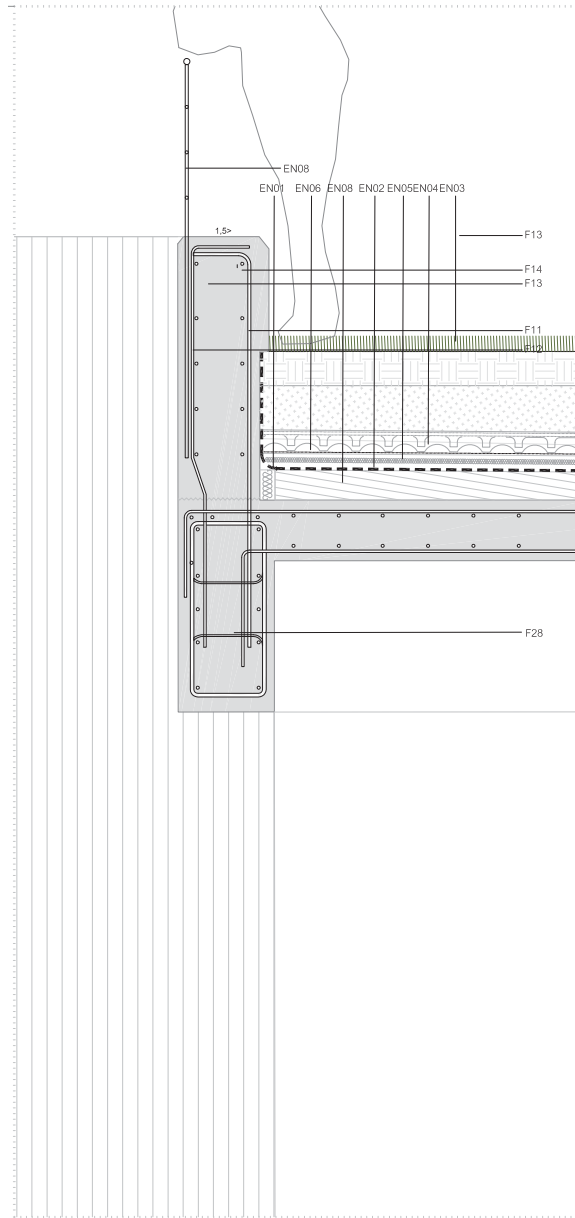

Detall nínxol
Escala 1/25 0 0,2 0,4 1(m)

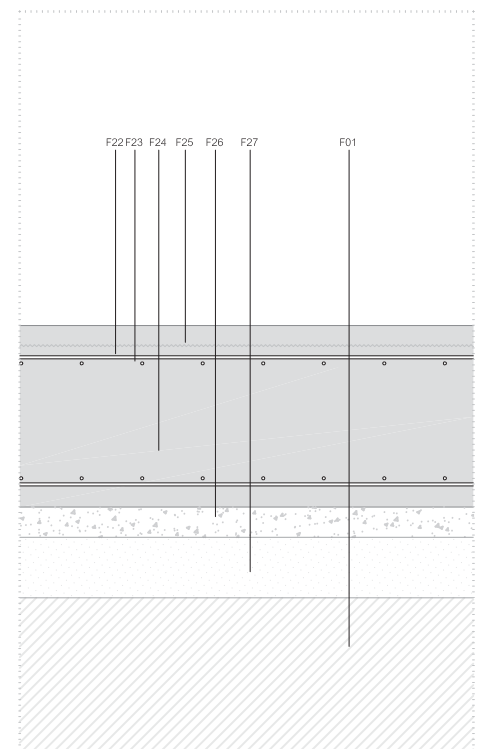
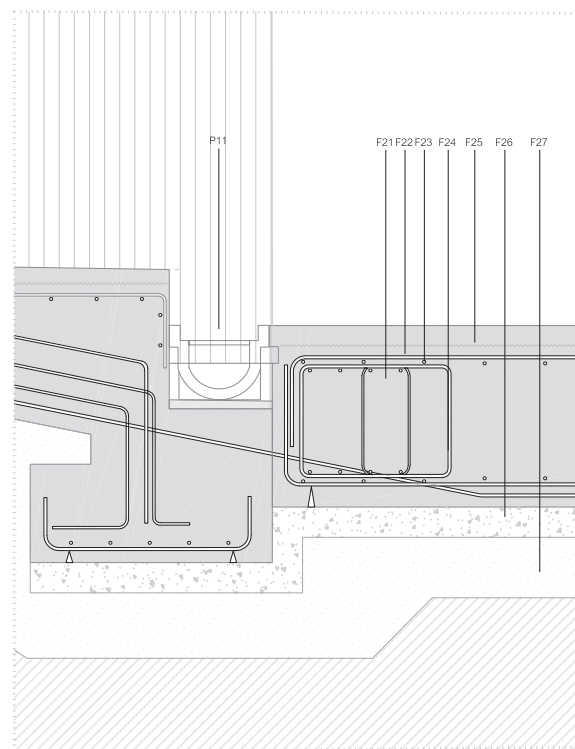
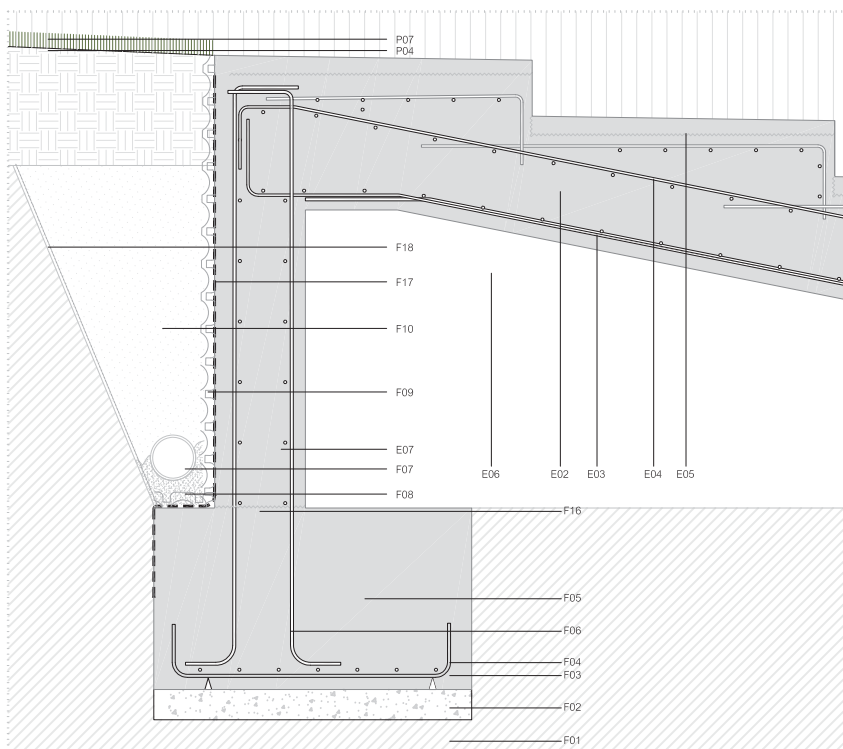
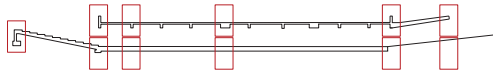

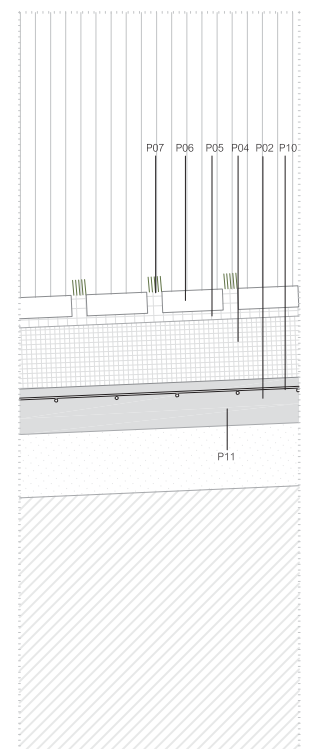
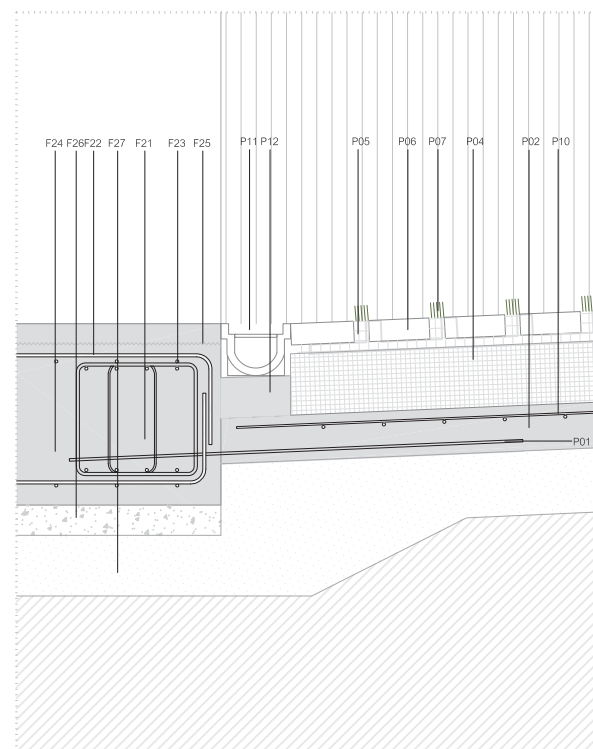
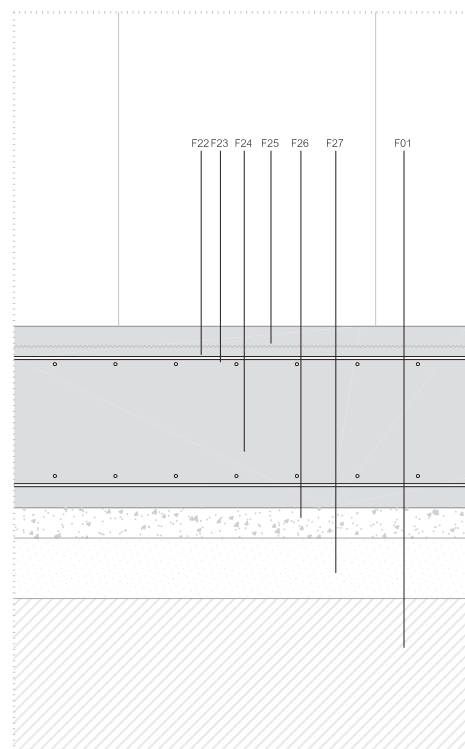
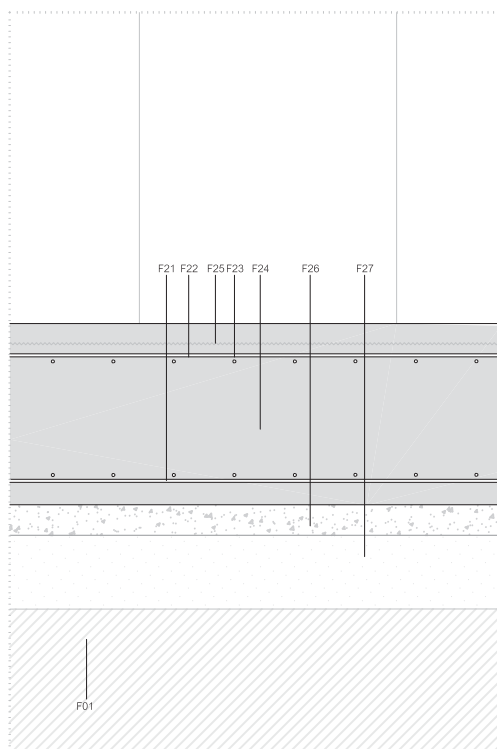
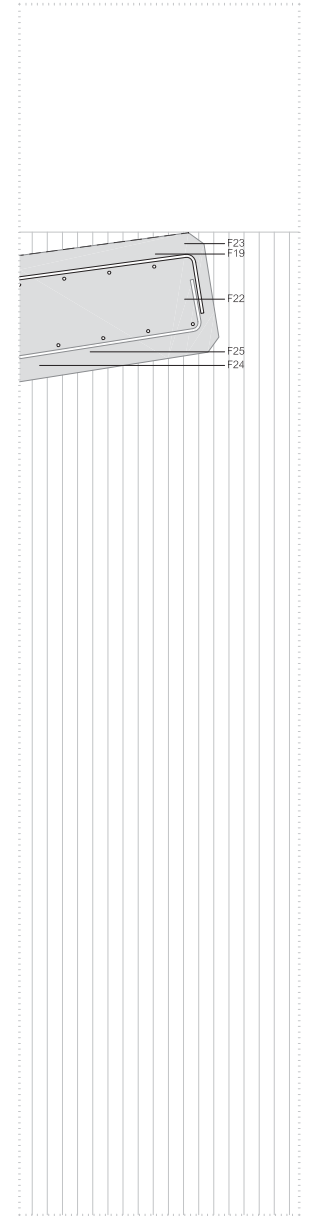
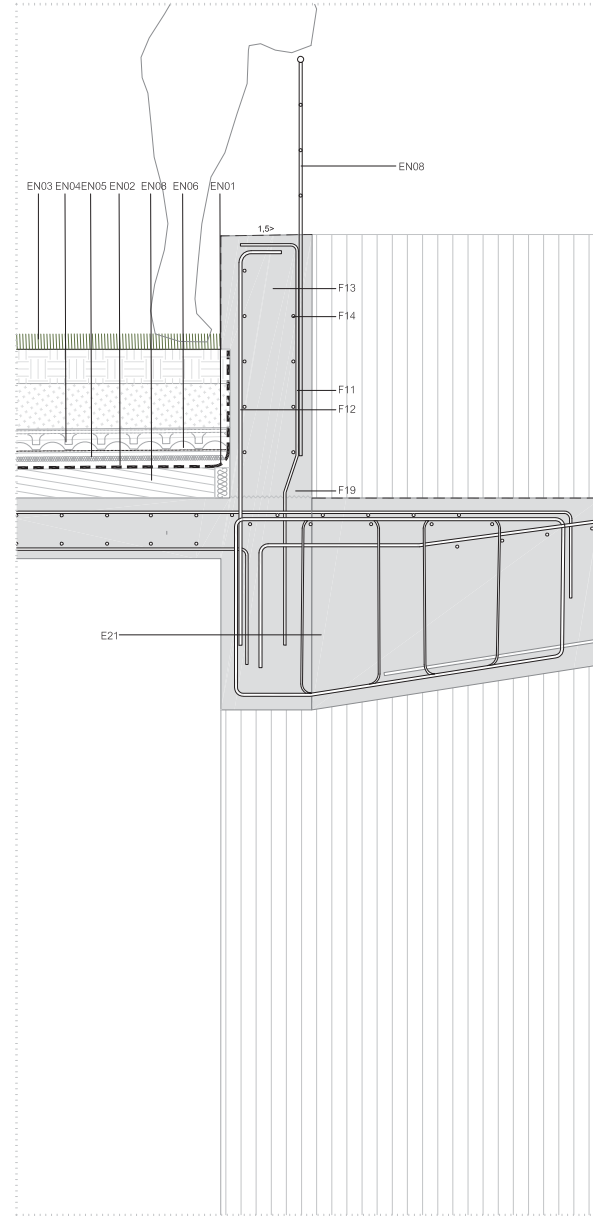
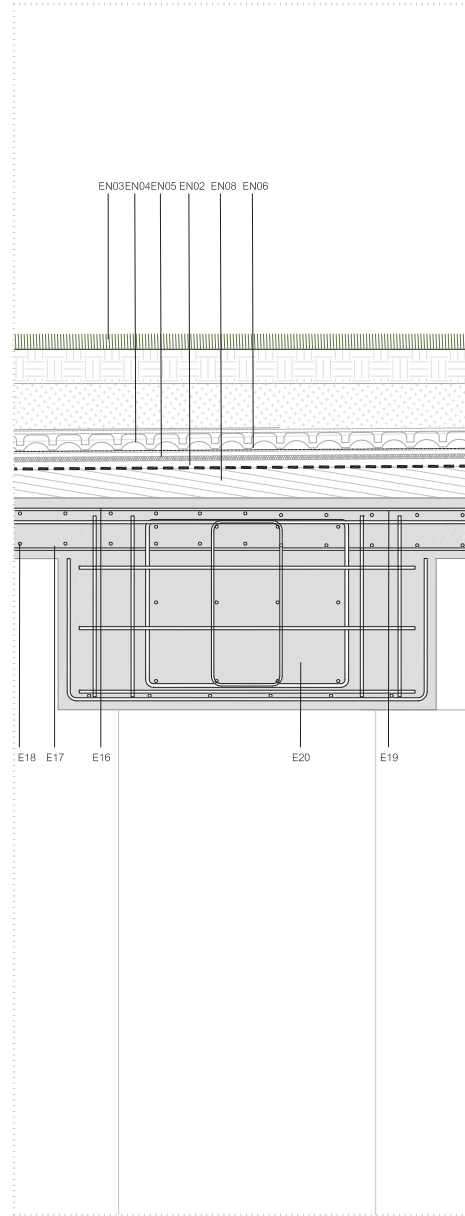
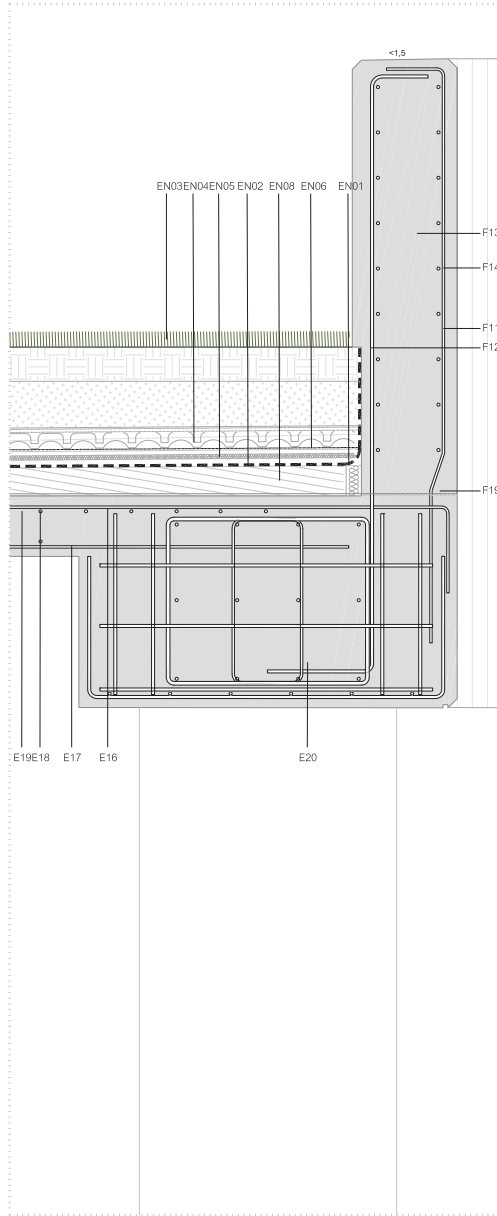
Detall columbari
Escala 1/25

Detall espai central
Escala 1/25 0 0,2 0,4 1(m)

LLEGENDA**Sistema de fonamentació**Sabata aïllada

F01_Terreny natural

F02_Formigó de neteja de 10cm, HL-150/P/20

F03_Emparrillat inferior sabata d'acer corrugat B500S s.c

F04_Emparrillat inferior sabata d'acer corrugat B500S s.c

F05_Formigó armat HA-25/B/20/IIa+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

F06_Armat d'arrancada mur de contenció d'acer corrugat B500S s.c

F16_Junta de formigonat

Drenatge

F07_Tub drenant exterior de PVC de diàmetre 160mm.

F08_Llit de sota

F09_Capa drenant amb làmina nodular de polietilè

F10_Capa de graves i reblert

F17_Impermeabilització a base de làmina asfàltica en rotllos de 10x1m i de 4mm de gruix i solapament de 10cm.

F18_Làmina geotèxtil de polièster

Mur de contenció

F11_Emparrillat armadures interior de mur de contenció d'acer corrugat B500S s.c

F12_Emparrillat armadures exterior de mur de contenció d'acer corrugat B500S s.c

F13_Formigó armat HA-25/B/20/IIa+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

F14_Emparrillat armadures de repartiment de mur de contenció d'acer corrugat B500S s.c $\varnothing 10$ c/20

F15_Cercol perimetral d'acer corrugat B500S s.c

Sistema d'estructuraCúpula

E01_Nervi perimetral d'acer corrugat B500S s.c

E02_Formigó armat HA-25/B/20/IIa+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

E03_Emparrillat armadures exterior del mur de la cúpula d'acer corrugat B500S s.c

E04_Emparrillat armadures interior del mur de la cúpula d'acer corrugat B500S s.c

E05_Emparrillat armadures de repartiment de mur de contenció d'acer corrugat B500S s.c

E06_Formigó armat HA-25/B/20/IIa+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

E17_Jàssera de gran cantell

Mur de formigó estructural

E07_Formigó armat HA-25/B/20/IIa+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

E08_Emparrillat armadures de repartiment de mur de contenció d'acer corrugat B500S s.c

E09_Emparrillat armadures exterior del mur de la cúpula d'acer corrugat B500S s.c

E10_Emparrillat armadures exterior del mur de la cúpula d'acer corrugat B500S s.c

E11_Cèrcol d'acer corrugat B500S s.c

Llosa superior massisa

E12_Emparrillat armadures inferior de llosa massisa d'acer corrugat B500S s.c

E13_Emparrillat armadures superior de llosa massisa d'acer corrugat B500S s.c

E14_Formigó armat HA-25/B/20/IIa+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

E15_Junta de formigonat

E16_Emparrillat armadures de repartiment de mur de contenció d'acer corrugat B500S s.c

Sistema de pavimentsPaviments de panots amb o sense vegetació

P01_Formigó armat HA-20/B/20/IIa+Qa de consistència tova i mida màxima de l'àrid de 20mm

P02_Emparrillat armadures superior d'acer corrugat B500S $\varnothing 8$ c/15_Solera entradaP03_Connector d'acer corrugat B500S $\varnothing 8$ c/50 DE

P04_Junta perimetral elàstica

P05_Sub - base de sorra i turba compactada de diàmetre 0 -3 mm i 15 cm de gruix

P06_Sub- base de sorra de 3 - 4cm

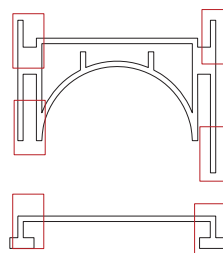
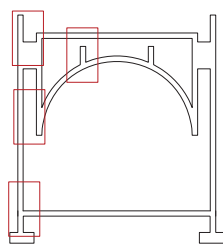
P08_Grava

Sistema d'envolventObertures

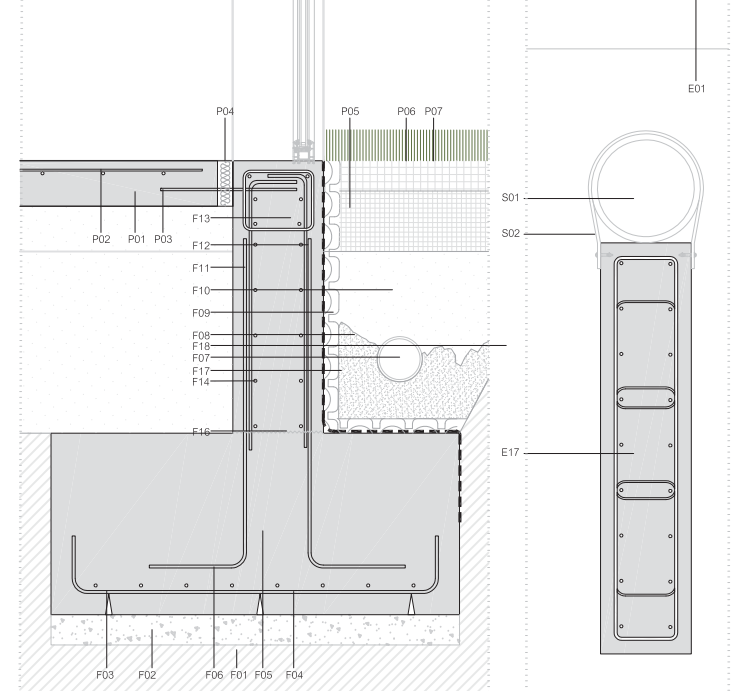
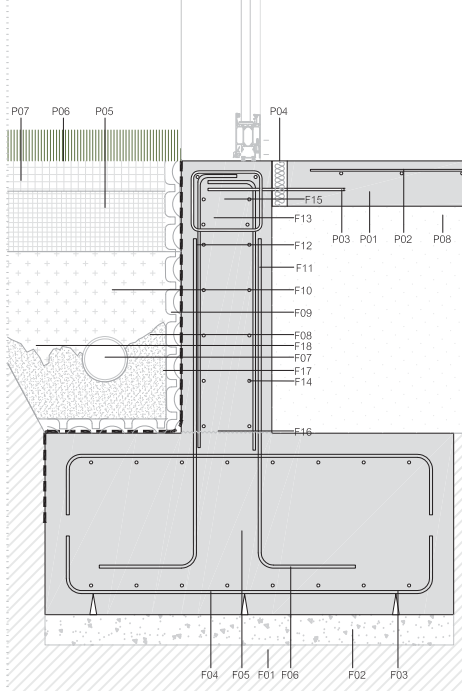
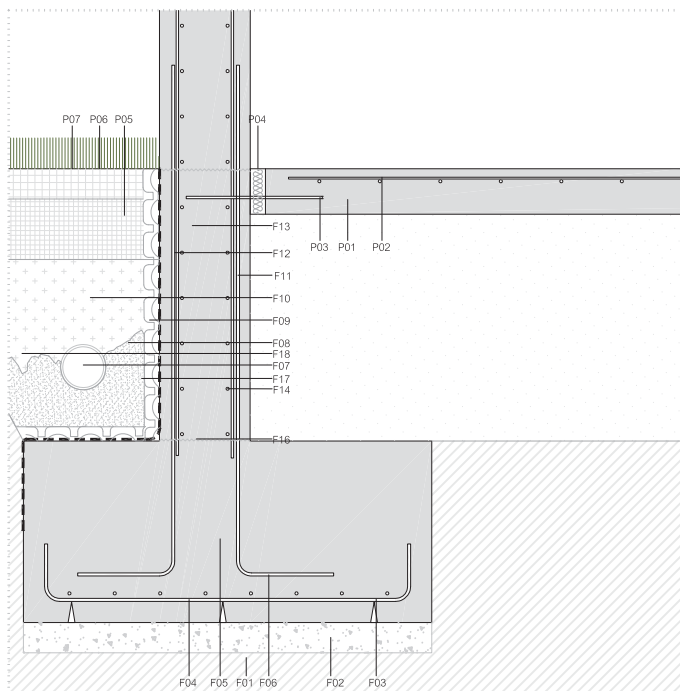
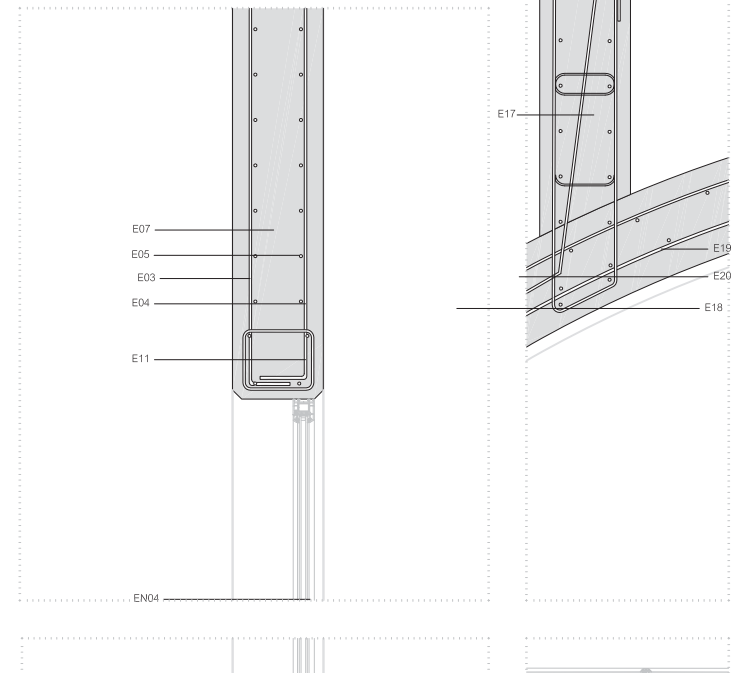
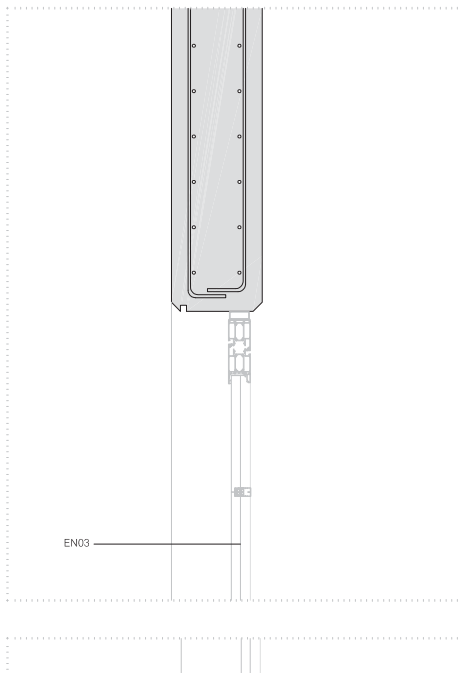
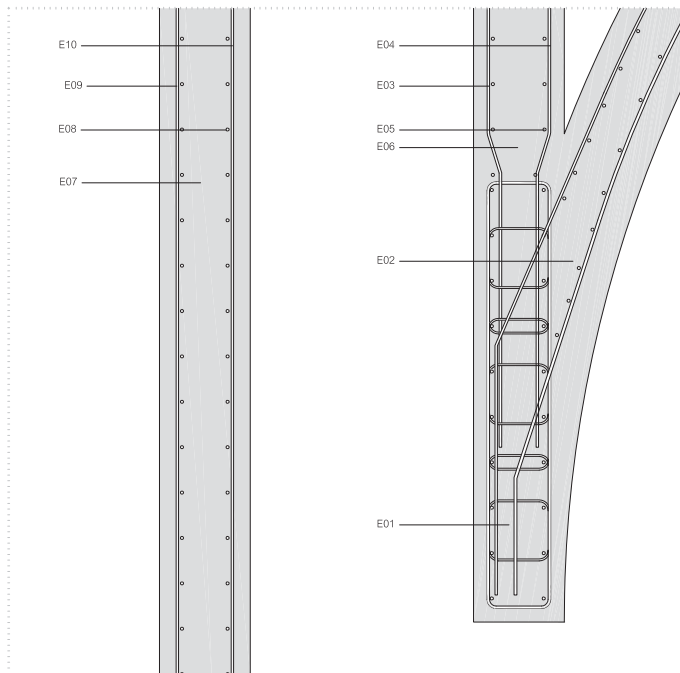
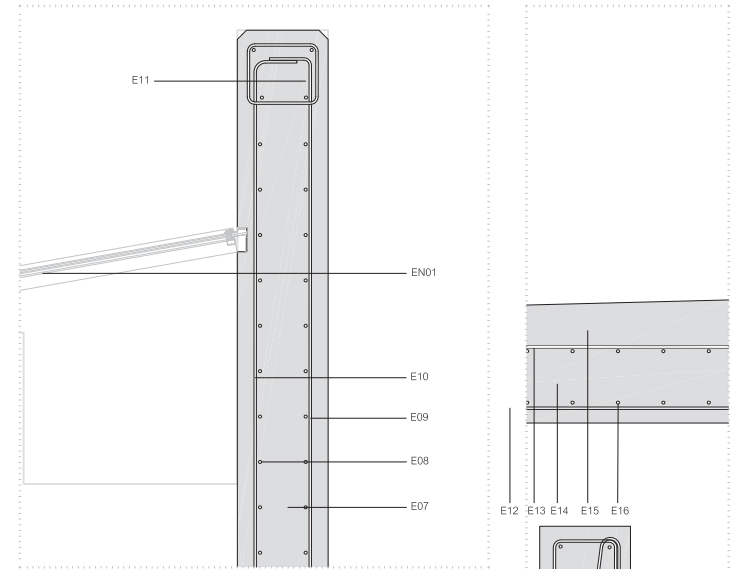
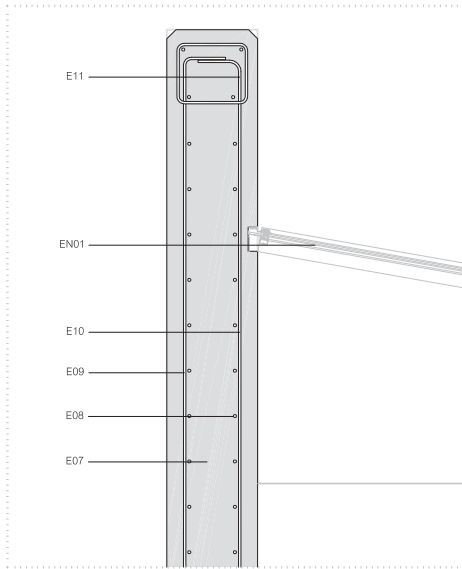
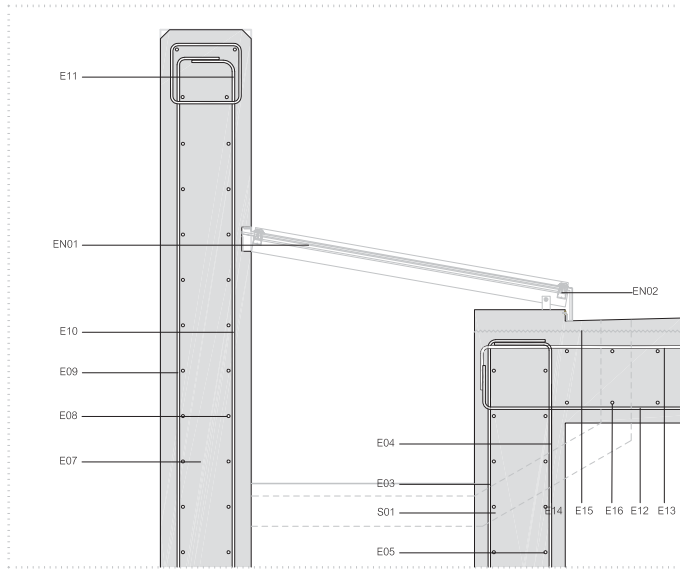
EN01_Fusteria

EN02_Xapa plegada

EN03_Porta d'accés demarbre de carrara amb els seus respectius muntants d'acer

Detall espai de recolliment
Escala 1/25 0 0,2 0,4 1(m)

3.3 DEFINICIÓ ESTRUCTURAL

En relació a l'estructura, i tal i com succeix amb la majoria d'apartats del projecte, l'estructura també vol ser capaç de reflectir sensacions. Per tant, el projecte vol ser capaç de presentar tipologies estructurals diferents en funció de les necessitats de cada punt.

Així, la capella, com a símbol de unió entre la vida i la mort, presenta una estructura de formigó armat capaç de penjar l'esfera celestial. Una cúpul, que, tal i com s'ha escrit previàment, representa la fugacitat i la inestabilitat de la vida i on la mort, sempre present, pot arribar a penjar d'un fil. En canvi, la plaça soterrada que simbolitza la entrada en una tomba, presenta una estructura bidireccional amb cassetons perduts com si cada nervi signifiquessin els ossos que en resulten de la descomposició humana. Per últim, els nínxols vol continuar donant connotacions i per això es proposa una gran plaça porticada enterrada amb uns grans murs de contenció, un llosa sense alleugerir amb unes grans bigues perimetrals de gran cantell i pilars com a símbol de rotunditat i decolliment que necessita l'èsser humà per a despedir-se del ésser humà i on s'incereixen els nínxols, tomes prefabricades amb un formigó blanc i així s'aconsegueix una dicotomia entre la sensació de formigó insitu brut i dur de l'exterior i la puresa del formigó blanc interior.

Si entrem en detall, la fonamentació es fa doncs, amb sabates corregudes sota els murs de contenció i sabates aïllades en els pilars de formigó armat, les quals s'assenten sobre uns pous de fonamentació de formigó en massa que va a buscar l'estrat resistent del terreny. Llavors es planteja una llosa sobre la que recolzen els pilars de la plaça soterrada per evitar possibles filtracions d'aigua al seu interior. Els murs de contenció es plantejen amb un encofrat de canyes de bambú per simbolitzar la verticalitat del xiprer i la unió de la vida amb el més enllà. Els forjats del cementiri s'han solucionat amb llosa massisa o llosa alleugerida per culpa de les gran llums per permetre la circulació de peatons ens els punts assenyalats de forma continuada, tal i com succeix en un parc, en que la circulació peatonal prima per sobre la rodada. Per últim, la capella per donar aquesta importància a l'entrada de llum i a la importància que juguen les jassere vistes s'ha donat importància al seu cantell.

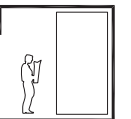
Per tant, es vol aconseguir que l'estructura formi part del projecte. Per aquesta raó, ha de formar part de la idea metafísica de la mort i ser capaç de transmetre diferents connotacions segons el recorregut que fa tota persona des de que se li mor algú, el despedeix i torna a la vida perquè no oblidem que quan algú mor, la vida continua.

3 CONCEPTES = 3 TIPUS D'ESTRUCTURA

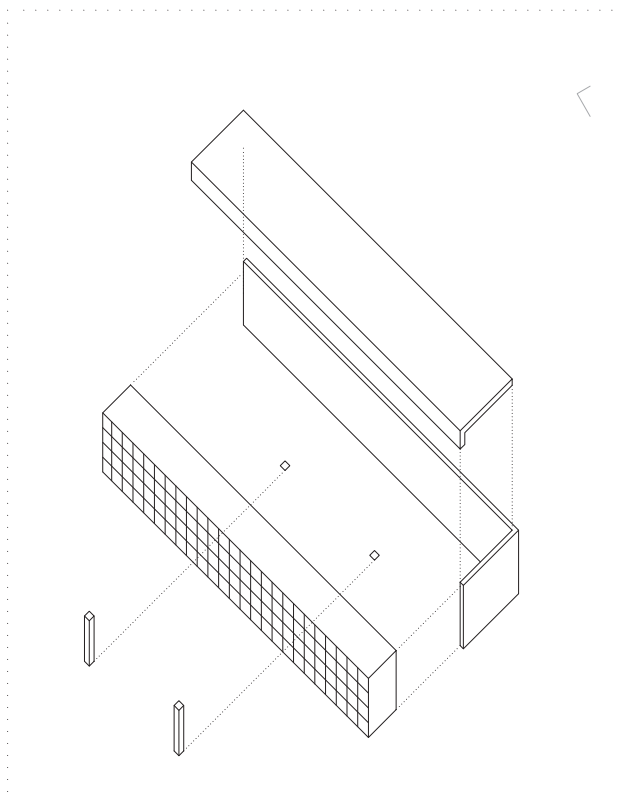
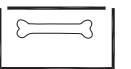
Capella o espai de recolliment= Unió de la vida i la mort, cel i terra

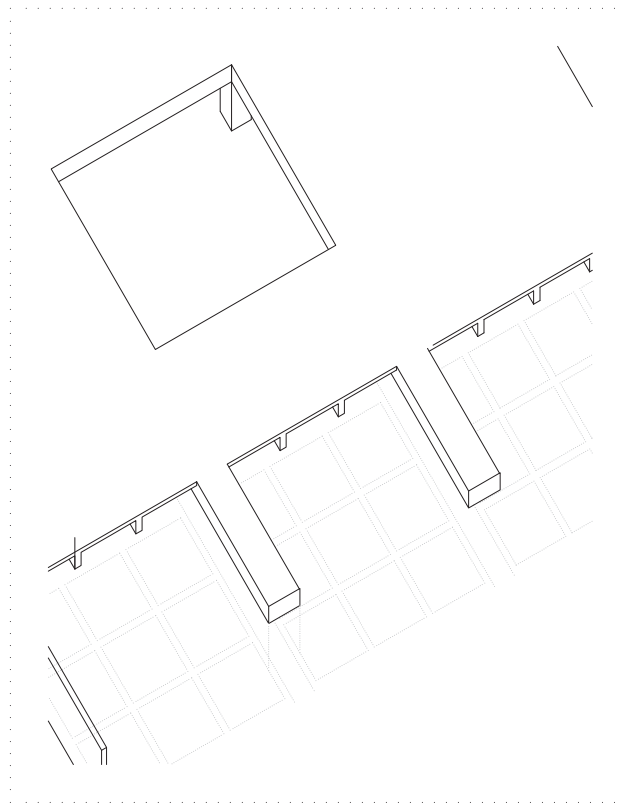
Espai central: ficar-se din d'una tomba

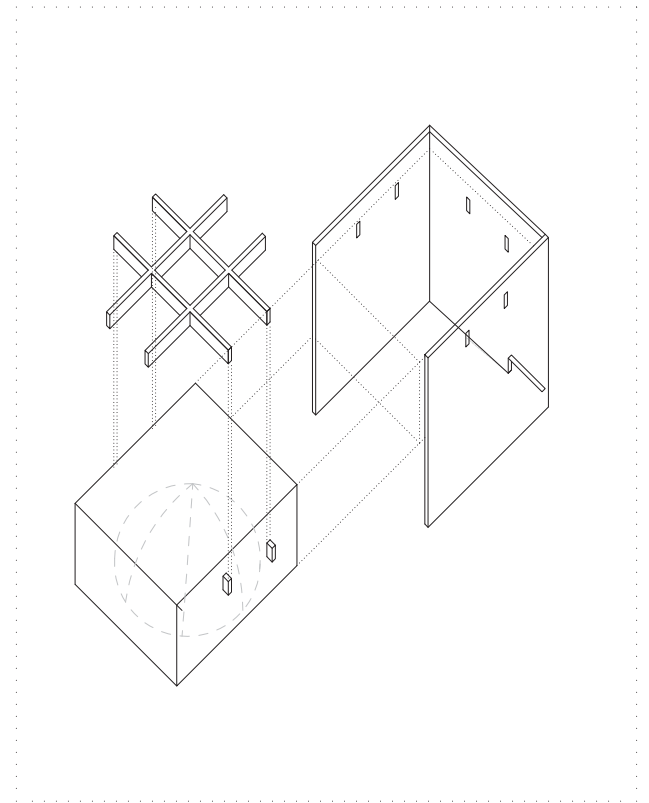
Recintes = recolliment i companyia

Recinte

Espai central

Capella o espai de recolliment

Caracterització del sòl (segons CTE DB - SE - C)

Estudi geotècnic:	Si
Data:	16/05/2015
Empresa redactora:	xxxx
Nivell freàtic:	Si
Cota nivell freàtic:	15,8m snm
Agressivitat Aigua:	Dèbil
Agressivitat sòl:	No determinada
Expansivitat sòl:	Nul·la
Pressió d'inflament:	No considerada
Excavabilitat:	Maquinària convencional + trepant

Estratigrafia (detallada en l'estudi geotècnic)**- Unitat geotècnica 01:**

- Sòl vegetal de coloracions fosques i/o reblert a base de sòl natural remogut i algunes restes de proceència diversa
- Tipus de Sòl III
- Coeficient del sòl 1,60
- Potència: 0,70 - 1,40m reconeguts
- Tensió admissible no considerada
- Coeficient de balast (K30) no considerada
- Densitat aparent no considerada
- Cohesió no considerada
- Angle de fregament intern no considerada
- Resistència per punta no considerada
- Resistència per fust: no considerada

- Unitat geotècnica 01:

- Sòl vegetal de coloracions fosques i/o reblert a base de sòl natural remogut i algunes restes de proceència diversa
- Tipus de Sòl III
- Coeficient del sòl 1,60
- Potència: 8 m reconegut
- Tensió admissible 0,14N/mm²
- Coeficient de balast (K30) no considerada
- Densitat aparent 1.50 - 2.20
- Cohesió 0,005 - 0,0020
- Angle de fregament intern 20 - 25
- Resistència per punta no considerada
- Resistència per fust: no considerada

Caracterització formigó i l'armat a fonaments (segons EHE-08):**HA-25/B/20/Ila**

-Nivell de control:	Estadístic
Resistència característica a 28 dies	25.00MPa
- Resistència característica a 7 dies	16,25Mpa
- Consistència tova, assentament con d'abrams	6 - 9 cm
-Tamany màxim de l'arid rodat	20mm
- Ambient genèric	Ila
- Màxima relació aigua / ciment	0,60
- Mínim contingut de ciment (CEM II)	275 kg/m ³
- Additius	No
- Coeficient minorador de resistència	$\gamma_c = 1,50$
- Recobriment nominal:	50mm
- Recobriment nominal sobre el terreny:	80mm

HL-150/B/30

- Resistència característica a 28 dies	- MPa
- Resistència característica a 7 dies	- Mpa
- Consistència tova, assentament con d'abrams	6 - 9 cm
-Tamany màxim de l'arid rodat	30mm
- Ambient genèric	-
- Màxima relació aigua / ciment	-
- Mínim contingut de ciment (CEM II)	150 kg/m ³
- Additius	No
- Coeficient minorador de resistència	$\gamma_c = 1,50$

HM-25/B/20/I Ila

-Nivell de control:	Estadístic
- Resistència característica a 28 dies	25.00MPa
- Resistència característica a 7 dies	16,25Mpa
- Consistència tova, assentament con d'abrams	6 - 9 cm
-Tamany màxim de l'arid rodat	20mm
- Ambient genèric	Ila
- Màxima relació aigua / ciment	-
- Mínim contingut de ciment (CEM II)	-
- Additius	No
- Coeficient minorador de resistència	$\gamma_c = 1,50$

B500S

- Nivell de control	Normal
- Límit elèstic	500MPa
- Coeficient minorador de resistència	$\gamma_c = 1,15$

Doblegat d'armat:

- Ganxos i patilles	
$\varnothing < 20$ - 4 \varnothing	
$\varnothing < 20$ - 7 \varnothing	
- Barres doblegades	
$\varnothing < 25$ - 12 \varnothing	
$\varnothing < 25$ - 14 \varnothing	

Solapaments i patilles mínimes

- Armat inferior	
$\varnothing 8$ - 20cm / 15cm	
$\varnothing 10$ - 25cm / 20cm	
$\varnothing 12$ - 30cm (45cm) / 25cm	
$\varnothing 16$ - 40cm (60cm) / 30cm	
$\varnothing 20$ - 60cm (80cm) / 45cm	
$\varnothing 25$ - 95cm (120cm) / 70cm	
- Armat inferior	
$\varnothing 8$ - 30cm (40cm) / 20cm	
$\varnothing 10$ - 40cm (50cm) / 25cm	
$\varnothing 12$ - 45cm (60cm) / 35cm	
$\varnothing 16$ - 60cm (75cm) / 40cm	
$\varnothing 20$ - 85cm (105cm) / 60cm	
$\varnothing 25$ - 135cm (160cm) / 95cm	

Recobriment formigó armat a fonamentació, murs i nans (elements soterrats) (segons EHE - 08)

-Nivell de control:	Estadístic
- Recobriment nominal:	50mm
- Recobriment nominal sobre el terreny:	80mm

Caracterització formigó i l'armat a fonaments (segons EHE-08):

HA-25/B/20/IIa

- Resistència característica a 28 dies	25.00MPa
- Consistència tova, assentament con d'abrams	6 - 9 cm
- Tamany màxim de l'arid rodats	20mm
- Ambient genèric	IIa
- Màxima relació aigua / ciment	0,60
- Mínim contingut de ciment (CEM II)	275 kg/m ³
- Additius	No
- Coeficient minorador de resistència	$\gamma_c = 1,50$
- Recobriment nominal:	50mm
- Recobriment nominal sobre el terreny:	80mm

HL-150/B/30

- Resistència característica a 28 dies	- MPa
- Consistència tova, assentament con d'abrams	6 - 9 cm
- Tamany màxim de l'arid rodats	30mm
- Mínim contingut de ciment (CEM II)	150 kg/m ³
- Additius	No
- Coeficient minorador de resistència	$\gamma_c = 1,50$

HM-25/B/20/I IIa

- Resistència característica a 28 dies	25.00MPa
- Consistència tova, assentament con d'abrams	6 - 9 cm
- Tamany màxim de l'arid rodats	20mm
- Ambient genèric	IIa
- Additius	No
- Coeficient minorador de resistència	$\gamma_c = 1,50$

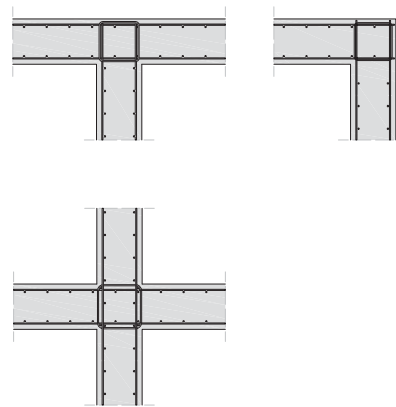
B500S

- Nivell de control	Normal
- Límit elàstic	500MPa
- Coeficient minorador de resistència	$\gamma_c = 1,15$

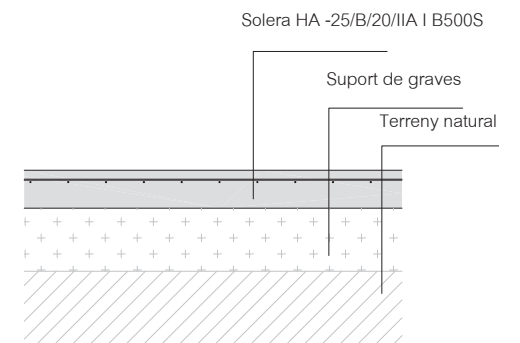
Recobriment formigó armat a fonamentació, murs i nans (elements soterrats) (segons EHE - 08)

-Nivell de control:	Estadístic
- Recobriment nominal:	50mm
- Recobriment nominal sobre el terreny:	80mm

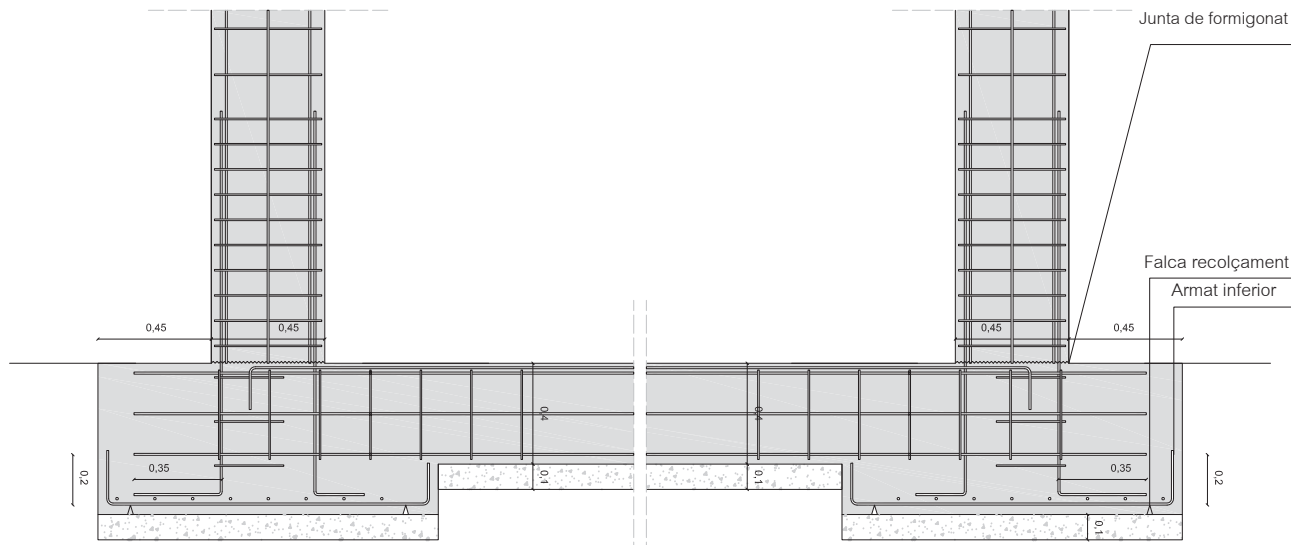
Traba de murs 1/50

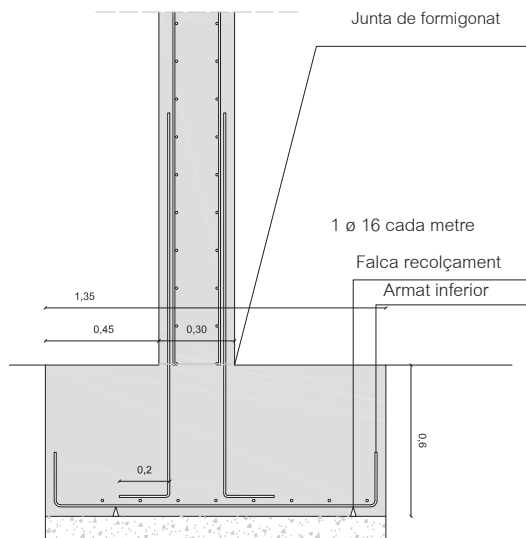
Solera 1/30

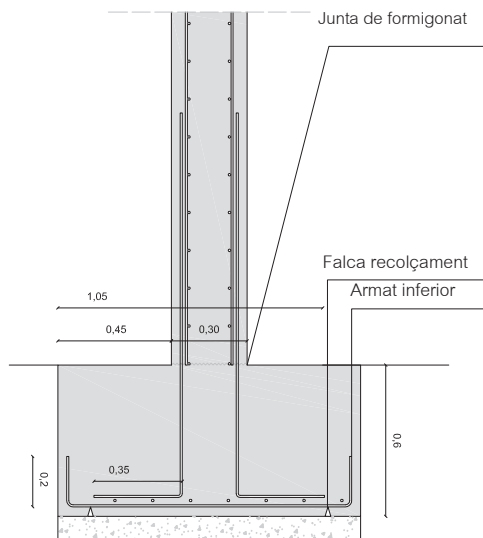
Fonamentació sabata aïllada i riostra 1/30

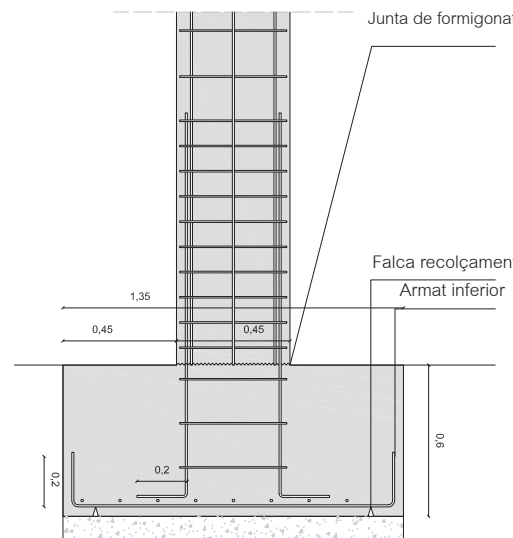
Fonamentació mur de contenció 1/30

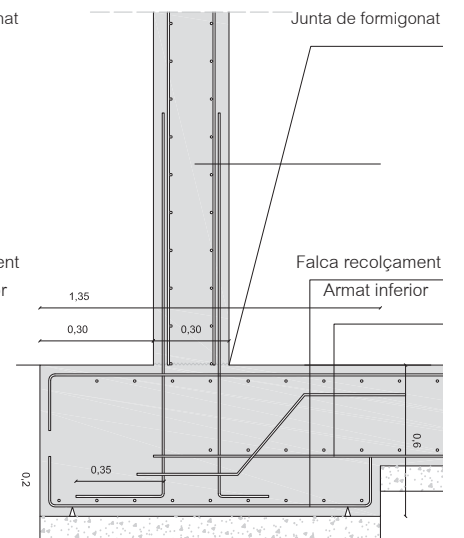
Fonamentació sabata correguda 1/30

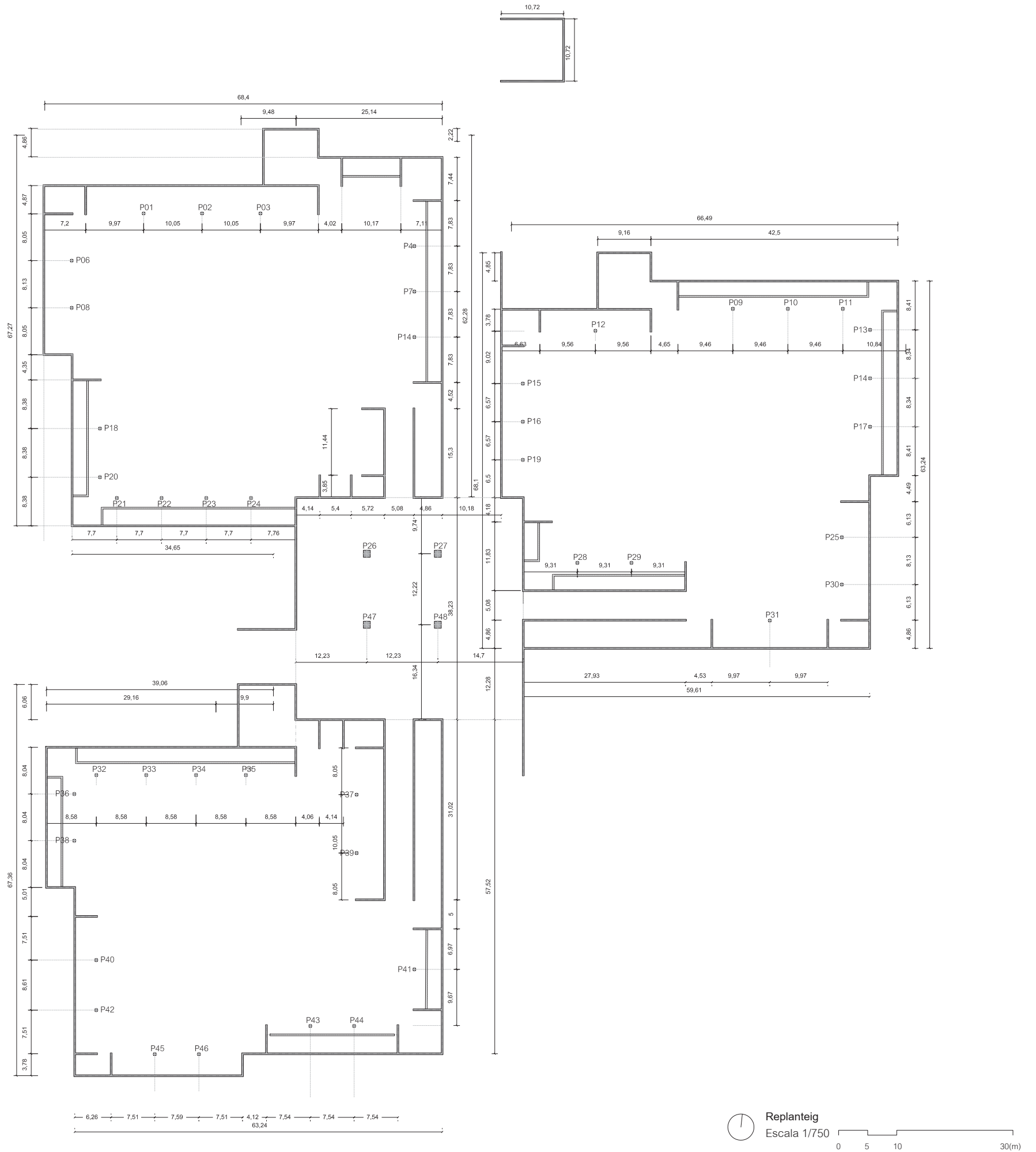

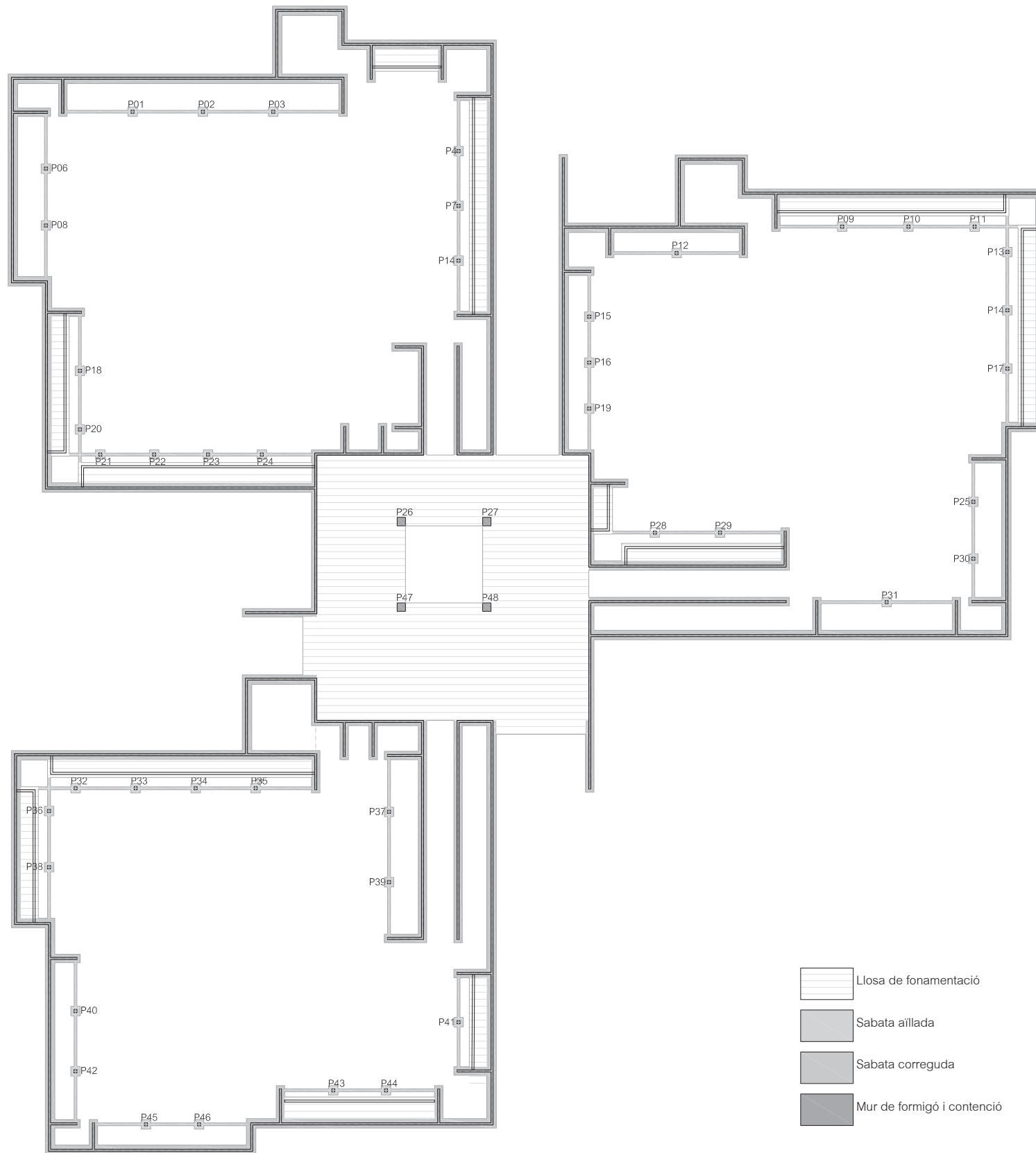
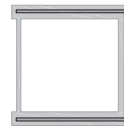
Fonamentació sabata aïllada 1/30

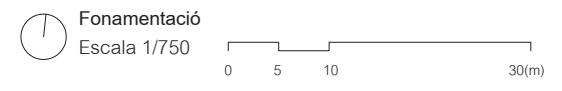
Fonamentació mur de contenció i solera 1/30

- Llosa de fonamentació
- Sabata aïllada
- Sabata correguda
- Mur de formigó i contenció

Caracterització formigó i l'armat a fonaments (segons EHE-08):**HA-25/B/20/IIa**

-Nivell de control:	Estadístic
Resistència característica a 28 dies	25.00MPa
- Resistència característica a 7 dies	16,25Mpa
- Consistència tova, assentament con d'abrams	6 - 9 cm
-Tamany màxim de l'arid rodat	20mm
- Ambient genèric	IIa
- Màxima relació aigua / ciment	0,60
- Mínim contingut de ciment (CEM II)	275 kg/m ³
- Additius	No
- Coeficient minorador de resistència	$\gamma_c = 1,50$
- Recobriment nominal:	50mm
- Recobiment nominal sobre el terreny:	80mm

B500S

- Nivell de control	Normal
- Límit elàstic	500MPa
- Coeficient minorador de resistència	$\gamma_c = 1,15$

Doblegat d'armat:

- Ganxos i patilles
 - $\emptyset < 20 - 4\emptyset$
 - $\emptyset < 20 - 7\emptyset$
- Barres doblegades
 - $\emptyset < 25 - 12\emptyset$
 - $\emptyset < 25 - 14\emptyset$

Solapaments i patilles mínimes

- Armat inferior
 - $\emptyset 8 - 20\text{cm} / 15\text{cm}$
 - $\emptyset 10 - 25\text{cm} / 20\text{cm}$
 - $\emptyset 12 - 30\text{cm} / 25\text{cm}$
 - $\emptyset 16 - 40\text{cm} / 30\text{cm}$
 - $\emptyset 20 - 60\text{cm} / 45\text{cm}$
 - $\emptyset 25 - 95\text{cm} / 70\text{cm}$
- Armat inferior
 - $\emptyset 8 - 30\text{cm} / 20\text{cm}$
 - $\emptyset 10 - 40\text{cm} / 25\text{cm}$
 - $\emptyset 12 - 45\text{cm} / 35\text{cm}$
 - $\emptyset 16 - 60\text{cm} / 40\text{cm}$
 - $\emptyset 20 - 85\text{cm} / 60\text{cm}$
 - $\emptyset 25 - 135\text{cm} / 95\text{cm}$

Recobiment formigó armat a sostres i lloses (segons EHE 08)

- Nivell de control:	Estadístic
- Ambient genèric:	IIa
- Recobriment nominal:	35mm

Recobriment formigó armat a sostres i lloses sota rasant(segons CTE DB - SI)

- Sostre sense revesir	
- Requeriment mínim a foc:	REI120
- Recobriment:	30mm

Recobiment formigó armat a sostres i lloses sobre rasant (segons CTE DB - SI)

- Sostre sense revesir	
- Requeriment mínim a foc:	REI90
- Recobriment:	25mm

Recobriment formigó armat a pilars (segons EHE 08)

- Nivell de control:	Estadístic
- Ambient genèric:	IIa
- Recobriment nominal:	35mm

Recobriment formigó armat a pilars (segons CTE DB - SI)

- Sostre sense revesir	
- Requeriment mínim a foc:	REI90
- Recobriment:	25mm

Recobriment formigó armat a murs portants (segons EHE 08)

- Nivell de control:	Estadístic
- Ambient genèric:	IIa
- Recobriment nominal:	35mm

Recobriment formigó armat a murs portants sota rasant (segons CTE DB - SI)

- Sostre sense revesir	
- Requeriment mínim a foc:	REI120
- Recobriment:	30mm

Caracterització del sostre de lloses massisses de formigó

- Llosa de formigó armat recolçada sobre murs i jasseres de cantell 70 cm de formigó
- Llum màxima 5,16m
- Armat base: $\# \emptyset 10 \text{ c}/20\text{cm}$, inferior i superior
- Acer: B500S
- Formigó: HA - 25/ B/20/ II
- Cantell total 30

- Estat de càrregues:	
G o càrregues permanents (pes propi):	7,5KN/m ²
Q o Càrregues variables:	
Sobrecàrrega d'ús:	5KN/ m ²
Neu:	1KN/ m ²

- Combinació de càrregues més desfavorables (càrregues concomitants)

Estats Límits Últims:	1,35G + 1,50 Q
Estats Límits de Servei:	1,00G + 1,00Q

Caracterització del sostre de llosa alleugerida de formigó

- Llosa de formigó armat alleugerida recolçada sobre murs de 80 cm de cantell
- Gruix de la llosa 80cm
- Amplada dels nervis: 30cm
- Eix entre nervis: 2,08 - 2,43

- Capa de compressió: 15cm
- Àbacs: mínim 0,15 de la distància de l'eix entre pilars
- Nervis perimetrals: 50cm
- Cassteons: relitzats amb encòfrat insitu
- Armat base: $\# \emptyset 10 \text{ c}/20\text{cm}$, inferior als nervis i superior
- Acer: B500S
- Formigó: HA - 25/ B/20/ II
- Cantell total: 80cm

- Estat de càrregues:	
G o càrregues permanents (pes propi):	7,5KN/m ²
Q o Càrregues variables:	
Sobrecàrrega d'ús:	5KN/ m ²
Neu:	1KN/ m ²

- Combinació de càrregues més desfavorables (càrregues concomitants)

Estats Límits Últims:	1,35G + 1,50 Q
Estats Límits de Servei:	1,00G + 1,00Q

Gràfics i comprobacions (segos CTE - DB - SE i EHE-08)

- Es considera l'estudi dels Estats Límits Últims per a Axials, Tallants i Moments i d'Estats Límits de servei per a la Fletxa.

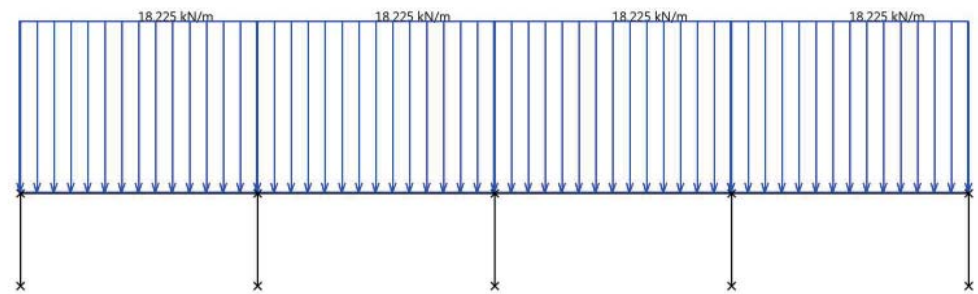
- La fletxa ha de complir la condició de $L/500$

- El portic estudiat resulta ser el més desfavorable en quant a llum i alçada per estudiar la compressió i el pandeix dels pilars i la tracció de la jassera perimetral de la llosa

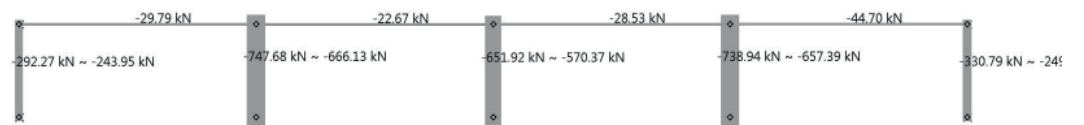
- Programari utilitzat: WinEVA VERSIO 8.02

Escola Tècnica Superior de Barcelona

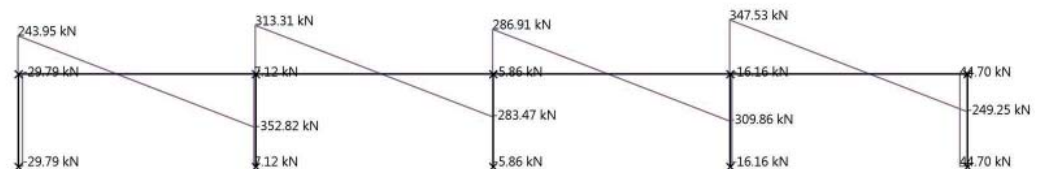
Utilitzat per calcular el pòrtic més desfavorable de formigó armat

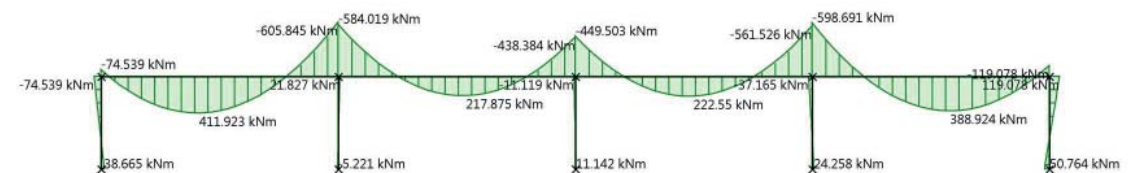
Càrregues pòrtic

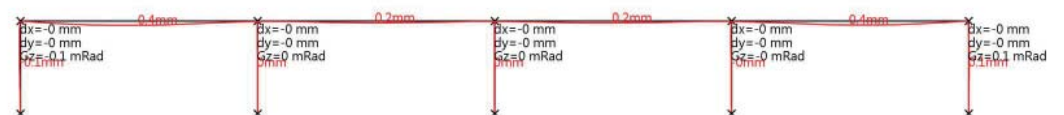
Axials pòrtic

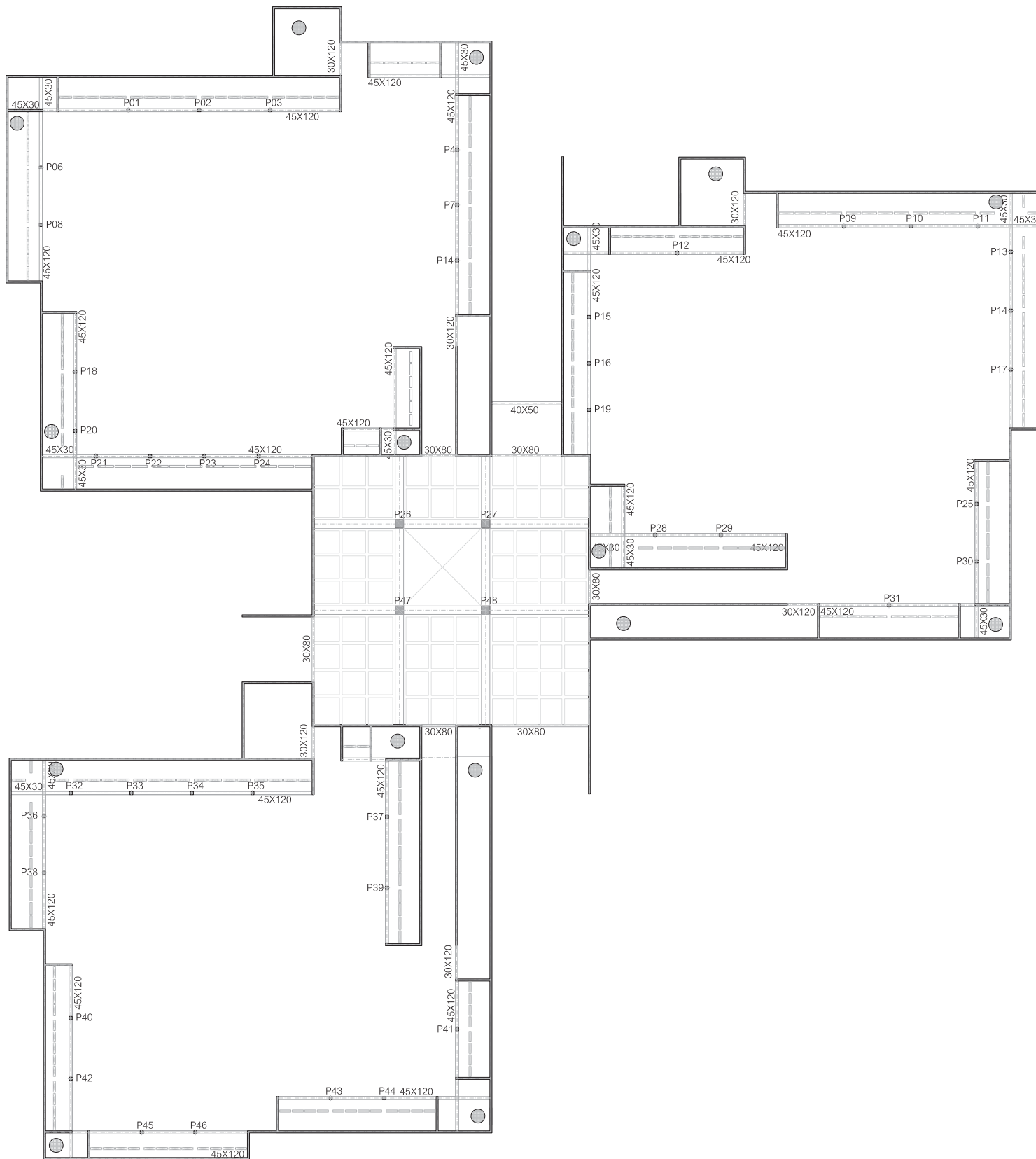
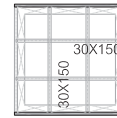
Tallant pòrtic

Moments pòrtic

Fletxa pòrtic

Planta SN01
Escala 1/750

Caracterització de la llosa de formigó armat sobre murs i jasseres segons CTE I EHE-08):

- Llosa de formigó armat recolçada sobre murs i jasseres de cantell 70 cm de formigó
- Llum màxima 5,16m
- Armat base: #Ø10 c/20cm, inferior i superior
- Acer: B500S
- Formigó: HA - 25/ B/20/ II
- Cantell total 30cm

HA-25/B/20/IIa

- Resistència característica a 28 dies 25.00MPa
- Resistència característica a 7 dies 16,25Mpa
- Consistència tova, assentament con d'abrams 6 - 9 cm
- Tamany màxim de l'arid rodats 20mm
- Ambient genèric IIa

- Màxima relació aigua / ciment 0,60
- Mínim contingut de ciment (CEM II) 275 kg/m³
- Additius No
- Coeficient minorador de resistència $\gamma_c = 1,50$
- Recobriment nominal: 50mm
- Recobriment nominal sobre el terreny: 80mm

B500S

- Límit elàstic 500MPa
- Coeficient minorador de resistència $\gamma_c = 1,15$

Recobriment formigó armat a sostres i lloses (segons EHE 08)

- Nivell de control: Estadístic
- Ambient genèric: IIa
- Recobriment nominal: 35mm

Recobriment formigó armat a sostres i lloses sobre rasant (segons CTE

DB - SI)

- Sostre sense revestir
- Requeriment mínim a foc: REI90
- Recobriment: 25mm

Recobriment formigó armat a pilars (segons EHE 08)

- Nivell de control: Estadístic
- Ambient genèric: IIa
- Recobriment nominal: 35mm

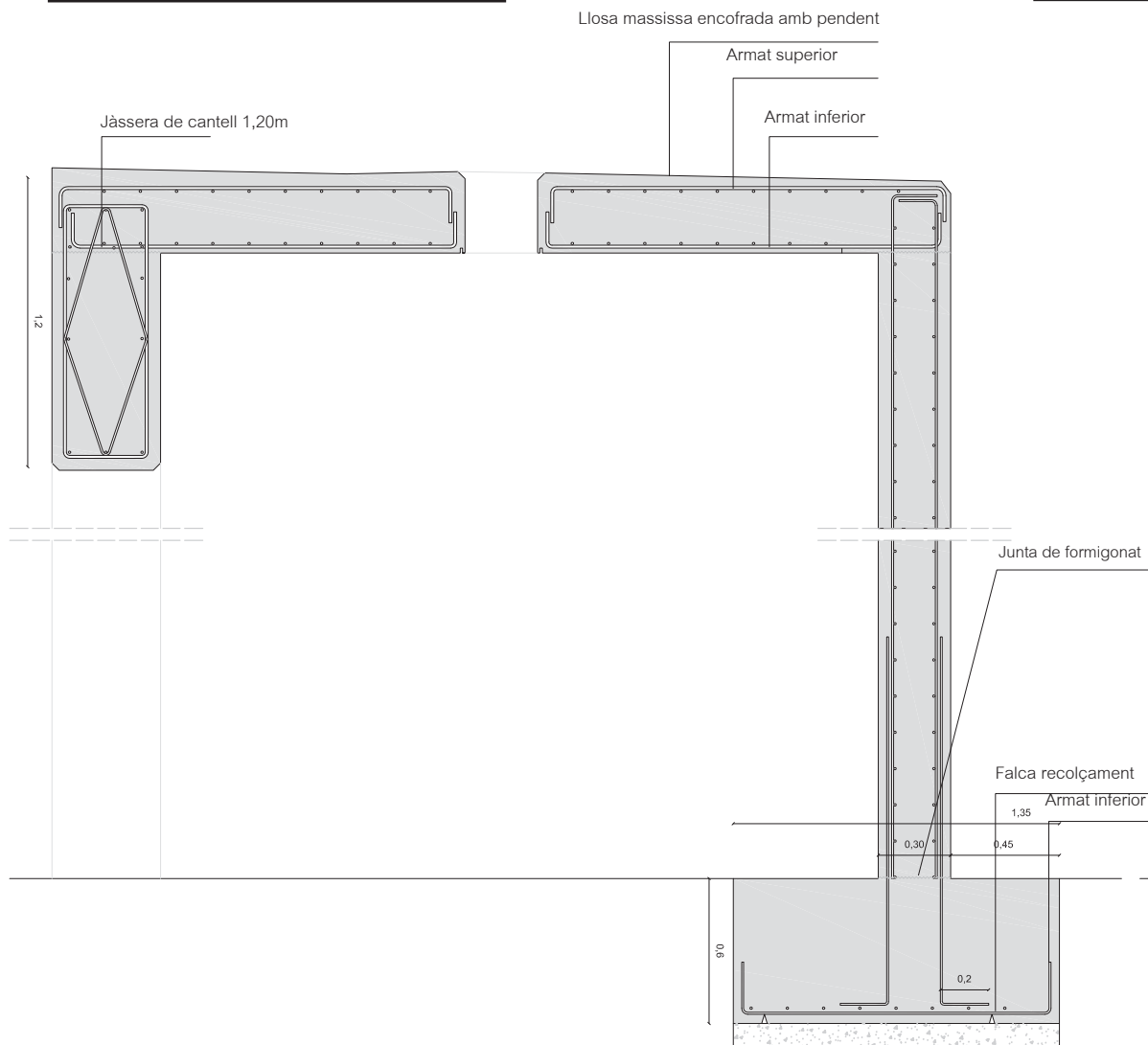
Recobriment formigó armat a pilars (segons CTE DB - SI)

- Sostre sense revestir
- Requeriment mínim a foc: REI90
- Recobriment: 25mm

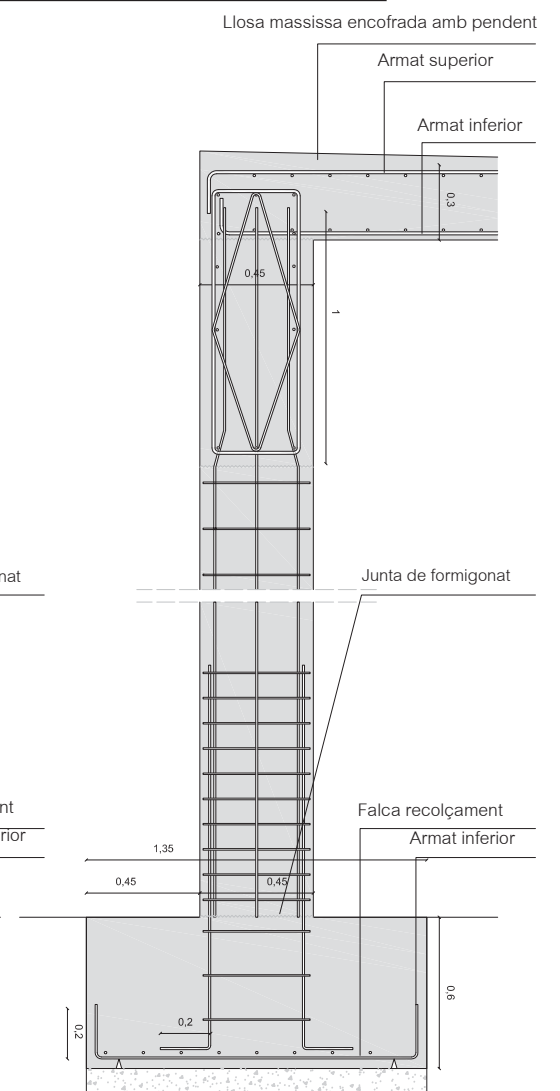
Recobriment formigó armat a murs portants (segons EHE 08)

- Nivell de control: Estadístic
- Ambient genèric: IIa
- Recobriment nominal: 35mm

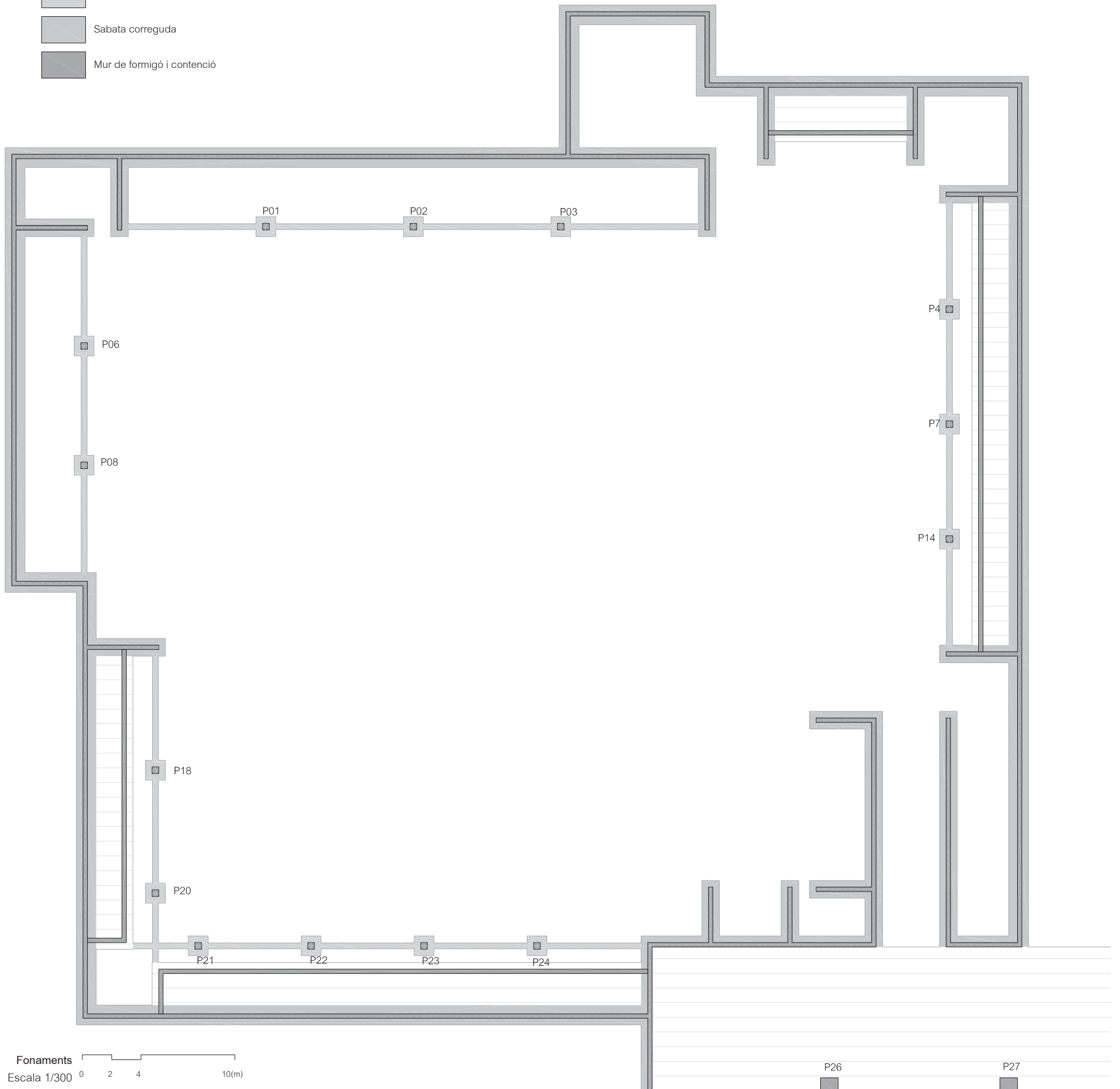
Pòrtic i mur de contenció 1/30

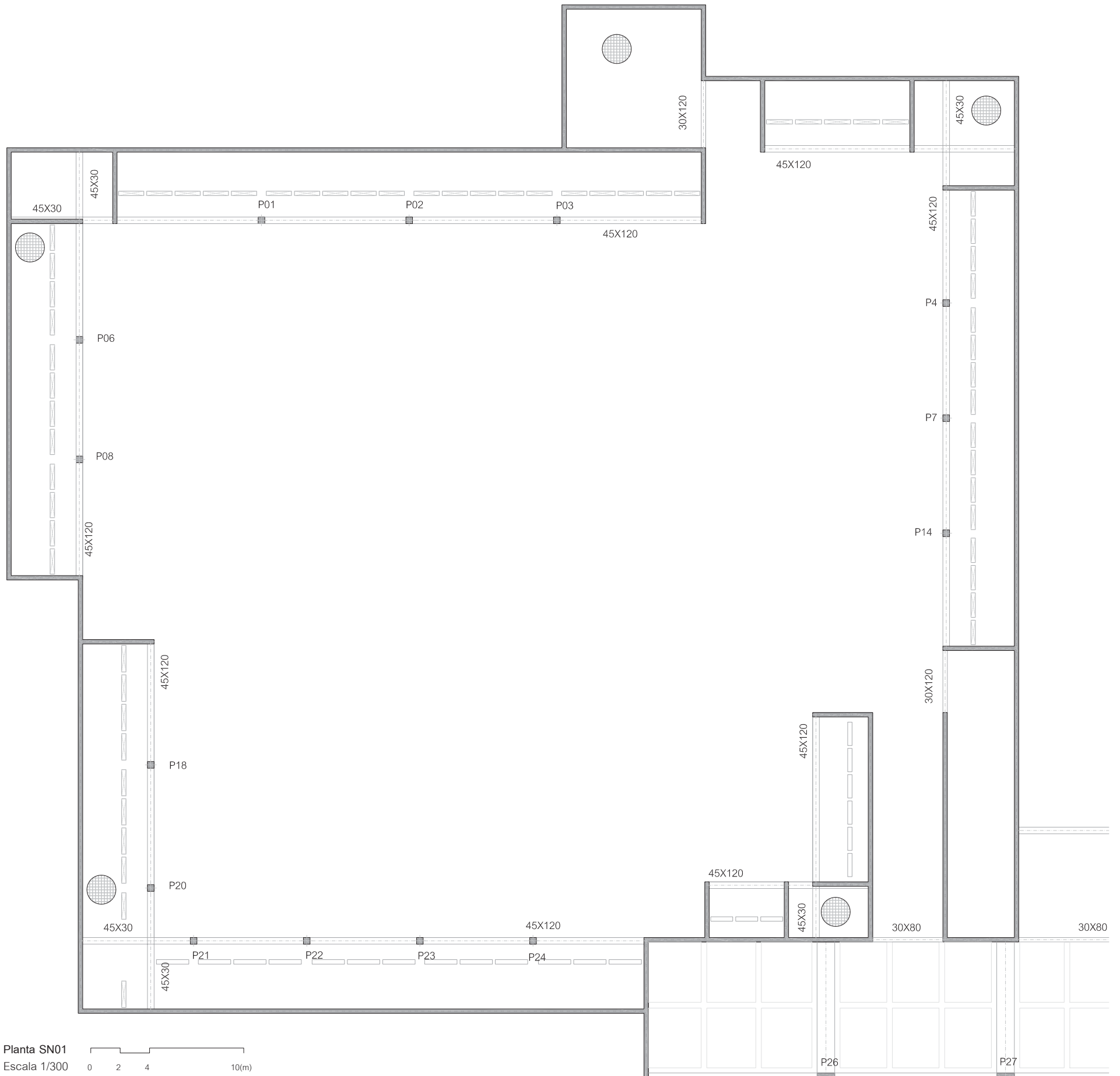
Pòrtic i pilar 1/30

- Llosa de fonamentació
- Sabata aïllada
- Sabata correguda
- Mur de formigó i contenció

Fonaments
Escala 1/300 0 2 4 10(m)

Planta SN01
Escala 1/300

Caracterització del sostre de llosa alleugerida de formigó (segons EHE- 08 I CTE)

- Llosa de 75 cm de cantell de formigó armat alleugerida
- Gruix de la llosa 80cm
- Amplada dels nervis: 30cm
- Eix entre nervis: 2,08 - 2,43
- Capa de compressió: 15cm
- Àbacs: mínim 0,15 de la distància de l'eix entre pilars
- Nervis perimetrals: 50cm
- Cassteons: relitzats amb encofrat insitu
- Armat base: #Ø10 c/20cm, inferior als nervis i superior
- Acer: B500S
- Formigó: HA - 25/ B/20/ II
- Cantell total: 80cm

HA-25/B/20/IIa

- Nivell de control: Estadístic
- Resistència característica a 28 dies 25,00MPa
- Resistència característica a 7 dies 16,25Mpa
- Consistència tova, assentament con d'abrams 6 - 9 cm
- Tamany màxim de l'arid rodat 20mm
- Ambient genèric IIa

- Màxima relació aigua / ciment 0,60
- Mínim contingut de ciment (CEM II) 275 kg/m³
- Additius No
- Coeficient minorador de resistència $\gamma_c = 1,50$

B500S

- Nivell de control Normal
- Límit elàstic 500MPa
- Coeficient minorador de resistència $\gamma_c = 1,15$

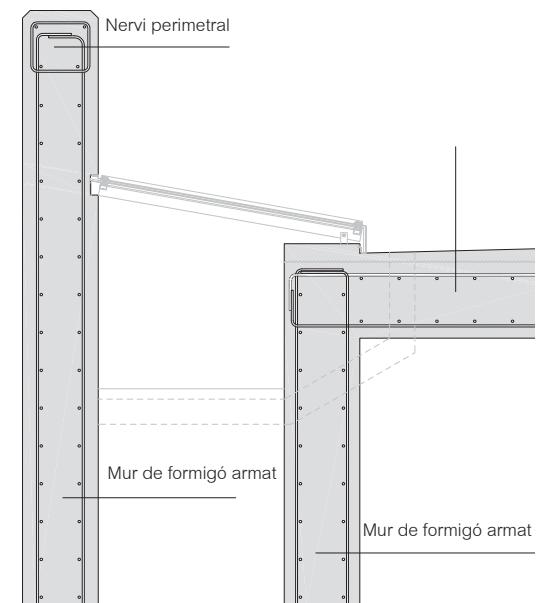
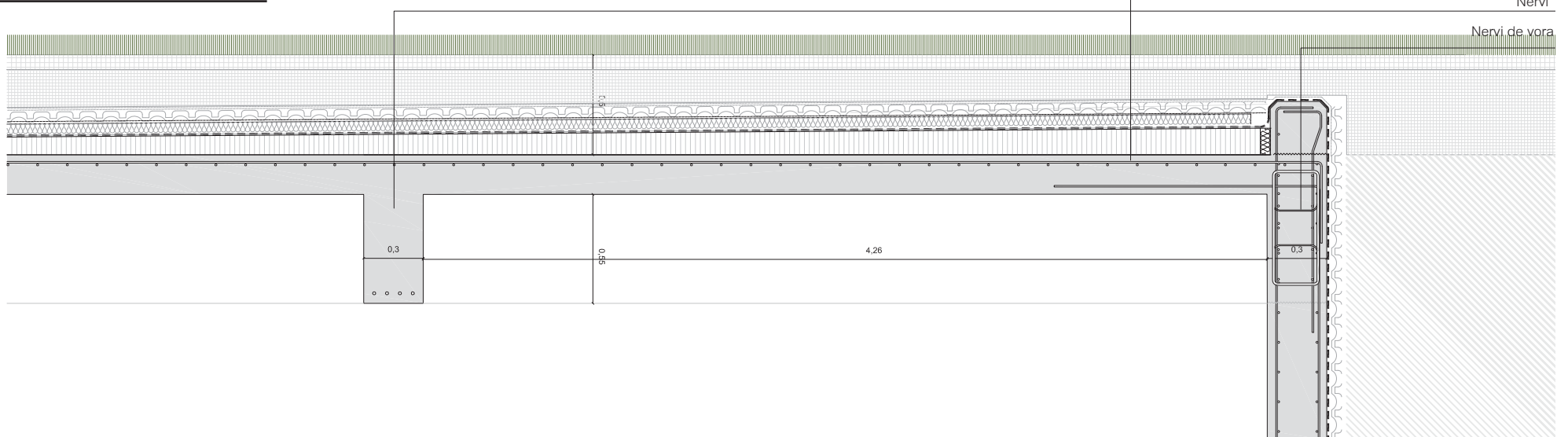
Recobrimet formigó armat a sostres i lloses (segons EHE 08)

- Nivell de control: Estadístic
- Ambient genèric: IIa
- Recobrimet nominal: 35mm

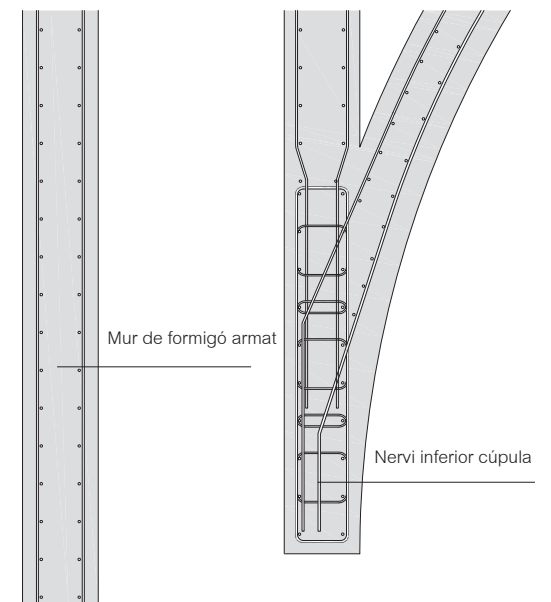
Recobrimet formigó armat a sostres i lloses sota rasant(segons CTE DB - SI)

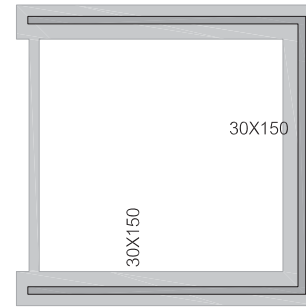
- Sostre sense revesir
- Requeriment mínim a foc: REI120
- Recobrimet: 30mm

Forjat reticular 1/30

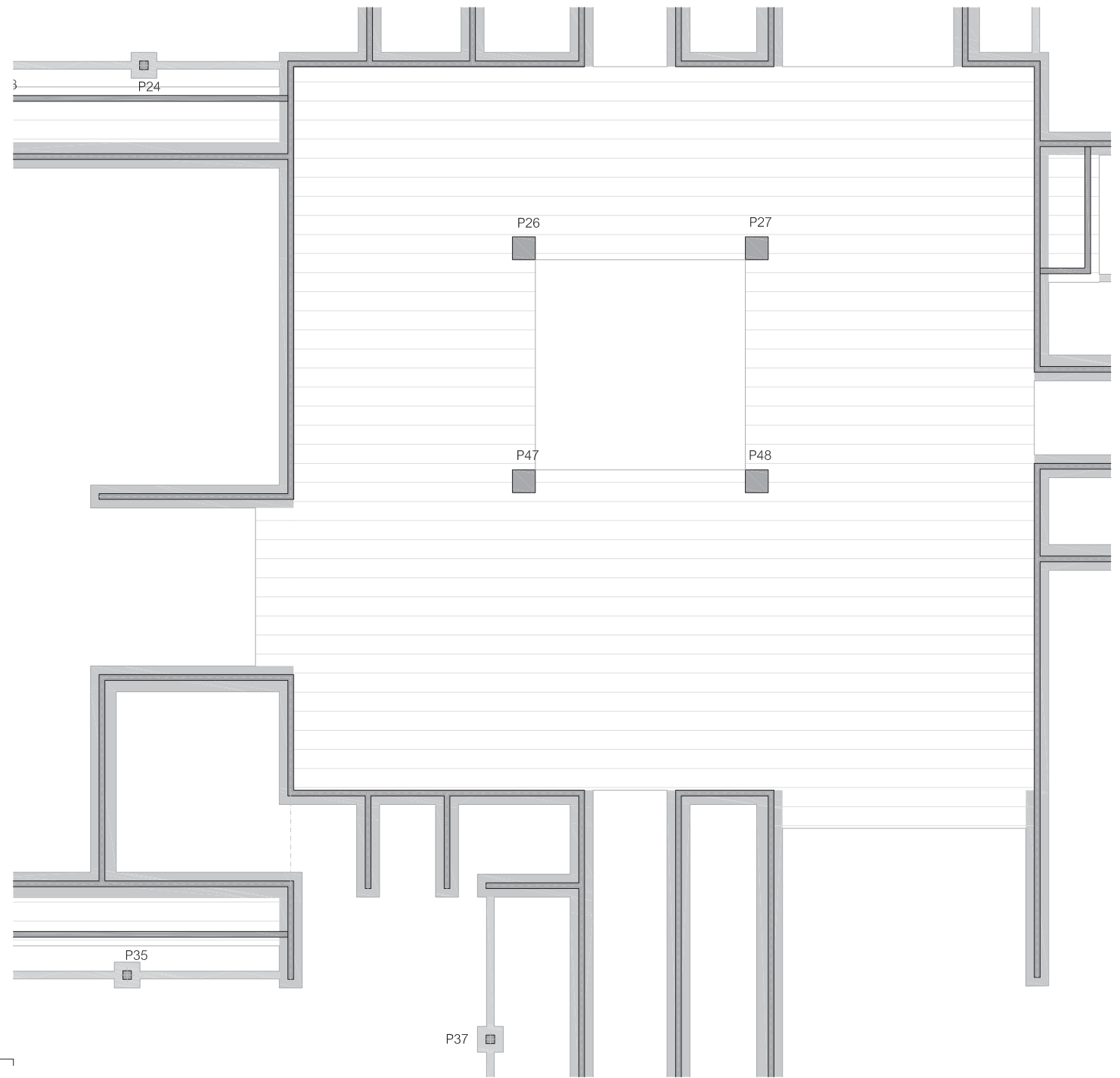

Cupula zona superior i inferior 1/30

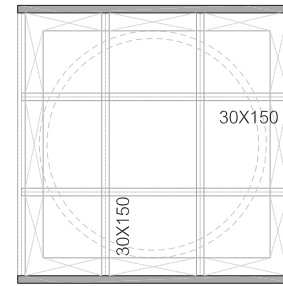

Fonaments
Escala 1/300

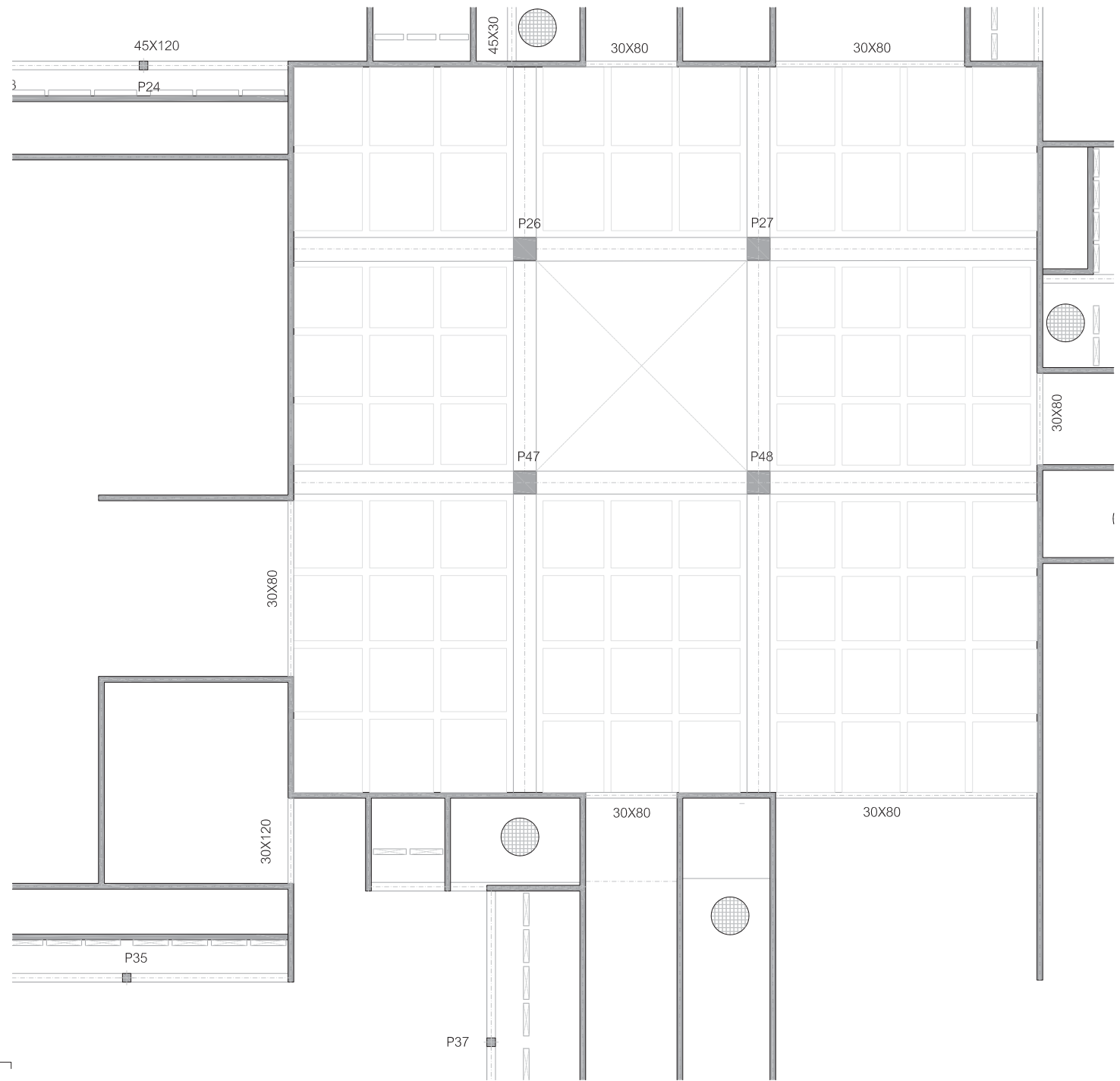

- Llosa de fonamentació
- Sabata aïllada
- Sabata correguda
- Mur de formigó i contenció

Fonaments
Escala 1/300

Fonaments
Escala 1/300 0 2 4 10(m)

Fonaments
Escala 1/300 0 2 4 10(m)

DEFINICIÓ DE LES INSTAL·LACIONS **3.3**

Per desenvolupar l'apartat dedicat a les instal·lacions del projecte es vol dividir el mateix en diferents subapartats segons correspongui. Així, a continuació es tractaran els següents temes en aquest específic ordre i de forma esquemàtic per tal de donar quatre pinzellades de com acondicionar l'edifici perquè assolixi uns nivells de confortabilitat.

SANEJAMENT

La instal·lació de sanejament és separativa en aigües plujanes o grises i aigües negres, sense barrejar-les i intentant aprofitar les primeres. Per tant abans de la sortida a la xarxa pública, hi haurà dues arquetes sifòniques, una per cadascun dels tipus d'aigües.

Les aigües de la pluja per tal d'aprofitar al màxim el seu potencial s'abocaran prèviament en un dipòsit soterrat de 50000 litres que alimentarà la xarxa d'aigües grises d'inodors complementant la jardineria i el rec exterior. No obstant, com que el període de pluges resulta ser més aviat irregular en aquesta regió, es disposarà d'un sobreexidor connectat a la xarxa pública d'aigües plujanes pels períodes d'abundància i un sistema de reompliment en cas de que l'aigua emmagatzemada s'esgoti.

SUBMINISTRAMENT D'AIGUA

Per permetre el màxim aprofitament dels propis recursos que ens ofereix el medi s'ha adequat un sistema d'aprofitament d'aigües plujanes del 50000 litres en el soterrat del pati central. D'aquesta manera s'intentarà que l'aigua de rec i dels inodors sigui reciclada. A més, al no disposar de dutxes s'ha optat per l'aigua freda sanitària.

VENTILACIÓ

Aquest apartat fa referència a la ventilació dels espais de nínxols i tombes per controlar la emanació de olor de putrefacció i dels gasos que desprenen els cosos en descomposar-se. Per aquesta raó s'han dissenyat de les xemeneies i sortides necessàries comptant que és necessària una per cada cinquanta nínxols i tombes. Hi ha algunes sortides que queden amagades i altres que es podran entreveure en cantonada però sempre intentant ser el més dissimulats possible.

IL·LUMINACIÓ

La il·luminació es pot dividir en dos grans grups, la interior i d'espais d'emmagatzematge i de servei i l'exterior més visual i artística però ambdues sempre primant el bon control lumínic.

Per la primera s'han plantejat il·luminació mitjançant fluorescents ja que es l'adient per espais d'emmagatzematge pel seu poc consum i la llarga duració. En canvi, a l'exterior, s'han intentat buscar models rellevants perquè, al final, serà una de les idees que tot visitant s'emportarà del parc del recinte funerari.

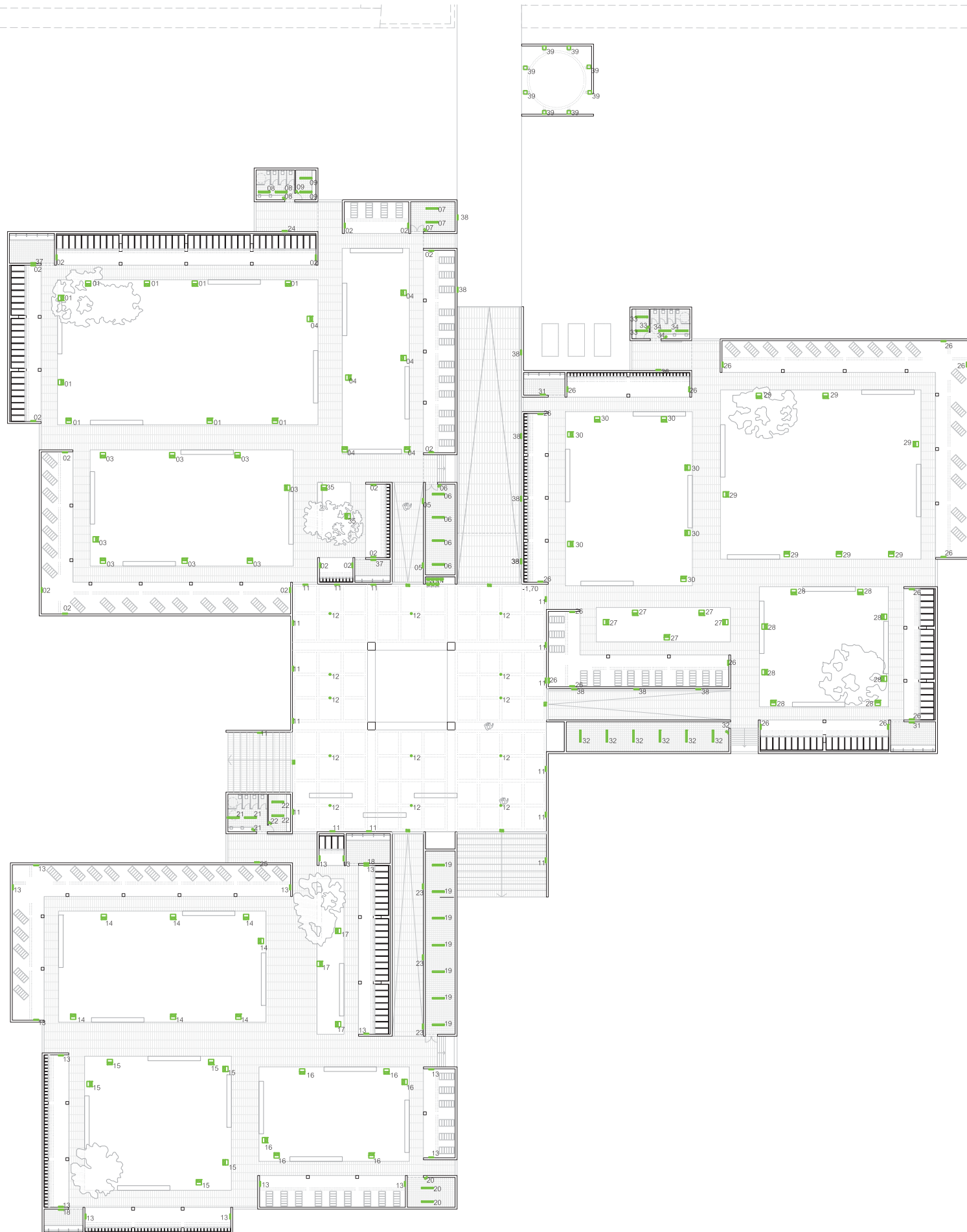
SEGURETAT EN CAS D'INCENDI

Tan sols s'ha considerat com espai amb un alt risc d'incendi el espai soterrat ja que la resta és un espai a l'aire lliure i els bombes i podran cedir amb facilitat.

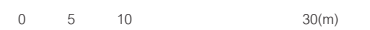
IL·LUMINACIÓ I ELECTRICITAT

Legenda il·luminació artificial

- Endoll
- Comptador
- Delta Light Headlight REF 06, 07, 08, 09, 19, 20, 21, 22, 32, 33, 34,
- Delta Go In Forte REF 12
- Equip autònom per enllumenat d'emergència i senyalització
Model Argos-M 2N7S. 206 lm. 8W
- Artemide Model Chillone REF 01, 03, 04, 14, 15, 16, 17, 27, 28, 29, 30, 34
- Artemide Model Cuneo REF 02, 05, 11, 13, 18, 23, 24, 25, 26, 31, 36, 37, 38

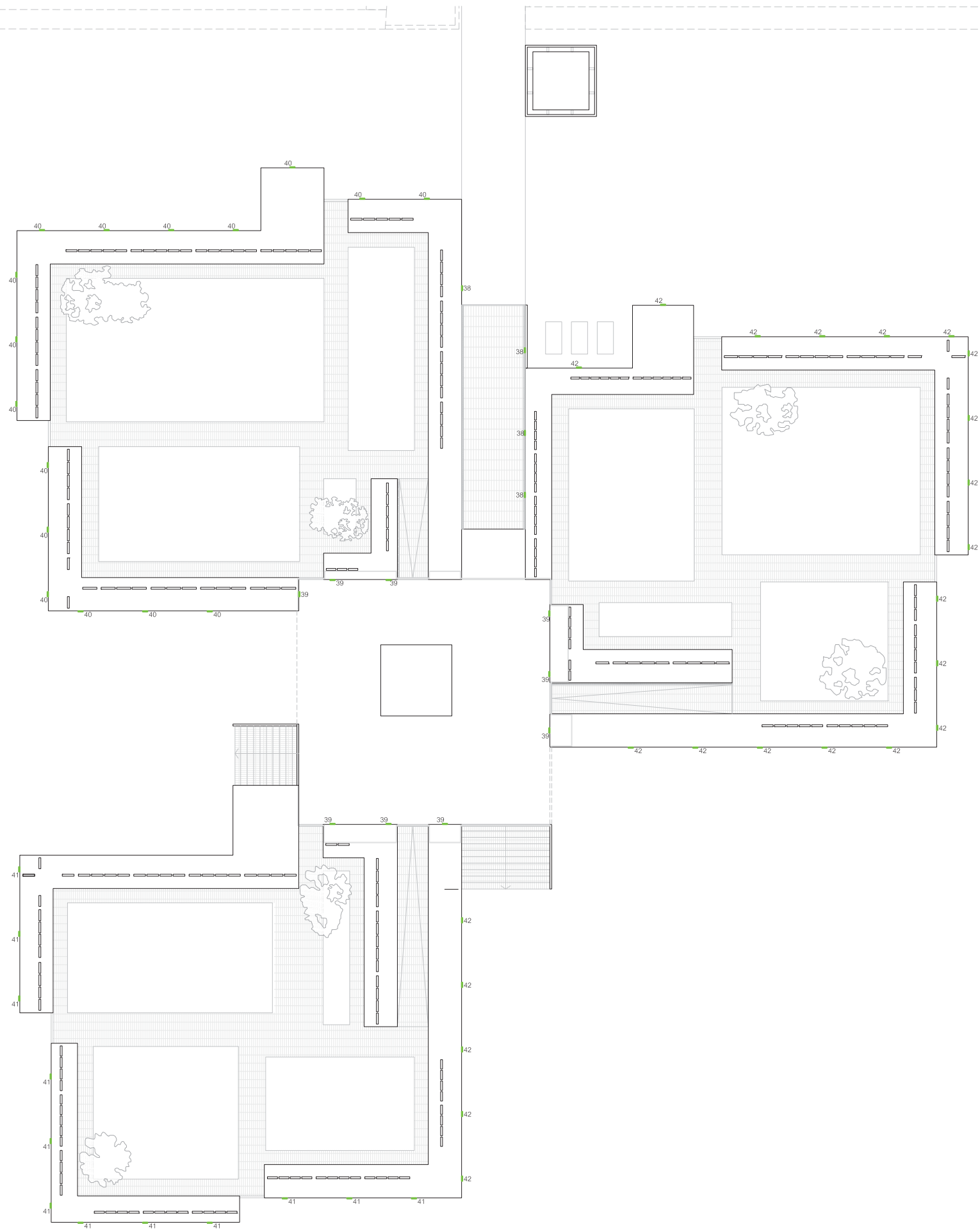

Planta Principal Enllumenat
Escala 1/750

Llegenda il·luminació artificial

■ Artemide Model Cuneo REF 38, 39, 40, 41, 42

Planta Coberta Enllumenat
Escala 1/750

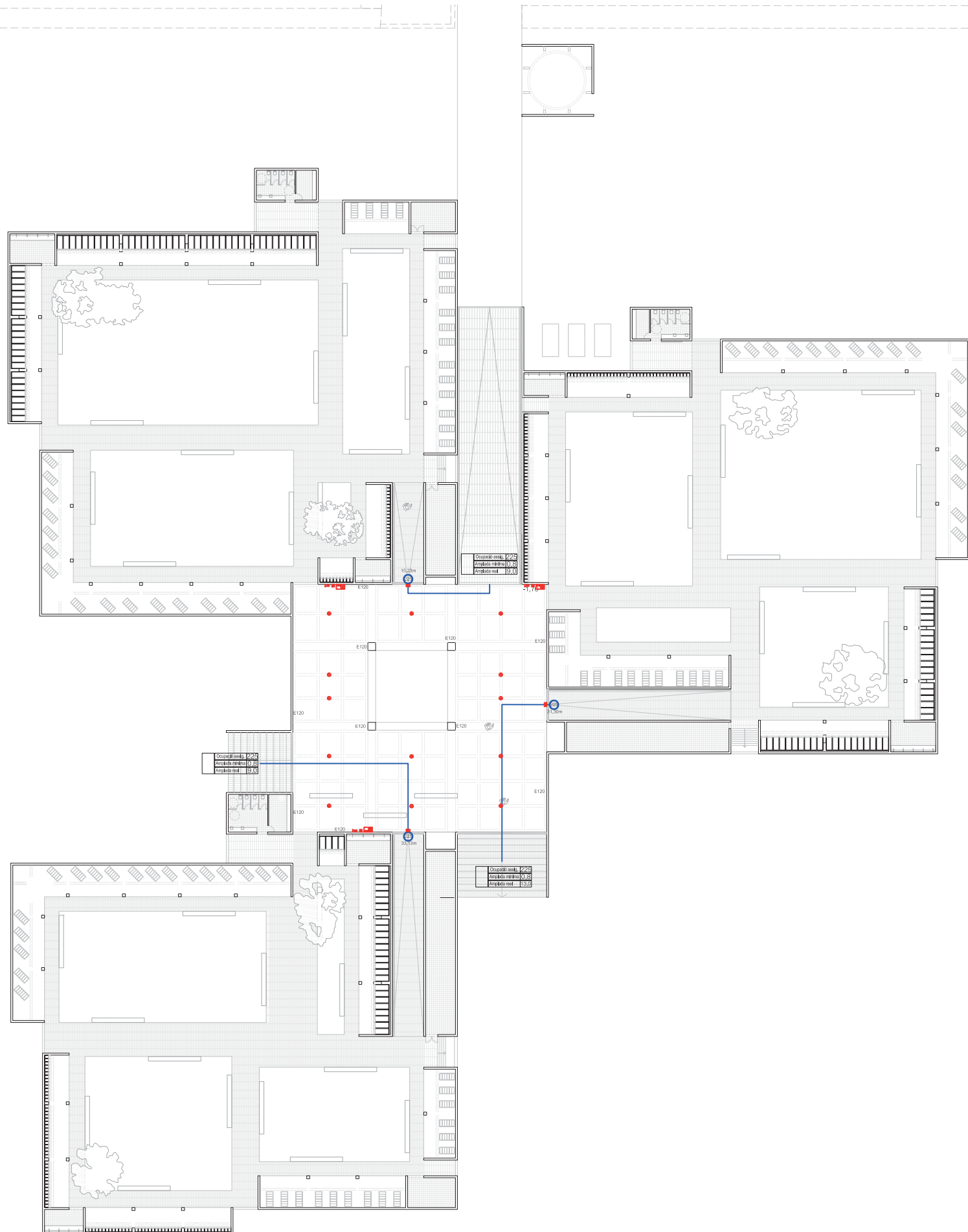
INCENDIS

La resistència al foc dels elements estructurals serà la determinada per la taula 3.1 de l'apartat CTE-SI.6, que per a ús de Pública concurrència i plantes sota rasant amb alçada d'evacuació ascendent inferior a 260 m serà de EI-120.

No existeixen zones de risc especial i l'edifici està format per un sol sector d'incendis de 1800m²

Llegenda incendis

- Detector de fums
- BIE 25
- Extintor
- Pulsador alarma
- Equip autònom per enllumenat d'emergència i senyalització
Model Argos-M 2N7S. 206 lm. 8W
- Longitud recorregut d'evacuació
- Sector d'incendi 1
- Recorregut d'evacuació

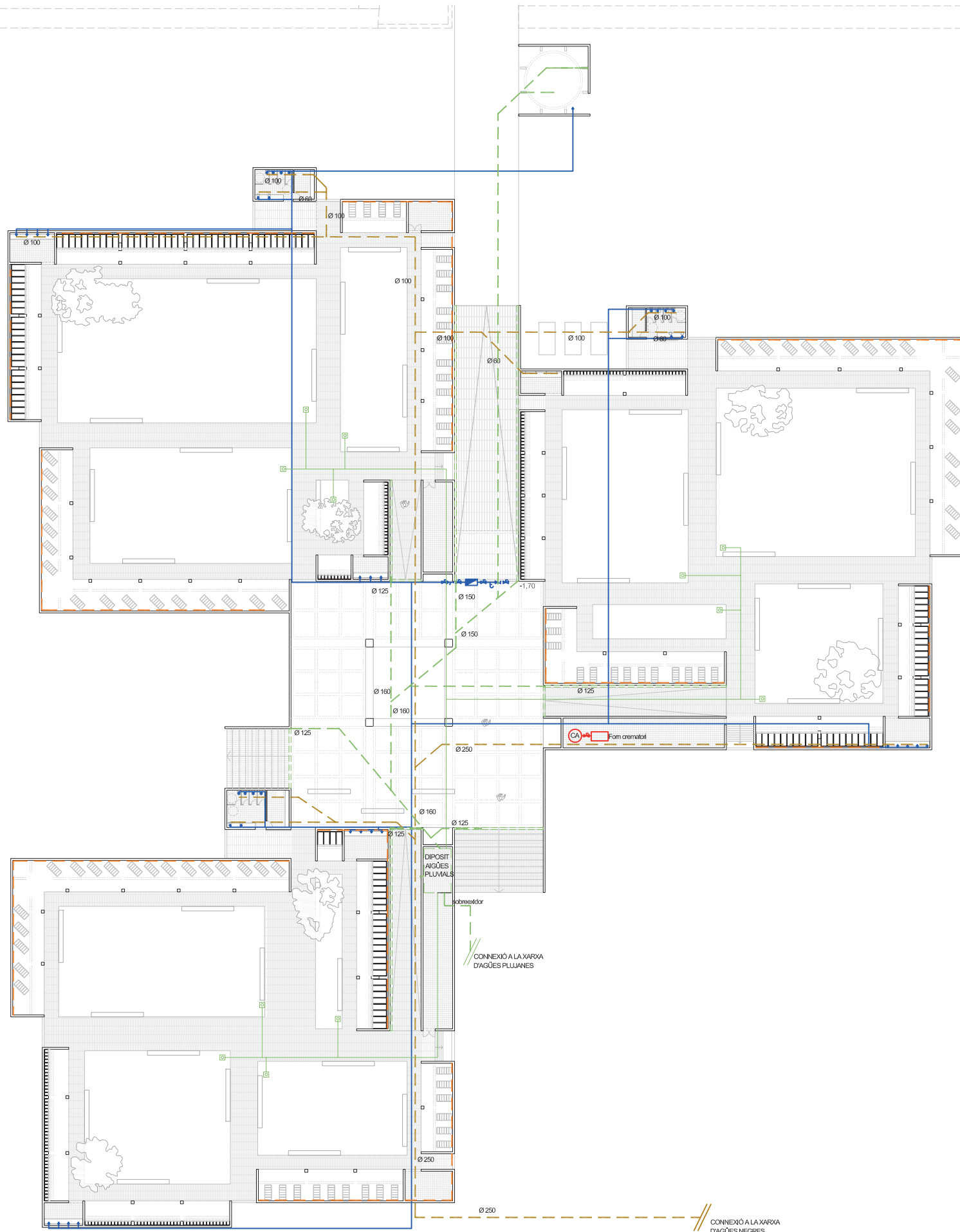
Planta Principal Incendis
Escala 1/750

SANEJAMENT, SUBMINISTRAMENT D'AIGUA, GAS I VENTILACIONS

Llegenda subministrament d'aigua, sanejament, gas i ventilacions

- Línia d'aigua freda sanitària
- ◆ Aixeta
- ▣ Clau de pas
- † Aixeta de prova
- ▤ Vàlvula de retenció
- ▣ Comptador
- Clau de companyia
- ▤ Filtre
- ⋯ Xarxa d'aigües negres
- ⋯ Xarxa d'aigües pluvials
- Xarxa de rec
- Xarxa de gas
- ⋯ Recorregut de les ventilacions
- Conductes de ventilació

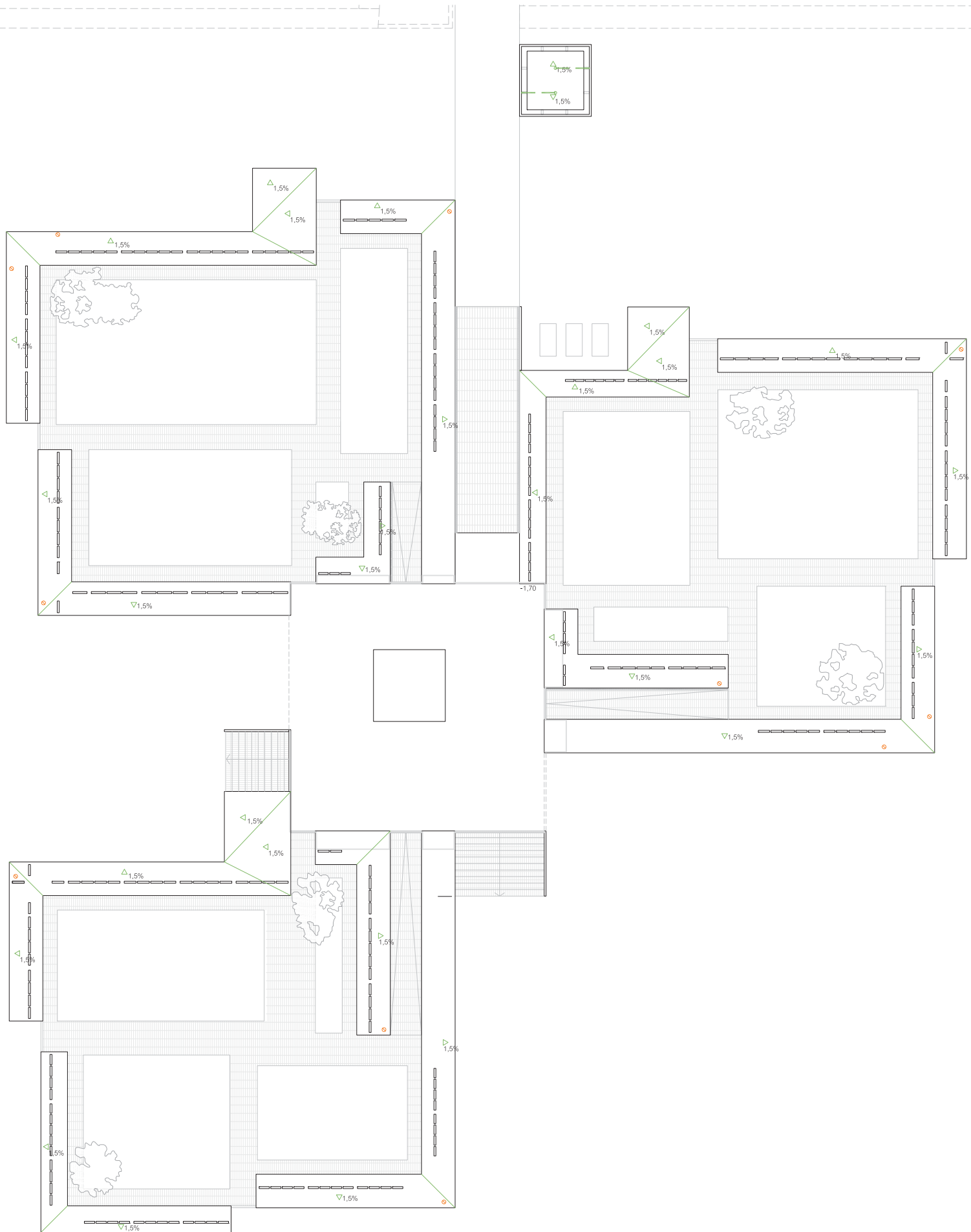

Planta Principal Subministrament d'aigua, sanejament gas i ventilacions
Escala 1/750

Llegenda subministrament d'aigua i sanejament i ventilacions

- Línia d'aigua freda sanitària
- ⊕ Aixeta
- ⊞ Clau de pas
- ⊡ Aixeta de prova
- ⊞ Vàlvula de retenció
- ⊞ Comptador
- Clau de companyia
- ⊞ Filtre
- ⋯ Xarxa d'aigües negres
- ⋯ Xarxa d'aigües pluvials
- Xarxa de rec
- Xarxa de gas
- ⋯ Recorregut de les ventilacions
- ⊙

Planta Principal Subministrament d'aigua, sanejament gas i ventilacions
Escala 1/750

EL TEMA I REFERÈNCIES I DEFINICIÓ DEL PROJECTE

- Diversos autors, *Actas del congreso Una arquitectura para la Muerte, I encuentro internacional sobre los cementerios contemporáneos*, Sevilla, 1991
- Diversos autors, *Actas del congreso internacional de arquitectura religiosa, Arquitecturas de lo sagrado, memoria y proyecto*, Ourense, 2007
- Diversos autors, *Actas del congreso internacional de arquitectura religiosa, Entre el concepto y la identidad*, Ourense, 2009
- Diversos autors, *Cementerios de Andalucía*, Sevilla, 1991
- Diversos autors, *Revista funeraria. Especial cementerios*, número 1, Barcelona, 2011
- Diversos autors, *Revista funeraria. Especial cementerios*, número 2, Barcelona, 2012
- Diversos autors, *Revista funeraria. Especial cementerios*, número 3, Barcelona, 2013
- Diversos autors, *Revista funeraria. Especial cementerios*, número 4, Barcelona, 2013
- GILI Mònica, *La última casa*, Barcelona: Gustavo Gili, 1999
- FALGUERAS Joan i SANTALÓ Jaume, *Figueres, arquitectures i història*, Ed 1a, Figueres: Brau, 2007
- CENICACELAYA Javie, *Paisaje y naturaleza en Sigurd Lewerentz*
- ARANGO Silvia, *Notas sobre Aldo Rossi*, Seminario sobre alternativas a la arquitectura moderna, Universidad Javeriana, Facultad de Arquitectura, Noviembre de 1982.
- GARCIA CARBONERO Marta, *Espacio Paisaje y rito, Formas de sacralización del territorio en el cementerio europeo del siglo XX*, Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Madrid, Universidad Politécnica de Madrid, 2011
- Diversos autors, *Margenes de Arquitectura. Camposantos*, n5,

Granada, 2010

- SANTALÓ Jaume, *Estudi i catalogació del patrimoni i la història contemporània de Figueres*, Ajuntament de Figueres, 2003
- BERNILS I MACH Josep Maria, *Figueres*, 3a Edició: Figueres, 1994
- BERNILS I MACH Josep Maria, *Els cementiris de Figueres*, Figueres: Institut d'Estudis Empordanesos, 2001
- BERNILS I MACH Josep Maria, *Figueres: cien años de ciudad*, Figueres: Institut d'Estudis Empordanesos, 1974 - 1975
- Diversos autors, *DPA.Documentos de Proyectos Arquitectónicos. Forma y memoria*, n18, 1a Ed, Barcelona: Escola Tècnica Superior de Arquitectura de Barcelona, 2002
- KLATEN Robert i FEIREIS Lukas, *Closer to God Religious Architecture and Sacred Spaces*, 1a Ed., Berlin: Gestalten, 2010
- FURUYAMA Masao, *Tadao Ando*, 1a Ed, Barcelona: Gustavo Gili, 1994
- Blogs d'arquitectura:
 - HIC Arquitectura: <http://hicarquitectura.com/>
 - AFASIA: <http://afasiaarq.blogspot.com/>
 - Arquitectura Beta: <http://www.arquitecturabeta.com/>

DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

- JIMENEZ MONTOYA, Pedro, *Hormigón Armado*, 14Ed., Barcelona: Gustavo Gili, 2000
- Ministeri d'Habitatge, Codi Tècnic de l'Edificació. Reial Decret 314/2006 pel que s'aprovava el Codi Tècnic de l'Edificació. Text refós amb modificacions del Reial Decret 1371/2007, de 19 d'Octubre, i correcció d'errors del Butlletí Oficial de l'Estat de 25 de Gener de 2008. Ordre VIV/984/2009, de 15 de abril, per la que es modifiquen determinats documents bàsics del Codi Tècnic de l'Edificació aprovats pel Reial Decret 314/2006, de 17 de març, i el Reial Decret 1371/2007, de 19 d'Octubre.

Arribar a presentar el projecte final de carrera simbolitza una nova fita en el camí. Aquesta no seria possible aconseguir-la sense el suport incondicional d'aquelles persones que realment et fan costat i t'ajuden a superar el dia a dia.

Per aquest motiu, gràcies amics, familiars, pel suport incondicional quan els ànims defallien. També, vull aprofitar per donar les gràcies al tutor, al professorat de l'aula de projectes i a totsals que he realitzat consultes per les recomenacions i orientacions

Referències Espais de culte.....	180
Referències Cementiris.....	186
Altres referències.....	192
Evolució.....	194

REFERÈNCIES ESPAIS DE CULTE
ESGLÉSIA DE SANTA MARIA CANAVESES**Ciutat:** Marco de Canaveses (Portugal)**Any:** 1996**Arquitecte i/o equip:** Álvaro Siza**Superfície:**

Com succeix en la majoria d'esglésies antigues portugueses, murs de contenció, grans escales... estan dissenyades al voltant de l'edifici per ajudar a mantenir la seva distància de l'entorn immediat. Aquesta estratègia es troba en ella, on Siza utilitza el terreny en pendent i l'elevació de l'edifici en una meseta de 4m. Crea una plaça entre l'església i el centre parroquial. La forma de l'església, una "acropolis" que s'emplaça donant l'esquena a la sorollosa carretera. Per arribar a la plataforma, els visitants utilitzen una rampa cap a l'est o tres escales a l'oest amb dos arribades que es relacionen amb els carrers de la ciutat. La residència de

Sacerdot i les habitacions de la parroquia estan protegides per una façana tancada cap al nord i sud i una façana d'obertura gradual al nord-oest i al sud-oest. Amb mesures de 17,5x17,5m quadrats, la façana es divideix en tres seccions, dos d'elles que projecten les torres des del pla de l'altre. Dos portes d'acer de 10m d'alçada marquen l'entrada a través de la façana fluctuant. Una d'aquestes projeccions conté un baptisteri que està revestit de rajols que s'extenen per tota l'alçada de la torre. Aquest espai està inundat per una llum que també es pot veure a través d'una finestra de la torre. Els grans vitralls simbolitzen la transparència

CAPELLA CAMP BRUDER KLAUS**Ciutat:** Mechernich (Alemanya)**Any:** 2007**Arquitecte i/o equip:** Peter Zumthor**Superfície:**

La capella és visible ja des de la distància. La seva col·locació enmig d'un camp, allunyada del poble més proper, fa que per arribar a ella s'hagi de aminorar durant uns 20 minuts. Durant el recorregut, és possible distingir la capella gràcies a la seva alçada, i la seva geometria en planta fa que depenent del punt de vista, a vegades sembli més esbelta i altres més ample. Al arribar, especialment en un dia calorós, s'agraeix que l'edifici generi un banc que gira en dos de les façanes

de manera que sempre hi haurà un lloc enombra. La textura de la façana, així com els forats, expliquen el procés constructiu, i al entrar, aquest s'acaba de fer explícit tant a la rugositat interior, com en el color i l'olor, encara a fusta cremada. L'obscuritat de l'interior, obliga a necessitar un temps per distingir alguna cosa, i com més s'acostuma la nostra visió, més detalls apareixen, i més importància adquireixen els petits orificis vidriats que pauten l'espai.

CAPELLA SANT BENEDICT**Ciutat:** Sumvitg (Suïssa)**Any:** 1988**Arquitecte i/o equip:** Peter Zumthor**Superfície:**

El modest exterior amb escala humana de la capella, porta la bellesa i la simplicitat de l'obra de Zumthor, mentres que el seu interior mostra la seva artesanía no paral·lela. La capella va ser construïda en petit poble Sumvitg després d'una allau de 1984 que va destruir l'antiga capella d'estil barroc del poble. El lloc en les muntanyes acull la ova capella, a més, d'oferir impressionants vistes a la muntanya, està protegit de futures allaus, degut al bosc que l'envolta. Encara que Zumthor utilitza material i tècniques modernes per a aquest

disseny en particular, la capella cilíndrica es barreja de manera natural en el seu context, sense ofendre a la dimensió tradicional i històrica de la localitat alpina. Per exemple, la capella està construïda amb teules i peces de fusta, similars a les cases tradicionals de la zona. El sostre de la capella és una reminiscència del casc d'un vaixell. Dialogar entre el sostre expressiu i la base més tradicional es una solució elegant i mínima: un anell de columnes verticals de fusta i panells de vidre per la llum natural la coronen.

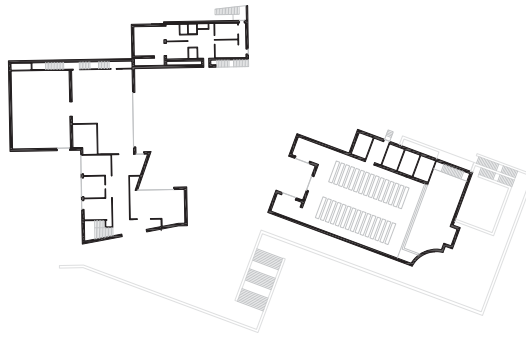
ESGLÉSIA DE LA LLUM**Ciutat:** Osaka (Japó)**Any:** 1999**Arquitecte i/o equip:** Tadao Ando**Superfície:**

L'arquitectura es relaciona amb el seu entorn natural a partir de l'emmarcació. La llum ingressa al obscur recinte de forma controlada, transformant-se en l'element protagonista. Va ser construïda el 1989, substituint l'antiga església catòlica. El projecte involucrava la renovació de tot el lloc, la construcció de l'església era només la primera etapa. L'església de la llum és una obra que es mou en dualitat: ple/buit, llum/obscuritat, moviment/serenitat.

L'espai interior es relaciona amb el seu entorn a partir del contrast. La llum entra al recinte des de ranures perfectament dimensionades, que no només funcionen com a finestres, sinó que també actuen de forma compositiva, generant una creu que li dona un sentit simbòlic a l'espai. La creu il·luminada es transforma en un ornament. La naturalesa s'emmarca amb subtilitat, només es divideixen ranures del verdor de l'exterior, mantenint la serenitat de l'espai interior.

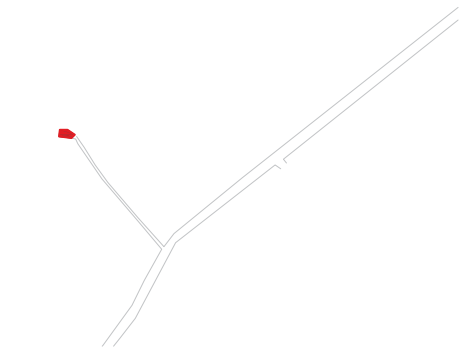
Escala 1/10000

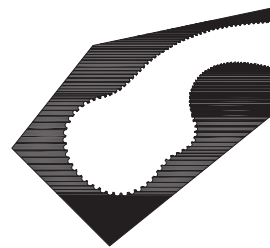
Escala 1/1500

Font: Duccio Malagamba

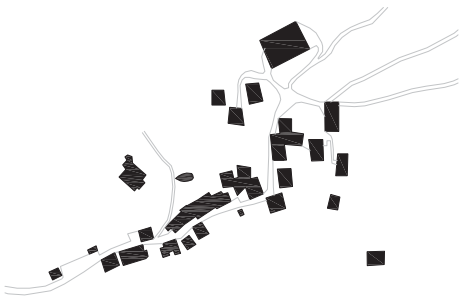
Escala 1/10000

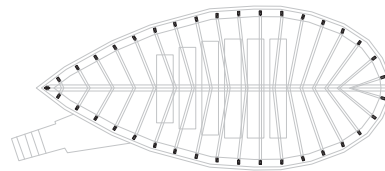
Escala 1/500

Font: Hic Arquitectura

Escala 1/10000

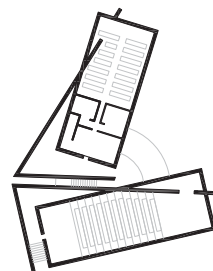
Escala 1/500

Font: Plataforma Arquitectura

Escala 1/10000

Escala 1/1000

Font: Designaholic

CAPELLA DEL BOSC

Ciutat: Estocolm (Suècia)

Any: 1920

Arquitecte i/o equip: Gunnard Asplund

Superfície:

A Suècia, és tradició cremar els cossos i enterrar les cendres, per això els cementiris contenen amb crematoris i amb capelles mortuòries que serveixen als ritus de passatge a l'altre vida. Allà es realitza la cerimònia de comiat final. En aquests ritus està present la creença de la tornada a la natura, del cos que torna a la mare terra i a través d'ella, als arbres, vicula amb al Cel. La Capella fou projectada per Gunnard Asplund entre 1918 i 1920., aquest petit edifici de fusta és una síntesis perfecta de cabanya escandinava i temple. El paradigma del temple occidental, el Panteó, és citat continuament per l'autor. La capella es subordina al bosc i

l'evoca amb un gran teulat triangular; la volumetria primàtica de la coberta de teules de fusta és pura, sense ornaments, motlures o cornisses. Només l'escultura d'un àngel ens observa des del teulat. La transició de l'exterior al interior de l'edifici es realitza per l'atri, entre les columnes; un cel-ras sota i opressiu rep als homes abans d'entrar al temple. Aquest espai obert per amb sostre està definit per estilitzades columnes toscanes que aludeixen als trocs dels arbres que l'envolten, però que també refereixen a l'antiguitat clàssica. Una vegada dins, l'espai s'expandeix en una volta blanca il·luminada per dos lluernaris cenital.

CAPELLA DE LA RESURRECCIÓ

Ciutat: Estocolm (Suècia)

Any: 1925

Arquitecte i/o equip: Sigurd Lewerentz

Superfície:

És un dels hitos plantejats com a focus en la proposta original del Cementiri i com a tal es troba al final d'un llarg camí flanquejat per pins. Exemple de classicisme nòrdic, està vicultat amb l'arquitectura de la Deutsche Werkbund i amb la de Tessenow. Estem davant d'un petit edifici enigmàtic, compost per dos cossos sutilment relacionats però de oposada naturalesa. L'atri, espai d'espera i trobada, està materialitzat per una columnata de reminiscències corínties i coronat per una coberta a dues aigües amb el seu respectiu timpà triangular al front, a la manera d'un

temple clàssic. Les columnes, altes, esbeltes i foliades, dialoguen amb els troncs dels arbres que rodegen la capella i tanquen un espai virtual dominat per una explícita transparència. Aquesta fa les vegades de intermedi, de transició entre el bosc i la capella. La relació entre ambdues parts ñes mes complexa que en l'interior, on aquests espais estan integrats sota una mateixa coberta. Lewerentz pren com a referència al paradigma de temple amb pòrtic però l'atri es desvincula per complet del cos principal de la capella i es posiciona lateralment a la nau.

CAPELLA VALLEACERON

Ciutat: Almadén (Espanya)

Any: 2001

Arquitecte i/o equip: Sancho Madrideojos

Superfície:

La idea de fer de la Capella de Villeaceron, una capella de cartró, situar i de relacionar una sèrie d'objectes en el paisatge: vivenda - capella - pavelló de caça i habitació del guarda va donar a aquest projecte múltiples significats en els quals cadascun troba el seu significat en relació amb l'altre: objecte - paisatge, objectes i ruta i finalment l'espai i els objectes, així cada article dona resposta diferents amb un èmfasis específic, del més simbòlic al més silenciós o privat. No obstant, el fil unificador és el concepte de plegar, és a dir, doblegar. El significat s'accentua una vegada que entrem i notem que no és causal.

Novament si podem plegar el formigó i el ciment (o per lo menys fer que sembli això), llavors la funció per la que va ser dissenyada compleix l'objectiu: el recolliment. No obstant, el disseny recau en la idea de manipulació d'un plec d'una caixa de cartró, i certament és una mica l'aspecte final, que no desqualifica l'anterior. Una caixa de tipus corbuseria de formigó i llum. La silueta de la capella es distingeix fins a 2 quilòmetres de distància i segons se l'envolti es tindrà d'ella un objecte viu que canviarà segons el punt d'observació.

ESGLÉSIA DE LA PEDRA

Ciutat: Cieneguilla (Perú)

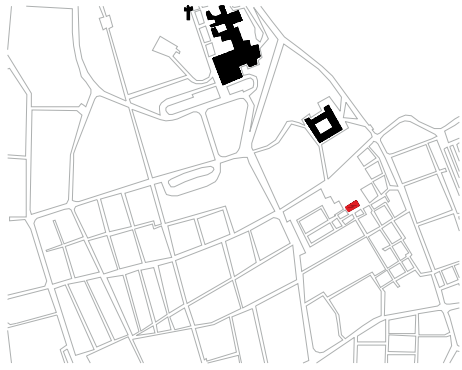
Any: 2010

Arquitecte i/o equip: Nomena i Ximena Álvarez

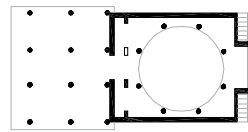
Superfície:

La Capella es troba al marge del riu Lurin i al costat de Lomas de Castilla. La zona es caracteritza per un context natural de vegetació desèrtica en contacta amb les primeres cotes dels Andes. L'encàrrec va consistir en projectar dins d'un terreny camper, una capella d'ús privat per una parella que valora la soledat. L'emplaçament, allunyat de l'habitatge preexistent, aïlla de la quotidianitat i indueix a un recorregut per aproximar-se al projecte. Aquest espiral genera un recinte dins de l'amplitud del terreny i, mitjançant la reflexió i la sorpresa, posa en valor la transició de lo profà de la vida diària a un espai profundament sagrat.

La seva geometria ortogonal permet diferenciar alguns estats a llarg del peregrinatge. La primera aproximació es dona en contacte amb la naturalesa, acompanyant el riu i fugant la vista cap al carrer. La banca com a primer element arquitectònic convida a la seqüència. En una etapa més avançada, l'aigua apareix com element purificador, a la vegada que permet la confrontació amb un mateix. El pati és la pausa necessària per reflexionar. Es crea un recinte que completa l'entorn: l'alçada de la visual determina un nou horitzó, convocant naturalesa i arquitectura en un mateix pla

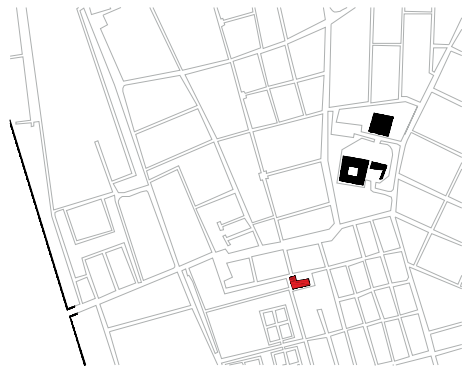
Escala 1/10000

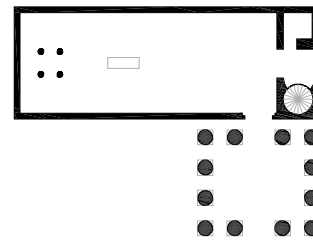
Escala 1/500

Font: Plataforma arquitectura i Arquiscopio

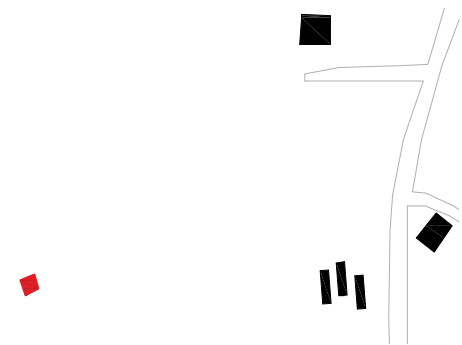
Escala 1/10000

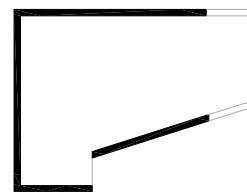
Escala 1/500

Font: Plataforma arquitectura

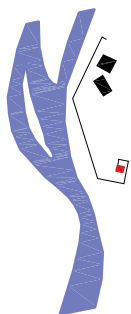
Escala 1/10000

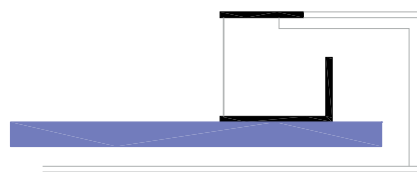
Escala 1/500

Font: Plataforma Arquitectura

Escala 1/10000

Escala 1/500

Font: Tectònica Blog

ESGLÉSIA DE FIRMINY

Ciutat: Firminy (França)
Any: 2006
Arquitecte i/o equip: Le Corbusier
Superfície:

L'església de Saint Pierre és la última gran obra dissenyada per Le Corbusier. La seva construcció es va començar al 1971 (Le Corbusier va morir al 1965) i es va interrompre entre el 1978 i el 2003. Finalment, al 2006, fou inaugurada. L'edifici, de planta quadrada i alçat cònic, està suportat per 12 grans pilars (tres per costat). La façana està composta per una base d'aparença lleugera tancada amb grans panys de vidre sobre la que s'aixeca un cos cònic d'aspecte massís construït

amb una llosa de formigó armat de 22cm de gruix. A la façana est apareixen diverses perforacions a la llosa que a l'interior generen un joc de llum simulant constel·lacions d'estrelles. El colum cònic de l'edifici disposa de diversos lluernaris i conté un campanari. Interiorment, la distribució segueix dos eixos perpendiculars que divideixen els espais en una proporció de 2/3 i 1/3 en planta baixa i de 1/2 i 1/2 a les plantes primera i segona. L'accés a l'església s'efectua a través d'una rampa ascendent

CAPELLA DE KAMPPI

Ciutat: Helsinki (Finlàndia)
Any: 2012
Arquitecte i/o equip: K2S Architects
Superfície:

La capella pot ser abordada desde totes les direccions, per una plaça, per unes escales... Només l'espai de la capella es totalment de fusta. Els espais secundaris es troben en un espai que s'obren cap a la plaça. L'espai d'accés serveix com una zona d'exposició, en la que també es troba amb clergues i treballadors socials. L'espai sagrat és un espai tranquil, en el que l'animat i divertit barri sembla trobar-se a distància. La llum toca sobre la superfície corba

i la sensació dels materials càlids defineixen l'espai. Els murs interiors de la capella estan fets de gruixuts taulons. El mobiliari també és de fusta massissa. Les façanes són de llistons d'abet horitzontals, serrats i units per "finger-point", que estan tractats amb una cera pigmentada transparent amb tecnologia nanotech. L'estructura de marcs consisteix en elements de fusta laminada tallada.

ESGLÉSIA SAN PAOLO

Ciutat: Foligno (Itàlia)
Any: 2009
Arquitecte i/o equip: Fuksas Architects
Superfície:

Aquest projecte es promugy a través d'un concurs internacional arran del terratrèmol que va patir Foligno al 1997. L'obra es compon de dos gran volums de formigó, contundents, i un tercer que connecta els dos anteriors. Cadascun d'ells té funcions ben diferenciades. Es tracta d'un projecte on s'utilitza la geometria i a il·luminació per

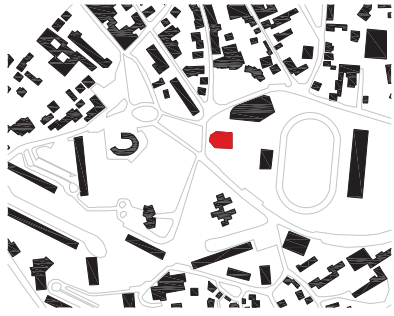
crear una connexió espiritual i un diàleg amb el cel. Els volums són purs, casi cesc, amb forats puntuals pels que entra la llum i es veu el cel, elements que donen dramatisme a l'obra. En definitiva, són dos caixes dintre de l'altre connectades amb piràmides trencades que són les encarregades de proporcionar la llum al recinte espiritual

MESQUITA SANCAKLAR

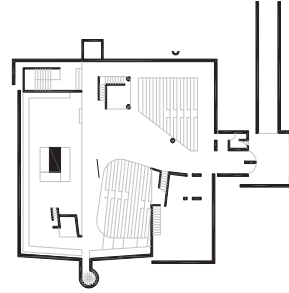
Ciutat: Istanbul (Turquia)
Any: 2012
Arquitecte i/o equip: Emre Arolat Architects
Superfície:

La mesquita es troba situat en un barri suburbà de Istanbul i té com objectiu abordar les qüestions fonamentals del disseny d'un temple de culte, allunant-se de la forma i centrant-se només en l'essència de l'espai religiós. El lloc del projecte es troba en un paisatge separat dels barris suburbans, per una carretera molt transitada. El murs alts que rodegen el par represente el límit entre el món caòtic exterior i l'ambient seré del parc. I aquest mur és l'únic element visible des de l'exterior. L'edifici es troba per sota d'aquest element i es pot accedir des de

la part superior. L'edifici s'integra completament amb la topografia i el món exterior es queda enrere. L'interior es com una sencilla cova i es converteix en un lloc per ora a soles amb Déu. Les fractura en el mur Qiblah millora la seva direccionalitat i permet que la llum del dia es filtri a la sala de l'oració.

Escala 1/10000

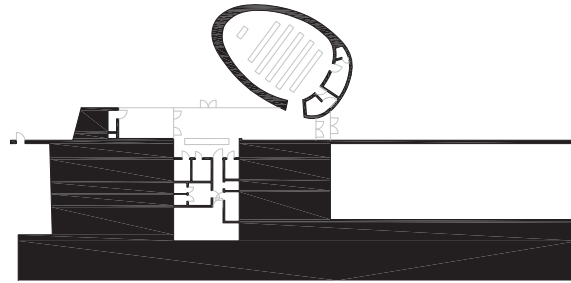
Escala 1/750

Font: Flickr i Wikipedia

Escala 1/10000

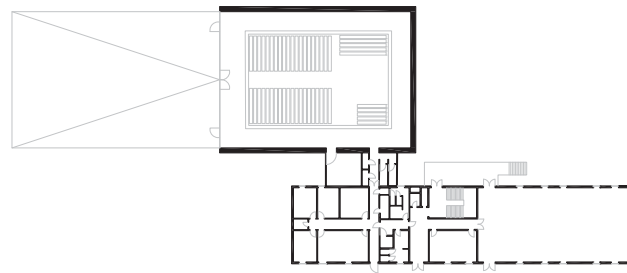
Escala 1/750

Font: Plataforma arquitectura

Escala 1/10000

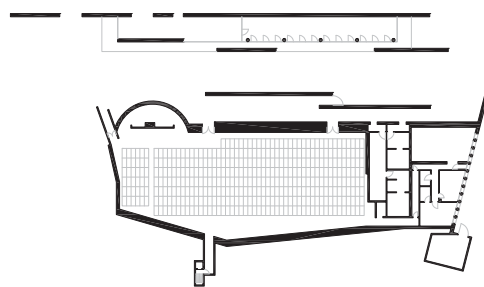
Escala 1/1000

Font: Noticias arq

Escala 1/10000

Escala 1/1000

Font: Plataforma arquitectura

REFERÈNCIES CEMENTIRIS
CEMENTIRI DEL BOSC

Ciutat: Estocolm (Suècia)

Any: 1940

Arquitecte i/o equip: Gunnard Asplund i Sigurd Lewerentz

Evocant antigues tradicions sueques d'enterrament, amb clares referències al romanticisme nacional suec i una especial atenció al paper del bosc, els arquitectes obtenen al 1915, el primer premi del concurs per el cementiri del Bosc. EL projecte inclou el paisatgisme del cementiri i diferents capelles i edificis de servei que es construiran paulatinament fins al 1940. Accedim al complex acompanyat per un mur que acaba en una gran creu de pedra. El primer edifici que trobem és la capella principal, a la que s'accedeix des d'un solemne pòrtic. Aquesta capella i crematori foou l'últim projecte d'Asplund i es compon per tres edificis

cerimonials. Per contrarestar la imponent construcció del crematori Asplund aixeca, just davant una muntanya artificial de terra coberta per gestpa, on s troba l'arbrat de meditació. Més endavant, trobem la capella del bosc, un espai obert amb un pòrtic de columnes d'ac-cés a la sala interior coberta per una cúpula semiesfèrica. L'element principal d'aquesta capella és la coberta, un teulat piramidal que s'aixeca cap al cim dels avets i reproduceix la forma de les branques. També s'hi pot trobar el conjunt de 4 piràmides sobre els ver-tèx d'un quadrat que son les dependències del cementiri.

CEMENTIRI DE FINISTERRE

Ciutat: Finisterre (Espanya)

Any: 2000

Arquitecte i/o equip: Cèsar Portela

El projecte en si, és més el projecte d'un lloc que el projec-te d'un programa. Un projecte que reconeix el lloc de cementiri, normalment un lloc de culte a la mort, com un lloc més, assumit com un fet vital no com un fet tràgic, que surt a trobar el pas-seig que té un recorregut amb un continuu contacte amb el mar. La il·limitada extensió del mar i del cel, constitueixen l'escenari còsmic en el que es situa i es compon aquest projecte. El cementiri, el món dels morts, entés així, és una xarxa de camins que s'estenen pel

penya-segat, els mateixos camins que porten als vells molins i a les fiquens rustiques. Reocorrent aquests camins, ens anirem troban un calaixos parats, que s'enterren en la muntanya i dins d'ells, els morts. Els calaixos es col·loquen a l'atzar, com volent recordar-nos que la mort i els morts estan allà per on anem, allà per on el camí de la vida ens porta. Al fi i al ca, no fa falta que ens la trobem ja que sempre, d'alguna manera ens acompanya.

CEMENTIRI DE LES ROQUES BLANQUES

Ciutat: El Papiol (Espanya)

Any: 1985

Arquitecte i/o equip: Batlle i Roig Arquitectes

Una topografia molt irregular, amb pendents entre el 15% i el 30% i el caràcter boscos de la zona, amb profusió de pins, alzines i roures determinen fortament la imatge del lloc. La decisió de dissenyar els nínxols amb murs de contenció, permetent la creació de terrasses a la manera de franges agrícoles, permet l'adaptació del projecte a aquesta singular topografia. Aquestes terrasses s'agrupen en número de dos o tres formant

conjunts tancats. La pavimentació d'àrids fins i la plantació d'arbres originaris del lloc, combinats amb arbres més propis de jardí (palmeres, plàtans, cedres...) i arbustos retallats segons formes geomètriques, confereixen al conjunt l'aspecte de jardí abandonat ancorat en el paisatge. Davant als murs, una estilitzada pèrgola amb heures, gezamí i glicines possibilita la creació d'un àmbit més íntim, al temps que ajuda a crear un llenguatge global pel conjunt.

CEMENTIRI D'IGUALADA

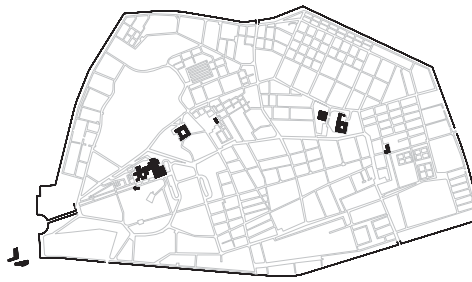
Ciutat: Igualada (Espanya)

Any: 1994

Arquitecte i/o equip: Miralles i Pinós Arquitectes

Es va construir entre 1985 i 1994 i el conjunt l'havien de formar un llarg passeig amb nínxol, tombes i mausoleus, una fossa comuna, una capella i un laboratori d'autòpsies, però alguns d'aquests elements no es van arribar a completar. El projecte portava per nom Zementiri i constava de tres eixos en forma de Z, dels quals només se n'ha construït un. Tres grans creus reben els visitants i just entrar al cementiri trobem la fosa comuna. Aquest és un element que habitualment no té protagonisme i es sol col·locar en un

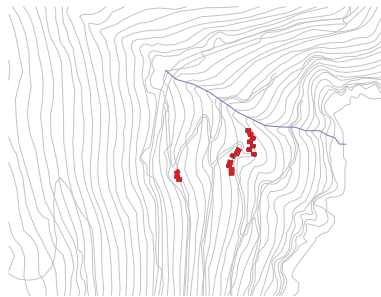
lloc discret. Però aquí, els arquitectes el van voler col·locar deliberadaent al principi, al davant de tot. La fossa ve definida per un gran mur amb peces geomètriques idèntiques. La repetició, com a leitmotiv, genera buits, ombres i patrons, permanentment animats pels jocs de llum, les fulles i el paviment. La capella i el laboratori es veu clarament la plasticitat del ciment, heretat d'un dels mestres de l'Arquitectura Moderna, Le Corbusier.

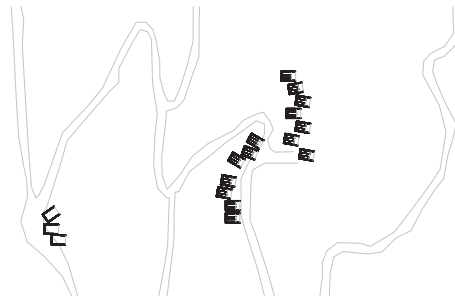
Escala 1/20000

Font: Arquiscopio

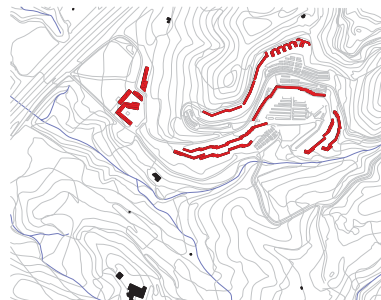
Escala 1/10000

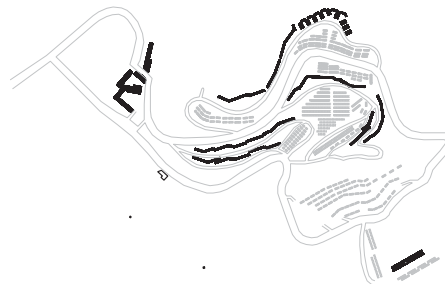
Escala 1/3000

Font: JC Quindos i Arquiscopio

Escala 1/15000

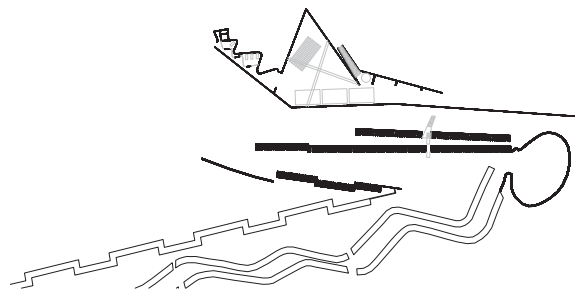
Escala 1/12500

Font: Batlle i Roig

Escala 1/10000

Escala 1/3000

Font: Enric Duch

CEMENTIRI DE MALMÖ

Ciutat: Malmö (Suècia)

Any: 1969

Arquitecte i/o equip: Sigurd Lewerentz

Aquest projecte que Lewerentz va desenvolupar al llarg de dècades és un magnífic exemple d'ordenació d'un espai destinat a cementiri. Aquest tipus de projecte va ser molt cultivat per Lewerentz aprofitant la proliferació de concursos que l'estat suec va promoure amb relació a aquest tema. No es tracta d'un problema estrictament funcional sino sensitiu i espiritual. Facetes que Lewerentz té cura fins a l'extrem i sobre les que ha estat investigant tota la seva vida. En aquest cas, es tracta d'un gran recinte, com un parc però amb unes traces diferents al cementiri del bosc. Si en aquest es tractava un paisatge, amb caràcter de bosc, on l'ac-

ció humana queda intencionadament amagada darrera els potents recursos de manipulació del medi a Malmö es molt diferent. Es tracta d'un recinte planificat, amb unes traces que sectoritzen. Es tracta d'un jardí, més que d'un bosc, que no amaga el seu artifici en la manipulació de l'escala dels arbres, els passeigs amb pèrgol.... Tot un exercici de paisatgisme de gran bellesa i caràcter diferent. Dins parairxen de manera dispersa la torre, l'edifici de serveix, el quiosc de flors, realitzades al llarg del temps. i, per tant, parlen d'unes característiques del moment.

TOMBA BRION

Ciutat: Sant Vito Altivole (Itàlia)

Any: 1978

Arquitecte i/o equip: Carlo Scarpa

Després de la mort de Giuseppe Brion, al 1968, la seva dona decideix encarregar el disseny de la tomba de la família a Carlo Scarpa. En el cementiri de Sant Vito, ja tenia una petita parcel·la de terra, però per aquesta obra Onorina compra un altre terreny a l'exterior disposat en L, als costats est i nord del cementiri. Scarpa ha de treballar en una àrea de més de 2000m². El complexe està organitzat en una zona alta respecte el nivell dels camps i Scarpa ho envolta amb una alta pared in-

clinada cap a l'interior: aquesta impedeix la vista des de fora del cementiri i permet al visitant veure el paisatge. Articula la composició al voltant d'una sèria d'objectes arquitectònics, l'església, la capella, les tombes, el pavelló de l'aigua. Fent el recorregut traçat per Scarpa per l'interior està clar com està calibrada la posició de cada element visualment respecte dels altres. Els edificis estan encarregats de simbolisme relacionat amb qüestions com el matrimoni, la vida i la mort.

AMPLIACIÓ CEMENTIRI D'AÑORBE

Ciutat: Añorbe (Espanya)

Any: 2011

Arquitecte i/o equip: MRM Arquitectes

L'ubicació aïllada del cementiri i del propi municipi, enganxats a la muntanya de Sant Martín, defineix uns criteris arquitectònics de disseny a gran escala en base a les relacions amb el paisatge i per l'absència de continuïtat formal i funcional amb la morfologia urbana del poble. L'arquitectura del cementiri s'insereix en el territori com una nova marca. El programa plantejat consisteix en l'ampliació per 100 - 120 tombes, 60 nínxols i 31 columbaris, així com la reordenació dels

exterior i la relació amb l'existent. Respecte a l'espai exterior, es projecta una zona d'accés rodat i peatonal i un espai de reserva per un futur aparcament. La formalització del programa passa pel recintat del nou cementiri amb murs reinterpretats a partir de l'existent: modelats del propi paisatge, adaptant-se a ell, a la seva topografia, contenint-lo, delimitant-lo, concaus i convexos, amb gestos corbuserians, incorporant les seves vistes, el paisatge i el cel genèric; integrant-se a ixi en ell.

AMPLIACIÓ CEMENTIRI MONT - ROIG DEL CAMP

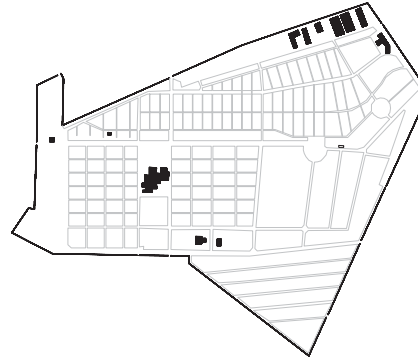
Ciutat: Mont - Roig del Camp (Espanya)

Any: 2008

Arquitecte i/o equip: Jorfe Roca

El cementiri de Mont-Roig del Camp, originari de 1862, es troba pròxim al nucli urbà, situat al nord del centre històric, entre els camps d'oliveres. Per la seva ampliació, es prolonga el recinte existent mantenint el seu nivell, cap al sud, on es troba l'espai lliure disponible de la parcel·la. En la part no ocupada, a cota inferior, es projecta l'aparcament i es resol un nou accés amb rampa per salvar el desnivell. L'aparcament limita al sud amb el barranc i amb una fila

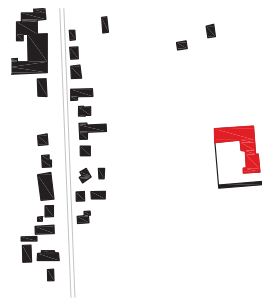
d'arbres. El majestuós pi existent, presideix l'espai de distribuïdor central, s'integra en el conjunt de la intervenció. Unes plataformes de formigó distribuïdes en dos franges lineals en forma de pinta es preveuen per contenir columbaris. EN el centre d'aquestes franges es situen parterres i uns bancs lineals de formigó. El color terrós i el travertí del paviment combina amb el corren i la grava per a mantenir una bona sintonia amb l'entorn.

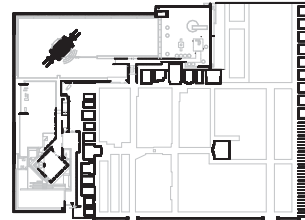
Escala 1/15000

Font: Flickr i Afasia Arq

Escala 1/10000

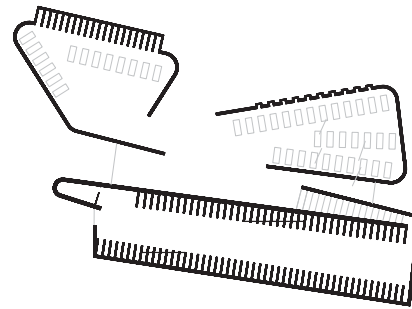
Escala 1/2000

Font: Fundació Carlo Scarpa

Escala 1/10000

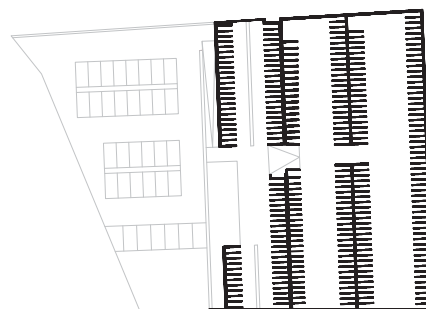
Escala 1/1000

Font: Afasia Arq

Escala 1/10000

Escala 1/1500

Font: Arxiu Bak i Hic Arquitectura

AMPLIACIÓ CEMENTIRI DE MÒDNA

Ciutat: Mòdna(Itàlia)

Any: 1971

Arquitecte i/o equip: Aldo Rossi

El terreny sobre el que es construïx el projecte ha estat durat anys el cementiri projectat per Cesare Costa. Aquell cementiri es construïx cap a mitjans de 1800 .

Rossi inicia el projecte tot seguint al idea de "la casa dels morts". Ell creu en la representació de les tipologies. A partir d'aquesta idea i en combinació amb referents dels cementiris jueus de la costa construïts al segle XIX, neix el disseny de San Cataldo, que es realitza en col·laboració amb Giani Braghieri al 1972.

Cap al 1976, la proposta fou revisada i es va començar a construir al 1978.

El cementiri d'Aldo Rossi no té sostres, pisos finestres o portes, són simples obertures que poden adquirir diferents usos. Estèticament potse hi ha qui el trobi més o menys atractiu però és el projecte on l'arquitecte es troba amb la metafísica, on el visitant s'enfronta inevitablement amb la idea de la mort.

CEMENTIRI ISLÀMIC

Ciutat: Altsch (Àustria)

Any: 2011

Arquitecte i/o equip: Bernardo BAdler Architects

El cementiri islàmic serveix a Vorarlberg, l'estat industrialitzat més occidental d'Àustria, on més del 8% de la població és musulmana. Troba la inspiració en el jardí primordial, i està delimitat per murs e formigó rosa en un entorn alpí. Es compon de 5 recintes rectangulars escalonats per les tombes i un complex que allotja les sales d'oració. Els principals materials utilitzats van ser el formigó armat per les parets i la fusta de roure per l'ornamentació de la façana de l'en-

trada i l'interior de l'espai d'oració. El visitant que es reb ha de passar a través de l'espai de congregació amb el seu entramat de fusta de patrons geomètrics islàmics. L'espai inclou sales d'ablucions i sales de montatge en una paleta tenue que dona a un pati. La sala d'oració a l'altre costat del pati torna a interpretar el tema de la gelosia amb una caligrafia cúfica en la malla metàlica de la paret de la qibla.

AMPLIACIÓ CEMENTIRI SAN MICHELE

Ciutat: Venècia (Itàlia)

Any: 2011

Arquitecte i/o equip: MRM Arquitectes

Al 1998 es va convocar un concurs per a l'ampliació de l cementiri situat a la illa de Sant Michele a Venècia. Entre els arquitectes de renom que hi van participar destaquen Enric Miralles, Carles Ferrater, David Chipperfield... Aquest últim fou el guanyador. Un dels primers trets que destaquen de la proposta de D chipperfield es el de la seva compacitat. El projecte està constituït per un conjunt de prismes de diferent proporció que es mostra com una única entitat volumètrica, aliena visualment a les dues

fases del concurs. Externament es mostra com una sèrie de volums abstractes i hermètics ordenats ortogonalment respecte a les directrius del cementiri actual, seguint la idea d'espais laberíntics. Cada volum té proporcions diverses atenent a usos i llocs. Entre ells destaca el cos de crematori que s'aixeca sobre la resta de construccions. Són volums buidats que conformen patis i on el seu perímetre rectangular, de secció porticada, conté els nínxols.

AMPLIACIÓ CEMENTIRI SAN SEPOLCRO

Ciutat: Arezzo (Itàlia)

Any: 2012

Arquitecte i/o equip: Studio Zermani e Associati

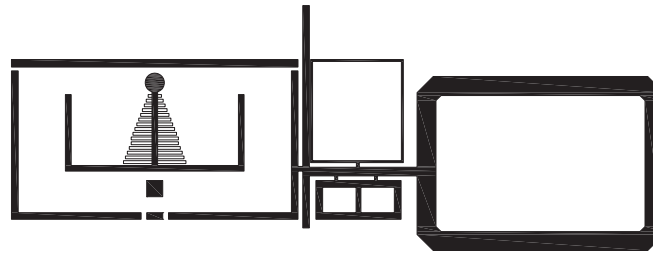
San Sepolcro es troba a meitat de camí entre Compostela i Jerusalem i es el lloc on va neixer Piero della Francesca. .

El nou cementiri es desenvolupa en un contorn rectangular que incorpora el cementiri existent al costat sud i parcialment al costat nord a través de diverses ampliacions. El cos perimetral, format per terrasses de rajol, s'adapta a les tendències al·lètriques que varien, des de l'est cap a l'oest, per aproxima-

dament 10m. Des de l'exterior, el cementiri sembla una espècie de base per les muntanyes. Des de fora, es veu la base de recolzament del paisatge i des de l'interior es pot veure el paisatge enmarcat. La gran creu, una passarel·la suspesa a l'interior disposada sobre la base del perímetre, cap a la ciutat, introdueix una via urbana precisa que indica el nou accés principal. Amb respecte al mur que l'envolta, la creu es desmaterialitza cap a dalt.

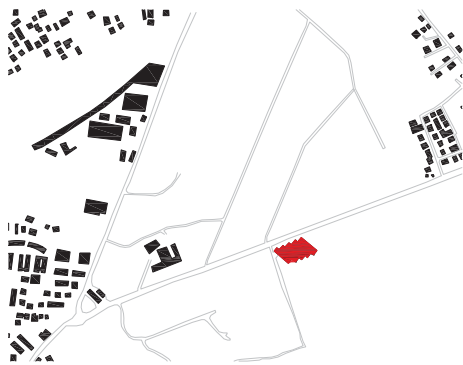
Escala 1/10000

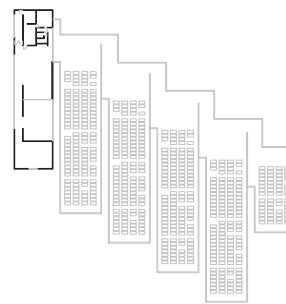
Escala 1/8000

Font: Plataforma arquitectura

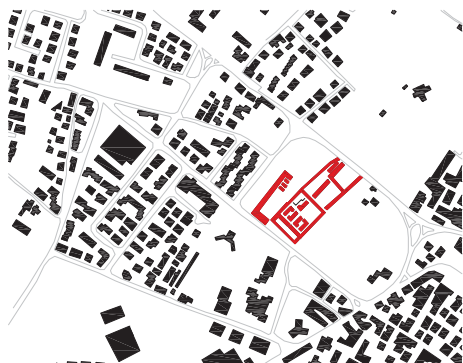
Escala 1/10000

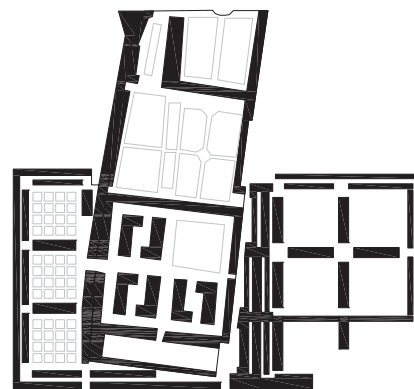
Escala 1/3000

Font: Metalocus

Escala 1/10000

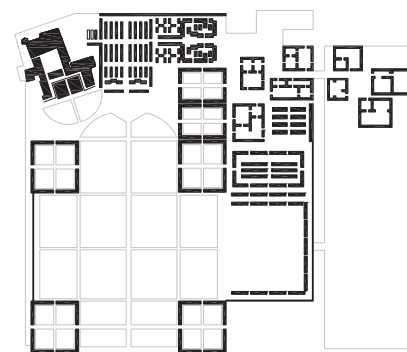
Escala 1/3000

Font: Pinterest i DPA 18

Escala 1/10000

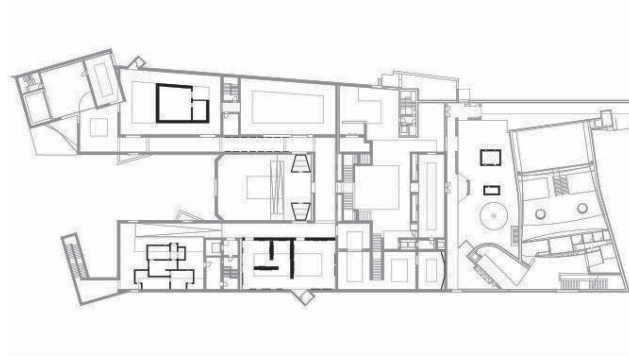
Escala 1/10000

Font: Plataforma arquitectura

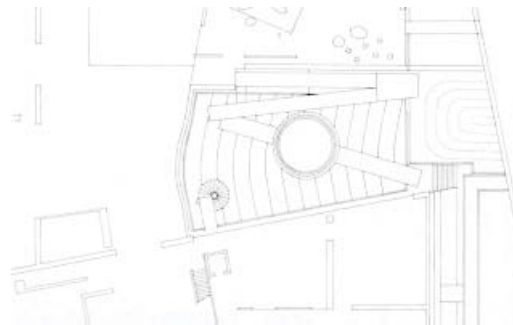
MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE LA FUNDACIÓ SERRALVES

Ciutat: Oporto (Portugal)
Any: 1999
Arquitecte i/o equip: Álvaro Siza

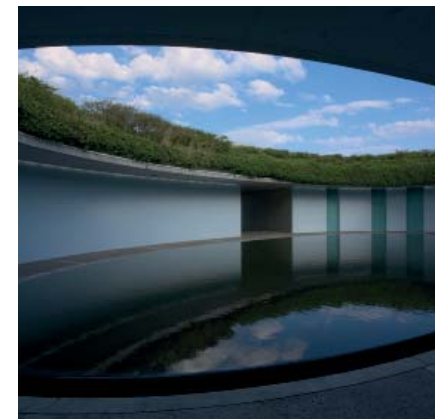
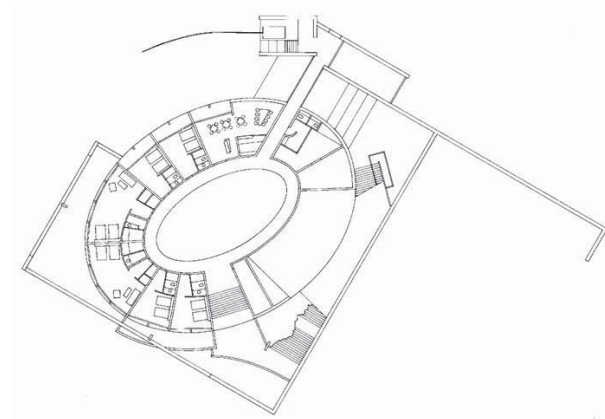
UNESCO ESPAI DE MEDITACIÓ

Ciutat: Paris (França)
Any: 1994- 1995
Arquitecte i/o equip: Tadao Ando

BENESSE HOUSE MUSEUM

Ciutat: Oval. Gotanji, Naoshima, Kagawa, (Japó)
Any: 1995
Arquitecte i/o equip: Tadao Ando

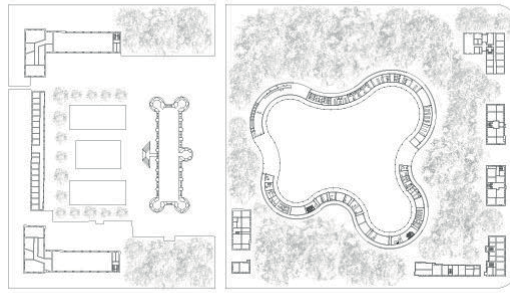
TANATORIO MUNICIPAL DE LEON

Ciutat: León, (Espanya)
Any: 1997 - 2001
Arquitecte i/o equip: BAAS Arquitectura

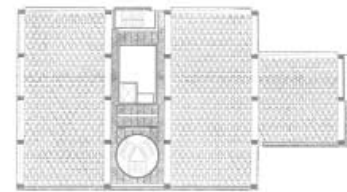
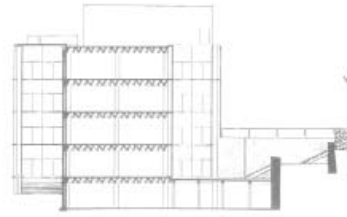
UNIVERSITAT DE MUSICA EN KARLSRUHE

Ciutat: Karlsruhe (Alemanya)
Any: Concurs 2007
Arquitecte i/o equip: Barozzi Veiga

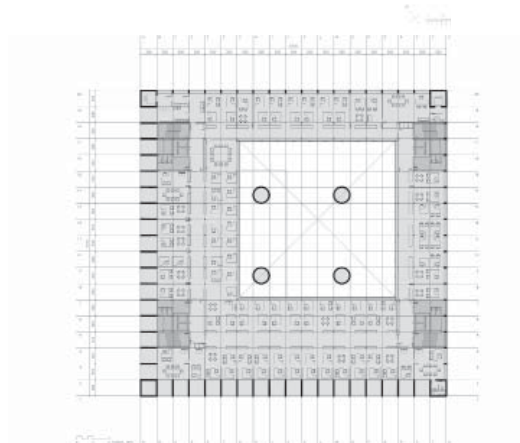
YALE UNIVERSITY ART GALLERY

Ciutat: New Haven, Connecticut (Estats Units)
Any: 1951 - 1953
Arquitecte i/o equip: Louis Kahn

CAJA DE GRANADA, IMPLIVUM DE LUZ

Ciutat: Granada (Espanya)
Any: 1999 - 2001
Arquitecte i/o equip: Alberto Campo Baeza

CENOTAFI DE NEWTON

Ciutat: -
Any: 1780 - 1793/1999 - 2001
Arquitecte i/o equip: Étienne-Louis Boullée

